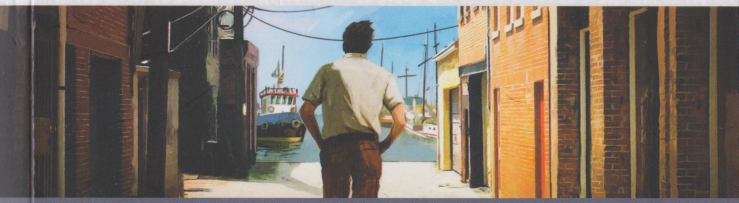
Mehmet
Eroğlu

Yarım Kalan Yürüyüş

iletişim

MEHMET EROĞLU • **Yarım Kalan Yürüyüş**

Can Yayınları, 1986-1999 (3 baskı)
Everest Yayınları, 2000 (1 baskı)
agorakitaplığı, 2005-2009 (2 baskı)

İletişim Yayınları 2069 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 323
ISBN-13: 978-975-05-1659-7
© 2014 İletişim Yayıncılık A. Ş.
1. BASKI 2014, İstanbul

EDİTÖR Levent Cantek
KAPAK Suat Aysu
KAPAK İLLÜSTRASYONU Ethem Onur Bilgiç
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Ayla Karadağ
BASKI ve CİLT Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11
Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 38 46

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721
Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

MEHMET EROĞLU

Yarım Kalan Yürüyüş

80. ADIM ADIYLA
1996 ULUSLARARASI İSTANBUL FİLM FESTİVALİ
EN İYİ TÜRK FİLMİ ÖDÜLÜ

iletişim

MEHMET EROĞLU 1948'de İzmir'de doğdu. 1971 yılında ODTÜ'den mezun oldu. Aynı dönemde, 12 Mart Darbesi ardından kurulan Sıkıyönetim Mahkemesi'nce sekiz yıl hapse mahkûm edildi. 1974 yılındaki genel aftan sonra yazmaya başladı. İlk romanı *Issızlığın Ortası*, 1979 Milliyet Roman Ödülü'nü kazanmasına karşın 12 Eylül sıkıyönetim döneminde solcu ve antimilitarist unsurlar taşıdığı gerekçesiyle yayımlanamadı. Romanları ancak 1984 yılından itibaren basılabildi. Milliyet Roman Ödülü'nün ardından Madaralı Roman Ödülü ve Orhan Kemal Roman Armağanı'nı da kazanan *Issızlığın Ortası* ve *Geç Kalmış Ölü*'yü sırasıyla, *Yarım Kalan Yürüyüş* (1986), *Adını Unutan Adam* (1989), *Yürek Sürgünü* (1994) adlı romanlar izledi. Mehmet Eroğlu 1994-2000 yılları arasında senaryo yazımı ve müzik çalışmaları nedeniyle romana ara verdi. Bu dönemin ardından *Yüz: 1981* (2000), *Zamanın Manzarası* (2002), *Kusma Kulübü* (2004), *Düş Kırgınları* (2005), *Belleğin Kış Uykusu* (2006), *9,75 Santimetrekare* (2014) yayımlandı. Fay Kırığı Üçlemesi'nin ilk kitabı *Mehmet* 2009, ikinci kitap *Emine*'yse 2011 yılında yayımlandı. Eroğlu'nun ayrıca öğrencileri tarafından kitaplarından seçilmiş *Edebi Aforizmalar* adlı bir kitabı daha vardır. Fay Kırığı Üçlemesi'nin son kitabı olan *Rojin*, 2013 yılında İletişim Yayınları tarafından yayımlanmıştır.

Mehmet Eroğlu'nun senaryo çalışmaları, televizyon için yazdığı dizilerin (*Sızı*, *Issızlığın Ortası*, *Tutku*) yanı sıra, 1996 yılında İstanbul Film Festivali'nde En İyi Türk Filmi ve FIPRESCI (Uluslararası Sinema Eleştirmenleri Federasyonu) ödüllerini kazanan *80. Adım* ve 1997 Antalya Altın Portakal Jüri Özel Ödülü ile 1997 Adana Altın Koza En İyi 3. Film Ödülü'nü kazanan *Solgun Bir Sarı Gül* gibi, sinema filmi senaryolarını da içermektedir.

Birinci Bölüm

- 1 -

Ilıca, 21 Temmuz 1983

Sürekli bir eksiklik duygusu, zaman zaman akla gelen, uysal bir diş ağrısına benzeyen acı: Unutmak buydu. Genişliği, vücudunun boyutlarını küçülten, başını boşlukta uçuyormuşçasına döndüren rahatsız edici bir duygu gibi algılıyordu. Şaşkın bir sesle güldü. Belki de alışamadığı, adımlarını, gözlerini engellemeyen sınırsızlıktan çok genişlik düşüncesinin sürekliliğiydi. Sigarayı dudaklarına yerleştirdi.

"Onu bulmalısın..."

Kulaklarındaki uğultunun arasında seçebildiği yalnızca bu sözcükler oldu. Uzun ve bıktırıcı bir çabayla yatıştırmaya çalıştığı panik, çevresinde genişleyerek büyüyen o duyguyla birlikte yeniden, tıpkı bastırmayı başaramadığı bir soluk gibi göğsünü zorluyordu. Kibriti yaktı. Çevresindeki nesneler pusudaki düşman gibi üzerine çullanmaya hazırdı; yalnızca karanlık, son altı yıldır bir alışkanlık gibi hep birlikte olduğu loşluk dosttu ona.

Elini yakan kibriti yere atıp, önündeki geniş, sessiz asfalt yolu süzdü. Şehrin merkezini dolduran kalabalık, anlaşılmayan

bir düzen içinde sağa sola hareket eden arabalar, uzaktaki bir pompa sesini andıran gürültü, denize paralel olarak uzanan yolu izleyerek sürdürdüğü yürüyüş boyunca birer birer ortadan kaybolmuştu. Şehrin bu bölgesi aşağıdaki yaz akşamının gürültüsünden uzaktı. Ortalığa hâkim olan sükûnet sanki geniş bahçelerin içinde, ağaçların arasında gizlenmiş villalar için tanınmış ayrıcalıklardan biriydi; bahçeleri yoldan ayıran ve çeşitli süs bitkileriyle örtülmüş duvarlar da sessizliğin keskinleştirip belirginleştirdiği bu ayrıcalığın koruyucu kanatları gibi duruyorlardı.

"Onu bulmalıyım..."

Mırıltıya dönüşen düşünce, sessizliği dalgalandırdı. Nefesini tutup geceyi dinledi. Dudaklarının arasında tutamadığı sözcükler az ilerideki bahçede kayboluyordu. Sigarayı yere atıp duvarın dibine, sokak lambasından dökülen ışığın erişemediği karanlığa sığındı. Eli! Elini cebine götürdü. Garipti; avuçları az sonra tehlikeyle karşılaşacakmış gibi terlemişti. Yeniden güldü. Karanlık bu kez sesini içine çekip öğüttü. Sol elini cebinden çıkarıp, duvara dokundu: Taş geceden daha sıcak, ama daha güven vericiydi. Bir süre çevreyi dinledi: Yol boyunca duvarların arkasından duyduğu havlamalar kaybolmuştu. Düşüncelerini geriye bırakıp suç ortağından ayrılır gibi duvardan uzaklaşarak yola doğru yürüdü. Oteldeki yaşlı adam yanılmamışsa gelmişti; Sedat'ın evi bu bahçelerden birinin içindeydi.

Yaşlı adam yanılmamıştı; az sonra önünde durduğu ışıklı kapıdaki numara onu doğruluyordu. Avucundaki buruşuk, nemli kâğıdı cebine yerleştirdi. Girişteki kulübe boştu. Bahçeye girmeden gözleriyle çevreyi araştırdı. Ortalıkta bekçiye benzer kimse yoktu; on, on beş metre ilerideki geniş yapının alt katındaki ışıklar da açıktı. Birkaç adım atıp durdu. Yine o tedirgin edici, avuçlarını terleten duyguyla ürpermişti: Işıklar ulaşamayacağı, yürüyemeyeceği kadar uzaktı. Eli, göğüs cebindeki pakete uzandı. Sigara! Evet, yardımını isteyebileceği tek şey sigaraydı.

Sigarayı oyalanarak yaktı. İri karo mozaikle kaplanmış yol ileride sağa dönüyor ve binanın arkasında kayboluyordu.

Avuçlarını yokladı. Ter durmamıştı. Gözlerini zorlayarak kapadı. Faydasızdı; Sedat'ın yüzü katı, düşüncelerinin erişemeyeceği kadar kalın bir karanlığın ardında kalmıştı.

Kirpiklerini Sedat'ın yüzü değil, tiz, binlerce kez duyduğu o ses araladı. Sigarayı dudaklarından alıp öne doğru eğildi. Yanılmış mıydı? Omuzlarını garip bir hareketle silkerek binanın geniş cephesini bölen pencerelere doğru yürüdü. Müzik! Gece birden sessizliği yitirdi: Binanın arka tarafından neşeli bir melodi yükseliyordu. Bir süre sessizliğin sınırında bekleyip yeniden ortalığı dinledi. Yanılmamıştı; müziğe karışan ince çığlıklar salondan geliyordu. Pencere açıktı; daha iyi duymak için tül perdeyi araladı. İçerisi güçlü bir ışıkla aydınlatılmıştı. Şaşırmış gibi perdeyi bırakarak geri çekildi. O ses; ona hep karanlığı hatırlatan ses: Loş laboratuvar, kirli, koyu zemin, zehirli gaz tüplerinin durduğu köşe ve...

Düşünceleri acıyla kesildi. Sonra, "ve kafesler," diye mırıldandı. Görüntüler hâlâ çok belirgin, gözlerine batan bir bıçak kadar keskindi: Güneşi özlemiş tiz çığlıklar, durmadan çalışan gaz pompaları, telaşla koşuşan Sedat ve Hasan; sarı, karanlığı yakan alevler...

Garip bir önseziyle durup, bakışlarını yere indirdi. Ayaklarının dibinde nefis bir tazı vardı. Gülümseyerek alçak sesle ıslık çaldı, sonra elini içeriye girecekmiş gibi pencereye uzattı...

- 2 -

Ferzan Bağcı'nın ifadesi:

"Elini, içeriye girmek istiyormuş gibi pencereye uzatmıştı. Vücudu, ışıklı pencerenin önünde aşağıdan yukarıya doğru kalınlaşan bir ünlem işaretini andırıyordu. Çok uzun değildi; hayır, değildi, ancak gövdesi omuzlarına doğru birden genişliyor, vücudunun esnekliğine uymayan kalın ve güçlü kolları, iri düğümleri hatırlatan omuzlarıyla birleşerek boyunu olduğundan daha kısa gösteriyordu. Başı garipti; siluetinin güçlü hatlarının

yanında, vücuduna sonradan eklenmiş küçük bir küreye benziyordu...

"Onu ilk kez 21 Temmuz akşamı orada, böyle gördüm. Tarih konusunda eminim. O akşam doğum günümü kutluyorduk; bahçede tek başıma otururken birdenbire karanlığın içinden çıktı. Sonraları, ne zaman o anı hatırlasam onun karanlıktan doğduğunu, aniden var olduğunu düşündüm... Sözlerim size garip mi geliyor? Ama siz onu hiç ayakta ve karanlığın içinde görmediniz; öyleyse ne dediğimi anlayamazsınız. Onun kadar karanlığa uyan, karanlığı tamamlayan başka canlı görmedim...

"Size ne anlatırlarsa anlatsınlar, inanmayın. Hiçbiri onu sevmedi. Ben? Evet, ben sevdim. Hem de onu yalnızca dört kez görmeme rağmen. Beşinci kez gördüğümde... Evet, devam edebilirim, siz ağlamama aldırmayın. Sorun neydi, biliyor musunuz? Onu hep kendi değer ölçülerimizle tartmaya kalktık. O bizim gündelik yaşantımıza sığamazdı, sığmadı da. Siz hiç, elinin bir dokunuşuyla görünmeyenin ötesini gözlerinizin önüne seren birine rastladınız mı? İşte o, öyle biriydi. Kollarındayken gözlerim açık olarak rüya gördüm. Anlattıklarıyla dünyayı dolaştım; gözlerimi kapayınca onun karanlığına karıştım. Ne istese yapardım; ama benden hiçbir şey istemedi. Beni neden beğendi, bilmiyorum; belki güldüğüm için. Gülmeyi önemsiyordu; nedenini bilmiyorum. Çok konuşmazdı. Bir keresinde, 'Beni anlamaya çalışma,' dediğini hatırlıyorum. Ama onu dinlemedim, anlamaya çalıştım."

"Başardınız mı?"

"Hayır. Onu kimse anlayamaz. O, dışarıdaki arkadaşının da dediği gibi, olağanüstü biriydi."

"Arkadaşı mı? Hangi arkadaşı?"

"Adını bilmiyorum, dışarıda oturuyor. Konuşması bir garip olanın yanında oturan... Teyp açık mı? Söylediklerimi banda mı alıyorsunuz?"

"Evet. Siz yine o geceyi anlatın. Ama lütfen, elden geldiğince düşüncelerinizi katmadan."

"Peki... Bankta oturuyordum ve o anda her şey susmuş, san-

ki her şey ölmüştü. Evet, o gece karanlıkta canlı olan tek şey oydu. Bir ara onu gözden kaybettim. Yine de orada olduğundan emindim; onu hissediyorum. Titremeye başladım. Vücudumdaki bütün hücreler parçalanıyordu. Sonra tekrar gördüm onu. Hâlâ pencerenin önündeydi. Birden Tekir'i, Tekir köpeğimin adıdır, onu hatırladım. Ayaklarımın dibindeydi, ama havlamıyordu. Bir, iki, belki de on dakika öyle kaldık. Neden sonra Tekir yerinden kalkıp ona yaklaştı. Titriyordum. Yine havlamadı, birden yere yatıp hareketsiz kaldı. Ölmüş gibi. Garip mi? Tabii çok garip. Hayatımda bundan daha şaşırtıcı bir şey görmedim. Çığlık attım, ama sesim çıkmadı. Vücudumu sarsan dalgalar sanki onun gövdesinden çıkıyor, çevredeki her şeyi titretiyordu. Tekrar bağırdım, yine sesim çıkmadı..."

"Ferzan Hanım..."

"Efendim?"

"Şu sigarayı alın... Biraz sakinleşin."

"Titriyorum, değil mi?"

"Evet... Tamam. Su da ister misiniz? Alın."

"Teşekkür ederim."

"Şimdi yine anlatın. Ama kendinizi yormadan. Eğer arzu ederseniz ifadenizi daha sonra da alabiliriz."

"Hayır!.. Özür dilerim. Bağırmak istememiştim. Sinirlerim, sinirlerim öyle bozuk ki..."

"Önemi yok. Demek devam etmek istiyorsunuz. Peki, sizi dinliyoruz."

"Pencerenin önünden ayrılmadı. Sanki içeride onu çeken bir şey vardı. Sonra Tekir'i gördü ve elini uzattı. Zavallı köpek! O dokunur dokunmaz inleyerek yattığı yerden fırladı ve yok oldu. İşte o anda onu yeniden kaybettim, belki de görünmez oldu. Ya da karanlığa karıştı. Hayır, saçmaladığımı düşünmeyin. İstese bunu yapabilirdi. İnanın bana, karanlığa katılıp yok olabilirdi."

"O akşam içki içmiş miydiniz?"

"Biraz içmiştim. Ama anlattıklarıma inanmamakla hata ediyorsunuz. Hiçbir şeyi abartmıyorum. Onu tekrar gördüğümde kasları, avının yerini bulmak için bekleyen bir vahşi hay-

van gibi gerilmişti. Sonra garip bir sesle gülüp, omuzlarını havaya kaldırdı. Sonunda dudaklarımı kıpırdatmayı başararak bağırdım:

"'İçeriye mi gireceksiniz?'

"Beni duyduğundan emindim, ama hemen bakmadı; bir süre daha içerisini seyretti. Sonra döndü; hareketleri insanı şaşırtacak kadar yumuşak ve sakindi. Kaslarındaki o güç, yerini esnekliğe bırakmış, omuzları sönen bir balon gibi küçülmüştü. Hayatımda kaslarına böylesine hükmeden, gücünü böylesine değiştirebilen bir vücut görmedim. Metin! Onu birazdan tanıyacaksınız, dışarıda bekliyor; evet, o da güçlüdür. Ama onun kaslarında yalnızca güç vardır. Rahatsız edici bir tehdide benzeyen, insanda tiksinti uyandıran bir güç. Oysa o! O, güçlü olduğu kadar da yumuşak olabilirdi."

"Sonra ne oldu, Ferzan Hanım?"

"Sonra? Evet, bir süre hiçbir ayrıntıyı atlamadan karanlığı süzdü. Çiçek tarhlarının önündeki bankta, gölgelerin içindeydim; beni görmesi mümkün değildi, ama beni görüyordu; emindim. Elini perdeden çekti. Yeniden sordum:

"'Hırsız mısınız?'

"Bu kez cevap verdi:

"'Hayır.'

"Sesi derinden, çok öteden geliyordu, ama güven vericiydi; size garip gelecek, ama çekingenliğin, telaşın izi de yoktu. Hâlâ o pencereyle ilgiliymiş gibi dalgındı. Yüzünü bana doğru çevirdi. Yapabileceğim tek şey vardı: Konuşmak.

"'Öyleyse orada, pencerenin önünde ne yapıyordunuz?'

"'Kanaryalar,' dedi hiç beklemeden. 'Ötüşlerini dinliyordum.'

"Kanaryaları dinleyen biri! Düşünün, yalnızca kanaryaları dinliyormuş. İnandım mı? Evet, sözlerinden şüphe etmek aklımdan bile geçmedi. Korkum ve tedirginliğim o sözcüklerle dağılıp gitti.

"'Ne dediklerini anlayabildiniz mi?' diye sordum.

"Pencerenin önünden ayrılıp banka doğru yürüdü. Yüzünü göremiyordum, ama vücudu genç olduğunu ele veriyordu. O hali şimdi bile gözlerimin önünde: Yürürken omuzları dengesi-

ni bozuyormuş gibi hafifçe sallanıyor, yere, yokuş aşağıya iniyormuşçasına sert adımlarla basıyordu.

"Yanıma gelince durdu.

"Ona o anda âşık oldum. Yüzü, bir parçası olduğu karanlığın içindeydi; gözlerindeki garip, parlak yansımanın dışında orada olduğunu belli eden hiçbir şey yoktu. Artık korkmuyordum, ama titremem sürüyordu. Bana istediğini yapabilirdi. Bilmiyorum, kendinizi hiç öyle çaresiz, teslim olmuş hissettiniz mi? Babam sonraları, 'onun gibi birisinden korunmak için ya âşık olmak ya da ondan nefret etmek gerekir,' demişti. Haklıydı; karşısına çıkan bütün kadınlar, ona âşık oldular. Erkekler! Çoğu nefret etti, yalnızca babam, evet yalnızca babam olduğu gibi kabul etti onu."

"Ferzan Hanım, lütfen, olayları anlatmaya çalışın. Bakın, daha dışarıda başka tanıklar da var. Hepsinin tek tek ifadesini alacağız."

"Anlıyorum, kusura bakmayın, Savcı Bey. Ama... Neyse, nerede kalmıştım?"

"Bankta, yanınıza gelmişti."

"Evet. Elimi uzatıp oturmasını işaret ettim. Ama oturmadı. 'Kanaryaların dilinden anlayan birisiyle ilk kez karşılaşıyorum,' dedim.

"'Mutsuzlar,' diye karşılık verdi. Sesi ciddiydi. 'Sanırım korkmuşlar.'

"Biliyor musunuz, ben o sözleri sırf gerginliği dağıtmak, sessizlikten kurtulmak için söylemiştim. Ama birden gerçekten de kanaryaların dilinden anladığını düşündüm."

"Abartıyorsunuz, Ferzan Hanım."

"Hayır, bence kanaryaların dilinden anlıyordu. Daha sonra, Aslı'yla konuşunca öğrendim."

"Peki, Ferzan Hanım, şimdilik bu kadarı yeter. Siz biraz istirahat edin, sonra yine konuşacağız..."

- 3 -

Ilıca, 21 Temmuz 1983

"Kanaryaların dilinden anlayan birisiyle ilk kez karşılaşıyorum," diyor kadın.

"Mutsuzlar," diyorum. "Sanırım korkmuşlar."

Kadın bir süre bekliyor, sonra, "Demek korkmuşlar?" diye soruyor.

Belki de soru sormak istemedi. Köpeğine yeniden kavuşmak onu mutlu etmiş olmalıydı.

"Evet," diyorum. "Ötüşleri çok tiz ve sürekli."

"Tiz ve sürekli?" Başımı sallıyorum. Kadın yeniden, "Demek korkmuşlar," diye sözlerimi tekrarlıyor. "Tıpkı benim gibi."

Korkmuş! Onu rahatlatmalıyım. Kadın alçak bir sesle hıçkırıyor. Birden ağlayacağını hissediyorum. Omuzlarım ağrıyor, kaslarımı aşağıya çekiyorum. Engellemeliyim.

"Ağlamayın," diyorum. "Bu beni..."

Şaşırtır, diyecekken susuyorum. O küçük bir kız! O da böyle ağlardı: Birdenbire ve karşısındakini hazırlıksız yakalamışken... Birini ağlarken görmeyeli ne kadar oldu? Gözyaşlarıyla aramda uzun yıllar var. Kadın yeniden hıçkırıyor. Ağlarken gördüğüm son kişi Hasan mıydı? Hayır, o yarım diliyle karanlıktan, sessizlikten korunmaya çalışıyordu.

Elimi cebime götürüp sigara paketini çıkarıyorum.

"Alın."

Kadın, "Mendiliniz yok mu?" diye soruyor.

"Hayır," diyorum. "Bunu deneyin."

Karşı koymadan sigarayı alıyor. Yatışmasını beklemeliyim. Konuşmadan sigarasını yakıyorum.

"Aman Tanrım, gözleriniz." Üfleyerek söndürüyorum kibriti. Kadın heyecanla, belki de korkuyla devam ediyor: "Gri! Gri gözlere bayılırım." Cevap vermeden karanlığa çekiliyorum. "Bana doğum tarihinizi söyleyin."

Doğum tarihi! Bunu ortaokula başlarken başmuavin de sormuştu. *"Oradan gelen herkesin doğum günü 1 Ocak'tır."* Verdi-

ğim karşılığı beğenmemişti, belki de kızgınlığı böyle başladı.

Terleyen avucumu kadına göstermeden banka yapıştırıyorum. Ona söyleyebilirim.

"1 Ocak 1953," diyorum.

"Oğlak," diye bağırıyor kadın. Korkusunu unuttu. "Sessiz, kararlı ve hesaplı. Ama olamaz." Eli de sesi kadar heyecanlı; koluma dokunan parmaklara bakıyorum. O ara vermeden devam ediyor: "Oğlaklarla anlaşamam, oysa siz..."

Kadının sözlerini yarıda keserek doğruluyorum. Artık ağlamayacak. Gidebilirim.

"Kalkmam gerekiyor," diyorum.

Kadın, "Kalkmak mı?" diye bağırıyor. "Aceleniz mi var?"

Evet, var. Kadın alçak bir sesle mırıldanıyor. Sesi yine titrek. Ağlamamalı. Kanaryalar gibi... Onları hâlâ duyabiliyorum: Tiz sesle ağlıyorlar.

"Ağlamayın!"

"Neden ağladığımı sormayacak mısınız?" diyor kadın.

Sormalı mıyım? Soruyorum.

"Neden ağlıyorsunuz?"

Kadın beğenmediğini ele veren bir tavırla avuçlarını iki yana açıyor. Dudaklarının yanına kadar inen ince gözyaşı izleri var yüzünde; başını hareket ettirdikçe garip bir parıltıyla yanıp sönüyor.

"Çok baştan savma oldu. Sizce bir kadın, karanlık bir bahçede hangi nedenle ağlayabilir?"

"Bilmiyorum," diyorum. "Vaktim de yok."

"Gri gözlü, kanaryaların dilinden anlayan bir erkek..." Kadın sözlerini tamamlamadan, kolumu, gitmeme izin vermeyecekmiş gibi tutarak kendine çekiyor. "Bana kadınları tanımadığınızı söylemeyin."

Kadınlar! Dehler'in kadınları. Vaktim yok. Bunu anlamalı. Kadın yeniden kolumu çekince:

"Tanımıyorum," diyorum. "Gitmem gerekiyor."

Kolumu bırakıyor.

"Yirmi iki yaşına giriyorum ve yalnızım." Çığlığı bir düşünce kadar başıboş. "Arkadakilerin hiçbirinin bana aldırdığı yok."

Şaşırıyorum: Sesi bu kez sakin akan bir ırmak gibi durgun. "Sizin gibi yakışıklı... Durun, henüz yüzünüzü görmedim..."

Sözlerini bitirmeden banktan kalkıyor. Üzerinde bahçenin loşluğunda bile fark edilecek kadar parlak kumaştan dikilmiş bir gece elbisesi var.

"Şöyle ışığa doğru dönün." Işık! Hayır. Yine de karşı koymadan, hâlâ kolumu tutan kadının istediğini yapıyorum. "Hayır, yanılmışım. Yakışıklı sayılmazsınız. Ama gözleriniz, evet gözleriniz..." Sözlerini bir kez daha yarım bırakarak hızlı bir hareketle banka eğilip çantasını alıyor. "Davetli misiniz?"

Davet! Omuzlarım havaya kalkıyor.

"Davetten haberim yoktu. Ben..."

Kadın kolumu bırakıp geriye çekiliyor.

"Öyleyse sizi davet ediyorum. Adım Ferzan." Unutmamdan korkuyormuş gibi tekrarlıyor: "Ferzan." Elini sıkmalıyım. Omzumdaki krampı ezip kolumu uzatıyorum. "Parti benim için veriliyor."

Parti! Bu beni ilgilendirmiyor. Onu söylesem. Hayır, vaktim yok, ben... Ben...

"Sedat Bender'i arıyorum," diyorum. "Bana burada oturduğunu söylediler."

"Sedat! Acelenizin nedeni o mu?"

Sesi, tavrı Sedat'ı tanıdığını haber veriyor. Ona inanmalı mıyım? Belki. Kuşkuyla soruyorum:

"Onu tanıyor musunuz?"

Genç kadın cevap vermeden, sanki birdenbire kapıldığı neşesini kaybetmekten korkar gibi yeniden elimi tutarak yürüyor. Birlikte binanın köşesinden arkaya kıvrılan yolu izliyoruz.

Müzik, kanaryaların çığlıklarını örttüğünde arka taraftaki bahçeye varıyoruz. Gözlerden uzak düzlükteki yüzme havuzunun çevresine yerleştirilmiş masalarda, otuz-kırk kişilik bir kalabalık var.

Sıkıntıyla duruyorum. Yanlış zamanı seçtim.

"Ne oldu?"

Kadına dönüyorum. Onu ilk kez ışığın altında göreceğim. Boyu uzun; biçimli, ama hafifçe tombul bir vücudu var. Saçları

garip bir biçimde kıvırcık. Güzel sayılmaz; şaşırtıcı olan gözleri: Az önceki mutsuzluğunu unutmuş, neşeyle parlıyor. Kadın hafif bir sesle gülüyor. Üzerindeki açık sarı elbise yalnızca göğüslerini örtmüş, yine de giyinişinin rahatsız edici olmadığını düşünüyorum; güneş yanığı teni omuzlarının, sırtının çıplaklığını belirsizleştiriyor.

"Umarım, beni beğendiniz?"

Bakışlarımı kadının genç, yıpranmamış vücudundan, gözlerine kaldırıyorum. Bir kadını beğenmek! Lin-Li'den beri o kadar uzun zaman geçti ki. Kadın cevabımı kolaylaştırmak için neşeyle gülerek etrafımda dönüyor. Hayır, bu soruya hazır değilim. Belki kadınları da unuttum. Beynim düşünceleri bir sünger gibi emerek ağırlaşıyor. Açıklık, kalabalık, çığlık atan kanaryalar, kadınlar...

Yoruldum. Bakışlarımı geri çekerek mırıldanıyorum:

"Sedat Bender'i arıyorum."

"Merak etmeyin," diyor kadın. "Onu bulacağız. Önce şu masaya oturalım."

Kadının peşinden, ötekilerden oldukça uzağa yerleştirilen masaya doğru yürüyorum. Müzik giderek şiddetini arttırıyor. Birden o dar odayı, ufku birkaç metreye hapseden kalın, koruyucu duvarları özlediğimi hissediyorum. Duvarlar! Düşüncelerimi o karanlıktan uzak tutmalıyım. Sedat'ı bulmam...

Kadının sesi düşüncelerimi o hücreden çıkarıyor:

"Gelsenize." Masada; oturmuş ve beni bekliyor. Adımlarımı açarak ona doğru yürüyorum. "Oturun." Oturunca ortalıkta dolaşan garsonlardan birine işaret ediyor. "Pekâlâ, şimdi şu işi tamamlayalım. Soyadım, Bağcı."

Bağcı! Sedat'ın akrabası değil: Ama yine de doğum günü partisi Sedat'ın evinde veriliyor. Soruma karşılık alacakmış gibi kadına dönüyorum. Gözleri beni bekliyor. Konuşmak zorundayım.

"Adım," diye başlıyor, sonra duraklamadan sözlerimi tamamlıyorum: "Adımın önemi yok."

"Gözleriniz gerçekten gri. Blucin giymiş, gri gözlü, şeytan bakışlı ve adını söylemeyen esrarengiz bir erkek."

"Şeytan gibi bakma!" Yıllar önce Müdür, ne zaman o küçük kız için büyüklerle dövüşsem, öfkeyle böyle bağırırdı. Beynimdeki katlanmış görüntülerin arasında adamı bulmaya çalışıyorum. Genç miydi? Belki de yaşlıydı; hatırlamıyorum. Belleğimde Müdür'le ilgili tek iz var: Yürürken peşinden sürüklediği o topal bacağı.

Neşeli, saldırgan bir kahkaha düşüncelerimin arasına giriyor. Sıkıntıyla kadına dönüyorum. Çok vakit kaybettim.

"Dalıp gittiniz. Başınızı kaldırıp doğrulun. Bütün erkeklerin sizi görmesini istiyorum."

"Ben yalnızca Sedat Bender'i arıyorum," diyorum. "Siz sarhoş olmalısınız."

Garson sarhoşluğunu arttırmak ister gibi içki kadehleriyle yanımızda beliriyor. Keyifle gülerek içkileri alıyor kadın.

"Belki. Değilsem bile az sonra olacağım. Ama, lütfen kalkmayın. Neşemin de arkanıza takılıp beni terk etmesini istemiyorum." Hâlâ omzunda asılı duran çantasını masanın üzerine bırakıyor. "İçkinizi içsenize."

İçki! Gözlerimi kadından, önümdeki kadehe çeviriyorum. Evet, içki bu! Tadını unuttun mu? *"Kırmızı alev."* Öyle demişti Lin-Li. Barın tavanında tembel tembel dönen iri vantilatörün dağıttığı duman, yüzünü daha da soluklaştırmış, sarartmıştı. Elimi uzatıp yıllar önce avuçladığım gibi kadehi kavrıyorum. *"En iyi konyağımız bu. Tadını çıkartmaya bak. Dışarıda seni bekliyorlar."* Yüzü, çekik gözleri, dudakları ifadesizdi. Duygularını açığa vuran tek şey, Dehler'e ikram etmekten kaçındığı iyi konyaktı. "Çıkma! Belki buraya gelmezler." Dehler! O, barın arkasındaydı, aynada titreyen yüzü korkudan çıldırmıştı. *"Bekliyorlar,"* diye üstelemişti Lin-Li. Doğruydu. Bekliyorlardı. Bunu konyağı içip limana uzanan o dar, karanlık yola çıktığımda öğrenmiştim.

"İçkiden hoşlanmaz mısınız?"

Gözlerimi geçmişteki o yoldan, karşımdaki neşeli, aydınlık yüze kaldırıyorum. Hayır, Lin-Li daha ufak tefek, daha olağandı: Ne mutlu, ne de mutsuz. Gülüp içkiyi bir solukta bitiriyorum.

"Hey, gören de yıllardır içki içmediğinizi sanacak. Bir tane daha ister misiniz?"

"İki tane," diyorum. "İki kadeh daha içebilirim."

Kadın, sanki ara verirse unutacakmış gibi yeniden gülümseyerek elini uzatıp koluma dokunuyor. Uzun parmaklarına bakıyorum. Dostluk ve güven vaat eden bir temas. Onu uyarmalıyım. Ama kadın benden önce davranıyor. Cümleler dudaklarında sonsuz bir pınardan fışkıran su gibi coşkun:

"Bahse girerim ki en az altı aydır ağzınıza içki koymadınız. İçin içebildiğinizce; bu davet benim için veriliyor. Gerçekten, ne kadardır içmiyorsunuz?"

Kaç yıl oldu? Yozgatlının şıra ve kolonyadan yaptığı o berbat şeyi bir kenara bırakırsam... Gözlerimi kapayıp düşüncelerimi geriye doğru bükmeye çalışıyorum. Kadın, sorusunu unutmuş yenisiyle devam ediyor:

"İşiniz nedir?"

İşim! Söylemeli miyim? Hayır, onunla bir daha karşılaşmayacağım.

"Bir süredir çalışmıyorum," diyorum.

"Bir Oğlak için garip bir davranış," diyor kadın susmadan. "Benim bildiğim Oğlaklar genellikle iş sahibi olurlar. Doğum gününüz 1 Şubat olabilir mi? Bana, siz Oğlak değil, Kova burcundanmışsınız gibi geliyor."

Karşılık vermiyorum. Kabuğu kırılmış, savunmasız bir böcek gibi hissediyorum kendimi. Düşüncelerim geçmişe uzanan, tuzaklarla dolu o dar koridorda kadının sözlerine takılıyor. 1 Şubat! Belki de 1 Ağustos'ta doğdum. *"Doğum günüm olsun istiyorum,"* diye ağlamıştı o küçük kız. Ama topal acımasızdı. *"Buraya nüfus kâğıtsız gelen her çocuk 1 Ocak'ta doğmuştur."* Küçük kız Müdür'e bakakalmıştı. *"Topal."* Neden bağırdım? Belki de ilk kez bir başkası için cezalandırılmayı göze aldığım için. Tokat ilk cezaydı...

"Yine daldınız," diyor kadın. Kirpiklerimi kırpıştırarak doğruluyorum. Sanki yirmi yıl önceki tokattan kurtuldum. "Eniştemi iş için mi arıyorsunuz?"

Eniştesi! Önümdeki kadehlerden birini alıp hızla içiyorum. Demek Sedat evlenmiş. Evini bu nedenle değiştirmiş olmalı.

"Hayır." Havuzun çevresindeki kalabalığa bakarak, bir cangıla girmekten korkuyormuşum gibi devam ediyorum: "Bana onu bulur musunuz?"

Kadın cevap vermiyor. Kararsız, meraklı gözleri üzerimde dolaşıyor. Rahatsız bir hareketle kollarımı kımıldatıyorum. Kaslarım, yağmursuz kalmış bir toprak gibi alkolü emiyor, yumuşuyor.

"Size Sedat'ı bulurum. Ama karşılığında bir isteğim olacak. Ne dersiniz?"

Hiç beklemeden başımı eğiyorum.

"Kabul!"

"Demek, isteğimin ne olduğunu sormayacaksınız?" diyor kadın.

"Hayır," diyorum. "Sormayacağım."

Kadın elini uzatıp koluma dostça vurarak doğruluyor. Az sonra da kalabalığın içinde kayboluyor. Masada bıraktığı küçük, sarı çantaya bakıyorum. Garip biri. Bahçenin üzerindeki geceyi sarsan müzik, düşüncelerimi derinleştiremeden dağıtıyor. İçki! Üçüncü kadehi avuçlarımın arasına alıp midemin yanmasına aldırmadan hızlı yudumlarla içiyorum. Tadını unutmamışım. Elimi gömleğimin üzerinde gezdirerek, bıçak yarasını kasığıma kadar izliyorum. Hâlâ bekliyorlar mı? Hastaneye, Dehler'le birlikte ziyaretime geldiğinde Lin-Li öyle demişti: *"Seni bekleyecekler."* Elinde iki paket vardı: Küçük bir vantilatör ve Katolik rahibelerden gizleyerek içeriye soktuğu *kırmızı alev. "Huan teşekkür ediyor."* Dehler öfkeyle homurdanmıştı: *"Pis domuz. Tek derdi o pis batakhanesi. Dışarıda adam kessinler, umrunda bile olmaz."* Barında kavga istemezdi Huan. Bunu hatırlıyorum. *"Her kavga polislere verdiğim rüşveti yükseltiyor,"* diye yakınırdı sık sık. *"Gelecek hafta sefere çıkıyoruz. O zamana iyileşmeye bak."* Artık öyle bir hafta yoktu benim için. Bunu Dehler'e söylememiş, yağmurun getirdiği nemi küçük vantilatörle dağıtmaya çalışarak sessizce konyak içmiştik. Konyak!

Avucumdaki konyağa bakıyorum. Bitmiş. Önümden geçen garsona işaret edip yeniden içki istiyorum. Orkestra dans mü-

ziği çalıyor, ama havuzun yanındaki platformda dans eden bir tek çift bile yok. Gözlerimi, ikiye kıvrılmış uzun yapıda dolaştırıyorum. Üst kat karanlık. Kanaryalar! Üst katta sakinleşebilirler. Gözlerim kapanıyor. Ötüşlerini duyabilir miyim? Duvarlardan sonra kanaryaları da özlemek! *"Söz,"* demişti Yozgatlı, ayrılırken. *"Şart olsun, gözümü kanaryalardan ayırmayacağım."* Ayırmayacağından emindim. İçkiyi bekletmeden midemdeki boşluğa deviriyorum. İstediği parayı bulup ona göndermeliyim. Yozgatlıya parayı...

Arkamdan yükselen bir ses düşüncelerimi bölüyor:

"İşte, benim gibi yalnız biri." Geriye dönmeliyim. Ama acele etmeden. Dönüyorum: Zayıf, yüzü insanı şaşırtacak kadar buruşuk bir erkek konuşan. "Yanınıza oturabilir miyim?" Buruşuk yüzlü, hayır, dememe kalmadan oturuyor. "Hangi sınıftansınız?" Sınıf? Şaşkınlıkla omuzlarımı kaldırıyorum. "Yeni zenginlerden mi, eskilerden mi?"

"Zengin değilim," diyorum adama.

"Yazık! Demek zenginliği tatmadınız. Dünyanın en tatlı yemeğidir." Kolunu garip bir hareketle öne doğru uzatıyor. "Üç ay önce milyonlarım vardı." Sonra yorulmuş gibi masaya bırakıyor elini. "Şimdi iflas ettim. Anladınız mı? Birden iflas ettim." Sesi, vücudunun içinde saklı bir borudan çıkıyormuş gibi zaman zaman boğuklaşarak garip bir uğultuyu andırıyor. "Bir gecede. Durup dururken. İnanabiliyor musunuz?"

İçkiyi masaya bırakıyorum. Adam yana doğru savruluyor. Düşecek. Son anda sandalyeye tutunuyor. Gözlerimi, yardım ister gibi kalabalığa çeviriyorum. Ne Ferzan, ne Sedat; görünürlerde tanıdığım tek kişi yok.

"Merak etmeyin, çok zaman almaz." Yeniden adama dönüyorum: Eli, tehdit eden bir tavırla kalabalığa dönmüş. "Üç aya kalmadan gördüğünüz heriflerin yarısı meteliğe kurşun atacak. Öteki yarısına gelince..." Cümlesini tamamlamadan doğruluyor. "Onların hepsi yeniyetme. Arkalarındakiler çekilince tepetaklak gidecekler."

Sözleri boğuk bir haykırışın içinde kayboluyor. Kalabalığın bizden yana döndüğünü, dans etmek için ortaya doğru yürü-

yen bir çiftin, adamın bağırışındaki gizli tehdidin kokusunu almış gibi durakladığını fark ediyorum. Adam eliyle ondan yana dönen kalabalığı selamlayarak masadan uzaklaşıyor. Az sonra da yakınmalarını havuzun başındaki topluluğa tekrarlıyor.

Meraklı bakışların üzerime yığdığı ağırlıktan kurtulmak için yeniden içkiye dönüyorum. Sıkıldım. Birden, rahibelerin karşı koymasına rağmen, Lin-Li'nin getirdiği içkileri yudumladığım o hastanede olmak istediğimi hissediyorum. *"O günahkâr kadını bıraksam mesleğini burada da sürdürecek."* Hemşire, Lin-Li'den hoşlanmadığını her ziyaretinin sonunda böyle açığa vuruyordu.

"Burada ne arıyorsunuz?"

Bir soru bu! Bir an soruyu hemşirenin mi, yoksa başkasının mı sorduğunu çıkaramıyorum. İçtiğim konyaklar sanki yedi yıl önce o hastane odasındaki sarhoşluğuma eklendi. Bitiremediğim kadehi masaya bırakıyorum.

"Burada ne aradığınızı sordum."

Ses arkamdan geliyor. Geriye dönüyorum. Konuşan, Lin-Li kadar genç bir kadın. Vişne çürüğünü andıran ipek bir elbise var üzerinde. Yanıtımı kadının değişikliği engelliyor: Çarpıcı olmayan, ancak olağanlıkla olağanüstülüğün inanılmaz bir dengeyle kaynaştığı ve ilk bakışta kavranamayan bir güzelliği var. Işık! Çok az. Gözlerimi kısarak kadını inceliyorum. Evet, kesinlikle nefes kesen bir güzellik değil seyrettiğim. Ancak gözleri, yüzünün ince çizgileri, dar, ama kadınsı dudaklarıyla çelişen bakışları vücuduyla tamamlanınca ortaya enfes bir armoni çıkıyor.

"Lütfen, sorumu yanıtlayın. Son kez soruyorum, burada ne arıyorsunuz?"

Koltuktan doğruluyorum. Sesi, kendisi kadar etkileyici değil. Birden, birkaç adım ötedeki güzelliği bir kadının uyandırabileceği etkiyle değil de, az görünen bir manzaranın karşısında hissedilen duygularla seyrettiğimi fark ediyorum. Hint Okyanusu'ndaki ıssız adaların gizli koyları da insanı böyle şaşırtmaz mıydı? Hayır, o koylar insansızdı. Birden, çok uzun zamandır hissetmediğim korunma içgüdüsüyle ürperiyorum.

"Hırsız değilim."

"Bu içkileri siz mi bitirdiniz?" diye soruyor kadın.

"Sarhoş da değilim," diyorum, otururken, "Benimle konuşmak istiyorsanız karşıma geçin."

Kadın, çabuk adımlarla masanın öteki tarafına yürüyor. Oranları; onu böylesine çekici yapan oranlarının dengeli olması. Kadının kuşkuyla bakmasına aldırmadan yarım kalan içkiyi yudumluyorum.

"Bakın, kim olduğunuzu bilmiyorum. Epeyce içtiğinize göre artık gidebilirsiniz."

"Kadınlara aldırmamalısın. Öfkelendiklerinde yapılacak tek şey budur." Kulaklarımdan Dehler'in sözlerini kovuyorum. O korunma refleksi! Kollarıma iniyor; parmaklarımı sıkarak kaslarımdaki acıyı susturuyorum.

"Davetliyim."

"Davetli mi? Sizi kim davet etmiş olabilir?" Bir süre susuyor, sonra sorusunu yine kendisi, hafif, şaşkınlığını ele veren bir çığlıkla yanıtlıyor: "Ferzan!"

"Evet," diyorum. "Ferzan."

"Peki, öyleyse Ferzan nerede?"

Yüzüne bakıyorum; şaşkınlığı geçmiş. Sesindeki yargıyı sezince irkiliyorum. İnanmadı. Omuzlarım boynumu ağrıtıyor. Başımı dik tutmaya çalışarak kadının sorusunu yanıtlıyorum:

"Eniştesini bulmaya gitti." Gözlerim kalabalığa dönüyor. "Orada bir yerde olmalı."

"Eniştesini mi? Sedat'ı yani."

Kadehimi masaya bırakıp bakışlarımı kadının renkli gözlerine dikiyorum. Demek o da Sedat'ı tanıyor. Belki... Düşüncelerimi sürdürmekten vazgeçerek soruyorum:

"Sedat'ı tanıyor musunuz?"

"Tabii," diyor kadın. "Burada olduğuma göre. Ya siz? Siz tanıyor musunuz?"

Sesi, alacağı yanıta inanmayacağını belirtmek ister gibi kuru ve alaycı. Boynuma basınç yapan omuzlarımı gevşetmeye çabalıyorum. Belki Dehler'i dinlemeli, ona aldırmamalıyım. Ama dudaklarımın hareketini bu kez de Başmuavin'in öfkeli sesi en-

gelliyor. *"Belki dediğin gibi hiç yalan söylemiyorsun."* Bağırıyordu, geceydi. *"Ama susuyor, gerçeği de saklıyorsun. Neden kendini, bakışlarının suçunu yüklenmek zorunda hissediyorsun?"* Sedat'ın bakışları üzerimdeydi; kurtulduğunu anlamış, neşeyle parıldıyordu. Az sonra sorgu odasından elini kolunu sallayarak çıkacak, sınıfa geri dönecekti.

"Ne dediğimi duymadınız mı?"

"Arkadaşımdır."

"Yalan söylüyorsunuz."

Bakışlarımı, kirpiklerimin ucunda titreşen görüntülerden koparıyorum. Kadın hâlâ öfkeyle beni süzüyor. Ne yapmalıyım? Özür diler gibi ellerimi kaldırıyorum.

"Hayır, yalan söylemiyorum, emin olun..."

"Uzatmayın; içkinizi..."

O da sözlerini bitiremiyor; cümlesini yarım bırakarak ayağa kalkıyor. Başımın üstünden arkaya doğru baktığını hissedince geriye dönüyorum. Sedat? Hayır, o değil. Uzun boylu, yirmi beş yaşlarında bir erkek. Yanımıza kadar sessizce gelmiş; garip, insanı rahatsız eden bir tavırla gülümsüyor. Koyu bir pantolonun üstüne giydiği şık, beyaz ceketi ve yakasına taktığı siyah papyon, tavırlarına sinmiş züppeliğini daha da abartmış.

Adam bana bakmadan kadına elini uzatıyor.

"Beni ihmal ediyorsunuz, hanımefendi." Sonra cevap vermesine fırsat vermeden kadının elini tutup öpüyor. "Oysa söz vermiştiniz, hemen dönecektiniz."

Kadın telaşsız bir sesle, "Evet," diyor, "Bu beyle konuşmamız uzadı. Ama anlaştık, içkisini bitirince gidecek."

Adam kadını duymamış gibi hareketsiz bekliyor bir süre. Sonra küçümseyen bakışlarını zorlukla üzerime çevirerek soruyor:

"Sizi rahatsız mı etti?"

Kadın, "Hayır," diyor. "Sanırım fırsattan yararlanarak içki içmek isteyenlerden biri."

"Bana bak, delikanlı." Şimdi yüz yüzeyiz. Bakışlarında küçümsemenin yanı sıra saldırgan bir ifade de var. "Lerzan Hanım'ı rahatsız eden karşısında beni bulur."

Lerzan! Demek adı Lerzan. Ferzan ve Lerzan. Kardeş olmalılar. Öyleyse! Sedat'ın... Kadına dönüyorum, hâlâ gülümsüyor.

"Rica ederim, Cem Bey. Beyefendi gidiyorlar, değil mi?"

Bir soru değil, açık bir uyarı kadının sözleri. Belki de haklı; gitmeliyim. Kalkmak için doğrulduğumda kulaklarımda o sözleri, altı yıldır durmadan sürüp giden yankılanmayı duyuyorum: *"Seni bekleyecekler."* Lin-Li, diye mırıldanıyorum. Limana inen o dar sokağa dönebilmem için Sedat'ı görmem gerekiyor. Söylesem anlar mı? Belki.

Başımı kaldırıp boşuna olduğunu bilerek:

"Sedat Bender'i arıyorum," diyorum. "Burada bulunmamın nedeni bu."

"Sana defol dedim. Hanımefendinin ne dediğini duymadın mı?"

Duydum. Karşımda, beni hâlâ küçümsemeyle süzen adamla kadına bakıyorum. Avuçlarım ter içinde. Gözlerimi önüme eğiyorum. Adama bakmamalıyım. Koluma giren krampı yokluyorum. Onu anlamalıyım. Yanındaki kadını beğenen bir erkek, öfkesini sivrilten bu olmalı. Dehler de aynı biçimde davranırdı. Yerimden doğruluyorum. Gelmek için yanlış zamanı seçtim. Sedat'ı yarın arayabilirim. Avucumdaki kadehi masaya bırakıyorum.

Papyonlu adam aynı anda bağırıyor:

"Dur... Bir dakika. Sen, sen osun. Bakabilir miyim?" Sonra kımıldamama fırsat vermeden bileğimi tutup avucumu ters çeviriyor. Kadın masaya serilen yanık lekesini görür görmez ellerini yüzüne kaldırıyor. "Korkut Laçin." Beni tanıdı. Adama bakıyorum: Konuşmasını engelliyormuş gibi eliyle papyonunu gevşetiyor. Gözlerinde garip bir parıltı var. "Beni hatırladınız mı? Cem Hıdır, sizden üç sınıf küçüktüm."

Kadın, "Bu beyi tanıyor musunuz?" diye mırıldanıyor. Sesi iyice kısık artık.

Bileğimi, sayıklar gibi konuşan adamdan kurtararak kadına dönüyorum: Gözleri şaşkınlıktan daha da irileşmiş, papyonlu adama bakıyor. Adam, gözlerini üzerimden ayırmadan boğuk bir sesle kadına karşılık veriyor:

"Tanımak mı? Korkut Laçin'i kim tanımaz. Kime sorsanız

anlatırlar size." Elini uzatmış, sözlerinin doğruluğunu kanıtlamak ister gibi avucumu işaret ediyor. "Ama en iyi kocanız tanır onu." Sözlerine ara verip kalabalığa doğru dönüyor. "Lütfen, bekler misiniz? Burada olduğunuzu Asım da bilmeli. O da sizin sınıftaydı." Kalabalığa doğru birkaç adım attıktan sora geri dönüyor. "O gün, yani atladığınızda ben de oradaydım. Ne budalayım değil mi, sizi dövmeye kalktım."

Sözlerini bitirir bitirmez koşar adım uzaklaşıyor.

"Affedersiniz, sizi..."

Özür dilemeye çalışan kadının sözlerini kesiyorum:

"Sedat'ın karısı mısınız?" Başını eğince sözlerimi tamamlıyorum: "Onu görmek istiyorum."

"Burada değil," diyor kadın. "İstanbul'da; gelecek hafta dönecek."

Gelecek hafta! Ama benim vaktim yok. Haber vermeliydim. Konuşmadan bekleyip kadehte kalan içkiyi bitiriyorum.

"Döndüğünde beni aramasını söyleyin. Limandaki otelde kalıyorum, o bilir."

Yine asfalt yoldayım. Önümdeki karanlığa bakıyorum; gece yarısına az kaldı. Yavaş adımlarla Ilıca'ya doğru yürüyorum. *"Efsane adam! Demek sana böyle diyorlar. Neden?"* Başmuavin, dışarıya çıkan Sedat ve Hasan'ın arkasından bakıyordu sorduğunda. Cevabı da kendisi vermişti: *"Bu adın seni ötekilerden ayıran bir anlamı var, farkında değil misin? Yoksa böyle önemsenmek seni heyecanlandırmıyor mu?"* On dört yıl olmuş. Hayır, diyorum Başmuavin'e; ne o gün, ne de bu akşam, hiç heyecanlanmadım. *"Hiç heyecanlanmıyor musun?"* diye sormuştu Dehler, Lagos'ta gemiden inerken, *"Şimdi Huan'ın barındadırlar. Bu Portekizlilere güvenilmez. Çoğu Angola'da paralı askermiş. Zencilerin Portekizlilerden korkmasının nedeni de budur."* Liman her zamanki gibi pis kokuyor, rıhtıma inen dar sokaklardan, çoğu Asyalı fahişelerle işgal edilmiş barların gürültüsü bir nehir gibi üzerimize akıyordu. Yıldızlı bir geceydi. Yıldızlar!

Birden duruyorum, unuttun mu? Yıldızlar! Nefesimi tutarak başımı kaldırıyorum. Hepsi orada: Milyonlarca. Okyanusun or-

tasındaki bir sisi andıran Samanyolu'na bakıyorum: Gerçekten de Dehler'in dediği gibi gökyüzünü ayakta tutan, kalın bir belkemiğine benziyor. Birden içimi yine o duygu, yalnızlığın özlemi dolduruyor. Birkaç adım atıp yeniden duruyorum. Belki de Başmuavin haklıydı: Ötekilerden o adla ayrılıp yalnızlığımın içindeki yolculuğa o gün başladım.

Düşüncelerimi uzaktan duyulan köpek havlamaları kesiyor. Köpekler! Altı yıldır ilk kez bu akşam köpek gördüm.

Cebimden sigara çıkarıp yeniden yürümeye başlıyorum. Yalnızca kanaryalar. *"Yaşamımı değiştiren belki bunlardır,"* dediğimde Yozgatlının köylü yüzü ifadesizdi. Garip! İnsan ona baktığında hep aynı şeyi hissederdi: Giderek hoşgörüye dönüşen bir küçümseme, iri ve çarpıcı vücuduyla kişiliksizliğinin oluşturduğu o gülünç çelişki. Para beklemeden üç yıl hizmetimi gördü. Neden? Ona bu soruyu sormalıydım. Belki geceleri sayıklamam, belki de karnımdaki bıçak yarasının yarattığı dehşetti Yozgatlıyı etkileyen. Yarayı, geçmişimi merak ediyordu. Yine de hiç sormadı.

Sigarayı dudaklarımdan alıp parmaklarımın arasına yerleştiriyorum. Samanyolunu çökertip sokağa düşen karanlığa dalarak adımlarımı hızlandırıyorum. Gece sona ermeden yapacağım iki şey kaldı: İzmariti yere atarken, "Bir hafta," diye mırıldanıyorum; Sedat'ın İstanbul'dan dönüşüne kadar, Raul'ün Portekizli arkadaşları biraz daha bekleyecekler.

- 4 -

Ferzan Bağcı'nın ifadesi:

"Ne Sedat'ı, ne de Lerzan'ı bulabildim. Geri döndüm. Müzik hâlâ devam ediyordu. Sonra onları gördüm. Asım'ı, Cem'i ve..."

"Ve kimi, Ferzan Hanım?"

"Lerzan'ı. Üçü de Onu bıraktığım masanın etrafında ayaktaydılar. O... O yoktu; gitmiş, belki de yeniden karanlığa karışıp kaybolmuştu. Yanlarına yaklaştığımı fark etmediler. Masa-

ya varır varmaz onunla karşılaştıklarını anladım. Cem ağlıyor, Asım benim gibi titriyordu. Lerzan mı? Lerzan gözlerini kapıya giden yola dikmiş, yüzündeki o ifadeyle hiç kımıldamadan duruyordu. O bakışın ne anlama geldiğini biliyordum."

"Ne anlama geldiğini bize de söyler misiniz?"

"İstek... onu istiyordu. ona hükmetmek, onu kölesi yapmak isteyen bir bakıştı yüzündeki."

"Belki de abartıyorsunuz."

"Hayır. Lerzan'ı tanırım. Çocukluğundan beri tanırım o bakışı. İstediği oyuncağa, hayvana ya da insana hep öyle bakar."

"Peki, Cem'le Asım ne yapıyorlardı?"

"Cem bir yandan ağlıyor, bir yandan da, 'onu dövmek istedim,' diyerek gülüyordu."

"Sarhoş muydu?"

"Belki. Ama daha çok korkmuştu; benzi Azrail'le karşılaşmış gibi bembeyazdı. Asım 'Korkut,' diye mırıldandı. Korkut! Adı Korkut'muş, adını böyle öğrendim."

"Ya ablanız... Şu sözünü ettiğiniz bakışları dışında ne yaptı?"

"Hiçbir şey. Kımıldamadan kapıya bakmaya devam etti. Yanlarına yaklaştığımı fark etmediler. Üçü de diğerini unutmuştu. Lerzan'ın kolunu tutup ona eniştemi sordum. Bana..."

"Evet... Lütfen, yine ağlamayın. Bu soruşturmayı bitirmek zorundayız."

"Gitti, dedi. Bir an Sedat'ı kastettiğini sandım; ama hayır, ondan, Korkut'tan söz ediyordu. İlk kez o zaman korktum."

"Korktunuz mu? Neden korktunuz?"

"Neden, niçin korktuğumu bilmiyorum. Ama korktuğumu hatırlıyorum. Biliyor musunuz, eğer Korkut'u yalnız bırakmasaydım belki de böyle olmayacaktı."

"Kimse bilemez bunu. Kendinizi suçlamayın... Neyse, biz daha çok Asım Hacıoğlu'nun tepkilerini öğrenmek istiyoruz."

"Hatırlamıyorum. Hatırladığım titrediği ve sayıklar gibi, 'Korkut, Korkut,' dediği. Sonra Metin geldi."

"Metin?"

"Komşumuz. Size ondan az önce söz etmiştim. Hatırlamadınız mı?.. On sekizinden beri Lerzan'a kur yapar. O gelip Ler-

zan'ın koluna girinceye kadar ne kadar zaman geçtiğini hatırlamıyorum. Lerzan ona dönüp aynı şeyi tekrarladı: 'Gitti.' Sonra çok garip bir şey oldu. Lerzan, Metin'e sarılıp Cem'in ona anlattıklarını tekrarlamaya başladı."

"Cem neler anlatmış?"

"Ben de orada öğrendim. Kuyuyu, avucunu, daha bir sürü şey."

"Kuyu mu? Bu da ne demek?"

"Bilmiyorum! Bilmiyorum! Ona da sordum. Ama neden, anlayamadım."

"Lütfen, bağırmayın... Doktorun size ilaç vermesini ister misiniz?"

"Hayır."

"Peki. Öyleyse anlatın!"

"Neyi?"

"Sonra ne yaptınız? Neler oldu? Onu tekrar ne zaman gördünüz?"

"Lerzan'a onun nereye gittiğini sordum. Beni duymuyordu. Onları bırakıp kapıya koştum. Kimse yoktu. Banka oturup ağlamaya başladım... Gözlerimi açtığımda birden onu gördüm. Evet onu; yine pencerenin önündeydi."

"Eve girdiğini mi söylemek istiyorsunuz?"

"Bilmiyorum. O gece bana kanaryaların üst kata, gürültüden ve ışıktan uzak bir yere taşınması gerektiğini söyleyince ben de aynı şeyi düşündüm."

"Yalnızca bu nedenle mi girdiğini düşünüyorsunuz? Başka bir nedeni olamaz mı?"

"Hayır. Sanmıyorum."

"Peki."

"Beni görmedi, ya da görmezlikten geldi. Kendi kendine konuşuyordu. 'Yozgat,' belki de 'Yozgatlı,' gibi bir şeyler söyledi. Sonra... Sonra yürüyerek caddeye çıktı. Hâlâ bankta oturuyordum... Doğru, hâlâ ağlıyordum. Nedenini sormayın. Ağlamamın nedenini bilmiyorum. Bir süre öyle bekledim; Tekir'in sesini duyuncaya kadar. Etrafa bakındım, yoktu. Caddeye kaçmıştı. Peşinden koştum: Gördüğüm şey çok şaşırtıcıydı... Sizce bir köpek, doğduğundan beri ona bakan sahibini bırakıp ilk

kez gördüğü birinin peşine takılır mı? Tekir takılmıştı. Arkalarından bağırdım. İkisi de duymadı. Birkaç dakika onları izledim. Sonra Korkut birden durdu, başını yukarıya, yıldızlara doğru kaldırdı. Beş, belki de on dakika öyle kaldı."

"Anlattıklarınızdan Korkut Laçin'in oldukça garip biri olduğu anlaşılıyor."

"Hayır. Biliyor musunuz, onun garip dediğiniz her davranışının mantıklı ve anlaşılabilir bir açıklaması vardı. O gece neden durduğunu sordum. 'Yıldızlar,' dedi. Yıldızları bir pencereye hapsedilmemiş gökyüzünde seyretmek istemiş. Ne demek istediğini iki gece sonra onu yemeğe çağırınca, bana geçmişini anlatmasıyla öğrendim. Onun yerinde ben de olsam aynı şeyi yapardım. Neyse... Sigara içebilir miyim? Teşekkür ederim. Evet, devam edeceğim. Korkut, neden sonra tekrar yürümeye başladı. Tekir hâlâ onu izliyordu. Etraf kalabalıklaştıkça hızlandı. Bir ara açık bir büfeden gazeteye sarılı bir şeyler aldı, sonra yeniden yürüdü..."

"Ne oldu? Neden durdunuz?"

"Çok garip. Onu yarım saatten fazla bir süre izledim ve hiç gözden kaybetmedim. Bunu şimdi fark ettim. Kaybol..."

"Kaybolmadı mı diyeceksiniz? Bakın, Ferzan Hanım. Onun gerçekten kaybolup sonra yeniden ortaya çıktığına inanmıyorsunuz, değil mi?"

"İnanıyorum. Karanlıkla bir bütündü o. Daha sonraları yine kayboldu."

"Pekâlâ, pekâlâ. Siz anlatın şimdi. Sonra ne yaptınız?"

"Onu izlemeye devam ettim. Rıhtımın ucuna kadar yürüdü ve orada oturdu...."

"Ve yine yıldızları seyretti. Öyle mi?"

"Hayır. Yıldızları unutmuş gibiydi. Yarım saat kadar denize baktı, sonra..."

"Sonra?"

"Sonra eğilip elini suya soktu ve kalkıp otele doğru yürüdü. Orada kaldım: Bir saat, belki de iki saat. Tekir'in havlamasıyla kendime geldim. Yanımdaydı. Birlikte otelin önündeki meydana kadar yürüdük. Çok, çok..."

"Çok ne, Ferzan Hanım? Lütfen, çabuk olunuz!"

"Çok karışıktı duygularım. Korkuyordum, ama neşeliydim de. Onu yeniden bulmak başımı döndürüyordu. Bekçiler gelinceye kadar meydandaki bankta oturdum. Gitmem gerekiyordu, ama gidemedim. O otelle aramda görünmeyen bir bağ vardı. Sinirlerim de bozulmuştu. Yüksek sesle güldüm. Öteki adamı o anda gördüm. Meydanın diğer ucunda o da benim gibi oteli seyrediyordu."

"Öteki adam mı? Onu tanıyabildiniz mi?"

"Hayır. Ama Asım olabilirdi."

"Neden Asım dediniz? Bir başkası olamaz mıydı?"

"Belki. Ama bence oydu."

"Onunla konuştunuz mu? Ya da, o da sizi tanıdığını, gördüğünü belli eden bir şey yaptı mı?"

"Hayır. Gülüşümü duyan bekçiler beni banktan kaldırdılar. Birkaç adım atıp oradan uzaklaşmaya çalıştım, ama yapamadım. Sonunda direnmekten vazgeçip otele yürüdüm. Girişteki adamı kandırmam uzun sürdü. Yukarıya çıkıp odasının kapısını çaldım. Hemen cevap vermedi; kapı açıldığında üstü çıplaktı, karanlıkta yalnızca bunu fark edebildim. Geri çekildi. İçeriye girip zorlukla bulduğum sandalyeye oturdum."

"'İçeriye nasıl girdin?' diye sordu."

"Ona kapıdaki ihtiyara beş yüz lira verdiğini söyledim. Tokat yemiş gibi irkildi. Garip değil mi? O gece neden şaşırdığını anlayamadım. Aslında para kavramını, paranın değerini unutmuştu. Sonunda, ya gözlerini yummasını, ya da ışığı açmasını söyledim ona. Gözleri, karanlıkta, yüzünün ortasında parlayan o garip ışık korkutuyordu beni. Cevap vermeden kapının yanındaki düğmeye yürüdü. Vücudu omuzlarına kadar ince ve adeleliydi. Işığı açıp geri dönünce bağırdım. Karnında büyük bir yara izi, sol omzunda da iri bir leke vardı."

"'Ne oldu?' diye sordu."

"Şaşırmıştı. Parmağımla karnını işaret edince, 'Yara,' diye mırıldandı."

"Utanmış gibi telaşlıydı."

"'Ya kolundaki şey,' diye mırıldandım."

"Dövmeydi. Uzattığı sigarayı almak için eğilince omzuna daha dikkatli baktım. Bir kadın resmi ve altında L. L. H. harfleri vardı. Karşılık vermeden gömleğini alıp giydi, sonra garip bir sesle güldü. Neden güldüğünü sordum:

"'Elbisen,' dedi."

"Elbisemle odanın fakirliği arasındaki çelişki çok komikmiş; kıyafetim, oturduğum sandalyeyi daha da eskitiyormuş. Böyle cevap verdi, gülmesinin nedeni buymuş. Ben de güldüm. Hem de katıla katıla. Korkum kaybolmuştu. Onun yanında mutluydum. Ben sakinleşinceye kadar konuşmadan bekledi. Eline bakmak istediğimi söyledim. Omuzlarını silkerek avucunu uzattı..."

"Ne oldu Ferzan Hanım?"

"Hiç, hiçbir şey olmadı. Yalnızca o yarayı hatırladım. Çok çirkin bir görüntüydü. Bunu ona da söyledim."

"'Çirkin,' dedi."

"Yanık, elini kızgın sobanın üstüne koyduğu için olmuş."

"Doğru mu bu?"

"Evet, Savcı Bey. İsterseniz ötekilere de sorabilirsiniz... Devam edeyim mi?.. Neden yaptığını sordum. Konuşmadan önce gülüp yine omuzlarını kıpırdattı."

"Sonra, 'Çocuktum,' dedi. 'Nedeni bu olmalı.'"

"Verdiği cevap bütün gerçeği yansıtmıyordu. Ama üstelemedim. Ona, neden efsane adam dediklerini merak ediyordum."

"'Onlar da çocuktu, belki de kendileri için yapılan kahramanlığı ödüllendirmek istediler.' Böyle cevap verdi."

"Aynen bunları mı söyledi?"

"Evet, Savcı Bey."

"Bu cevap gerçeği yansıtıyor."

"Ama daha sonra, gece yanında yatarken bana, efsanelerin gerçek olmadığını söyledi. Gerçeğin efsanelerdeki payı ilk e'yle başlayıp ilk e'yle bitermiş. Konuşurken sesi pürüzsüz ve heyecansızdı. Zaten heyecanlandığını hiç görmedim. Arkadaşlarının onu sevip sevmediklerini sorunca da aynı sesle karşılık verdi:

"'Nefret ederler.'"

"Sesi buz gibiydi. Hayır, belki de normaldi. Ama insan kendisi hakkında, sanki başkasından söz ediyormuşçasına konuşursa, karşısındaki onu yadırgayabilir. Şaşkınlıkla doğruldum. 'Neden?' diye sorduğumu hatırlıyorum."

"'Onlara korkaklıklarını hatırlattığım için. Nefret etmelerinin nedeni bu olmalı,' dedi."

"Bu da anlaşılabilir, mantıklı bir cevap. Ama sözlerinde insanları küçümseme var; bunu hissediyorum."

"Hayır, Savcı Bey. Yalnızca anlamının en saf biçimiyle gerçeği söylüyordu. Bana iki akşam sonra, 'İnsanlar gerçeği değil, görüntüsünü severler,' dedi. Sanırım gerçeklerin, gerçeğin özüne dayanamadığımız için böyle tepki duyuyoruz... Pekâlâ, uzatmıyorum. Sözleri onu değil, beni yaralamıştı. Parmaklarımı avucunda gezdirdim. Artık soracağım tek soru kalmıştı. Onu da sordum:

"'Ya o kuyu hikâyesi? Gerçekten ağacın tepesinden daracık bir kuyuya baş aşağı atladın mı?'

"'Ünümü korudum,' dedi. 'Kahramanlar cesaretlerini sürekli olarak kanıtlamak zorundadırlar.'"

"Haklıydı. Elini kucağıma bıraktım. Ona ilk kez Asım'dan o anda söz ettim. Garip bir tepki gösterdi."

"Tepki mi? Ne dedi?"

"Hiçbir şey. Konuşmadı. Fark ettirmemeye çalışıyordu, ama kucağımdaki kol birden ağırlaştı. Sanki omzundaki o güçlü kaslar çözülmüştü. Yüzüne baktım; gözlerinin kapanmasına karşı koymak için çaba harcamaktan boynundaki damarlar şişmiş, kabarmıştı. Bu kez o sordu:

"'Asım benim için ne dedi?'"

"Duygusuzdur, demişti. Ama ben duygusuzluğun bazen duygusallığı gizleyen bir maske olduğunu düşünürüm. Bunu ona söyledim."

"'Maskem yok benim,' dedi."

"Gerçekten yok muydu? Bunu hiç öğrenemedik. Yüzümün asıldığını görünce yarısı boşalmış bir şişe getirip, 'Konyak,' dedi."

"Yalnızca ağzı çatlak bir bardak vardı, ikimiz de o bardaktan içtik. Sonra ayağa kalktı. Evet, eminim; sol kolu omzun-

dan kopmuş gibi sarkmıştı. Ona dışarıda bir adamın odayı gözlediğini söyledim. Bir an durdu. Sonra omuzlarını silkti, ve..."

"Ve ne, Ferzan Hanım?"

"Bana iyi bakın, Savcı Bey... Yeterince baktınız mı? Beni güzel buluyor musunuz?"

"Ben... Ben. Bakın, Ferzan Hanım, siz iyi bir aileye mensup, iyi terbiye gör..."

"Hayır. Yalnızca güzel olup olmadığımı sordum."

"Ben savcıyım, bu gi..."

"Ben size söyleyeyim. Güzel değilim. Hele Lerzan'ı gören biri için, hiç. O akşam ona beni beğenip beğenmediğini sordum.

"'Beğeniyorum,' dedi; hiç duraklamadan, gözlerini kaçırmadan. Neden beğeniyormuş, biliyor musunuz?"

"... Ne... Neden?"

"'Çünkü gülüyorsun,' dedi. Evet artık ağlamıyor, gülüyordum yanında. Ayağa kalkıp ona sarıldım. Kolunu zorlukla kaldırdı ve saçlarımı okşadı. Sormam gerekiyordu, sormalıydım."

"'Bir kadınla yatmayalı ne kadar oldu?'"

"Başını geriye çekti. Dümdüz bakıyordu. Birden omzuna dövmesini kazıttığı kadını görmek istediğini düşündüm."

"'Son kez içki içitiğimden beri.'"

"'Altı ay,' diye bağırdım."

"Karşılık vermedi."

"Budalanın biriydim. Kırk sekiz saat sonra öğrendim gerçeği: Altı yıldır ilk kez o gece içki içmişti..."

- 5 -

Doktor Şakir Artan'ın ifadesi:

"İyi akşamlar, Doktor Bey."

"İyi akşamlar, efendim... Buyurun, oturun."

"Ben Cumhuriyet Savcılığı'ndan Savcı Yardımcısı Bekir, arkadaş da Emniyet Müdürlüğü'nden Komiser Ekrem. Sizi, dün

sabah elimize geçen raporla ilgili olarak aradık. İşte, bu rapor. Hastanenize evvelsi akşam getirilen yaralı. Bir dakika... Üç yüz altıda yatıyormuş."

"Korkut Laçin."

"Evet, rapordaki ad da bu. Bizim için, onu hastaneye getirenin kim olduğunu öğrenebilir misiniz? Kim yatırmış?"

"Tabii, Savcı Bey. Yatıranı biliyoruz. Ferzan Bağcı adında genç bir bayan."

"Bağcı? Bağcı... Bu ad size kimi hatırlatıyor, Komiser Bey?"

"Bağcıları, şu Çeşmeli aileyi. İzmir'in yerlilerinden, tanınmış bir ailedir."

"Komiser Bey doğru söylüyor, Savcı Bey. Ferzan Bağcı, Ferit Bağcı'nın küçük kızıdır. Zaten olay da Çeşme'de olmuş."

"Ya! Demek söz konusu olan ünlü ve tanınmış bir aile. Bu hep dert açar... Neyse. Yaralı hakkında bilgi var mı? Kimmiş? Üzerinden bir şey çıktı mı?"

"Hepsi bu zarfta. Buyrun."

"Teşekkür ederim... Nüfus cüzdanı? Sedat Bender! Yaralı bu mu? Ama adı Korkut demiştiniz?"

"Evet, Savcı Bey. Cüzdan sahte. Fotoğraf Korkut Laçin'e ait. Cüzdan ise Sedat Bender'e."

"Sedat Bender! Komiserim, bu adı not edip kim olduğunu da araştırıverin."

"Gerek yok; Sedat Bender, Ferit Bağcı'nın damadıdır."

"Bu aileyi tanıyor musunuz, Doktor Bey?"

"Evet, Komiserim. Ferit Bey eski dostumdur. Sanırım Ferzan bu yüzden onu buraya getirdi."

"Pekâlâ. Bakalım başka ne var? Bir kâğıt! Mesut Özen: Hediyelik eşya. Kuşadası... Bu da üzerinden mi çıktı?"

"Evet."

"Alın, Komiserim... Bir fotoğraf! Resimdekileri tanıyor musunuz, Doktor?"

"Hayır. Arkasında yazı da var."

"İspanyolca mı bu?"

"Bilmiyorum. Ama sanırım ya Portekizce ya da İspanyolca. Okuyabildiğim tek şey Raul adı oldu."

"Bunu da alın, Komiserim. İncelesinler... Otel. Bu oteli biliyor musunuz?"

"Evet, efendim. Basmane'dedir. Pek iyi tanınmaz. Orada kadın satıldığından süpheleniyoruz."

"Fotoğrafçı İhsan... Kemeraltı. Makbuzun tarihi geçmiş. Bunu da ötekilerin yanına koyun. Başka? Bir kâğıt daha var: Güven Deniz Nakliyat Acentesi. Bu da ne? Bir adres: Talatpaşa Bulvarı, No... Evet, hepsi bu kadar. Şimdi, gelelim Korkut Laçin'e. Durumu nasıl, Doktor Bey?"

"Çok ağır."

"İfade verebilir mi?"

"Hayır."

"Demek kendinde değil? Öyle mi?.. Neden sustunuz?

"Bakın, Savcı Bey. Yirmi dört yıldır doktorum. On dokuz yıldır da aralıksız ameliyat yaparım. Ama böyle..."

"Ne oldu, Doktor Bey?"

"Korkut Laçin'in vücudunda dört kurşun yarası var. Üçü göğüste, biri de sırtında. Kurşunları daha çıkaramadık. Buraya geldiğinde hemen hemen hiç kanı kalmamıştı. Böyle bir durumla hiç karşılaşmadım. Bence, söylemesi garip, ama ölmesi gerekiyordu. Kaburgaları kırık, ciğerleri delik. İç kanamalar durmadı. Ama ölmüyor. Değil kırk sekiz saat, bu haliyle kırk sekiz dakika bile yaşamaması lazımdı. Ama hâlâ yaşıyor."

"Komada mı?"

"Bundan da emin değilim. Hemşirelerin ifadesine göre zaman zaman gülüyormuş."

"Bu olağan mıdır?"

"Hayır. Tıbben parmağını bile kımıldatamaması gerekiyor. Oysa... Dinleyin. Ona önce asistanlarımdan biri bakıyordu. Yatırıldıktan üç saat sonra, sabah bana geldi. Şaşkındı. Birlikte görmeye gittik. Sol kolunu serum takmak için çevirememişler. Kolu çelik kadar güçlü ve kaskatı. Ben de denedim, başaramadım."

"Peki, Doktor Bey, bütün bunlar ne anlama geliyor?"

"Bilmiyorum. Çok, ama çok garip bir vaka. Hem tıbbi, hem de moral açısından."

"Moral mi?"

"Evet, üç yüz altı no'lu odaya kimse girmek istemiyor. Dün gece ben uğradım. Bence kendinde. Durumu çok ağır olmasına rağmen şuuru yerinde."

"Emin misiniz, Doktor Bey?"

"Eminim diyemem, Komiserim. Ama arada sayıklıyor, kolunu da kasıyor. En azından bu konuda eminim. Ben odadayken mırıldandığını, 'Sır yok mu?' dediğini duydum."

"Sır!"

"Evet."

"İlginç bir olay. Merak etmeyin, Doktor Bey. Birkaç güne kalmaz her şeyi öğreniriz. Sizce onu Ferzan Bağcı mı vurdu?"

"Sanmıyorum. Onu buraya getirdiğinde perişandı. Galiba Korkut Laçin'e âşık. İki gündür de hastaneden ayrılmadı."

"Şimdi burada mı?.. Demek burada. İyi. Komiserim, onu hemen görelim. Ama önce Doktor'a şu bel ağrılarımla ilgili bir iki soru sorayım. Ha! Teybi kapatabilirsiniz. Teşek..."

- 6 -

Ilıca, 22 Temmuz 1983

Güneş doğdu! Geriye dönüyorum: Ferzan hâlâ uyuyor. Pike üstünden kaymış, yere düşmüş. Bir süre pencerenin önünden ayrılmadan onu seyrediyorum. Garip; yüreğim neden o aldatılmışlık duygusuyla kaplı? Vücudunun alımlı hatlarına rağmen yatış biçimi, nefes alışı ve elinin duruşu bir kadından çok, uykuya doyamayan bir çocuğu andırıyor. Bıkmayan, meraklı bir çocuk gibi araştırıcı sesini hatırlıyorum. "Tek kahraman sen miydin?" diye sormuştu, elimi sobanın üstüne koyduğumu öğrendiğinde. Sessizce gülüyorum. Belki de haklıydı: Anlamını, ardındaki tuzakları bilmeden kahraman olmaya kalkışmak! Bakışlarını elinden saçlarına çeviriyorum: Yüzü ifadesiz. Korkan, sevinen, sürekli biçim değiştiren o gülümseme dudaklarından kayıp gitmiş. Gülmek! "Gülmek sence önemli mi?" demişti. "*Gülmek*

tüm insanlık ideallerinin varmak istediği en son noktadır." Cengiz Bey! Evet, bunlar onun sözleriydi. Birden yıllar öncesine, lise son sınıftaki sıraya dönüyorum. *"Ben felsefe hocanızım,"* demişti sınıfa ilk girdiğinde. Sesi gür ve güven vericiydi; öylesine zayıf bir vücuttan çıktığına inanmak zordu. Ama davranışlarındaki, yüz kaslarındaki kararlılık sağlam bir iradenin habercisiydi.

Gitmeden onu görmeli miyim? Kolum! Omzumdaki ağırlık kaslarıma iniyor. Düşüncelerimi Cengiz Bey'den uzak tutmalıyım. Yeniden Ferzan'a dönüyorum. Evet, kesinlikle çocuğa benziyor. Ama kadın; vücudu sıcak ve dinlendirici olmalı. *"Hiçbir şey kadın vücudu kadar gerçek değildir."* Huan; onun sözleri bunlar. Belki çok kadın tanımış olmasından, belki de Çinli olduğundan, tartışılmaz gerçek olarak kabulleniyordu sözleri.

Yürüyüp sandalyenin arkasındaki gömlekten sigara paketini alıyorum. Mektup orada. Buruşmuş kâğıtla yeniden pencerenin önüne, ışığa doğru ilerliyorum; katlanıp açılmaktan yıpranmış, kıvrıldığı yerden de yırtılmış. *"Geri döneceğini söyledim."* Birden Lin-Li'nin yazısının da konuşması kadar kötü olduğunu fark ediyorum. *"Portekizli inanmadı. Ama yine de seni bekleyecek. Bu kez yarım bıraktığı işi tamamlayacakmış."*

Yanağımı cama dayıyorum. Dehler! Ya ona ne oldu? Yüzü? Hatırlayamıyorum. Oysa denizde haftalarca o sakallı, çirkin yüzünden başka bir şey görmediğim çok olmuştu. Gülüyorum. *"Dünyadaki en çirkin Alman gemicisi benim,"* diye bağırırdı Lin-Li onu reddettiğinde. Huan ona neden acırdı? *"Ama yüreği aydınlık. Ne yazık! Lin-Li içini göremiyor."* Huan'ın sözlerinde içten olup olmadığını hiç kimse bilemezdi; duygusuz, değişmez bir Çinli suratı vardı onda.

"Ne okuyorsun?"

Mektubu katlayıp cebime koyduktan sonra geri dönüyorum. Ferzan! Uyanmış, pikenin altında şimdi. Açıkta kalan yüzünde kararsız, ikircikli bir ifade var: Uykusunu almış bir çocuk sevinci ve pişman bir kadın bakışı. Hangisi gerçek? Düşünceleri bırakarak o aldatılmışlık önsezisiyle yatağa yürüyorum. Dudaklarında her zaman hazır tuttuğu sorulardan biri beni bekliyor.

"Denizcisin, değil mi?" Sonra birincisine karşılık almadan

ikinci sorusunu soruyor: "Altı aydır da karadan uzaktasın?" Parmaklarıyla kolumdaki dövmeye dokunuyor. "Çok yer gördün mü?" Sormaktan çekiniyor diye düşünüyorum. "Japonya'ya gittin mi? Ya Amerika? Demek gitmedin, ne garip?"

"Adı Lin-Li'ydi," diyorum. "Lagos'ta bar işleten, Huan adında bir Çinlinin kızı."

"Lagos!"

"Nijerya'nın başkenti," diyorum.

Artık dokunuşu hafif, yüzü de sesi gibi neşesini kaybetti.

"Onu seviyor muydun?"

"Hayır."

"Ya o seni?"

İkinci kez, "Hayır," diyorum.

Meraklı gözlerini üzerimden ayırmadan soruyor:

"Peki, neden onun dövmesini yaptırdın?"

Neden? Belki de Huan istediği için. Hastanedeki üçüncü hafta yanında kendisi gibi ufak tefek, sürekli sırıtan biriyle çıkagelmişti. "Lin-Li senin için dua edecek." Bir fahişeden bundan daha büyük bir iltifat bekleyebilir miydi bir denizci? "Dövmesi seni koruyacak." Elindeki sepetten konyağı çıkartırken gülümsüyordu.

"Neden cevap vermiyorsun?"

Elini omzundan çekip ona dönüyorum.

"Saygıdeğer bir kadındı. Dehler, kadınlar arasında en çok saygıyı fahişelerin hak ettiğini söylerdi."

"Dehler, Dehler de kim?"

"Bir Alman," diyorum. "Aynı gemideydik."

Parmaklarını kolumdan çekip başına götürüyor. Saçları dağılmış; artık kıvırcık değil.

"Ya karnındaki o yara?"

Elimi karnıma götürüyorum. Kaç yıl oldu? Altı... Hayır, yedi. Yedi yıl önce Huan'ın barından limana inen dar yol...

Düşüncelerimi bırakıp, "Bir kaza," diyorum.

"Ne kadar ilginç birisin. Peki, hangi saatte doğduğunu hatırlıyor musun?" Başımı sallayınca, "Yazık!" diye bağırıyor. "Falına bakacaktım. Neyse şimdi arkanı dön, giyineceğim."

Yataktan kalkarak pencereye yürüyorum. Ortalıkta gece yarısının sessizliği var. Birkaç balıkçı hızlı adımlarla iskeleden çarşıya doğru yürüyor. Otelin karşısındaki karpuz sergisi hâlâ kapalı.

"Aşağıda araba görüyor musun?" Başımı kaldırınca hızlı adımlarla pencereye yaklaşıyor. Giyinmiş. "Demek bulamadılar beni. Ne yapalım." Yana dönüyorum. Yine o gülümseme! "Sedat Enişte İstanbul'daymış, haftaya gelecek." Karşılık vermeden, sanki bulaşıcıymış gibi gülümsemesinden uzaklaşmaya çalışıyorum. "Senin için ne yapabilirim?"

Böyle bir soruyu beklememe rağmen kuşkuyla geriliyorum. Kararsızım. Ona dönüyorum; bakışlarındaki o düzgünlük kaybolmuş.

"Hiçbir şey."

"Demek öyle. Enişteni bekleyecek misin?" Başımı eğiyorum. "Peki, paran var mı? Sana borç verebilirim."

"Sağ ol," diyorum. "Param var."

"Öyleyse gideyim."

Ellerini iki yana açıp gülümsüyor. Ardından kımıldamama fırsat vermeden sırtıma dostça vurarak kapıya yürüyor. Yeniden o alımlı kadın kılığına büründü. Kapıdan çıkacakken durup geriye dönüyor.

"Gerçekten kanaryaların dilinden anlıyor musun?"

Sonra kapıyı çekip çıkıyor. Yerimden kıpırdamadan, merdivenlerden inen ayak seslerini dinliyorum. *"Acının dili yoktur. İnsan ya da hayvan, fark etmez; hepsi aynı biçimde bağırır."*

Dehler'in sözleri bunlar. Raul'ün çığlıklarını, ambardan, merdivenlerden inen ayak seslerini dinliyorum. Kulak kabartıyorum. Ayak sesleri giderek uzaklaşıyor. Yatağa uzanarak gözlerimi kapatıyorum. Yoruldum: O uzun yıllar karanlığın içinde yaşadıktan sonra, birdenbire gelişen olayların sürekliliği, hızı ve çeşitliliğinden yoruldum. Hâlâ ağrıyan kolumu başıma götürüyorum. Beynim, tıpkı bir süngerin suyu emmesi gibi çevremdeki bütün ayrıntıları yutuyor. Bir süre kımıldamadan yatmalıyım. Doktor! Hâlâ sağsa, pasaportu bir hafta içinde hazırlayabilir. Sessizce günleri sayıyorum. En geç üç hafta sonra Lagos'ta

olabilirim. Limen, Huan'ın barı, Lin-Li, Dehler, İngiliz Doktor ve Portekizli. Belki Dehler, Star of Lagos'tan ayrılmıştır: *"Bu gemi bir gün batacak, gözüm farelerde."* Ne zaman ikinci kaptana kızsa böyle söylerdi. Belki de öldü. Dehler'i ölü olarak düşünmek. Aklıma gelen düşünceyle gülüyorum. *"Bana bak ahbap, adım Dehler, eğer iş arıyorsan şu komisyoncuyla anlaş."* İlk sözleri bu olmuştu Amsterdam'da o batakhaneye benzeyen barda karşılaştığımızda. Yanında, yüzü at suratı kadar uzun bir kadın vardı. Sonra karşılık vermemi beklemeden eklemişti: *"Suratımı beğenmedin. Ben Hitler'i yalanlayan bir Almanım."* Haklıydı; iki gün sonra Star of Lagos'ta yeniden karşılaştığımızda onun kadar çirkin bir insan görmediğimi düşünüyordum. Oysa yüreği, sakallı iri suratından çok değişikti. İlerleyen aylar, yalnızca sevilmek isteyen huysuz bir çocuktan farksız biri olduğunu öğretmişti bana, *"Türklerden hoşlanmam,"* demişti bir keresinde. Açıksözlülüğü şaşırtıcıydı. *"Zavallı anacığımın oturduğu köyü bile işgal ettiler. Ama sen değişiksin."* Huan'ın barını, Lin-Li'yi o keşfetmişti. Ama şanssızdı; en azından Lin-Li konusunda şanssızdı. Lin-Li, onu İkinci Dünya Savaşı'nda Japonların müttefiki olan bir ülkeden olduğu için sevmediğini söylediğinde, bir çocuk gibi ağlamıştı. Yüzünü hatırlayınca gülüyorum. Ama yardımlarını unutmamalıyım. Star of Lagos'taki iki yıl, Huan'ın barından limana inen o dar sokakta noktalandığında yanımdaydı. Evet, hep yanımdaydı. İki ay sonra hastaneden İstanbul'a demir alan Türk şilebine bindirildiğimde de oradaydı. *"Neden?"* diye sormuştu. *"Neden kendini korumadın? O Portekizliyi isteseydin..."*

Yataktan doğrulup sandalyenin üzerindeki sigara paketini alıyorum. Evet, isteseydim o Portekizliye karşı koyabilirdim. Sigaramı yakıyorum. *"Korktun mu?"* Lin-Li sormuştu hastanede. Korkunun hep uzağında kalmış, korkuya dokunmamış biri için cevaplandırılması zor bir soruydu bu. *"Kaçmadığına göre korkmadın."* Sonra odayı gözetleyen rahibeye aldırmadan elini uzatmış, onun için yaptırdığım dövmeye dokunmuştu. Yüzü her zamanki gibi ifadesizdi; duygularını parmaklarının yumuşaklığı ele veriyordu.

Kalkıp sigarayı söndürüyorum. Ortalık iyice aydınlanmış. Altı yıl önce hangi nedenle kaçmadıysam, o nedenle geri döneceğim. *"Bilmiyorum, hiçbir şey hatırlamıyorum,"* demişti Dehler, hastanede sorduğumda. *"Hepimiz çok heyecanlanmıştık. Sen ambarın kapağını açınca ben kıç güverteye kaçtım."* O on dakika! Evet, belki de ambarda, Raul'ün çığlık çığlığa bağırdığı o karanlıktaki on dakika için geri döneceğim. O yolu, yarım kalan o yürüyüşü bitirmeliyim. Cevabı bir Portekizlinin bıçağının ucunda aramak! Hafif bir sesle gülüyorum. O... O mırıltılar: *"Gülmüşsün Türko, duymuşlar."*

Elim karnıma gidiyor. Bu sözleri Portekizlinin bıçağıyla birlikte duydum. Yandaki paketten bir sigara daha alıyorum. Hayır, içmeyeceğim; vazgeçip yeniden yatağa uzanıyorum. Pasaport, Roma üstünden Lagos'a uçak bileti... Parayı nasıl bulacağım? Sedat? Bu kez sıra onda. Ya otel? Hesabı ödemesem de olur. Dehler'in dediği gibi, *"Gemicilerin uğradığı otellerin kaderidir bu."* Birden garip bir düşünceyle irkiliyorum. Dün buraya geldiğimde bir yer ararken, neden sekiz yıl önce kaldığım bu oteli seçtim? *"Bir kez denizci oldun mu denizde karayı, karada da denizi özlersin."* Bu da Dehler'in kendine özgü, uydurmaktan hoşlandığı deyişlerinden birisi değil mi? Belki de bu nedenle son anda Kano'ya gitmekten vazgeçmişti. Oysa Kuzey eyaletinin başkentinde en az on tane Almanca bilmeyen kadın bulabilirdi. *"Özlüyorum,"* demişti. *"Denizin o uçsuz bucaksız sessizliğini, her ihaneti kabul etmeye hazır enginliğini özlüyorum."* Haklısın, diye mırıldanıyorum; kaprissiz, kin tutmayan, öç almayan ve her zaman aldatılabilen bir kadına benzer okyanus. Ya yıldızlar! Gözlerim kapanıyor. Başka hiçbir yerde geceler o denli çok yıldızla aydınlanmaz. *"Suçları örten, sonsuzluğa kadar uzanan örtü."* Suç! Star of Lagos'taki İngiliz Doktor'un sözleri bu. Gemiden inmeye, Lin-Li'yi görmeye hazırlandığımızda karanlığın içinden fısıldamıştı. Suçlu olduğuma inanmış mıydı?

Hâlâ elimde tuttuğum sigarayı yakıyorum. Eğer Lagos'a varabilirsem bunu da soracağım.

- 7 -

Asım Hacıoğlu'nun ifadesi:

"Asım Bey, Korkut Laçin'i yıllar sonra ilk kez 21 Temmuz gecesi Sedat Bender'in evindeki davette gördünüz, öyle mi?"

"Evet."

"Onunla konuştunuz mu?"

"Hayır."

"Davetten saat kaçta ayrıldınız?"

"Hatırlamıyorum."

"Demek hatırlamıyorsunuz?... Sorulara cevap verin."

"İkinci kez söylüyorum, hatırlamıyorum."

"Sedat Bender'in evinden ayrılınca ne yaptınız?"

...

"O gece Korkut Laçin'in kaldığı oteli gözetlediniz mi?"

"Evet."

"Bu iyi, artık hatırlıyorsunuz. Neden gözetlediğinizi de anlatır mısınız?"

"Neyin peşinde olduğunu anlamak istiyordum."

"Sizce Korkut Laçin bir şeyin mi peşindeydi?"

"Sanıyorum. İkimiz de böyle düşündük."

"İkimiz?"

"O gece meydanda yalnız değildim. Oteli gözetleyen biri daha vardı."

"Biri daha mı? Kim vardı?"

"Bilmiyorum, gözlüğümün farkındasınız sanıyordum. Uzağı pek göremem."

"Uzağı göremiyorsunuz ama orada biri daha vardı diyorsunuz. Bu size mantıklı bir açıklama gibi geliyor mu?"

"Size biri daha vardı, dedim. Bundan eminim."

"Bakın Asım Bey, takdir edersiniz ki bu birçok açıdan oldukça nazik bir olay: Sizin toplumdaki yeriniz, sonra Bender'ler, Bağcı'lar. Hep tanınmış aileler. Konu basına yansımadan soruşturmayı tamamlamaya çalışıyoruz, bize yar..."

"Konu basına yansımayacak. Basın ailemizin, biz de basının dostuyuz."

"Yine de sizi uyarıyorum. Bize yardımcı olun. Cevaplarınızın açık ve konuyla ilgili olmasına gayret edin."

"Göremem, ama hissederim. O gece benden on-on beş metre ötede biri vardı ve o da oteli gözetliyordu."

"O kişinin orada başka bir nedenle bulunması mümkün değil mi?"

"Hayır! Sürekli inliyor, belki de ağlıyordu. Biri acı çekti mi konu mutlaka Korkut'la ilgilidir. Hem, beni tanıyordu."

"Tanıyor muydu? Bunu nasıl anladınız?"

"Birkaç kez o tarafa doğru yürüdüm. Belli uzaklığa gelinceye kadar yerinden kımıldamadı."

"Bu neyi kanıtlar?"

"Onu göremeyeceğimi bildiğini. Beni tanımayan biri olsa, gecenin o saatinde ona yaklaşan birini ya merak eder, ya da geri çekilmek için iyice yaklaşmasını beklemezdi."

"Mantıklı bir açıklama. Peki Asım Bey, oteli gözetleyen öteki kişi erkek mi, yoksa kadın mıydı?"

"Erkekti. Sesinin boğuk olduğunu hatırlıyorum."

"Peki... Sıra sizde, Komiserim."

"Teşekkür ederim, Savcı Bey... Asım Bey, bulunduğunuz yerle otel arasında kaç metre vardı?"

"Otuz, belki de daha çok."

"On metre ötenizdeki nesneleri göremezken, neden o kadar uzak bir mesafeden bütün gece oteli gözetlediniz?"

...

"Evet, Asım Bey, sizi dinliyoruz."

"Önemli olan benim onu görmem değildi."

"Önemli olan neydi?"

"Onun beni görmesi. Orada olduğumu görmesini, bilmesini istiyordum."

"Çok garip. Korkut Laçin orada olduğunuzu bilseydi ne olurdu?"

"Benden korkar. Evet, size gülünç gelebilir. Ama o yalnız benden korkar. O gece beni görmediyse bile hissetmiştir. Bun-

dan eminim."

"Onu neden korkutmak istediniz?"

...

"Ondan nefret ediyorsunuz, değil mi?"

"Evet."

"Bu durumda, yani Korkut Laçin bu durumdayken bunu açıklamayı göze alabiliyorsunuz demek?"

"Evet."

"Peki, Asım Bey. Ya sonraki günler? Sonraki günlerde de onu izlediniz mi?"

"İzlemedim... Ama izlettim."

"İzlettiniz!"

"Şoförümle."

"Korkut Laçin'in 22 Temmuz ve 23 Temmuz günleri nerede olduğunu, neler yaptığını bilmiyoruz. Ferzan Bağcı 22 Temmuz sabahı onu odasında bırakıp evine döndükten sonra otelden çıkmış ve 24 Temmuz akşamüstü tekrar geri dönmüş. Korkut Laçin o iki gün boyunca neredeydi ve neler yaptı?"

"22 Temmuz sabahı Ferzan'dan hemen sonra garaja gidip İzmir'e hareket eden ilk otobüsten bilet aldı. İzmir'de, Pasaport'taki bir kahvede kambur bir adamla buluştu, sonra Kemeraltı'nda bir fotoğrafçıya uğradı. Ardından Karşıyaka'ya geçti ve saat dört otobüsüyle Mesut'u görmeye gitti..."

"Bir dakika... Şu kâğıda bakar mısınız?"

"Mesut! Evet, ona gitti."

"Mesut Özen kimdir?"

"Sınıf arkadaşımız. Korkut'un en sadık hayranlarından ve uşaklarından biridir."

"Uşak!"

"Korkut Laçin'in peşinden hiç ayrılmazdı."

"Korkut Laçin 23 Temmuz günü neler yaptı?"

"Bilmiyorum. Şoför, Korkut'u 22 Temmuz akşamı Kuşadası'nda kaybetmiş. Bildiğim tek şey, 23'ünde Kuşadası'nda, Çeşme'de olmadığı."

...

"Bu kadar, Savcı Bey. Şimdilik başka sorum yok."

"Peki, Komiserim... Asım Bey, belki önemsiz bir teferruat, ama merak ettim, gözlüğünüzü çıkarıp bana verebilir misiniz?"

"Gözlüğümü mü? Ama ben gözlüğümü hiç çıkartmam; yatarken bile."

"Öyleyse 21 Temmuz akşamı o davet sırasında Korkut Laçin'in orada olduğunu öğrendiğinizde neden gözlüklerinizi çıkarttınız?"

İkinci Bölüm

- 1 -

İzmir, 22 Temmuz 1983

İkinci Kordon boyunca uzanan palmiye ağaçlarının kısalmış gölgelerinin altında, Pasaport'a doğru ilerledi. Henüz öğlen olmamıştı, ama hava daha şimdiden dayanılamayacak kadar ısınmıştı. Gömleğine dokundu; terden sırılsıklamdı. Boğuk bir sesle güldü: Sıcağı unutmuştu. Oysa okyanusta... *"Denizciliğin iyi tarafı hiçbir şeye alışmak zorunda olmamam,"* derdi Dehler. *"İki hafta tropikal iklim, sonra kuzey rüzgârları..."*

Korkut köşeden, denize inen kısa yola saptı. Sokak ıssızdı; güneş, herkesi içeriye, gölgelerin altına kovalamıştı. Hızlı adımlarla ağaçlı yolu geçip sağa, limana paralel uzanan caddeye döndü. Rıhtımdaki kosterlere, yanlarına kadar yanaşmış kamyonlardan mal yükleniyordu. Adımlarını hızlandırdı. Otuz-kırk metre sonra kosterlerin yerini, rıhtıma kıçtan yanaşmış küçük takalar almıştı. Az ötedeki Pasaport İskelesi limanın girişine bekçilik eden kale gibi heybetliydi. Bir süre mendireğin ucundaki fenerin önünden geçmekte olan beyaz körfez vapurunu seyretti. On beş yıl önce, okuldan kaçtıklarında bin-

dikleri vapurlardan birisiydi belki de. Gözlerini pusla kaplı denize çevirdi. Karşıyaka'nın beyaz badanalı binaları, birkaç mil ötede duman gibi yükselen sıcak havanın arkasında titriyordu.

Sigarayı parke taşlarıyla kaplı caddeye atarak yürüdü. Bir kahvede olmalıydı. Deniz tarafında, tentelerin altına yerleştirilmiş masalara doğru ilerledi.

Adam yalnızdı; sırtındaki kamburu taşımaktan yorulmuş gibi öne eğilmiş, bacaklarının arasındaki nargilenin sönmeye yüz tutmuş ateşini canlandırmaya çalışıyordu.

"Selamünaleyküm!"

Adam başını, sanki kamburunu düşürmekten korkuyormuş gibi yavaş bir hareketle kaldırdı. Doktor o muydu? Hatırlamıyordu; yüzü belleğinde iz bırakmamış, kamburunun ardında silikleşmişti.

"Aleykümselam!"

Konuşması da hareketleri gibi yavaştı adamın. Korkut masaya yaklaşınca bu duygunun aldatıcı olduğunu hissetti. Doktor'un gözleri onu ölçüp biçiyor, tuzağa düşmeye çalışan ürkek bir hayvan gibi sık sık açılıp kapanıyordu.

"Oturabilir miyim?"

"Allah'ın yeri," dedi Doktor, nargilesine dönerken. "Beğendiğin yere otur."

Korkut masanın öteki tarafına geçip oturdu. Deniz birkaç adım ötede, teknelerden vuran gölgelerin koyuluğunda kirli bir yeşile bürünmüştü. İleride az önce feneri ikiye biçen vapur iskeleye yanaşıyordu. Ortalık sessizdi; yalnızca İkinci Kordon'dan geçen arabaların gürültüleriyle, nargilenin ona mors alfabesini hatırlatan fokurtuları işitiliyordu.

"Basmane'dekiler seni burada bulabileceğimi söylediler." Adam sessizdi; onu duymamış gibi vapurdan inen kalabalığı seyrediyordu. "Pasaport istiyorum, hem de acele."

"Sivil misin?" Başını çevirmeden konuşmuştu. "Her neysen; komisere söyle, Doktor artık işten çekildi. Benden kuşkulanmasın." Elini kaldırdı: İskeledeki vapuru işaret ediyordu. "Dokuz elli, Bergama. Her zaman iyi anlaşır."

"Polis değilim." Korkut adamın bakışlarının yüzüne dönme-

sini bekledi; faydasızdı. Yeniden denemeliydi. "Bana daha önce de pasaport hazırlamıştın."

Doktor, nargilenin marpucunu kucağına yerleştirdikten sonra ona döndü. Açık renkte, pürüzsüz bir kayadan oyulmuşa benzeyen yüzü ifadesizdi. Gülümserse suratı çatlayıp ikiye ayrılacakmış gibi bir izlenim bırakıyordu karşısındakinde. Bir süre dümdüz, delici bakışlarla onu süzdü. Hatırlamaya çalışıyor, diye düşündü Korkut. Adama istediği zamanı vererek, kımıldamadan bekledi.

Doktor birkaç saniye sonra yeniden önüne döndü; belki de nargilesini özlemişti.

"Yalan söylüyorsun delikanlı. Doktor hiçbir fotoğrafı unutmaz." Eliyle başını işaret ediyordu. "Burada senin fotoğrafın yok."

Hatırlamamıştı. Korkut sigarasını kenarları yanarak erimiş kül tablasına koyup avucunu adama doğru uzattı.

"Ya bunu?"

Adam yine konuşmadan masanın üstünde duran ele baktı. Yüzü hâlâ ifadesizdi. Nargilesini avucuna koyarak sandalyesini düzeltti. Gözleri hiçbir ayrıntıyı atlamadan incelemesini bitirdi.

"Sen o üniversiteli çocuksun, yetmiş altıda laboratuvarı yakan."

"Yetmiş beş," dedi Korkut.

"Neden geri döndün?"

"Dışarıda yaralandım. Adamlar da beni bir Türk şilebine koyup geri gönderdiler."

Doktor ağır hareketlerle masadan doğrulup yolun öteki tarafındaki kahveye doğru el salladı. Oturduğunda dudaklarının ucunda yeni sorular vardı:

"Seni konuşturmadılar mı?"

Konuşmak! Korkut, adamın sözleriyle üzerine çullanan karanlıktan kurtulmak ister gibi bilinçsizce ellerini kaldırdı. *"Geliyorlar. Ayak seslerini duyuyorum."* Kulaklarındaki fısıltıları susturup adama cevap verdi:

"Konuşmadım."

"Demek konuşmadın," dedi Doktor.

Yüzü yine donuktu. Ama sesi o karanlık mahzenlerde olup bitenleri biliyormuş gibi hüzünlüydü. Korkut birden adamın sesinden kaynaklanan titreşimi kolunda hissetti. Kolu! Yine ağrıyacaktı. *"Ne zaman gelecekler? Beklemek çıldırtıyor."* Eli Hasan'ı tutmak ister gibi yana uzandı.

Hasan'ı bu kez Doktor'un sözleri susturdu:

"Konuşmamış olmalısın. Yoksa burada olmazdın."

Korkut adama karşılık vermeden tömbekinin üstünde can çekişen ateşe daldı. Hasan! onu görmeliyim. Düşüncelerini sese dönüşmeden, dudaklarının ucuna kadar inen sözcükte yakaladı. Gözlerini yeniden ateşten denize çevirerek Doktor'u bekledi.

Az sonra küçük bir çocuğun getirdiği çayları yudumlarken, dokuz elli vapuru geri manevra yaparak iskeleden ayrılıyordu.

Doktor gemiyi bekliyormuş gibi, "Yıllardır işten uzağım," diyerek konuşmayı yeniden başlattı. "Burada oturup vapurları seyrediyorum. Sur, kaç kez uğradı; Efes, kaç dakika geç kaldı. Anlayacağın buranın muhtarı olduk."

"Neden vazgeçtin?"

"Senin gibiler yüzünden. Bu anarşi dalgası çıkalı polis göz açtırmıyor." Cebinden çıkarttığı kirli bir mendille ensesindeki terleri kuruladı. "Tabii, olan biz eskilere oldu. Piyasa bir sürü yeniyetmeye kaldı. İşçilik?" İlk kez öfkelenmişti. Denize tükürüp devam etti: "Berbat. O pasaportları çocuğa göstersen anlar sahte olduğunu."

"İyi bir pasaport istiyorum," dedi Korkut, adamın sözlerini keserek. "Seni bunun için buldum."

Doktor öne eğilerek nargilenin marpucunu eline aldı. Onu duymamış gibi sessizdi. Yüzü kararmış, alnında küçük ter damlacıkları belirmişti. Tabakları toplayan çocuk uzaklaşıncaya kadar konuşmadı.

"Olmaz, evlat. Vazgeçtim ben. Emekli sayılırım." Korkut, adamın donuk yüzünden sarkarak vücudunu örten zırhın delindiğini, sesinin kararsızlığını ele verecek kadar titrek olduğunu hissetti: "Hem etrafımda bir sürü gammaz var; kim bilir, şu anda belki bizi dikizliyorlardır."

"En iyisi sensin, biliyorsun; yakalansam da seni ele vermem."

Doktor nargilesinden art arda birkaç nefes aldı. Adamın zamanlaması kusursuzdu. Korkut ateşin yeniden canlanışını, tütünün için için yanmaya başlayışını seyretti. Doktor marpucu ağzından uzaklaştırmadan, "Doğru," diyerek devam etti. Yine denize bakıyordu. "Benden iyisi yoktur. İşte on çeyrek vapuru, az sonra burada olur." Nargileden tekrar birkaç nefes aldı. "Tecritte kaç gün kaldın?"

Tecrit! Korkut saldırıya uğramış gibi geri çekilerek adamı süzdü. Öğrenmek istediği neydi? Kolunu kucağına alarak Doktor'un sorusuyla hakarete uğramış gibi kendini savundu:

"Elli altı gün."

"İki ay," dedi Doktor.

"Evet."

"Hep yalnız mıydın?"

Cevap vermeden önce avucunu açıp kapadı. Sol kolu yine hissizleşiyordu. Hasan'ı düşünmemeye çalışarak alçak sesle mırıldandı:

"İlk on beş gün biri vardı."

Doktor onu duymamış, yaklaşmakta olan gemiye dalmıştı. Korkut sıkıntıyla gerindi. Avucu, sırtındaki ter kolundan akıyormuş gibi ıslanmıştı. Adamın öfkeli sesi Hasan'ı beynindeki karanlığa itti:

"Yok liman kirliymiş, temizlenmeliymiş. Ulan, temiz liman gören var mı? Su dediğin dibini göstermez. Bu heriflerin niyeti denizi orospu karı gibi soyup kıçına bakmak." Konuşmasını başladığı gibi birdenbire bitirip Korkut'a döndü. Yüzünde ince bir çatlak oluşmuştu. "Yanındaki adam bağırdı mı?"

Evet, yüzünde bir çatlak vardı ve o çatlak giderek büyüyordu. Cebinden sigara paketini bulup adama uzattı. Doktor marpucu yana bırakıp sigarayı bekleyerek yaktı. Şakaklarından sızan ince terler boynundaki çukurda toplanmıştı. Dudakları can çekişen bir balık gibi art arda birkaç kez açılıp kapandı. Yeniden konuşmaya başladığında sesi ince ve kişiliksizdi:

"Elli altı gün çok uzun." Korkut konuşmadan başını salladı.

"Dayanılamayacak kadar uzun." Sigarasını elini kullanmadan, tükürür gibi denize fırlattı: "Oldu, evlat."

Demek sorularının nedeni tecritti. Belki kendisinin de sorması, böyle davranmasının nedenini anlatmasını istemesi gerekirdi. Adamın yüzüne baktı. Gözlerinin arasındaki uzaklık artmış, bakışlarındaki düzgünlük kaybolmuştu. Birden o yüzü daha önce de gördüğünü hatırladı Hasan: Yüzü, yanından alınıp götürüldüğünde karşısında oturan adama benziyordu.

"Ne oldu, evlat?"

Sormamalıydı. Elini uzatıp, "Tamam," dedi sessizce. "Anlaştık."

Birkaç saniye sonra adam gömleğinin cebinden defter ve kalem çıkartmıştı.

"Sana Doktor'da hâlâ iş olduğunu göstereceğim. Şuraya adresini, varsa telefonunu yaz. Sonra buradan kalkınca doğru Kemeraltı'ndaki Fotoğrafçı İhsan'a git. Benim gönderdiğimi söyle. Kravatlı, ceketli resmini çeksin. Ben ondan alırım."

Korkut kirlenmiş deftere Çeşme'deki otelin adını yazdı. Az önceki donuk ve yaşlı adam, yerini ne yaptığını bilen, kararlı ve aceleci birine bırakmıştı.

"Ne zaman hazır olur?"

"Acele etmek yok, evlat. Bittiğinde ben seni ararım. Şimdi pasaportu dolduralım." Gözlerini kapamış, artık sayıklar gibi konuşuyordu: "Tabii nüfus kâğıdı da tanzim edeceğiz. Mesleği, doğum yeri ve tarihi, yüzü, göz, saç rengi tamam. Hususi alametleri?" Kirpiklerini aralayıp sorusuna cevap arar gibi ona baktı. "Avucuna yazmak zorundayız. Bütün ülkeler için mi geçerli olacak? Bak, eğer Amerika'ya gideceksen, vizeyi kendin almak zorundasın, heriflerin vizesinin sahtesi çabuk çakılıyor."

"Amerika'ya gitmeyeceğim," dedi Korkut.

"Oldu." Sonra yeniden marpucu dudaklarının arasına alarak tütün kararıncaya kadar ara vermeden emdi. "En geç bir hafta sonra seni ararım. Unutma, bundan böyle adın İsmail Tumer."

Korkut elini uzattı.

"Anlaştık. Ya para?"

Onu duymamış gibi sessizdi Doktor. Vücudu garip bir ha-

reketle, sanki kamburu dengesini bozmuş gibi iki yana sallanıyordu. Elini de görmemişti. Boğulurcasına öksürdü. Nefesi normale döndüğünde yüzü morarmıştı.

"Sonra evlat, sonra. Para önemli değil."

Para önemli değil! Oysa geçen sefer parayı peşin almak için diretmişti. Merakla adama baktı: Dengesini bulmak ister gibi yanındaki sandalyeye tutunmuştu.

"Pekâlâ Doktor, sağol."

Yerinden kalktı. Doktor kamburuyla birlikte yine nargileye eğilmişti. Elini uzatmadan geri döndü. Ama birkaç adım sonra o cansız sesi duydu. Doktor onu çağırıyordu:

"Evlat!" Geri döndü. Nargileyi bırakmış, yere düşmekten korkar gibi yine elleriyle yanındaki sandalyelere dayanmıştı. Sesi hırıltılıydı: "Elli altı gün, çok, çok uzun..."

Yüzü dağılmıştı. Korkut içgüdüyle başını omuzlarının arasına çekti. Korku; defalarca karşı karşıya geldiği o maske Doktor'un yüz hatlarını eritmiş, yerine kendi çizgilerini asmıştı.

- 2 -

Ali Bıçakçı'nın ifadesi:

"Şu meşhur adam sensin demek?"

"Evet, Hâkim Bey."

"Hâkim değil be adam, Savcı Yardımcısı, kaç defa söyleyeceğiz."

"Kusura bakma, Savcı Bey. Cahillik işte."

"Ne cahilliği. Aklın her şeye eriyor senin... Komiserim, bunun kaç sabıkası var?"

"İki efendim. İlki 1961'de, ikincisi 1970'te. İkisi de sahte pasaport tanzim etmekten. Son kez 1973'te gözaltına alınmış. O zamandan beri herhangi bir olaya karışmamış."

"Yani tövbekâr."

"Evet, Savcı Bey. Yemin billah ederim kendi köşemde oturuyordum ben."

"Sus! Sana soru sorulduğunda konuşursun... Komiser Bey, bunu neden Kambur değil de Doktor diye çağırıyorlar?"

"Doğrusu bilmiyoruz, Savcı Bey. Kayıtlarda lakabı hep Doktor diye geçiyor."

"Evet Ali Bıçakçı, sana neden Doktor diyorlar?

"1952'de Kore'de sıhhiye onbaşısıydım. Hâk... Savcı Bey. Kamburum o zamanlar daha azmamıştı. Amerikalılar beni doktor sandılar. Ben de bozmadım."

"Hah hah... Desene sahtekârlık sana Allah vergisi... Neyse, şimdi şu fotoğrafçıyla ilişkini anlat... Adı neydi, Komiserim?"

"Stüdyo İhsan'ın sahibi İhsan Demirci."

"Evet, Doktor. Bu adamla kaç yıldır beraber çalışıyorsunuz?"

"1968'den beri efendim. Ama ben Komiserimin de dediği gibi '70'ten bu yana hiç iş yapmadım. O kahve senin, bu kahve benim dolaşıp duruyorum."

"Ya, demek artık uslandın? Komiserim, şuna o fotoğrafı gösteriver."

"Bu adamı tanıyor musun?"

"... Hayır, Komiserim, ilk defa görüyorum."

"Bak, Doktor. Bu resim, Fotoğrafçı İhsan'a senin gönderdiğin bir adamın fotoğrafı. Bir hafta evvel dükkânı aradığımızda bulduk. Elimizde ifadesi de var."

"Vallahi billahi yalan, Komiserim. Suçu benim üstüme atıyor."

"Bak Doktor, istersen ifadeni başkası alsın."

"Hayır, Savcı Bey, ne olur yapma!"

"Öyleyse anlat. İnkâr etmek seni kurtarmaz."

"Peki, efendim... Ne anlatayım?"

"Onu daha önce de görmüş müydün? Başını sallama be adam, anlat!"

"1975'te. O zamanlar arada bir iş tutuyordum. Bir gün iki genç Basmane'deki kahveye geldiler. Biri oydu. Adını unuttum şimdi."

"Korkut Laçin."

"Hah, tamam! Benden pasaport istedi. Hazırlayıp verdim. Bir de on beş-yirmi gün önce geldi."

"İlk geldiğinde Korkut Laçin'in yanındaki gencin adını hatırlıyor musun? Hasan olabilir mi?"

"Vallahi hatırlamıyorum, Savcı Bey, geçmiş zaman. Zaten bunlar adlarını doğru söylemezler."

"Fotoğrafı gösterin, Komiserim."

"Bu muydu?"

"Hayır."

"Sedat Bender'in fotoğrafını da gösterin ona."

"Hayır, Komiserim, bu da değil. Doktor hiçbir yüzü unutmaz. İkisi de değildi."

"İnşallah doğru söylüyorsundur."

"Ekmek Kuran çarpsın ki doğru söylüyorum, Komiserim!"

"Peki. İkinci gelişinin hangi tarihte olduğunu hatırlıyor musun?"

"22'si, belki de 23'üydü. Tam hatırlayamadım."

"Anlaşılan Korkut Laçin başından beri dışarıya gitmek istiyordu. İlginç... Neyse, biz şu ifadeyi bitirelim. Doktor, demek Korkut Laçin sana geldi ve yine pasaport istedi."

"Evet, Savcı Bey."

"Nereye gitmek istiyordu?"

"Bilmiyorum. Ama Amerika'ya gitmeyecekti."

"Ya Suriye, Lübnan? Aldığı pasaportla buralara gidebilir miydi?"

"Tabii, Savcı Bey. İsterse dünyanın öteki ucuna gidebilirdi. Bendeki işçilik birinci sınıftır. O..."

"Sus, sahtekâr! Sen sorulara cevap ver. Onu hemen tanıdın, öyle mi?"

"Hayır, Komiserim. Önce hatırlayamadım. Ama sonra avucunu gösterince çıkardım. İlk geldiğinde de görmüştüm o yanığı... Laboratuvar yangınında olmuştur diye düşünmüştüm."

"Hareketlerinde bir gariplik var mıydı?"

"Bil-mi-yo-rum, Savcı Bey. Ama dediğim gibi garip biriydi... Ne bileyim ben, mesela gözleri garipti."

"Nasıl garip?"

"Gözleri yok gibiydi. Bakamıyordum. Hani uğursuz kediler vardır ya, işte onun gibi. Bir de kolları... Kolları çok kalın-

dı. Hamal gibi. Ama konuşması düzgündü... Savcı Bey, beni o mu ele verdi?"

"Hayır! Komiserim, sizin soracağınız bir şey var mı?"

"Para meselesi, Savcı Bey. Şantaj ihtimaline karşı."

"Ha evet. Doktor, Korkut Laçin'in parası var mıydı? Ondan ne istedin?"

"Bilmiyorum, Komiserim. Ondan para istemedim."

"Para istemedin mi?"

"Evet."

"Yani işi parasız mı yapacaktın? Susma, cevap ver!"

"Evet, Savcı Bey."

"Neden?"

...

"Neden, dedim!"

...

"Doktor, bizi bekletme, çok işimiz var."

"Sıkılmıştım, Komiserim. Tam beş yıldır vapur düdüğü dinliyorum. On buçuk Bergama, altı elli Sur. Yok, Efes on günde altı defa iki dakika geç geldi... Vapurlar geceleri rüyama giriyordu. Durduk yerde kulaklarımda düdük sesi vınlıyordu. İki defa kaptanlarla kavga ettim. Bir de..."

"Ne oldu, Doktor. Ne oluyor? Neden ağlıyorsun?"

...

"Siz onu bana bırakın, Savcı Bey... Doktor! Bak, yaşını başını almış bir adamsın, sana yakışır mı? Hadi anlat... İstersen sigara da yak."

"Sağ olun, Komiserim."

"Bir de, dedin sonra sustun. Ne söyleyecektin?"

"Elli altı gün. Tecritte elli altı gün kalmış."

...

"Hiç tecrite elli altı gün dayanan adam duydunuz mu? Ben... Ben dört günde pes demiştim..."

- 3 -

Karşıyaka, 22 Temmuz 1983

Geminin hızı arttıkça baştan yanlara savrulan dalgalar pürüzsüz bir kumaşı andıran denizi ikiye biçiyor, sanki suyun altında saklanan sıcağı serbest bırakarak havaya karıştırıyor. Ensemde biriken terleri silerek sigarayı söndürüyorum. Salon kalabalık değil; yolcular günlerdir ortalıkta görünmeyen rüzgârı bulmak umuduyla arka güvertede. Gözlerimi kısarak ışığa alışmaya çalışıyorum. Pasaport iskelesi, az önce Doktor'la oturduğumuz rıhtım, denizden tüter gibi yükselen buğunun ardında artık. Geriye dönüyorum: Karşıyaka'da sahili şehirden ayıran yüksek binalar Bergama iskeleye yaklaştıkça belirginleşiyor, sert ve sevimsiz çizgiler giderek keskinleşiyor.

Yıllar sonra yeniden denizde olmak! Garip, garip olduğu kadar da şaşırtıcı bir duygu bu. Arkaya yaslanarak hatırlamaya çalışıyorum: Altı yıl, sekiz ay ve on üç gün. Gözlerimi kapatıyorum; rakamlar o dar, karanlık hücredeki gibi alt alta yerleşmiş: Üç bin üç yüz otuz altı gün. Üç bin üç yüz otuz altı... Zamanı birden sözcüklerin soyutluğundan kurtulmuş, fiziki bir uzunluk olarak algılıyorum. Şaşırtıcı, pişmanlık veren bir duygu bu... Oysa o hücrede günleri bile bir uzunluk ölçüsü olarak düşünmemiştim. Bir gün... Ya zavallı Dehler? Raul, Lin-Li'yi yukarıya çıkardığı o yaz akşamında arkalarından bağırmıştı: *"Bana bir günlük olsun merhamet et!"* Sarhoştu; sesi de sarhoşluğuna uyacak kadar boğuktu. *"Bir gün borç verilemeyecek kadar uzundur,"* diye karşılık vermişti Lin-Li. Belki bir Çin atasözüydü, belki de babasının yaptığı gibi o anda uydurmuştu. *"Elli altı gün çok uzun."* Kulaklarımda daha Doktor'un sözleri kaybolmadan Hasan'ın çığlığını duyuyorum: *"On gün oldu, anlıyor musun? Tam on gün; bizi unuttular."* Unutmamışlardı; kilit kırılır gibi açıldığında, içeriye girenler tanıyormuş gibi adıyla çağırdılar onu: *"Ne oldu, Hasan? Neden bağırıyorsun? Topu topu dört gündür buradasın..."*

Bergama'nın düdüğü kulaklarımdaki sesleri kovuyor. Karşı-

yaka! Geldik. Ayağa kalkıyorum; bir kız çocuğu kalabalığı iterek merdivenlere koşuyor. Kısa saçlı. Gülüyorum. Soğukta kalmış kedi gibi üşüyen o küçük kıza benziyor.

İskelenin önündeki meydan boş; yalnızca solda, bez tentelerin altına sığınmış boyacıların önünde bir iki kişi var. Bir süre sıcağın kızgın bir tavaya döndürdüğü meydanda durup çevreyi seyrediyorum. Evet, hatırlıyorum. Ama acele etmeliyim. Hızlı adımlarla istasyona çıkan anacaddeye giriyorum. Yüksek binalardan yolun iki yanına dar, ama yürünebilir bir gölge şeridi düşmüş; o serinliğe sığınarak ilerlemeliyim. Sağdaki ilk sokağı, fırını, manavları geçiyorum. Dondurmacı hâlâ eski yerinde. Yirmi dört yıl önce, altı yaşındayken bayrama katılmak için yetimhaneden ilk kez dışarıya çıktığımda göründüğünden çok değişikti; küçülmüş, iki yanındaki gösterişli pastanelerin arasında kaybolmuş. O bayramdan sonraki dokuz ay boyunca o ana kadar yetimhanenin bahçesinde tutsak olan düşüncelerimi ne zaman serbest bıraksam hep o dükkânda bulurdum kendimi. *"İki ağaç boyundan daha yüksek evler var."* Evet, böyle anlattım bu caddeyi. Ama kimse inanmadı. Duvarın kenarındaydılar; o kısa saçlı, şaşkın bakışlı küçük kız da aralarındaydı. *"Çocukların giydiği elbiselerin renkleri, biçimleri birbirinden farklı,"* dediğimde, *"Yalancı,"* diye bağıran da oydu. *"Bir tek elbise vardır."* Kendinin, yanındakinin, çevresindeki herkesin üzerindeki kurşuni üniformayı göstermişti. Gözlerinde korkutucu bir şaşkınlık vardı. Bir süre taş kesilmiş gibi elbisesine bakmış, sonra yetimhanedeki bir çocuğun özgürce yapabileceği tek şeyi yapmış, sessizce ağlamıştı.

Arabaları onu avutmak için anlatmış olmalıyım. Hepsinin gözleri kapalıydı; duyduklarından, kendi kendine yürüyen evlerin neye benzediğini bulmaya çalışıyorlardı. *"Araba diye bir şey yok,"* demişti biri. Kendi kendine hareket eden tek şey duvarın ardından sesini duydukları, dumanını seyrettikleri tren değil miydi?

Yirmi dört yıllık sessizliği bir araba sesi bölüyor. Eski bir arazöz caddeyi sulayacak. Kımıldamadan durduğum dondurmacının önünden karşı kaldırıma geçerek yeniden yürüyorum.

Az sonra istasyonda sona eriyor cadde. Peron boş; ileride, ikinci hatta yorgun bir marşandiz, banliyö trenini bekliyor. Bariyeri geçmeden sola kıvrılan geniş asfalt yol yerine, sağa, demiryolu boyunca uzanan dar toprak yola sapıyorum. Banliyö treni yarı yolda yakalıyor beni. Trenin geçmesini beklemek için duruyorum. Lokomotif, iki yanındaki buharın içinde kaybolmuş. *"Tekerlekleri varmış. Kapıdaki bekçi amca söyledi, demirdenmiş."* Hiç görmediğimiz, demir tekerlekli, yalnızca düdüğü, gürültüsü ve dumanıyla biçimlendirmeye çalıştığımız o büyük şey! *"Keşke duvar olmasaydı."* Böyle mırıldanmıştı. Yetimhanenin o uçsuz bucaksız duygusuzluğu içinde öteki çocukların bile acıyacağı kadar küçük ve çaresizdi. Onu trenlerden, elbiselerden, bayramlardan, renklerden, doğum günlerinden ayıran duvarı sevmiyordu. *"Keşke tırmanabilsem."* Ama tırmanamamıştı; kızdı ve küçüktü.

Birden duruyorum. Ellerim sızlıyor. Avuçlarıma bakıyorum, ter içinde.

Oysa yirmi dört yıl önce yukarı vardığımda ellerim kesilmiş, kanıyordu. Duvarın üstünün kırık cam parçalarıyla kaplı olduğunu anlamamıştım. Başım ilk kez eriştiği yükseklikle dönüyordu. *"Ne gördüğünü anlat."* Aşağıda yetimhanenin kurşuniliğine karışmamış tek şey, o küçük kızdı. Başını yukarıya kaldırmış, bakıyor...

Düşüncelerimi tiz bir düdük sesi kesiyor. Banliyö treni istasyona vardı. Demiryolunu atlayarak karşı tarafa geçiyorum. O bakışları, gözlerini hatırlıyorum: Yaşayan tek canlı benmişim gibi bakan gözler! Raul; evet, Raul de öyle bakıyordu ambara girdiğimde. Birden sol tarafıma yüklenen ağırlığı hissediyorum. Kolum omzumdan kopmuş gibi yana düşüyor! Acele etmeliyim! Kolumu öteki elimle tutup adımlarımı hızlandırıyorum. Şanssızdı küçük kız: Duvarın üstünde bayıldığımda hâlâ bir tek tren bile geçmemişti. *"Nereden tırmandın? Kan kaybından ölmek mi istiyorsun?"* Terk edilmiş bir hangarı andıran revir, müdürün çınlayan sesiyle doluydu o gün. *"Gri gözlü piç, o kız kuyuya atla dese atlayacak mısın?"*

Yanağım dağlanmış gibi yanıyor. Müdür neden tokat attı? Belki de *"Evet,"* dediğim için. Hissiz bir et yığını gibi tuttuğum

kolu bırakıyorum. Direnmek, karşı koymak o gün, o tokatla öğretildi bana.

Bahçe kapısından içeriye giriyorum. İlerideki ağaçlıktan çocuk sesleri geliyor. Beklemeden yandaki kurşuni renkli kulübeye yürüyorum. Tanıyabilecek mi? O eski asma, bir ağaç kadar kalınlaşmış, kulübenin yanındaki çardağı örtmüş. Onu orada, kırk yıldır sürekli oturduğu yerde buluyorum. Yine yıllarca önceki gibi iki büklüm; yine yere bakıyor.

"Merhaba."

Başını çeviriyor. Hâlâ işitiyor kulakları. Önce kolunu kaldırıyor. Sonra ağır hareketlerle, güneşe doğru bakmak gözlerini yaşartmış gibi eliyle yüzünü siliyor.

"Merhaba. Gel, otur."

Gölgenin altındaki hasır iskemleye yürüyorum. Yaşlı yüzü durgun: Tanıdığını ya da tanımadığını ele veren bir iz yok bakışlarında. Saçlarına doğru sivrilen kulakları eskisi kadar büyük değil; belki de sarkıp yuvarlaklaşan yüzü dengeledi onları.

"Beni tanıdın mı?"

İhtiyar duraklamadan, "Korkut," diyor. "Seni unutur muyum?" Sonra elini uzatıyor. "Sigaran var mı?" Sigarayı yaktığında keyfi gelmiş gibi gülümsüyor. Çoğu insan gibi gülümsemenin ona da yakışmadığını fark ediyorum. "O kuyudan az mı çıkardım seni?"

"Hâlâ duruyor mu?"

İhtiyar beni duymamış gibi konuşmasını sürdürüyor:

"Kırk iki yıldır buradayım. Senin gibi en çok üç çocuk geçti bu yuvadan." Öksürünce sigarayı dikkatle yerdeki bir taşın üzerine yerleştiriyor. "Doktor oldun mu?"

"Hayır," diyorum, "Yarım bıraktım."

İhtiyar bana doğru dönmeden sigarayı taşın üzerinden alıyor.

"Yazık! Demek gazetede okuduklarım doğruymuş, neyse..."

Ayağa kalkıp kulübeye giriyor, sözlerini yarım bırakarak. Kulaklarımı kabartıyorum. Ama duyduğum tek şey ilerideki çocuk haykırışları. Bir süre dinliyorum. Çok şey değişmemiş: Sesler hâlâ mutsuz ve cansız.

"İşte!"

Yana dönüyorum: İhtiyar yanımda. Uzattığı sararmış gazeteyi alıyorum. Gördüğüm yüzün kendi yüzüm olup olmadığını çıkaramıyorum birden. Elim dudaklarıma gidiyor. Bıyık yüzümü değiştiriyor; kesin bu. Gazetenin tarihi? Bakıyorum: 4 Mart 1975. Gazeteyi adama geri veriyorum.

"Hâlâ kanarya besliyor musun?"

Gazeteyi koltuğunun altına kıstırıp elini sallıyor.

"Hayır, artık bakamıyorum." Susup yeniden eski yerine oturuyor. Yere düşürmekten korktuğu değerli bir paketmiş gibi kucağına yerleştiriyor gazeteyi. "Ya sen? Yine onlarla konuşabiliyor musun?"

Başımı sallıyorum. Oysa Müdür'ün hücre olarak kullandığı o dar, derin taş kuyudan, yukarıya öten kanaryalara çaldığım o ıslık hâlâ kulaklarımda.

"Cesur çocuktun," diyor ihtiyar, "O kuyudaki karanlıktan hiç korkmazdın."

"Kanaryalar var." Evet, bu sözlerle cevap vermiştim korkup korkmadığımı soran o küçük kıza. Şaşırmıştı. Kanaryaların ötüşlerinin korkuyu nasıl dağıttığını, karanlığı nasıl aydınlattığını bir türlü anlayamamıştı.

Adam öksürüyor. Sigarası bitmiş, cebimdeki paketi ona uzatıyorum.

"Hepsini mi?"

"Hepsini," diyorum. Seviniyor. Ama gülmeyecek. Gülmüyor. Artık sorabilirim. "O kız uğradı mı?"

Adam paketi alıp doğruluyor. Hareketleri ağırlaşmış. Yeniden kulübesine giriyor. Dışarıya çıktığında elinde bir salkım üzüm var. Gazeteyi içeride bırakmış.

"Al." Uzattığı salkımı alıyorum... Sonra içeriye girmeden önce sorduğum soruyu cevaplıyor: "Dört, beş yıl önce bir kere geldi. İşte adresi." Öteki eliyle tuttuğu sararmış kâğıdı uzatıyor. Talatpaşa, Alsancak... Demek İzmir'de. "Seni hatırlamadı." Teselli etmek ister gibi omzuma vuruyor elini. "Aldırma, onu evlatlık aldıklarında beş yaşında bile yoktu. Kocaman kadın olmuş. Giderken bir kanarya verdim, parasız."

Boğuk bir sesle gülüyorum. Aldırma! Oysa o sözcüğün ardında dokuz yıllık bir umut vardı. Ayağa kalkıyorum. Kulaklarımda o ses tekrarlanıyor: "Seni hatırlamadı." Adam boş gözlerle bana bakıyor. Ne düşünüyor? Birden göğsümde benim hakkımda ne düşündüğünü öğrenmek için güçlü bir isteğin kımıldadığını hissediyorum. Ama adamın duruşu sorumu önlüyor. Kırk iki yıldır bu bahçenin üzerinden hiç kalkmayan duygusuzluk onu da yutup kişiliğinin izlerini silmiş. *"Bazen duygusuz olduğunu düşünüyorum,"* derdi Dehler. Belki de gerçek bu. Ben de bu bahçenin bir parçası değil miyim?

"Dolaşacak mısın?" Başımı eğiyorum. "Ağaçların ötesine geçme," diyor. "Çocuklar seni görmesin."

Geri dönüp tren yoluyla yuvanın arasındaki yüksek duvarlara doğru ilerliyorum. Eski patika genişlemiş, iki yandaki dikenler de yolunmuş. İlk kıvrıma gelince acele etmeden üzümü yiyip salkımı duvarın üstünden dışarıya atıyorum. Dışarısı! Başımı kaldırıyorum; camlar sökülmüş, ama duvar daha da yükseltilmiş. Köşeye gelince basamak olarak kullandığım o taşı arıyorum: Yok. Elim cebime gidiyor. Lanet olsun! Paketi ona verdim. Birden önümdeki otlar aydınlanıyor. Başımı kaldırıp gökyüzüne bakıyorum: Güneş tepede, ağaçların gölgeleri artık iyice kısa. Duvar! Yine deneyebilirim. Kaslarım? Artık ağrımıyor; kollarımı uzatarak duvarın yanındaki dala tutunarak vücudumu, gözlerim duvar seviyesini geçinceye kadar yukarıya çekiyorum. Boş, sevimsiz bir görüntü var duvarın ötesinde. Dalı bırakıyorum. Dış dünya içerisindekinden daha çirkin, ama bunu yirmi dört yıl önce bilemezdim. Patikayı bırakıp ağaçların gruplaştırdığı düzlüğe yürüyorum. Kuyu ağaçların arkasında. Ama çevresinde dikenli teller, o demir kapı yok artık. Yandaki büyük çam ağacına bakıyorum. Kuyuya sarkan dal hâlâ kesik. Büyümemiş. Bekçinin kanarya kafesini yerleştirdiği çıkıntı da yıkılmış. Kanaryalar! Dilim dudaklarıma yaslanıyor. Sonra o inip çıkan, arada tizleşen, kesintisiz sesi duyuyorum: *"Buradayız, korkma."* Yere doğru eğilmiş ağacın altına oturuyorum. *"Neden korkmuyorsun?"* Hasan sormuştu ikinci gece. Korku nedir? İnsanların yüzünde sık sık gördüğüm o kasılmanın anla-

mını bir çözebilsem. *"Korku anlaşılmaz, hissedilir. Mesela şimdi ne düşünüyorsun?"* Elleri titriyordu. Parmaklarımı kavramasına izin verip, *"O kuyuyu,"* dedim. *"Kuyuyu, kanaryaları, o küçük kızı."*

Arkamdan yükselen sesleri duyunca doğruluyorum. O ihtiyar! Birden yine o şaşkınlıkla irkiliyorum: Onun gibi sıradan biri kanaryaları nasıl sevebilir?

"Kuyuyu kullanmıyorlar şimdi," diyor yanıma gelince. "Artık git. Birazdan çocukları salacaklar."

Onu izleyerek kapıya yürüyorum. Soracaksam şimdi sormalıyım. Ona dönüyorum: Kulağı bu kez yanağını kapatmış, yüzünü yassıltmış.

"O kuyuya kapatıldığımda hiç güldüğümü hatırlıyor musun?"

"Gülmek mi?" diyor adam.

Başımı eğiyorum.

"Evet. Beni oraya sen kapatıp, sen çıkarırdın. İçerideyken güler miydim?"

İhtiyar elini kaldırıp tembel tembel saçını kaşıyor.

"Ne bileyim ben. Bildiğim, kanaryalarla konuşurdun."

Sonra yeniden yürüyor. Sorunun da, cevabın da onun için hiçbir önemi yok. Adımlarımı açarak ona yetişiyorum. Eğer dört otobüsünü yakalayabilirsem hava kararmadan Kuşadası'nda olabilirim.

"Bir daha gelcek misin?" diye soruyor ihtiyar.

Bir daha? Omuzlarımı silkip, "Hayır," diyorum.

"Gelecek ay emekli oluyorum," diye mırıldanıyor. "Desene bir daha görüşemeyeceğiz."

Sesi heyecansız ve duygusuz. Uzattığım parayı ses çıkarmadan alıyor. Onun için sakladığı eski bir gazetedeki haberim; o kadar.

Adamın elini sıkıyorum, o da üstelemiyor. Kapıdan çıkarken kulaklarımda yine o fısıltı var: *"Gülmüşsün Türko, duymuşlar."* Elimi başıma götürüyorum. O lanet Portekizli, hep pusuda.

- 4 -

Mesut Özen'in ifadesi:

"Ona bir şey olmayacak, göreceksiniz. O... O ölümsüzdür. Hayır, sarhoş değilim; yalnızca biraz uykusuz, hepsi bu. Biliyorum, sözlerim sizi şaşırtıyor, ama onun daha önce de ölümü bir kılıf gibi üzerine geçirip sonra kolaylıkla çıkardığını gördüm... Evet, atladığında oradaydım. O yaşlı çınarın dalına çıktı, güldü ve yedi metre aşağıdaki daracık kuyunun içine başaşağı atladı... Evet, güldü; güldüğünü başkaları da mı söyledi? Ne var bunda? Tabii kuyu ağzına kadar suyla doluydu. Dardı da. Nasıl mı döndü? Size hak veriyorum, dönmesi mümkün değildi ama döndü ve çıktı. Hayır, yalnız değildim. En azından otuz kişi vardı. Çıldırmış gibi bağırdık... Hayır, ondan korkmadım. Korkut Laçin kimseyi incitmemiştir; ona tapardık. Korkutucu olan o an, havada bir gölge gibi uzayıp kuyuya daldığı o saniyeydi. İnanın, o an zamanın ortasıydı. O gün on beşindeydim, bugün otuzu geçtim. Ama hiçbir anı, hiçbir olayı o kadar net hatırlamıyorum... Nedenini bilmiyorum. Hayır, kimse o kuyuya neden atladığını sormadı ona. Önemli olan atlamasıydı; anlıyor musunuz, atlaması. Gerisinin ne önemi var?"

"Elini sobaya koyduğunda da sınıfta mıydınız?

"Evet, birkaç metre ötesindeydim."

"Ne oldu? O günü anlatır mısınız?"

"O gün! Başmuavin çok uzun zamandan beri Korkut'u kolluyordu. Nedenini bilmiyorum; ama ona takmıştı. Belki de ününden rahatsızdı. Neyse, saçmasapan bir nedenle, sırf gücünü göstermek için hepimizi izinsiz bıraktığını söyledi. Yine sustuk. Tam o sırada sessizliği bir gürültü böldü. Hepimiz arkaya döndük: Korkut'tu: Yerinden kalkmıştı. Konuşmadan sobaya doğru yürüdü. Sınıfta çıt çıkmıyordu. Sonra Başmuavin'e bakıp güldü ve birden elini ateş gibi kızarmış sobanın üstüne koydu. Delirmiş gibi bağırdığımı hatırlıyorum. Ama onun kirpikleri bile kıpırdamıyordu. Hâlâ gülüyordu. Etinin kokusunu, kızarır gibi çıkardığı sesi duyuyorduk. Eğer Başmuavin yalvarma-

ya başlamasa eli kemiğine kadar yanacaktı... Evet, yalvardı; cezayı geri aldığını söyleyip elini sobadan çekmesi için avaz avaz bağırarak yalvardı."

"Çekti mi?"

"Başmuavin sınıftan çıkınca kolunu kaldırdı. Sobanın üstündeki kapak etine yapışmıştı. Elini silkeledi. Kapak düşmedi. Sonra hiçbir şey olmamış gibi kapıyı açıp tuvalete, elini suyun altına sokmaya gitti. İşte, Korkut Laçin böyle birisidir. Şimdi neden, ölmez o, dediğimi anladınız mı? Ölmez, ölmeyecek."

...

"Kendisi istemedikçe ölmez. Göreceksiniz..."

"Peki, peki Mesut Bey. Daha fazla uzatmayın... Sigara? onu ne zamandan beri tanıyorsunuz?"

"İlk günden beri. Okula başladığımız ilk gün tanıdım onu. Arkadaşlığımız hâlâ sürüyor."

"Ortaokulda, değil mi?"

"Evet. Hepimiz yatılıydık. Hepimiz? Hasan, Sedat, ben ve Korkut. Tabii o alçak Asım da. Sınıfımızdaki tek parasız yatılı oydu. Evet, nereden geldiğini biliyorduk; ilkokulu yetimhanedeyken bitirmiş. Hazırlıkta ve birinci sınıfta kimseye sokulmazdı... Neden mi güldüm? Ona hazırlıktayken 'yalnız karga' derlerdi... Hayır, sesinden ötürü değil. Okula bitişik bahçedeki o kuyuya atladığı ağacın altına oturur, kanarya gibi ses çıkarırdı."

"Kanarya gibi mi? Emin misiniz?"

"Evet. Eğer gözünüz kapalıysa onu bir kanaryadan ayırt edemezdiniz. Hep o ağacın altına giderdi. Nasıl bir ağaç mıydı? Bildiğiniz çınar, epeyce yaşlıydı. Tek özelliği, kuyunun üstüne bir köprü gibi uzanan çıplak dalıydı. Hatırladığım bunlar... Sonra dördümüz iyi arkadaş olduk. Üçümüz hafta sonları eve çıkınca o yalnız kalırdı. Orta üçten sonra hafta sonlarını da, yazları da Sedat'larda geçirmeye başladı. Korkut onu korurdu. Aslında hepimizi korurdu. Kimden mi? Kimseden; belki arada sırada Başmuavin'den. Ama söylemek istediğim bu değildi. Onun yanında kendimizi hep korunmuş hissederdik, önemli olan buydu... Evet, en yakın arkadaşı Sedat'tı. Hatta Aslı'yla..."

"Aslı'yla ne? Neden sustunuz?"

"Hayır, önemli değildi Savcı Bey. Liseyi bitirince, Aslı, Korkut ve Hasan tıp fakültesine girdiler. Ben! Ben ziraatı kazandım; Sedat akademiye girdi. O üçü, üç yıl birlikte okudular, tam o sırada..."

"Laboratuvar olayı patlak verdi, değil mi?"

"Evet, o olaydan..."

"Durun! Şimdi size bir soru soracağım; iyice düşünüp doğru olarak yanıtlayın: Korkut Laçin 1975'te sahte pasaport tanzim ettirmek için Basmane'deki kahveye gittiğinde onunla mıydınız?"

"Hayır."

"Komiserim. Mesut Bey'in ifadesi bitince onu Doktor'la yüzleştirin. Bakalım tanıyabilecek mi?... Siz, Mesut Bey, devam edin. Korkut Laçin yurtdışındayken neredeydi? Sizinle hiç ilişki kurdu mu?"

"Hayır, bize yazmadı. Ama önce Hollanda'ya, sonra da Nijerya'ya gitmiş. Bunları..."

"Sedat Bender'den duydunuz."

"Hayır, Miss Dufton'dan öğrendik."

"Maggie Dufton mı?"

"Evet. Siz Maggie Dufton'ı tanıyor musunuz?"

"Burada soruları biz soruyoruz."

"Affedersiniz, Savcı Bey."

"Devam edin!"

"Maggie Dufton. Biz son sınıftayken o hazırlıklara girerdi: İngilizce hocası... Gülmemin nedeni, hepimiz ona âşıktık, bunu hatırladım. Çocukluk; ama çok değişik, çekici bir kadındı."

"Ya Korkut Laçin? O da Maggie Dufton'a âşık mıydı? Ya da o kadınla bir ilişkisi var mıydı?"

...

"Cevap verin!"

"Çok garip. İnanır mısınız. Onun âşık olup olmadığını düşündüm bir an. Hayır, bizim yanımızda hiçbir kadından söz ettiğini hatırlamıyorum. Yalnızca koku; evet, size garip gelebilir ama kadınların kokusuyla ilgiliydi."

"Saçmalamayın!"

"Saçmalamıyorum. Sevginin kokusu varmış. Korkut böyle derdi."

"Biz konuya dönelim. Miss Dufton nasıl olmuş da Korkut Laçin'in Nijerya'da bulunduğunu öğrenmiş?"

"Korkut ona mektup yazmış."

"Ya! Bu öğretmen şimdi nerede?"

"Çeşme'de."

"Bu çok ilginç. Komiser Bey, duydunuz, Metin Giritli bundan söz etmedi bize, adresini bulup buraya çağırsınlar."

"Emredersiniz. İzin verirseniz ben de bir soru sormak istiyorum. Sağ olun. Mesut Bey, Korkut Laçin Kuşadası'na sizi görmeye geldiği zaman hiç Suriye ya da Lübnan'dan söz etti mi?"

"Hayır."

"Emin misiniz?"

"Eminim."

"Peki, gelişinin nedeni neydi?"

"Hasan'ı arıyordu; onu görmesi gerektiğini söyledi."

"Niçin Hasan'ı, sizinle bir işi yok muydu?"

"Hayır. Hasan'ı görmek istiyordu; Kuşadası'nda olmadığını söyleyince kalmadan geri döndü."

"Sizden para istedi mi?"

"İstemedi. Teklif edince, 'Param var,' dedi."

"Demek gelişinin tek nedeni Hasan'dı."

"Kim bilebilir! Belki çoğumuzunki gibi onun da kendini avutacak eski sevinçleri vardı. Bu yüzden gelmiş olamaz mı?"

"Ya Asım Hacıoğlu? Korkut'un onunla arası nasıldı?"

"Onun suratını şeytan görsün. Pis kör... Evet takma adı kördü; gözlüklerinden dolayı. Bakın Savcı Bey, Asım'ı kimse sevmezdi; hiç kimse. Sinsinin, alçağın birisidir... Evet, zaten zengindiler, şimdi daha da zengin. Korkut'tan nefret eder. Nedeni mi? Bilmiyorum. Ama onun birinden nefret etmesi için ille de bir nedeni olması gerekmez. Sevmeyi, dostluğu bilmez ki! Onun gibiler için nefret etmek çok kolaydır. Ben mi? Asım'dan iğrenirim. Her yaz Kuşadası'na gelip dükkânımızı satın almak için dünyanın parasını önerir bize... Biz! Dükkânı Hasan'la birlikte açtık. Hasan gözaltına alınıp, salıverildikten sonra fakül-

teye devam edemedi. Ben? Çiçeklerden, sebzelerden nefret ederim; zaten ziraata laf olsun diye, arada bir gidip geliyorum. Ben de Hasan'a uydum. Askerden sonra o dükkânı açtık."

"Korkut da Asım'dan nefret eder miydi?"

"Korkut mu? Hayır, Savcı Bey. Korkut, Asım gibi bir böceğe aldırmazdı bile. Ama Asım ondan nefret ederdi. Bir keresinde hepimizi Başmuavin'e gammazladı; sırf kaçanların arasında Korkut da olduğu için... Hayır, ona bir şey yapmadık. Korkut engelledi."

"Asım Hacıoğlu, Korkut Laçin'in Çeşme'ye kendisini öldürmek için geldiğini söyledi. Ne dersiniz?"

"Hayatımda bundan daha saçma bir iddia duymadım."

"Anlaşıldı... Ferzan ve Lerzan Bağcı: Korkut Laçin size onlarla ilgili bir şey söyledi mi?"

"Hayır."

"Neredeyse hiç konuşmadık diyeceksiniz."

"Hayır, konuştuk; tam dört saat. Bana Asım'ı, Sedat'ı sordu. Sonra Anna ve Petra'yla tanıştı. İçki içtik. Tam sarhoş olmaya başlamıştı ki gezmek istediğini söyleyip dükkândan ayrıldı. Akşam yemek yiyecektik. Onu boşuna bekledim."

"Size yeniden yurtdışına çıkacağını söyledi mi?"

"Hayır. Yalnız... Evet bir ara, üçüncü ya da dördüncü kadehten sonra yarım bıraktığı bir yürüyüşten söz etti. Buan ya da Huan gibi birini mırıldandı. Hepsi bu."

"Peki, Mesut Bey. Teşekkür ederiz. Ekleyeceğiniz bir şey kaldı mı?"

"Evet! Ölmeyecek. Onu kimse öldüremez. Göreceksiniz..."

- 5 -

Kuşadası, 22 Temmuz 1983

Otobüs tepeye varınca denize saplanan o burnu görüyorum. Tıpkı gerçek gibi, uzakla yakının arasında, kolaylıkla kestirilemeyen bir yerde duruyor. *"Gerçek, insanın gözüne bakmadığı*

anda batar." Gülüyorum; gülünce yanımdaki çocuk kıpırdanıyor. Dehler'in sözü bu. Durmadan konuşanların yaptığı gibi o da cümlelerine sık sık böyle filozofça deyişler eklerdi.

Otobüs keskin bir virajla birlikte, 'Kuşadası sekiz kilometre,' yazan tabelayı geçiyor. Kuşadası! *"Eğer buradan çıkabilirsem Kuşadası'ndan hiç ayrılmayacağım,"* demişti Hasan. Boğuk, zincir gibi kalın, sözcükleri birbirine geçmiş bir sesle konuşuyordu. Bağırmamak için ısırdığı dili şişmiş, ağzını doldurmuştu. Yine de, karanlığın yoğunluğu arttıkça Raul'ü hatırlatan çığlıklarla ulumaya benzer sesler çıkarıyordu.

Otobüs yeniden yana doğru savruluyor. *"O virajları özledim, Kuşadası'nın kötü yolunu özledim."* Belki de gençliğini özlemişti. Alçalarak kıvrılan dar asfalta bakıyorum. Evet, Hasan'ın, Sedat'ın, Mesut'un gençliği, önümde sonu gelmeyecekmiş gibi durmadan tekrarlanan bu virajlardan birinin ardından ortaya çıkacak kasabada beni bekliyor.

Sigarayı söndürüp sağ tarafa dönüyorum. Deniz, umutsuz bir düşünce gibi kıpırtısız. Otobüs birkaç dakika sonra mokamplа plajı ayıran yoldan geçiyor. O yarışma! Kızı hatırlamaya çalışıyorum: Yirmi-yirmi beş yaşlarındaydı, üzerinde o güne kadar görmediğimiz kısalıkta bir şort vardı. Adı? Inge; hayır, belki de Mari'ydi. Garip, belleğimde o kızla ilgili hiçbir iz kalmamış. Düşünmekten vazgeçip arkaya yaslanıyorum.

Otobüsten, iskeleyi çarşıya bağlayan yolun başında iniyorum. Ortalıkta sıcağı dağlara doğru itmeye çalışan cansız bir rüzgâr var. Sokağı çok aramadan buluyorum. Elli ya da altmış metre uzunluğunda; belleğime kazınmış o resimdeki gibi sevimli bir evle sona eriyor. İskeleye yanaşmış büyük yolcu gemisinin boşalttığı, çoğu şişman turistlerin arasından yürüyorum. Küçük bir çocuk dükkânların önündeki gölgelik alanı suluyor. Vitrinleri güneşten koruyan tentelerin altına sıkışmış serin hava yüzümü yalarken, önüme çıkan satıcıyı atlatarak yürümeye devam ediyorum. Dükkân, adı gibi yolun sonunda: *Last Chance.** Kapıyı itip içeriye giriyorum.

Karanlık, bir yumruk gibi göğsüme çarpıyor. Yerde, gelişigü-

(*) Son şans.

zel atılmış kaba desenli kilimler, kıldan keçeler, sağı solu ezilmiş bakır kaplar küçük bir tümsek oluşturmuş; içerisini eski bir mezara benzeten belki de bunlar.

*"Yes sir?"**

Acele etmeden geri dönüyorum. Kapıdaki Mesut. Sesi adına yakışacak kadar neşeli. Sakal bırakınca yüzü daha da uzamış. Gözleri, yıllarca önce akşam mütalaasında yapacağı şakaları düşündüğü anlardaki gibi o parıltıyla yanıp sönüyor. Kısa süren bir kararsızlıktan sonra içeriye giriyor ve "Sensin?" diyor.

"Benim," diyorum.

Onu en son Amsterdam'a gideceğim gece gördüm. O zaman da böyle dostça bakıyordu. Kollarını uzatıyor; sarılacak. Başı önünde: Eskiden de duygulandığında böyle yapardı. Ağlayacak mı? Birden rahatladığımı hissediyorum. Geçmişimin, kopa kopa tükenen ince, görünmez bağların sonuncularından birisi o. Sarılıyoruz.

"Seni bekliyordum," diyor. Ağlamadı. "Karanlıkta tanıyamadım."

Ellerini omzumdan kaldırıyor. Kapıya bakıyorum. Kimse yok. Hasan?

"Ya Hasan?"

Karşılık vermeden geriye dönüp pencereye yürüyor. Sustu! Etrafa bakıp alçak, arkalıksız hasır sandalyede karar kılarak oturuyorum. Demek burada değil. Alnımdaki teri elimin tersiyle siliyorum. Sıcak, içerideki karanlığı daha da yoğunlaştırıp üzerimize yapıştırıyor.

"Annesini görmeye gitti," diyor Mesut. "Yarın ya da yarından sonra gelir."

Neden perdelerle uğraşıyor? Üstelik geriye dönmeden konuştu. Birden rahatsız edici bir düşünceyle irkiliyorum: Gelişimden rahatsız oldular.

Sormalıyım:

"Mektubumu aldınız mı?"

Mesut, "Aldık," derken perdeleri açmayı başarıyor. "Geçen hafta."

(*) Evet, efendim.

"Yine de gitti?" diye mırıldanıyorum.

"Evet," diyor. "Annesini çoktandır görmemişti."

"Doğru değil."

Bağırmadım, Mesut, yine de beni sakinleştirmek ister gibi elini kaldırıp parmağını dudağına götürüyor.

"Kızma." O kramp! Ağrımaya başlayan kolumu kucağıma çekiyorum. "Annesi hasta." Sözleri bitince dükkânı arka taraftan ayıran perdeyi açıp öteki bölmeye geçiyor. Geri döndüğünde, elinde düşürmekten korkuyormuş gibi sıkıca tuttuğu bir şişe var. "Halis votka." Şişeyi yerdeki kalaylanmış sininin üstüne koyarak yandaki masadan tozlu iki bardak alıyor. "Çok özel günler için. Anlarsın." İçkiyi bardaklara koyarken dikkatli. "Söylemedi deme, serttir."

Dediğini yapıp kadehi yavaşça dudaklarıma götürüyorum. İçki düşündüğümden de sert.

"Hâlâ birlikte misiniz?"

Başını sallayıp gülümsüyor.

"Hâlâ da ortağız." Bardağını uzatıp benimkine vuruyor. "Ya sen? Sen nasılsın?"

"İyiyim," diyorum.

"İyisin demek?" Giderek gerginleşen sessizliğe aldırmadan kolumu kımıldatmaya çalışıyorum. "Yani bunca yıldan sonra söyleyeceğin bu kadar mı?"

"Bu kadar." Sevimliliği uçup gidiyor yüzünden. "Hasan'ı gördükten sonra da gideceğim." Yeniden içkiye dönüyorum: Hem düşündüğümden hem de söylediğinden daha sert. "Benden neden kaçıyor?" Yerinden doğrulmak için kımıldanınca alçak sesle devam ediyorum: "Kalkma. Soruma cevap ver!"

Ellerini iki yana açıyor. Artık yüzü de sakalları gibi kızıla boyalı.

Kekeleyecek. Kekeliyor.

"Bil-mi-yo-rum. Be-nim-le bu ko-nu-yu konuşmak is-te-miyor." Sonunda heceleri birleştiriyor. "Belki, belki suçluluk duygusu."

Suçluluk duygusu! Karşılık vermeden içkiye dönüyorum. Öyleyse hâlâ korkuyor; belki de istediği hatırlamamak; unut-

mak. Sıkıntıyla omuzlarımı silkiyorum. Yalnız bir soru için geldim buraya. Başımı kaldırıyorum. Mesut'un bakışları önünde. Demek mektubuma karşılık alamamamın nedeni buydu.

"Gelmeyecek, değil mi?"

Dudakları yorgun bir kirpik gibi aralanıp tekrar kapanıyor. Kararsız. Ellerini havaya kaldırıp sonra dizine koyuyor. Ona yüklenmemeliyim. Hasan'dan sorumlu değil o...

Düşüncelerimi sesi dağıtıyor:

"Ona aldırma. Daha kendini toplamadı. Hâlâ hasta." Kekelemedi, ama sesi titriyor: "Aslında..." Durakladıktan sonra tekrar başlıyor: "Hiç iyi değil. En aşağı altı kez beladan kurtardım onu. Ne zaman yalnız bıraksam deniz kenarında ateş yakmaya çalışıyor." Konuşmadan önüme dönüyorum. Dürüstlüğüyle sadakatinin arasında kaldı. "Ben varım. Buradayım ve seni görmekten memnunum." Sesi bir fısıltıdan farksız. "Gelmeyecek, sen gitmeden gelmeyecek. Benden haber bekliyor. Kim bilir, belki de yine bir yerlerde ateş yakıyordur."

Acıyla irkiliyorum. Yıllardır karanlıkta ezilmiş yüreğimi beynime ulaştıran o bağlardan sonuncusu da koptu. Elimdeki kadehi yere bırakıyorum. Avuçlarım sırılsıklam. Yine yanlış zamanı seçtim. Doğruluyorum.

"Ne yapıyorsun?" diyor Mesut.

"Gidiyorum."

"Gitmek mi!" Sesi iyice ince, bir bıçak kadar keskin artık. "Hayır. Seni bırakmam." Ayağa kalkıp kolumu tutuyor. "Yüzüme bak." Başımı kaldırmaya çalışıyorum, ama başaramıyorum: Kaslarım beynime itaat etmiyor. "Lütfen, bana bak." Ağrıyan kolumu çeneme götürüyorum. Vücudumun yarısı hissiz. "Bu gece kal. Benim için. Unuttun mu, arkadaşınım senin."

Arkadaş! Belki de haklı. Karşı koymadan oturuyorum. Arkadaşlık! Altı ay bu sözün anlamını epeyce değiştirmiş. Gülüyorum. Mesut kolumu bırakıyor. Gözlerine sinen utanç yüzündeki sevimliliği dağıtmış. Eli! Titriyor; evet, yanlış zamanı seçtim. Bu an ona hayatı boyunca kurtulamayacağı bir utancı miras bırakacak.

Haksızlığa uğramış bir sesle soruyor:

"Sedat'ı gördün mü?" Zorlukla başımı kaldırıyorum. Vereceğim karşılıkla ilgili değil; yatışmaya çalışıyor. "İki yıldır hiç uğramadı. İşleri kötüymüş." Yapmacak bir tavırla gülmeye çalışıyor. "Bu dükkân için parayı o verdi."

Devam edecek, ama kapı açılıyor. Genç bir çift var eşikte. Yerinden kalkarak kadınla adamı karşılıyor Mesut. On beş dakika sonra ortadaki eski kilimlerden birini satmayı başarıyor. Paraları girişin yanındaki heybeye attıktan sonra yeniden eski yerine oturuyor.

"Kolun iyi mi?" Bakışlarımı kucağımdaki hissiz et yığınına çeviriyorum. "Hasan söyledi," diyor, özür diler gibi.

"Evet," diye mırıldanıyorum. "Arada bir ağrıyor, o kadar."

Mesut bir süre koluma dalıyor. Uzayan sessizlik, kıpırtısız bir ceset gibi aramıza girince yeniden konuşuyor:

"Mektuplarımı aldın mı?"

Kadehi yere bırakıyorum. İçki giderek yumuşuyor.

"Aldım," diyorum. "Parayı da. Nedense herkes para gönderiyordu."

Mesut karşılık vermeden kadehlere yeniden votka koyuyor. Gözleri az sonra eski haline dönecek. Utancı yenmek üzere.

"Aslı seni buldu mu?" Garip bir soru bu! Belki de sessizliğe dayanamıyor. Sorularının nedeni bu olmalı. Kadehi almadan başımı kaldırıyorum. Onu unuttuğumu söylesem şaşırır mı? Mesut, "Geçen hafta telefon etti," diye devam ediyor. "Geleceğini biliyor."

Geleceğimden haberli! Oysa umudunu kesmiş olmalıydı.

"Evlendi mi?" Mesut sakallarıyla daha da irileşen başını garip bir hareketle sallıyor. "Budalalık bu," diye mırıldanıyorum. "Mektuplarına hiç karşılık vermedim."

"Bence onu görmelisin."

Arkamdan itilmiş gibi öne doğru eğilerek kontrol edemediğim bir sesle gülüyorum.

"Ne garip! İstediklerim değil, istemediklerim görmek istiyor beni!" Yeniden gülüyorum. İçki sinirlerimi çevreleyen buzu çözdü. "Bir kadeh daha," diyorum. "Bugün de özel bir gün sayılır."

Mesut beni duymamış gibi önüne bakıyor. Elindeki kadehi çok beğeniyor olmalı. Yine yeni bir soru var dudaklarında. Vakit! Kazanmaya çalıştığı bu.

"Ne yapacaksın?"

Kucağımdaki kolu yanıma bırakıyorum. Ne garip, bir yabancıyla karşı karşıya kalmış gibi şaşkınım. Sanki onu hiç tanımadım. Yine de doldurduğu kadehi alıyorum. Soruları benim sormam gerekmez mi? Bu kez sesli gülüyorum. Ne yapacağım? Yapacağım bir tek şey var:

"Yürüyeceğim," diyorum. "Yarıda kalan bir yürüyüşü bitireceğim."

Mesut şaşırmış gibi kadehi yere bırakıp bir süre yüzüme bakıyor. Kararsız. Sonra içindeki basıncı hafifletmek istiyormuşçasına, ağzını iyice açarak, esner gibi gülüyor:

"Nerede yürüyeceksin? İstersen, iskeleye doğru bir tur atalım."

"Limana," diyorum neşesine katılmadan. "Huan'ın barından limana kadar."

Mesut, "Sarhoş oluyorsun," diyor. Başımı sallıyorum; doğru söylüyor. "Biraz yavaş ol. Altı yılın ayıklığını bir günde haklayamazsın."

Altı yıl! Bu kez gülmüyorum. Bakışlarıma rastlayınca o da vazgeçiyor. Kolumu yokluyorum; kaslar yavaş yavaş canlanıyor. Kadehi dudaklarıma götürüp içkiyi bitiriyorum. Mesut elini uzatıyor. Soracak; sıra o soruya geldi.

"Ne oldu? O hücrede neler oldu?" Susuyorum. Sesi, içkiyle katılığını yitiren suskunluğumu delecek kadar saldırgan. "Geceleri sayıklıyor. Durmadan, 'Geliyorlar,' diye bağırıyor." Geliyorlar! Hasan'ın haykırışı kulaklarımda yankılanarak büyüyor, sonra Mesut'un sesine karışarak ince bir mırıltıya dönüşüyor. "Seni suçluyor. Yangını söndürebilirmişsin. Ama söndürmemiş, bekçileri beklemişsin. Geleceğini duyduğunda böyle dedi."

Kulağımı ovuşturuyorum. Belki haklı. Mesut'a dönüyorum: Gözleri kısılmış, kaşları burnuna doğru eğilmiş: burnunun alnıyla birleştiği noktada şimdi derin bir çukur var. Hasan'ı yar-

gılıyor! Birden suçlanan benmişim gibi irkiliyorum. Yargılamamalı.

"Çok zor ve uzundu," diye mırıldanıyorum. "Karanlığa alışık olmayanlar için dayanılmayacak kadar uzundu."

"Bak. O geceyi hatırlıyorum. Kimya laboratuvarına girdiniz. Sülfür almak..."

"Potasyum," diyorum sözünü keserek.

"Her neyse. Sonra birinin yüzünden yangın çıktı; ötekiler kaçtı, sen içeride kaldın. Hasan içeride yirmi dakikadan daha fazla beklediğini söyledi. Eğer öyleyse, haklı. Yangını söndürebilecek kadar uzun bir süre yirmi dakika. Oysa bekçiler içeriye girdiğinde sen aralığa açılan demir kapının önündeymişsin. Yangını söndürmek niyetinde değilsen neden kaçmadın? Eğer kaçsaydın, kimse içeriye girenlerin siz olduğunu öğrenemeyecekti."

"Kimse öğrenemedi," diyerek sözünü kesiyorum. Mesut bir süre yüzümü inceliyor. Doğru söylediğimden emin. İki yıl sonra, o hücrede kanıtlamadım mı bunu? "Onlara tek başıma olduğumu söyledim," diyorum. "Hepsi bu."

"Ya Hasan? Sen kaçtıktan sonra, iki yıl elini kolunu sallayarak ortalıkta dolaştı; sonra sen dönünce o da tutuklandı. Konuşmadığını biliyoruz; o zaman onu gammazlayan kim?"

"Bilmiyorum," diye mırıldanıyorum. Kolumdaki kramp yine pusuda. "Mahkûm olmadı. Bence önemli olan bu."

"Belki..."

Sözlerini tamamlamadan ayağa kalkıyor Mesut. Sokaktaki turist grubunun sesini duydu. Eliyle beklememi işaret ederek kurbanının kokusunu almış bir avcı gibi kapıya yürüyüp dışarıya çıkıyor. Geri döndüğünde yanında yaşlı bir çift, yüzündeyse bir kanca gibi kıvırdığı o ünlü gülümsemesi var. O gülüşüyle avlamış olmalı peşindekileri. Kolumu kendi başına bırakıp içkiye dönüyorum. Kapı yeniden açılıyor. Bu kez gelenler Fransız.

Yirmi dakika sonra elindeki paraları kapının yanındaki heybeye koyarken keyifli bir sesle bağırıyor:

"İyi bir gün. Altı yüz mark ve sekiz yüz elli frank. Ayağın

uğurlu geldi." İçkiyi özlemiş gibi, hızlı adımlarla yürüyerek eski yerine oturuyor. "Ama yılda altı ay çalıştığımı unutma."

"Öteki altı ay ne yapıyorsun?" diye soruyorum.

Eğlenceli bir konu bulmuş gibi gürültüyle gülüyor.

"Kadınlar dostum. İkinci altı ayı yazın burada tanıştığım kadınları ziyaret etmekle geçiririm."

"Ya Hasan?" diyorum.

Bu kez gülmüyor. Tedirginlik yüzündeki aydınlığı kovup yaşlandırıyor onu. Telaşla, boşalan kadehimi doldurmasını izliyorum.

"Hasan yeni mal bulmaya gider. Hesapları çıkarır, Sedat'a borcumuzu öder..."

Sözünü kesiyorum. O bulaşıcı neşesine ihtiyacım var; Hasan'ı düşünmemeliyim.

"Kadınlara ve ikinci altı aya," diyorum.

Mesut, "O kız!" diye atılıyor. Sonra kendi kadehini de hatırlıyor. Bir süre votka sesini dinliyoruz. "Hani, şu mokamptaki." İçkiyi dudaklarıma götürüyorum. "Onu nasıl tavladın, hatırladın mı?"

Hatırlıyorum: Plajı, yarısı kesilmiş ayı, geride fırsat kollayan ötekileri ve... Ve çaresizliklerini.

"Onunla yatmadım," diyorum.

"Yalan," diye bağırıyor Mesut. "Hepimiz o gece kızın çadırına girdiğini gördük." Neşesi büyüyerek omuzlarına, ellerine iniyor. "Bütün gece içeride kaldın."

"Konuştuk," diye üsteliyorum. "Yalnızca konuştuk."

Artık beni dinlemiyor. Ellerini, yere vurduğu ayaklarının temposunu ayarlamak ister gibi dizine koymuş, bir yandan gülüyor, bir yandan da bağırıyor:

"Sedat ona şiir okumuş. Yemin ederim. O borazan..."

Sözleri canlı, istekli bir kahkahanın içinde kayboluyor. Oturduğum yerde kımıldıyorum. Ona katılabilsem. O, gülmenin ustasıdır, kılavuzluğuna inanabilirim.

Kahkahaları düşüncelerimi yutup öğütüyor. Birden gülmenin, en saf, en inandırıcı biçimiyle onun bir parçası olduğunu hissediyorum. Belki de ona kişilik veren bu. Ama onu izle-

mem mümkün değil. Ayağa kalkıyorum. Mesut, iki elini karnına bastırmış, hâlâ gülüyor. Asım? Yatışıncaya kadar bekliyorum; gözlerindeki yaşları silerken yine o eski sessizlik giriyor aramıza. Artık sorabilirim:

"Asım'ı hiç gördünüz mü?"

Mesut sözlerimi anlamamış gibi kımıldamadan bir süre yüzüme bakıyor. Soru neşesini kaçırdı. Şimdi büyümeye hazır bir tedirginlik var gözlerinde. Karşılık vermeden önce perdeleri açıyor.

"Her yaz gelir." Eliyle, hoşlanmadığını belirten garip bir hareket yaparak devam ediyor: "Onu unutmamızdan korkuyor olmalı."

"Çeşme'deymiş," diyorum. "Ne yapıyor?"

"Evet, Çeşme'de. Para kazanmaya devam ediyor. Şirketlerinin sayısı onu geçti. Ne bulursa ihraç ediyormuş. Malum ya, şimdi ihracat moda."

"Başka?"

"Başka ne?" diyor.

Tedirgin. Yine perdelerle oynayacak. Ne zaman arkasına dönse, saklayacak bir şeyi olduğunu bilecek kadar iyi tanıyorum onu. Tereddüt ettiğine göre...

Sesi beni geri çağırıyor. Anlatacak:

"İki kez Hasan'la konuştu." Geriye dönüp yerdeki gazeteyi alarak masanın üstüne koyuyor. "İlkinde, hani son sınıfta yazdığın o deneme var ya, Hasan'a onu okuyup okumadığını sormuş. İkincisinde, galiba üç ay önceydi, ne zaman çıkaracağını sormuş."

O deneme! Neden merak etti? Eğilip kadehi durduğu yerden alıyorum. Onunla karşılaşmamalıyım. Sözcükler yankılanarak beynimdeki o karanlığın içinde kayboluyor. Belki içki! Düşüncelerimi o kuyudan uzak tutmaya çalışarak kadehe eğiliyorum. Asım ve kuyu...

On dakika sonra dışarıdayım. Turistlerin geri çekilmesiyle canlılığını yitirmiş sokaklar, susuz bir sel yatağı gibi geride bırakılmış pislikle kalakalmış. Sola dönüp yürüyorum. İskelede-

ki büyük gemi kalkmak üzere. Bir süre parmaklıklara yaslanarak geç kalmamak için koşuşanları seyrediyorum. Birkaç saat önce karaya fırlatılan hareketli kalabalık, şimdi gemi tarafından geri emiliyor. Deniz hâlâ sessiz ve kıpırtısız; güneşin batışından sonra geride kalan son kızıllığı yutmaya hazırlanıyor. On dakika sonra, düdük ötünce geri dönüyorum. Geminin götürdüğü kalabalıktan arta kalanlar yolun iki yanındaki pastanelere sığınmış. Gezi yolunun başındaki büfeden sigara alıyor, kıyıdaki banklardan birine oturup paketten bir tane çıkarıp yakıyorum. Düşünmeliyim. Ama başımdaki dönmedolap beni içimdeki o karanlığın girdabına doğru itiyor. Dehler haklı: Geçmiş hiç kaybolmayacağına inandığımız, ama her zaman yok olan bir serap. Evet, her şey kaybolmuş: Karşıyaka'daki yuva, o kuyu, duvarın yanındaki taş, eğik çam dalı, o küçük kız; buradaysa Hasan. Beton, toz, hâlâ yatışmayan sıcak ve uzun altı yıl, geçmişi bir daha bulamayacağım bir yere itmiş. *"Gülmüşsün Türko."* Ses arkamdan gelmiş gibi geriye dönüyorum. Hayır, kimse yok. Sigarayı söndürmeden ayağa kalkıp şehrin girişine doğru yürüyorum. Yalnızca bu iki sözcük için mi geri döneceğim? Kaslarım iz süren bir hayvanınki gibi şişiyor. Yürümeliyim. Başımdaki uğultu dininceye kadar yapılacak en iyi şey bu. Yürüyorum; sarhoşluğumu ayaklarımla ezebilirim.

Sigara bitince başımı kaldırıyorum. Gece, karanlığın ardında; az sonra, daha şimdiden sokaklara yayılan melodilere katılacak. Önümden kızlara sarılmış bir grup geçiyor. Zafer, on sekiz yıl önce ancak o mokamptaki kızların göğsünde kazanılabilen zafer de eskimiş, ucuzlamış. *"Beni en az ötekiler kadar istiyorsun. Seni durduran nedir?"* demişti o Avusturyalı kadın. Çadır karanlıktı; ayakları sürekli gıcırdayan bir somyanın üstündeydi, oturmuştu ve gülüyordu. *"Benim için fark etmez. Sen ya da ötekilerden biri."* Üstünde onu olduğundan daha genç gösteren kısa bir şort vardı. *"Buraya her yaz bunun için gelirim."* Hatırlıyorum, kokusu başımı döndürmüyor, Çeşme'de her hafta sonu kapıldığım o büyüyü bozuyordu.

Durup yeniden bir sigara yakıyorum. Kadın! Düşüncelerim Lin-Li'ye geri dönüyor. Kadın mı istiyorum? Ama Aslı... Başı-

mı kaldırıyorum; çobanyıldızı batıda, denizin üstünde. Hayır, kalamam. Yola doğru yürüyorum. Belki Selçuk'a kadar bir minibüs bulabilirim. Mesut? Omuzlarımı silkiyorum. Neden gittiğimi anlayacaktır.

Üçüncü Bölüm

- 1 -

Ilıca, 24 Temmuz 1983

Dışarıdan gelen gürültüyle gözlerini araladı. Ayak sesleri! *"Geliyorlar!"* Hasan'ın çığlığı kulaklarına batan bir hançer gibi acı vericiydi. Zinciri iterek doğruldu. *"Birazdan içeriye girecekler. Tanrı'ya şükür, artık beklemek zorunda değiliz."* Derin bir soluk alıp elini Hasan'a uzattı...

Şaşkınlığı parmaklarının sandalyeye değmesiyle daha da artı. Yalnızdı; Çeşme'de, oteldeydi. Sesler? Hayır, sesleri hâlâ duyabiliyordu. Yataktan kalkarak pantolonunu giydi. Ayak sesleri merdivenlerden koridora dönmüştü. Sedat? O gelecek hafta burada olacaktı; belki Asım... Ağrı, düşünce kadar hızlıydı: Gömleğine uzanırken koluna saplandığını fark etti. Soluğunu tutarak kapıya doğru yürüdü. Koridordaki ses şimdi yandaki odanın önündeydi. Çok ağır biri değil diye düşündü; belki bir kadın. Kadın! Birden Ferzan'ı hatırladı.

Kapı aynı anda vuruldu.

"Korkut."

Işığı açıp kapıyı araladı. Gelen oydu. Bu kez o akşamdan de-

ğişik bir biçimde giyinmişti. Üzerinde beyaz, dar bir pantolon ve yine beyaz bir bluz vardı. Ama asıl farklılık yüzündeydi: Bukleler kaybolmuş, omuzlarına inen düz siyah saçları onu uzun boylu bir genç kıza dönüştürmüştü.

Sonunda düşüncelerini o karanlığın basıncından kurtarıp şaşkın bir sesle mırıldandı:

"Sen miydin?"

"Tabii bendim," dedi Ferzan. "Ne o, yoksa başka birini mi bekliyordun?" Elini uzatıp omzuna koydu. "Ne oldu, biliyor musun? Aşağıdaki ihtiyar buraya çıkmak için bir beş yüzlük daha toslayacağımı sanıyordu."

"Ne kadar verdin?"

"Zırnık bile koklatmadım. Neyse, söyle bakalım, iki gündür neredeydin?" Korkut kenara çekilerek ona yol verdi. Giyinişi gösterişsizdi, ama hareketlerindeki rahatlık onu tanıdığı diğer kadınlardan daha çarpıcı yapıyordu. "Dün iki, bugün de bir kere uğradım, yoktun."

Sesi, ona sahipmiş gibi yapmacık bir öfkeyle titriyordu. *"Kadınların, öfkesi şaka bile olsa, dikkatli olmalısın. Çünkü çoğu kadın işe şakayla başlar."* Dehler! Bu kez sözlerini ciddiye alacaktı. Sıkıntılı bir sesle kadına karşılık verdi:

"İzmir'deydim."

"Ya! Ne oldu, biliyor musun?" Sorusunu bitirince Korkut'un karşılık vermesine fırsat kalmadan yatağa yürüyüp oturdu. "Babam seni bulursa öldürecek. Kendini korumak zorundasın. Ona seninle yattığımı söyledim."

Korkut kapıyı kapatarak Ferzan'a doğru yürüdü. Ona izin vermemeliydi. Sandalyenin üstündeki paketi aldı.

"Lütfen, sigara içme. Fazla vaktimiz yok." Sağ bacağını ötekinin üzerine koymuştu. Bu haliyle daha da çekici görünüyordu. "Şimdi ne yapacağımızı kararlaştıralım."

Korkut paketi yatağa bıraktı. Şaşkınlığı hâlâ pusudaydı; omuzlarını silkti. Bir an ona gideceğini söylemeyi düşündü. Ama Ferzan'ın düz, tasasız bakışlarına rastlayınca vazgeçti.

"Neyi kararlaştıracağız?"

Ferzan, "Babama söyleyeceklerimizi," dedi. "Seninle tanış-

mak istiyor." Gülmeye hazırlanıyordu. Sonra, beklerse vakit kaybedecekmiş gibi aceleyle güldü. "Yemeğe davetlisin. Korkma, seni benimle evlenmen için tehdit etmeyecek."

Korkut, yeniden pakete uzandı. Belki yalnızca şakaydı söyledikleri. Sigarayı yaktı. Avucundaki ter, kâğıdı ıslatmıştı. Sesini kontrol etmeye çalışarak sordu:

"Yemek için geç değil mi?"

Ferzan, "Geç mi?" diye bağırdı. "Daha saat dokuz buçuk. Bu saatte yalnızca tavuklar yatar." Sözlerini bitirdiğinde her zamanki gibi gülüyordu. Ama karşısındaki adamın isteksizliğini fark edince yüzü oyuncağını kaybetmiş bir çocuk telaşıyla kardı. "Ne oldu? Neden susuyorsun?"

"Kalabalık," dedi Korkut, "Kalabalık beni hep şaşırtır."

"Korkma, sen, babam ve ben; üç kişi olacağız yemekte." Bacağını indirmiş, dizlerini elleriyle çevrelemişti. "Şanslısın, annem ben on yaşındayken öldü, yani masada seni gizli gizli süzecek biri olmayacak."

Korkut paketi ona uzattı. İçecekti; sigarasını yaktı.

"Neden benimle yattığını söyledin?"

"Yatmadık mı?"

Korkut sigarayı yerdeki kül tablasına bıraktı. Çılgının, belki de şımarığın biriydi. Hırıltılı bir sesle güldü. Kramp boğazına kadar yükselmişti.

"Hayır. Sen yatakta yalnız uyudun."

"Ya sen?"

"Uyumadım," dedi Korkut. "Pencerenin önünde oturdum."

Ferzan yataktan doğrulup hızlı adımlarla yanına geldi. Yüzündeki neşe dudaklarını da bükmüştü. Elini uzatıp koluna girdi.

"Benimle gel." Korkut onu pencereye kadar izledi. "Yıldızları seyretmiş olmalısın." Sesi şiir okur gibi incelmişti. "Kalın kollu, gri gözlü, efsanevi şövalye, yıldızları seyrediyordu ve az ötesinde güzel bir kadın yarı çıplak uyuyordu." Sözlerine birden ara verdi. "Hayır!" Çığlığı odayı ikiye bölerken kolundan çıkmış, korkmuş gibi yatağa geriliyordu. "Hayır, ben güzel sayılmam. Lerzan benden daha güzeldir."

Belki de sarhoş diye düşündü Korkut. Beyazlar içinde, hiç acı çekmemiş dudaklarla durmadan gülümseyen sarhoş bir çılgın. Ama yüzündeki endişe bile gülümsemesinin doğallığını silememişti.

Korkut, "Belki," diye mırıldandı. "Ama unuttun mu? Gülüyorsun."

Ferzan ellerini çırparak kendini sırtüstü yatağa bıraktı. Gözleri, diye düşündü Korkut; gözlerinde kadınca bir davet yoktu. Çekiciliğindeki eksiklik bu olabilir miydi?

Ferzan'ın sesi düşüncelerinin arasına girdi:

"Babamı seveceksin. Çok hoş biridir." Düşündüğü gibi ani bir hareketle doğruldu. "Biliyor musun, dedem onu şarapçılığı öğrenmesi için Viyana'ya göndermiş, babam zooloji tahsil edip geri gelmiş." Sigarası hâlâ elindeydi. Söndürmesi için Korkut'a uzattı. "Zavallı adam, sevdiği işi hiç yapamadı."

Korkut sigarayı kül tablasına bıraktı. Onunla gidecek miydi? Yalnızlığını, karanlığını dağıtan bir neşe! Belki, diye mırıldanırken, omuzları, arkasından itilmiş gibi öne doğru kıvrılmıştı.

"Baban ne iş yapıyor?"

Ferzan, "Kuru üzüm," diyerek karşılık verdi, "Bizim aile yıllardır kuru üzüm ihraç eder. Ama dedem ölünce işlerimiz bozulmuş; bir daha eskisi gibi olmamış." Durdu. Yeniden başladığında uzun zamandır aklını kurcalayan bir soruyu cevaplandırır gibi, yavaş sesle konuşuyordu: "Bence Lerzan, Sedat'la eskisi kadar zengin olmadığımız için evlendi. Sedat'lar o zaman çok zengindi."

Korkut kül tablasını köşedeki plastik çöp sepetine boşaltıp Ferzan'ın yanına yürüdü. Alışılmış biri değildi; zengin bir kızın olamayacağı kadar garipti. Sıra, günlerden beri sinsi bir kuşku gibi dilinin ucunda bekleyen soruya gelmişti.

"Sedat'la Lerzan ne zaman evlendiler?"

"Beş yıl oldu."

Beş yıl! Erzincan'a nakledilmeden önce; Niğde'deyken. Sedat'ın mektuplarını hatırladı: Altı ayda bir, kısa bir not ve müdüriyete yollanan para. Evlendiğini neden haber vermemişti? Gırtlağını acıtan bir sesle güldü.

"Ne oldu? Neden güldün?"

Korkut karşılık vermeden pencereye yürüyüp kanadı açtı. Sabah, sırtını denize yaslayan rüzgârın kovaladığı sıcak şimdi geri geliyordu. Karşısındaki karpuz sergisi kapanmıştı. Elini dışarıya uzattı. Karanlık, bir makas gibi kolunu dirseğinden kesip yuttu. Hepsi unutmuştu onu: Hasan, Mesut, o küçük kız, belki Sedat da. Aslı? "Anlamsız," diye mırıldanarak geri döndü.

"İşleri nasıl? Şimdi ne yapıyor?"

Ferzan, "Kim?" diye sordu.

"Sedat."

"İflas etmekle meşgulmüş. Babam öyle söylüyor."

İflas! Demek Mesut'un söyledikleri doğruydu. Sinsi bir titreme omuzlarını sarstı. Oysa bu kez parayı ondan istemeyi düşünmüştü. Kollarını iki yanına bastırarak yeniden pencereye yürüdü.

"İstanbul'a bunun için mi gitti?"

Cevap alamayınca geri döndü. Ferzan karşısındaydı; parmağını, göğsüne nişan alır gibi uzatmıştı.

"Ellerini kaldır ve önüme düş. Konuşarak beni oyalıyorsun. Namusumu temizlemek zorundasın."

Yirmi dakika sonra, Ferzan'ın kullandığı araba karanlığı ve Çeşme'yi ikiye bölen caddeden denize doğru ilerliyordu. Ilıca'daki canlılığın aksine ilçe sakindi. Korkut, cepheleri geniş bahçelerle tamamlanan eski evlerle kaplı sokağa saptıklarında Ferzan'ın sessizliğine uymak ister gibi susuyordu. Göz ucuyla arabayı kullanan genç kadını süzdü: Düz saç onu değiştirmişti; ama böyle hareketsiz oturduğunda en etkili silahı, şaşırtıcılığı kayboluyordu. Anlattıkları onu korkutmuş olabilir miydi? Belki. Omuzlarını silkip önüne döndü. Sonunda araba yavaşlamıştı.

Ferzan yeniden sağa saparak, arabayı yüksek palmiye ağaçlarının arasına sıkışmış çakıllı yola soktu. Birkaç metre ötedeki demir kapı açıktı. Bahçe, ağaçların arasına gerilmiş tellerden sarkan lambalarla aydınlanıyordu. Çevreyi kuşatan duvarlar deniz tarafında sanki güçlü bir mülkiyet duygusunu yansıtmak

ister gibi demir parmaklıklarla daha da yükseltilmişti. Dalların gölgesiyle beyazlığı yer yer kesintiye uğramıştı ve Sakız tipi iki katlı bina, bahçenin tam ortasındaydı; önündeki küçük meydanda süslü bir havuz görünüyordu.

Ferzan arabayı eve varmadan önce yana kıvrılarak geniş bir asmanın altında sona eren yolda durdurdu. Evin büyüklüğü, bahçe, bahçeye dağıtılmış mermer heykeller ailesinin en az iki nesil zengin olduklarını kanıtlıyordu. Korkut, genç kadını izleyerek yola indi. Solda büyük bir araba daha vardı.

Ferzan konuşmadan önce bir süre yandaki arabayı süzdü. Çoğu zaman yüzünde dolaşan o gülümseme şimdi dudaklarının kıvrımlarına toplanmış, küçülmüştü. Elini kaldırdı.

"İşte geldik. Beğendin mi?"

Demek beğenmesi gerekiyordu. Korkut başını salladı.

"Evet."

"Sen havuzun yanında otur, ben babamı bulup getireyim."

Korkut kadının elini izleyerek sola döndü. Üç tarafı sarmaşıklarla kaplı kameriye havuzun yanındaydı. Yeniden Ferzan'a döndüğünde şaşkınlıkla irkildi. Genç kadının yüzü, onu sıradan birine benzeten endişeyle büzülmüştü.

"Dert etme, babam çok iyi bir insandır. Seni üzmeyeceğine söz veriyorum."

Sözlerini bitirir bitirmez geri dönüp, eve doğru koşarak uzaklaştı. Korkut, sorun babası değil, diye düşündü.

Çakıllı yoldan ışığa doğru yürüdü. Havuzda renkli balıklar vardı; belki de yukarıdan düşen ışıkta öyle görünüyorlardı. Sola dönüp ilerledi. Akşam sessizdi. Başını kaldırıp palmiyelerin eğik dalları arasında kıvrılmış gibi görünen gökyüzüne baktı. Yıldızlar! Hepsi oradaydı. Birden düşünceleri keskin bir çığlığa dönüştü: *"Yıldızlar; yıldızları, denizi özledim. Hepsi orada mı?"* Raul; ambardayken böyle bağırmıştı. Çığlıktan kaçmak istiyormuş gibi adımlarını hızlandırıp kameriyeye yürüdü. Raul'ün sesi giderek hafifledi; geniş bir altıgene oturtulmuş terasa vardığında da söndü.

Hasır koltuklar, üstü mermerle kaplı geniş bir masanın etrafına yerleştirilmişti. Kolundaki ağrıyı silkeleyip koltuklardan

birine oturdu. Deniz? Deniz görünüyordu. Deniz, yıldızlar, Raul'ün çığlıkları.

Arkasına yaslandı. Eksik olan Dehler'in...

- 2 -

Çeşme, 24 Temmuz 1983

Arkaya yaslanıyorum. Eksik olan Dehler'in...

Alaycı bir kadın sesi Dehler'in homurtusunu bölüyor:

"İyi akşamlar!"

O ses! Boğuk, neredeyse kalın ve şaşırtıcı. Geriye dönüyorum: Lerzan, tam arkamda. Ayağa kalkmalıyım. Kalkıp kadına yaklaşıyorum. Saçlarını ensesinde toplamış, bu da duvarda ışıkla aydınlatılmış portreyi andıran yüzünün bütün çizgilerini öne çıkartmış.

Kadın, şaşkınlığımla eğleniyormuş gibi neşeli, ama aramızdaki farkı belirten ölçülü bir sesle yeniden konuşuyor.

"Hoş geldiniz."

Elini uzatmıyor; kolumu geri çekiyorum. Gelişimden hoşlanmamış olmalı. Omuzlarımı silkiyorum. Kadın yürüyerek deniz tarafına geçiyor. Ferzan'dan daha kısa. Ancak hareketlerindeki yumuşaklık ve uyum Ferzan'ın bir kadın olduğunu unutturacak kadar çarpıcı.

"Teşekkür ederim," diye mırıldanıyorum.

Yüzü, geceye ve karanlığa bakmaya alışkın biri için çok parlak. Onu o geceki birkaç dakika boyunca kusursuz bir sanat eseri olarak seyretmiştim; oysa şimdi ete ve kemiğe bürünüyor.

Kadın, sanki sessizliğimin onunla ilgili olduğunu biliyormuş gibi düşüncelerimin arasına giriyor:

"Denizi mi seyrediyorsunuz?"

Sorusuyla birlikte küçük, biçimli elini de uzatıyor. Demek niyeti eğlenmek. Kadına hissettirmemeye çalışarak avucumdaki teri mermere siliyorum. Parmaklarımın arasındaki el serin ve yumuşak. Yeniden soruyor:

"Evet, denizde ne gördünüz bakalım?"

"Feneri," diyorum elini bırakırken. "Bazen denizden onu, öteki ışıklardan ayırt etmek zordur."

Verdiğim cevapla ilgilenmiyor; eliyle işaret edince oturuyorum. Üstündeki mor elbise vücudunun hatlarını gizleyememiş. Koltukta rahatsız olmuş gibi kımıldıyorum: Güzelliğinden sonra, çekiciliğini de algıladım; tedirginliğimin nedeni bu olabilir mi?

"Demek öyle dikkatle baktığınız fenerdi?" Konuşmadan başımı eğiyorum. "Neden mırıldanıyordunuz?"

Mırıldanmak! Raul... Kadının beni beklediğini görünce uzanıp uzun bir ağızlığın ucuna iliştirdiği sigarayı yakıyorum. Belki de küstahlığı, tedirginli...

"Doğru, Ferzan denizci olduğunuzu söylemişti. Aslında sizden o kadar çok söz etti ki, omzunuzdaki çekik gözlü kadın dövmesini bile öğrendik..."

Onun sözlerini de kameriyenin girişinde beliren uşak kesiyor:

"İçkiniz, Hanımefendi."

Lerzan adamın elindeki tepsiden bardağı alıp geriye dönüyor. Buldum: Tedirginliğimin nedeni gözleri! Bakışlarımı kadınınkilerden kaçırıyorum. İlk kez yeşil gözlü bir kadın görüyorum.

"Siz de alır mısınız?"

"Peki," deyip, bekleyen adama dönüyorum. "Hanımefendiye getirdiğinizden olsun."

Uşak, belirdiği gibi birden kaybolduğunda yeniden Lerzan'ı duyuyorum.

"Ben rom isteyeceğinizi düşünmüştüm. Denizciler rom içmezler mi?"

Göğsümde yine o duygunun kımıldadığını hissediyorum: Kendini koruma! Koltuktan kalkacakmış gibi öne doğru eğiliyorum. Her şey çok anlamsız; yalnızca Ferzan istediği için geldim. Gözlerimi kaldırıyorum: Beni bekliyor.

"Hiç rom içmedim," diyorum.

Kadın hafifçe gülümsemekle yetiniyor. Ama vazgeçmeyecek;

bakışlarında yatışmamış bir öfke var. Koltuğa yaslanıyorum. Ferzan gecikti. Eğer burada olsaydı.

Kadının gölgesi yer değiştiriyor. Başımı kaldırıyorum.

"Bereniz ve sol gözünüzün üstünde siyah bir bez parçası olsa daha yakışıklı olabilirdiniz."

Sözlerine kendisi gülüyor. Öfkesinin nedeni Ferzan olabilir mi? Belki. Omuzlarımı bastırıp kadının bakışlarını yakalamaya çalışıyorum. Artık sıra bende:

"Onunla yatmadım," diyorum, bakışlarımı gözbebeklerine saplarken.

Arkasından itilmiş gibi öne doğru ilerliyor. Gözlerindeki yeşil şaşkınlıkla buğulanırken, içkiyi dökmekten korkuyormuş gibi, iki eliyle kavrıyor kadehi.

"Bu ne küstahlık!"

Kadehi üstü camlı hasır sehpaya bırakıyor. Belki haklı; küstahlık yaptığım. Ama...

"Merak ettiğiniz şeyin bu olduğunu sanıyordum," diyorum.

"Pekâlâ." Devam etmeden önce konuşmanın başından beri oturmaktan kaçındığı koltuğa yerleşiyor. İçkiye ihtiyacı var. Kadehi yeniden eline alıyor. "Madem açıksözlülüğü seçtiniz, size uyacağım. Ne yaparsınız yapın size yararı olmayacak. Âşık olmuş gibi davranması sizi umutlandırmasın. Onu tanımıyorsunuz; Ferzan bir çocuktan farksızdır. Birine ilgi duymadan edemez. Siz gidince ne olacak, biliyor musunuz?" Gözlerini öne eğerek tamamlıyor: "Köpeğini daha fazla sevecek."

Birden öfkesinin yalnızca küçümsemeden kaynaklanmadığını hissediyorum. Varlığımdan rahatsız oldu. Saçmalık bu. Artık omzumu ve kahkahayı kontrol edemiyorum.

"Ne demek istediğinizi anladım."

"Ne o?" diyor. "Bir köpekle kıyaslanmak hoşunuza mı gitti?"

"Sevmek konusunda köpekler, çoğu insandan daha beceriklidir," diyorum.

Öfkeyle ayağa kalkıyor. Gözleri iyice derin şimdi. Tokat atacakmış gibi ileriye doğru bir adım atıyor. Vazgeçecek: Vazgeçiyor; göğsü tartışmadan yorulmuşçasına hızla inip kalkarken geri dönüp yeniden koltuğa oturuyor.

"Kendinizi ne sanıyorsunuz siz?"

Yüzü, gözleri, vücudu; onda kesinlikle Tanrısal bir uyum var.

"Misafir," diye karşılık veriyorum. "Bu kez davet de edildim."

Öfkesini içkimi getiren uşak bölüyor. Adamın uzattığı kadehi alarak kadına gülümsüyorum.

"Bakın, niyetim sizi sinirlendirmek değildi..."

"Susun. Ne istiyorsunuz?"

İstemek! Hâlâ elimde tuttuğum kadehi masaya bırakıyorum. Demek bir şey istediğimi sanıyor. İsteyen o değil mi?

"Ya siz?" diyorum.

Lerzan hemen karşılık veriyor.

"Bizi tedirgin ediyorsunuz."

Bizi! Tedirgin olan yalnızca o değil. Birden kadının düşüncelerine sızan kuşkuyu hissediyorum. O da ürktü. Hasan, Mesut, Dehler gibi. Boğuk, bir fısıltıyı andıran sesle kadına karşılık veriyorum:

"Sizi anlıyorum: Ferzan'ın söyledikleri, buraya gelişim... Kuşkusuz duruma uygun." Ara vermeden devam ediyorum: "Ama güvenli, uygar yaşantınızı yağmalayacak bir vahşi değilim. Yalnızca Sedat'ı bekliyorum."

Bitirince ayağa kalkıp masadaki içkiyi alarak terasın ucuna ilerliyorum. Budalalık bu. O çirkin Almanın yalnızlık dediği o zırhı çıkartmamalıydım. Fenere bakıyorum: İri bir palmiye, ışığı gizlemiş.

Dakikalar sonra kameriyeyi eve bağlayan yolda sesler yükselince geri dönüyorum. Lerzan da ayakta. Ferzan'sa, biri çok uzun, iki adamla birlikte kameriyeye girmek üzere.

"Çok beklettik mi?" Koluna girdiği yaşlı adamı bana doğru sürüklüyor. "İşte babacığım, Korkut karşında."

"Bendeniz Ferit Bağcı. Hoş geldiniz!"

Adam, onu daha da sevimli yapan kısalığı dışında şaşılacak kadar Ferzan'a benziyor. Karşısındakini böyle düşünmeye zorlayan, belki de Ferzan'la birbirlerine sarılmış gibi durmaları. Başımı eğerek adama teşekkür ediyorum.

"Bu da Metin Bey. Aile dostumuz ve komşumuzdur." Ferzan

bir eliyle babasının arkasında bekleyen adamı öne çekiyor, bir eliyle de yan bahçeyi gösteriyor. "Evlerimiz bitişik."

Elimi uzatıyorum. Adamın uzun boyu, geniş omuzları kameriyeyi ikiye bölerek oranları anlamsızlaştırıyor.

"Demek dün akşam tanışmak şerefine nail olamadığım ünlü konuk, efsane adam sizsiniz?"

"Ün ve efsane, liseli çocukların uydurması," diyorum.

Adam bir yandan gülümserken, bir yandan da iri avucuna hapsettiği elimi sıkıyor. Parmaklarımdaki basıncın farkında değilmiş gibi başımı kaldırarak, yukarıda gülen adama bakıyorum: Otuz beş yaşlarında gösteriyor; hafifçe kırlaşmış şakakları, duru ve yakışıklı bir yüzü var. Burnu kısa ve kemikli; üst dudağının kıvrıklığı kendine güvenini, elde ettiği başarıların tadını çıkaran kişiliğini ele veriyor.

"Tanışma bittiyse, oturabiliriz."

Sessizliği bölen Lerzan'a dönüyoruz. Metin elimi bırakıp genç kadına sesleniyor:

"Siz Prenses Hazretleri, emirlerinizi yerine getirmek biz kullarınız için bir zevktir." Sözlerini bitirince, bir tören havası verdiği konuşmasını noktalamak ister gibi, bir adımda yaklaşıp kadını alnından öpüyor. "Oturalım, lütfen."

Ötekiler oturunca adamın isteğine uyuyorum. Ferit Bey tedirginliğinin daha da gerdiği sessizliğin uzamasına izin vermek istemiyormuş gibi hemen bana dönüyor.

"Ferzan yurtdışında denizci olarak çalıştığınızı söyledi. İlginç bir iş olmalı."

"Tayfa," diye düzeltiyorum. "O da birkaç yıl öncesine kadar."

"Öyleyse size rom bulmalıyız."

"Konyağı tercih ediyorlar," diyor Lerzan, Metin'e dönerek. "Ben de teklif etmiştim."

Metin neşeli bir kahkaha atarak genç kadının eline uzanıyor. Garip olan kahkahaları değil, zamanlaması. Belki gücü gibi, neşesini de kontrol edemiyor. Gözlerimi az önceki sıkışmadan dolayı hâlâ sızlayan elime çeviriyorum.

"Şimdi ne işle meşgulsünüz?"

Ferit Bey! Bakışlarımı parmaklarımdan alıp sağımda oturan adama döndürüyorum. Sesinde hiçbir duygunun izi yok.

"Bir süredir işsizim," diyorum. Ferzan koltuğunda rahatsız bir şekilde kımıldıyor. "Çalışmam mümkün değildi."

"Hasta mıydınız?"

Bu kez Lerzan'a dönüyorum: Metin'in insanı rahatsız eden iriliğinin yanında daha da ufalmış. Yine de birbirlerine yakışıyorlar. Güzel bir kadın, yakışıklı ve sağlıklı bir erkek.

"Yoksa yolculuğa mı çıkmıştınız?" diyor Metin. "Ben sık sık çıkarım da."

Biliyorlar. Öyleyse neden!

"Hasta değildim," diyorum Metin'e bakmadan. "Yolculuğa da çıkmamıştım."

"Bence söylemek istemediğiniz gizli bir işiniz vardı. Ne..."

"Eğer çok merak ettiyseniz cevabı ben vereyim."

Bütün gözler Ferzan'a dönüyor. Acı çekecek! Benim yerime; acı çektiğini sandığı için. Hata ettim: Ona geçmişin hiçbir küçümsemeyle zedelenmeyecek kadar kalın bir kabuğun ardında kaldığını söylemeliydim.

Ferzan beni yalanlamak ister gibi sesini yükselterek sözlerini sürdürüyor:

"Korkut son altı yıldır hapisteydi; dört gün önce tahliye oldu."

Sonra bana dönüp ortalığa çöken sessizliğe aldırmadan, cesaret vermek ister gibi gülüyor. Ama dudaklarında bu kez acı var.

"Demek biliyordun?"

Ferzan, ablasına dönmeden, aynı kararlılıkla babasına bakarak karşılık veriyor:

"Kırk beş dakika önce öğrendim." Başı dikleşmiş, gözleri herkese meydan okumanın büyüsüyle parlıyor. "Yemeğe davet edince kendisi anlattı."

"Mahkûm olmanızın nedenini öğrenmemiz mümkün mü?"

Hepsinden önce kendini toplayan Ferit Bey'e dönüyorum. Soru sorarak vakit kazanmayı ilk düşünen o.

"Kimya fakültesinin laboratuvarlarından birini yakmakla suçlandım."

"Peki, yaktınız mı?"

Lerzan'a karşılık vermeden önce kulaklarıma dolan kanarya seslerini silmek için içkiye uzanıyorum. Sessizlik düşüncelerimin arasına girip sinirlerime sarılıyor. Anlatmalı mıyım?

"Yakmadım," diyorum. "Ama yangından sorumluydum."

Sözlerimi yine sessizlik izliyor. O sessizliğe sığınıyorum. Gece hâlâ sakin ve yıldızlarla dolu. Uşak, kadehleri taşıdığı tepsiyle kameriyeye girip içkileri ortadaki masaya koyuncaya kadar kimse sükûneti bozmuyor.

"Yaptıklarınızı onaylamasak da, durumu Ferzan'a anlatmış olmanız takdir edilecek bir dürüstlük," diyor Ferit Bey. "Şimdi hepimizin sağlığına içelim."

İçkileri yudumluyoruz. Metin, Ferit Bey'in isteğine uyup ilk yudumu aldıktan sonra karşısındakinde kahkaha atacağı duygusunu uyandıran, neşeli bir sesle konuşmayı kaldığı yerden sürdürüyor:

"Bence yanılıyorsunuz, efendim. Genç dostumuzun davranışı dürüstlükten de öte." Lerzan'a dönerek düşüncelerinin doğruluğunun onaylanmasını bekleyen bir tavırla: "Düşününüz," diye devam ediyor, "sizi beğenen genç ve zengin bir kız tarafından ailesiyle tanışacağınız bir yemeğe çağrılıyorsunuz. Üstelik işsiz ve ne yapacağınızı bilmediğiniz bir zamanda. Ama siz tutup bu genç ve güzel hanıma hapishaneden yeni çıktığınızı söylüyorsunuz. Bence bu dürüstlük değil, düpedüz çılgınlık."

"Çılgınlık dostumuzun olağan davranış biçimi," diye söze karışıyor Lerzan. "Evvelsi akşam Asım Bey'in anlattıklarını hatırlayın." Sonra babasına dönerek sözlerini sürdürüyor: "Korkut Bey, Sedat ve Asım Bey'in sınıf arkadaşıymış."

"Korkut sizlerden değişik biri." Hepimiz bir kez daha tiz bir sesle tartışmaya katılan Ferzan'a dönüyoruz. "Değer yargılarınıza meydan okuduğu için ona yükleniyorsunuz."

"Meydan okumak mı? Bence böyle bir açıklama, dediğim gibi düpedüz çılgınlık, tatlım." Yine Metin! Ellerini açtığı zaman bir devi andıran yakışıklı adama bakıyorum: Sözlerini, konuşmasının başından beri yaptığı gibi Lerzan'a dönerek sürdürüyor: "Ama benden, güzel ve akıllı bir kadın için yapılmamış hiçbir çılgınlığı anlamamı beklemeyiniz." Sözlerinin Ler-

zan'a yönelik bir kompliman olduğunun anlaşılması için yeteri kadar bekledikten sonra yana dönüyor. Şimdi karşı karşıyayız: "Ne dersiniz?"

Diyeceğim bir şey yok; omuzlarımı kaldırarak sessizliğimi sürdürüyorum. Lerzan, Metin'in söylediklerine katılmamakla güzelliğine hakaret etmişim gibi öfkeyle soruyu tekrarlıyor:

"Siz çılgınlık konusunda uzman sayılırsınız." Onu kuşkuyla süzen babasına aldırmadan ısrarını sürdürüyor: "Akıllı ve güzel bir kadın için yapılacak çılgınlığa ne dersiniz?"

Bakışları, beynime erişmek ister gibi gözlerime saplı. Birden irkiliyorum. Algıladığım, cinselliği. Kadınca bir saldırı bu. Kolum omzumdan kopuyor. Kendimi korumalıyım. Dehler! Evet, o yardım edebilir bana.

"Akıl ve güzellik her zaman aynı yolu izlermiş; ama sırtları birbirine dönük olarak. Bunu Dehler adında bir denizciden duydum."

Sözlerim bitince Lerzan soluksuz kalmış gibi derin bir nefes alıyor. Sonra kısık, fısıltıyı andıran bir sesle:

"Yaa!" diyor. "Metin Bey, bakın dostumuz çılgınlığınızı buruşturup denize attı."

"Öyle mi Prenses Hazretleri?" Metin'in neşesi hâlâ diri. "Aldırmayın, nasılsa size layık bir çılgınlık bulurum ben." Sözlerine ara verince, öne doğru eğilip, iri gövdesiyle aramızdaki uzaklığı kendimi tehlikede hissettiğim bir yakınlığa dönüştürerek soruyor: "Hadi dostum. Bana çılgınlık sayabileceğiniz bir davranış önerin."

Artık sesi iyice kısık; sinirlendi. Yana dönerek Ferzan'dan yardım istiyorum: O da merakla cevabı bekliyor. Yemek, buraya yalnızca yemek için geldim. Oysa hepsi, anlayışlı görünen Ferit Bey bile acımasız; vereceğim karşılığı bekliyor. Ne söyleyebilirim? Hayır! Ama beynimi kontrol edemiyorum. Gözlerim kapanıyor ve Raul'ün avaz avaz bağırdığı ambara doğru ilerlerken arkamda kolumu tutmaya çalışan İngiliz doktorun fısıltıları yıllar sonra dudaklarımdan kurtuluyor:

"Hiçbir davranış soyut düşüncenin yol açtığı ve vardığı çılgınlıklara erişemez."

Bu kez kimse konuşmuyor. Kirpiklerimi aralıyorum: Sözcükler karşımdaki dört kişinin üstüne ağır bir sessizlik gibi çöküp onları ezmiş sanki. Ferzan'a dönüyorum; bakışlarında sevincin izi yok. Bir sis bulutu gibi üzerimizde duran sessizliği kameriyenin yakınından yükselen bir köpek havlaması dağıtıyor.

"Pek anlaşılır bir karşılık değildi."

Konuşan yine Lerzan. Köpeğin havlamasıyla uykudan uyanmış gibi başını ellerinin arasına alıp şakaklarını ovuşturuyor.

"Hayır," diye mırıldanıyorum. "Bu basit bir şekilde söylenmiş bir düşünceydi."

Uzun bir süredir koltuğunda tedirgin bir durumda, konuşmayla ilgisi yokmuş gibi oturan Ferit Bey ilk kez söze karışıyor:

"Basit insan ve basit düşünce, karmaşık olanlardan daha kuşku vericidir." Sonra yana, iri adama dönerek sözlerini bitiriyor: "Siz de alınmayın, Metin Bey. Çoğu insan gibi siz de çılgınlıktan değil, düşüncesinden hoşlanıyor olabilirsiniz."

"Hay hay efendim," diyor Metin. Ferit Bey'e düşüncesini paylaştığını belirtmek ister gibi gülümsedikten sonra yüzü hâlâ öfkeyle kırmızı olan Lerzan'a dönüyor. "Size bir çılgınlık borçluyum. Ama merak etmeyin, çok uzun sürmez bulmam. Belki şu palmiyenin tepesinden içki kadehinize atlarım, belki de çıplak ayakla ateşte yürürüm."

Sözlerinin sonu Lerzan'ın içten kahkahasına karışıyor. Ferit Bey kızının gülmesini hafiflik saydığını belirten bir tavırla başını sallarken gözüm Ferzan'a ilişiyor. Yine araya girecek!

Çığlığı düşüncelerimi doğruluyor:

"Onunla alay etmeyin!"

Sonra kimsenin kımıldamasına izin vermeden ayağa fırlayıp Lerzan'ın önüne kadar ilerliyor. Biri ona engel olmalı. Sesi, elleri, vücudu, hortuma rastlamış bir yelken gibi titriyor. Yerimden doğruluyorum. Lerzan'ın yüzünde ürkütücü bir küçümseme var. Ferzan tekrar bağırınca Ferit Bey kararlı bir şekilde yerinden kalkarak ellerini kızının omuzlarına koyuyor. Adamın yüzündeki acıyı omzumda hissediyorum.

Ferit Bey yavaş, ninniye benzer sözlerle, onu Lerzan'ın önünden çekiyor:

"Üzülme kızım, sakin ol! Hadi, gel bakayım. Unutma, alay edilmekten daha da korkunç şeyler vardır." Ferzan otururken o korkunç şeyi açıklıyor: "Alay edilmemek."

Lerzan sinirli bir kahkahayla gülüyor. Metin ise tartışma onu ilgilendirmiyormuş gibi hâlâ içkisiyle meşgul.

Gergin havayı Ferzan'ın ayakları dibinde bitiveren nefis bir tazı dağıtıyor. Lerzan'ın, Ferzan'ın daha çok seveceğini söylediği köpek bu olmalı. Onu tanıyorum; ilk akşam bahçede rastladığım köpek bu!

Hayvan, sahibinin üzüntüsünü anlamış gibi inleyerek yere yatıyor.

"Adı Tekir," diyor Ferzan.

Tekir! Değil bir Afgan tazısı, soylu bir köpek için bile oldukça garip bir ad. Ferzan'a dönüyorum; az önce ağlamak üzere olan o değilmiş gibi gülümsüyor. Üzüntüsü bir çocuğunki kadar değişken. Elimi köpeğin uzun, dökük kulağına götürünce birden bağırıyor:

"Üçümüz; sen, ben ve Tekir. Bahçede gezmeye ne dersin?" Sözleri bitmeden hızlı bir hareketle geri dönerek Ferit Bey'in elini tutuyor. "Yemek hazır oluncaya kadar. İzin veriyor musunuz?"

Ferit Bey de gülümsüyor.

"İkinci düdükte masada olmak kaydıyla evet. Tıpkı çocukluğunuzda olduğu gibi."

Ayağa kalkıp yola doğru yürüyen Ferzan'ı izliyorum. Kameriyeden çıkarken bakışlarım Lerzan'ınkinlerle karşılaşıyor. Uçsuz bucaksız bir öfke var gözlerinde.

Havuzun başında yakalıyorum Ferzan'ı. Köpek önümüzde, sanki bu gezinti onun fikriymiş gibi sağa sola sıçrayarak bize öncülük ediyor.

"Nereye gidelim?"

Sesi artık iyice neşeli. Lerzan'ı unuttu. Fenere doğru bakıyorum.

"Denize."

Çakıllı yoldan ayrılıp süs bitkileriyle kaplı yeşilliğe sapıyoruz. Birkaç adım sonra palmiyelerin yerini akasyalar alıyor.

Bahçe göründüğünden daha büyük. Yürüyüşümüz ya neşeyle yoldan saparak saklanan köpeği çağırmak ya da birdenbire önümüze çıkan mermer heykelleri seyretmek için durduğumuz anlar dışında kesintisiz sürüyor. Dalgaların sesi duyulduğunda Ferzan kolumu tutarak durduruyor beni.

"Şuraya bak!"

İşaret ettiği tarafa bakıyorum. Önümüzde, gövdesi garip bir şekilde eğrilmiş kuru bir incir ağacı var.

"Dedem bu ev yapılırken, uğursuzluk getirir diye bunu kestirmemiş," diyor. Sonra birkaç adım atarak karanlıkta iri bir korkuluğu andıran ağaca yaklaşıyor. "Çocukluğum burada geçti. Bahçenin en sevdiğim köşesi burasıydı." Köpek az öteden havlayınca korkmuş gibi geri dönüyor. "Tekir banka varmış bile."

Bank, parmaklıklı duvarın arkasında, iri bir ağaçtan düşen gölgenin altında bizi bekliyor. Birkaç adımda ağaca varıyoruz. Köpek bir hazine bulmuşçasına keyifle, kısık kısık inliyor gölgenin içinde.

"İşte burası," diyor Ferzan. "Hem oturabilir hem de denizi seyredebilirsiniz."

Cevap vermeden oturuyorum. Fener birkaç yüz metre ileridеki bir tepenin üzerinde. Bir, iki, üç... Altı saniyede bir çakıyor. *"Pointe Noire,"* belki de Ponta Sao Sabastiao'daki gibi. Bir uzun iki kısa. *"Foz Do Cunene, Lüderitz, Cape Columbine, Fish Hoek."* Eğer yolculuk güneye ise, Dehler, Star of Lagos daha demir almadan fenerleri göreceği yerleri böyle sayardı. Eğer kuzeye ise: *"Keta, Cape Three Points, Cape Palmes,"* diye başlardı ilk cümlesi.

"Gideceksin, değil mi?" Art arda çakan ışıklar arasında birdenbire önümde beliren yüze dönüyorum. Yine üzgün. Konuşmadan başımı sallıyorum. "Enistemi bekliyorsun."

"Evet," diyorum.

Dudaklarında sigara var. Eğilip yakıyorum. Alev gözlerini aydınlatıyor: Hüzünlü.

"Peki, ama neden?" diye soruyor. "Neden yine Afrika'ya döneceksin?"

Şaşkınlıkla irkiliyorum. Oraya gideceğimi nasıl tahmin etti? Sahibinin sesindeki titremeyi hisseden köpek yine acıyla inliyor.

"Neden?" diye tekrarlıyor Ferzan. "Madem o kadını sevmiyorsun?"

Neden? Binlerce kez sordum kendime bu soruyu. Güldüm mü? Hatırlamıyorum. O anı bir hatırlayabilsem. Fenerle arama bir gölge giriyor. Ferzan!

Onu uyarmalıyım.

"Sakın beni anlamaya çalışma," diyorum. Sessizlik keskinleşiyor. Tekrar mırıldanıyorum: "Anlamaya çalışma."

"Ya sana âşık oluyorsam!"

"Olmamalısın," diyorum.

"Biliyorum," diyor Ferzan, "Sana âşık olmamam gerektiğini, beni önemsemediğini, gideceğini, hepsini biliyorum. Biraz önceki sözlerini duyunca, ne kadar uzakta olduğunu, sana hiç ulaşamayacağımı anladım. Üzüntümün nedeni, ne yaparsam yapayım yalnızlığına varamayacağım düşüncesi."

Yalnızlık! Hiçbir insan ve düşünceyle bozulmayacak o yalnızlık. Son altı yılı hep bu yabancılıkla yaşamadım mı? Ani bir düşünce gibi kafamda oyalanan mırıltıları dilimle ezip, "Parmaklıklardan, denize kadar," diyorum. "O seksen adımı yürümek. Bütün yapacağım bu."

Sonra susuyorum. Fener iki kez çakıyor; ileride bir yıldız kayıp denize düşüyor. Ferzan'a dönüyorum. Mırıltıları beni bekliyor.

"Korkut Laçin. Adını ve gözlerini hiç unutmayacağım. Bana dokunsana." Duygularını paylaşmadan, kolumu omzuna atıyorum. "Şu anda öyle yabancısın ki! Ama kendimi güvende hissediyorum. Tıpkı nesli tükenmiş, soylu bir hayvanın koruması altındaki biri gibi." Hafif bir sesle haykırıyor. "Seninle yatmalıydım. Ama korktum, denizci olmandan korktum; beni beğenmeyebilirdin."

Beklediği tek karşılık var; o karşılığı veriyorum:

"Beğenirdim."

"Sağol," diyor. "Herkese seninle yattığımı söyleyeceğim."

Sözlerini bitirip omzuma yaslanarak geceye sığınıyor. Dakikalar sonra keskin bir düdük sesi bölüyor sessizliği.

"İlk düdük," diyorum.

Ferzan, "Daha beş dakikamız var," diyor. "Korkut!" Merakla ona dönüyorum. İlk kez adımla çağırıyor beni. "Laboratuvar neden yandı?"

Laboratuvar! Hemen loşlukta bir ışık kaynağı gibi parlayan o eşsiz renk yumağını hatırlıyorum. Gaz tüplerinin yığıldığı köşe... Aslı? Karanlıkta Aslı duruyor: *"Neden yalnızca onu seviyorsun? Yoksa adını sen buldun diye mi?"* Adını; evet, ben koymuştum adını o kanaryanın.

Keskin bir çığlıkla kendime geliyorum. Bağıran Ferzan.

"Ne oldu?" Titriyor! Ağlayacak. Sessizlik aramıza kalın ve geçit vermez bir duvar örerken bahçenin derinliklerinden ikinci düdük sesi yükseliyor. "Ne oldu?" diye soruyorum yeniden.

"Kayboldun... Birden yok oldun..."

"Geri dönelim," diyorum. "Babana söz verdik."

Konuşmadan, önümüzde koşan köpeği izliyoruz. Düdük sabırsız biri tarafından çalındığını belli eden tiz bir çınlamayla üçüncü kez bahçenin üstüne gerilmiş sessizliği parçalıyor. Adımlarımızı hızlandırıyoruz. Ferzan o banka giderken yaptığı gibi aniden durup kolumu tutuyor.

"Beni öpsene."

İncir ağacı! Durduğumuz yer tam önü.

Az sonra masayı görüyoruz, kameriyenin arkasında, eve yakın düzlüğe kurulmuş. Ferit Bey düdük çalmakta gösterdiği sabırsızlığın aksine gülümseyerek karşılıyor bizi. Sandalyeye otururken Lerzan'ın bakışları göğsümü dağlıyor. Hâlâ öfkeli.

Yemek başladığı gibi, sessizce sona eriyor. Kahve için kameriyeye geçildiğinde Lerzan'ı arkasından izliyorum. Eti, kemiği, cinselliği ve ruhu olan bir sanat eseri; elbisesi usta bir ressamın fırçasından çıkan bir darbe kadar hafif ve göz alıcı. Mor rengi vücudunun hatlarına derinlik veren bir gölge gibi ustaca seçilmiş. Birden önümde yürüyen kadının, Ferzan'ın düz can-

lılığı yanında tartışılmaz bir üstünlüğü olduğunu hissediyorum. *"Güzelmiş gibi davranmak, işte kadınları dayanılmaz yapan budur."* Dehler'in dediği gibi, belki de onu böylesine çekici yapan bu.

Kahveleri içiyoruz. Söze ilk kez yine Lerzan başlıyor:

"Güzel ama çok sessiz bir akşam. Tıpkı ölüm sessizliği gibi. Çok sıkıcı."

"Ne yazık ki her güzelliğin kökünde ölüm vardır," diyor Ferit Bey.

Şaşkınlıkla masanın başında oturan adama bakıyorum. Yüzünde her zamanki gibi çevresiyle ilgilenmediğini düşündüren bir gülümseme var. Karşısındakini yanıltan, silik bir kişiliğe sahip olduğu kanısını uyandıran bu aldatıcı tebessüm.

Sessizlik yine onun konuşmasıyla dağılıyor:

"Korkut Bey, sıkılmazsanız size koleksiyonumu göstermek isterim."

Koleksiyon! Demek benimle yalnız konuşmak istiyor. Yine de şaşırtıcı bir davet bu.

Ferzan, "Hiç durma," diyor. "Babam bu fırsatı herkese tanımaz."

Ferzan'a gülümseyerek ayağa kalkıp, herkese tanınmayan fırsat için Ferit Bey'i izlemeye koyuluyorum. Kameriyeden çıkıp havuzun yanından sahanlığa varıyoruz. Altı-yedi basamak sonra Ferzan'ın sesini yeniden duyuyorum:

"Sizi burada bekleyeceğim."

Ferit Bey'le kütüphaneye benzeyen bir odaya giriyoruz. Ama ev yazlık olarak inşa edildiği için, pencereler, odadaki çoğu antika olan koyu renkli eşyaların oluşturduğu ciddi atmosferi sevimlilikleriyle kesintiye uğratmış.

Ferit Bey hızlı adımlarla odanın ortasına doğru yürümeye başladığında, toplulukta silik birini andıran adamın bu dekorda değişik bir kişiliğe büründüğünü, ağır ve yumuşak hareketlerinin anlam kazandığını fark ediyorum.

"Pencerenin önündeki koltuğa buyrun," diyor Ferit Bey. "Ben hep masanın yanında otururum."

Üzerinde durduğum İran halısını derin bir boşluğa çevi-

ren koyu renklerin yarattığı tedirginlikten kurtulmak için adamın isteğine uyarak hızlı adımlarla pencereye doğru yürüyorum.

Antika olduğu ilk bakışta anlaşılan masanın arkasında bütün duvarı kaplayan ahşap bir kitaplık duruyor; masanın çevresi, üzerleri, camla kaplı tahta kutularla sarılmış: Bazılarının kapakları açık; demek geldiğimizde o kutulardaki kelebeklerle meşguldü.

"İçki!"

Adamın cevap beklemeden uzattığı kadehi alarak koltuğa oturuyorum. Konyak odadaki seçkin eşyalara uyacak kadar güzel. İçkiyi yudumlarken gözlerimi kapıya çeviriyorum. O yöndeki duvar, ötekilerin aksine son derece sade! Beyazlığı yalnızca iki fotoğraf ve yerden göğüs hizasına kadar yükselen bir küre renklendiriyor.

"Sizden özür dilemeliyim. Bu yemek benim fikrimdi."

Bakışlarımı Ferit Bey'e çeviriyorum. Masanın arkasında, önündeki kutulara eğilmiş dururken, bu gösterişli evin sahibinden çok, meraklı bir araştırıcıya benziyor. Masa ve kutular, sahip olduklarıyla çelişen kişiliğini açık bir şekilde ortaya çıkarıyor.

"Ferzan sizden öyle heyecanla söz etti ki sizi görmek istedim."

"Anlıyorum," diyorum.

"Şimdi ona hak veriyorum. Hele Lerzan ve Metin'le, üstelik de ikisi birlikteyken baş ettiğinize göre." Keyifle gülümseyerek ekliyor: "Onları sinirlendirmeyi başardınız."

"İçtenliğime inanmadılar," diyerek Ferit Bey'in sözünü kesiyorum.

"Evet, onlarınki zenginlik refleksi. Ancak siz de karşınızdakileri yapmacık olduğunuzu düşündürecek kadar içtensiniz. Unutmayın, sürekli içtenlik de bir tür yapmacıklıktır. Neyse, sizi beğendiğimi söylemeliyim." Adamın gülümsemesine karşılık vererek içkiyi yudumluyorum. "Lerzan ve Ferzan; garip, ama ikisi de benim kızlarım."

"Gideceğimi söyledim," diyorum. "İkisine de."

Başımı kaldırdığımda Ferit Bey'i kızaran yanaklarını ovuştururken buluyorum. Adam bir süre sözlerini unutmuş gibi duraklıyor, sonra:

"Sağ olun," diyor. "Duygularımı itiraf edebilecek kadar yaşlandığıma göre sabahtan beri burada kalmak isteyeceğinizden korktuğumu söyleyebilirim."

Gerçekten korkmuş olmalı. Şimdi koyuluğu kat kat soyulup açılan yüzü bunu kanıtlıyor. Sıkıntıyla omuzlarımı kaldırıyorum.

"Ferzan'ı çok seviyor olmalısınız."

Adamın bakışları kuşkuyla irileşiyor.

"Bir babanın itiraf etmesi kabul etmesinden daha zor olan bir konu bu. Ama Ferzan, Lerzan kadar güçlü değildir. Onu gördünüz, kadından çok çocuğa benziyor. Belki de onu korkutan Lerzan. Sanki rekabetten kurtulmak için bilerek kadınlığını ihmal etmeye kalkıyor."

Aramızda suç ortaklığına benzer bir dostluk büyüyor. İkimiz de hissediyoruz bunu.

"Size benziyor," diyorum.

"Lerzan da annesine." Çağırmamasına rağmen ayağa kalkıp adamın ardından duvardaki fotoğraflara doğru ilerliyorum. "Karım," diyor Ferit Bey. "Gördüğüm en güzel kadındı."

Duvardaki yüze bakıyorum: Haklı. Resimdeki kadın hem çok güzel, hem de şaşılacak kadar Lerzan'a benziyor.

Ferit Bey alçak bir sesle, sanki karşısındaki yüz onu görüyormuş gibi, bakışlarını fotoğraftan ayırmadan devam ediyor:

"Karım aklını güzelliğine feda etmedi. Şimdi Lerzan da aynı şeyi yapıyor." Geri dönmeden, ama bana söylediğini belli eden bir tonla, "Dikkatli olun ve ondan uzak durun," diyor. "Sizi güzelliğini ve aklını tehdit eden bir saldırı gibi algıladı. Karım da..."

Sormam gerekiyor. Soruyorum:

"Karınız?"

"Öleli çok oldu," diyor. "Yıllarca ayrı yaşadık." Sonra bu kez sormamı beklemeden onu o duvarın önüne sürükleyen sırrı açıklıyor: "Beni aldattı, onu affettim. Yapabileceğim hiçbir şey

yoktu. Onu seviyordum. Ama o, onu affetmemi hiçbir zaman affetmedi. İşte, Lerzan böyle bir kadının kızıdır."

Uzun, ama anlaşılır bir cümle. Ferit Bey'e bakıyorum. Yüzü hâlâ resme dönük. Neden anlatmak ihtiyacını hissetti? Birden o ambarı hatırlıyorum: Suçluluk duygusu!

"İnsanın hiç affetmediği tek kişi kendisidir." Hâlâ resme bakan adama yaklaşarak yavaş, suç ortaklığımızı perçinleyen bir sesle ekliyorum: "Bunu biliyorum."

"Belki..." Sözlerini elindeki boş kadehi masaya bırakmak için yarım bırakıyor. "Yandaki de babam." Utanmış gibi ekliyor: "Rahmetli. Ben ona benzerim. Biliyor musunuz? Annemi daha çok sevmiş olmama rağmen, yaşlandıkça bu benzerliğe daha çok seviniyorum." Parmakları fotoğraftaki adamı andıran seyrek saçlarına gidiyor. "Baba tarafım daha uzun ömürlüdür."

Sözlerini sık sık tekrarlanan sessizlik izliyor. O sessizliğe uyarak geriye, koltuklarımıza dönüyoruz. Ferit Bey içki yeniliyor.

"Neyse, şimdi ne yapmayı düşünüyorsunuz?"

Uzattığı kadehi geri çevirip, "Sedat'ı görmem gerekiyor," diye cevap veriyorum. "İstanbul'dan döner dönmez gideceğim."

"Sedat arkadaşınız mı?"

Şaşkınlıkla adama bakıyorum: Bu sorunun bir amacı olmalı! O gülüş; evet, gülüşü değişti.

"Arkadaşımdır," diyorum oyalanmadan. "Ortaokuldan beri."

"Her dost arkadaştır, ama her arkadaşın dost olmadığını biliyorum." Eliyle garip bir hareket yapıyor. "Siz bana aldırmayın, onu en son ne zaman gördünüz?"

Kuşkuyla yüzünü süzüyorum. Sedat'tan hoşlanmıyor, hatta nefret ediyor. Hayır, olamaz. Ama yüzüne kazınmış gibi hep dudaklarında duran o gülümseme şimdi ağzını sevimsizleştiren bir lekeyi andırıyor.

"Sekiz yıl," diye mırıldanıyorum. "Sanırım bu kadar oldu."

"Sekiz yıl!" diyor Ferit Bey. "Epeyce uzun bir süre geçmiş." Onu ilk kez maskesiz görüyorum. Yüzünde tebessümüyle saklayamayacağı kadar büyük bir küçümseme var. "Onu çok değişmiş bulacaksınız."

Birden göğsümdeki o yayın kıpırdadığını, basıncın kollarıma yayıldığını hissediyorum. Onu korumalıyım.

Konuşmayı uzatmamasını ihtar eden bir sesle adama dönüyorum:

"Sedat arkadaşım ve dostumdur."

Ferit Bey ellerini iki yana kaldırarak gülümsüyor. Yine maskesini takacak yüzüne.

"Pekâlâ. Ben sadece sizi uyarmak istemiştim..." Yeniden içki şişesine dönüyor. "İsterseniz, gitmeden önce böcek koleksiyonuma bakabiliriz. Zavallı babam, kırk yıl önce Avrupa'dan diploma yerine bu kutularla döndüğümü görünce az kalsın ölüyordu."

"Sağ olun," diyorum. "Ama gitmem gerekiyor." Ayağa kalkmadan sözlerimi tamamlıyorum: "Ferzan ve Lerzan konusunda endişelenmeyin. Sedat gelir gelmez buradan ayrılacağım."

Ferit Bey elini sallayarak oturmamı işaret ediyor. Şimdi gözlerinde Ferzan'ınkine benzer, içten bir bakış var.

"Gitmenizi istiyordum. Ama sizi tanıdıktan sonra bundan emin değilim." Ayağa kalkınca ona uyuyorum.

"Hangi otelde kalıyorsunuz?" Otel! Neden soruyor? Omuzlarımı silkip otelin adını veriyorum. "Sizi arayacağım," diyor. "Yarın ya da..."

"Girebilir miyim?" İkimiz de kapıda birdenbire beliren Lerzan'a dönüyoruz. "Ferzan, Korkut Bey'i benim götürmemi istedi. Birazdan gideceğim."

Ferit Bey'in söylediklerini doğrulayacak kadar güzel ve saldırgan. Bir adım atıp halıya varıyor. Çevresini kuşatan seçkin zevke uyduğunu, o kasvetli atmosferi dağıttığını fark ediyorum. Çevresini değiştirebilen bir şey var onda.

"Gidebiliriz," diyorum.

"Baba! Yine bir kadehten fazla içmişsiniz." Masaya yaklaşıyor. Ferit Bey'in yüzünde ürkek bir ifade var şimdi. Birden kızından korktuğunu hissediyorum. "İnsulin iğnesi olduğunuzu unutmayın." Sonra bana dönüp, "Ferzan dışarıda sizi bekliyor," diyor.

Kibarca, çıkın demek bu. Ferit Bey'i selamlayarak çıkıyorum.

Gece hâlâ sessiz. Adımlarımı hızlandırarak kameriyeye varıyorum. Ferzan orada.

"Seninle burada vedalaşmak istedim," diyor. Yanına oturuyorum. Fısıltıyla soruyor: "Bir daha görüşmeyeceğiz, değil mi?"

"Evet," diyorum.

"Mutsuz değilim." Kolumu tutuyor. Geniş yüzüne dönüyorum. "Seni anlamam mümkün değil. Ama dikkatli ol. Falına baktım, Satürn hayat evinde." Anlamadığımı fark edince titreyerek açıklıyor: "Bu çoğu kez ölüm demektir."

Gülüyorum. O da bana uyuyor.

"Korkma, ölmeyeceğim," diyorum.

"Seni hiç unutmayacağım." Sözleri bitmeden yüzü birdenbire beliren bir gülümsemeyle aydınlanıyor. "Belki de unuturum. Şu anda sevebileceğim bir kişinin daha olması bana mutluluk veriyor. Babam, Tekir ve sen." Ayaklarının dibindeki köpek, adını duyunca başını kaldırıp keyifle inliyor. "Seni onunla bir tutmama kızdın mı?"

Bir köpekle bir tutulmak! İleride, burnun ucunda yanıp sönen fenere bakarak, "Hayır," diyorum. "Bir hayvanla yer değiştirmeyi istediğim anları hatırlıyorum."

"Ben hazırım."

Lerzan, kameriyenin girişinde. Yerimden doğruluyorum. Ferzan hâlâ kolumda titriyor.

"Evvelsi geceye kadar hayatta hiçbir çılgınlığa, tutkuya kapılmamış biriydim. Ama şimdi, şimdi seni tanıyorum."

"Hayır," diyorum. "Yalnızca yaşamak bile, başlı başına bir çılgınlıktır. Dehler böyle derdi."

Cevap vermiyor. Ben de susuyorum. Son kez gülümsüyor. Saçına dokunmak geçiyor içimden. Ama vazgeçiyorum. Yarası derin değil, çabuk kabuk bağlayacak.

Kolumu çekiyorum.

"Tanrım, gidiyorsun," diyor.

- 3 -

Lerzan Bender'in ifadesi:

"Ve Cem, elini ters çevirdi. Önce avucunu, sonra gözlerini gördüm. Bence gözleri, o yanıktan çok, çok daha etkileyiciydi. Griydi, duygusuzdu, tedirgin ediciydi. Öyle bakan başka birini görmedim. Sanki gözleri içinde garip, gri ışık yanan dipsiz bir çift kuyuydu ve siz gözbebeklerine bakar bakmaz düşme korkusuyla irkiliyordunuz. Çok şaşırtıcıydı; biliyor musunuz, onu ilk kez Hayrettin Bey'in yanında gördüğümde önce kambur zannettim. Kafası yok gibiydi. Yanılmışım, yaklaşınca fark ettim. Vardı, ama omuzlarının arasında kaybolmuştu. Benden öncekiler söylemişlerdir; omuzları, kolları çok garipti. Aslında tümüyle çok garip ve değişik biriydi...

Önünde boş kadehler vardı. Onu, böyle davetlere karışıp bedava içki içmek isteyenlerden biri sandım... Evet, sarhoşa benziyordu; ama sarhoş değildi. Nasıl söylesem, görünüşü daha çok bir sokak serserisini andırıyordu. Bu daha da şaşırtıcıydı, çünkü Cem gibi bir beyefendi onun önünde korkuyla titriyordu. İşte onunla karşılaşmam böyle oldu. Sonra Cem, Asım'ı bulmaya gidince yalnız kaldık. Neler söylediğimi hatırlamıyorum. Sedat'ı arıyordu; aklımda, gözlerinden başka kalan tek şey bu. Sonra gitti; ben de Asım'ın oturduğu masaya döndüm. İşte o zaman korktum: Cem ağlıyordu; evet, ağlıyor, bir yandan da onun nasıl kuyuya atladığını, elini sobanın üstüne nasıl koyduğunu anlatıyordu. Asım ondan pek farklı bir durumda değildi. Beni görür görmez yerinden fırladı. Gözlüklerini çıkartmıştı -bunu daha önce hiç yapmamıştı, çünkü gözlüksüz- gözleri inanılmayacak kadar garip görünüyor, kolumdan tuttu ve 'Korkut!' diye bağırdı. 'O gelmiş. Seni görmeli.' Herkes öylesine gergindi ki, sözleri o an hiç şaşırtıcı gelmedi. Garipliği o gece fark ettim..."

"Lerzan Hanım, sözünüzü keseceğim. Bize olayları kısaltarak anlatırsanız, yardımcı olursunuz. İfade verenlere sürekli bu ikazı yapıyorum."

"Peki, peki... Sonra yanımıza Ferzan geldi, bir şeyler söyledi. Galiba nereye gittiğini soruyordu. Ama hatırlamıyordum, garip bir boşluğun içindeydim sanki. Kendime geldiğimde Ferzan, Asım, Cem gitmişti; yanımda Metin vardı..."

"Susmayın, Lerzan Hanım. Artık saklayacak bir şey kalmadı. Açık olmak her şeyi kolaylaştıracak."

"Merak etmeyin, size yardımcı olacağım. Zaten hep anlatmak istiyorum. O vurulduğundan beri birini bulup aklıma ne gelirse hepsini anlatmak istiyorum... Metin'den söz ediyordum, değil mi? Yanımdaydı. Galiba ona sarılmıştım. Sonra uyumak istediğimi söyledim ona. Eve yürüdüm, davetlilere aldıracak halim yoktu. Kapıya vardığımda arkamda ayak sesleri duydum. Korkuyla geri döndüm. Metin'di. Yaklaşıp sarıldı. Karşı koymadım. Beni öptü... Korkmayın, devam edeceğim; evet, öptü. Bir an beni öpenin Korkut olduğunu düşündüm. İşte o zaman bağırdım: Zavallı Metin, rezalet çıkaracak diye epeyce telaşlanmış olmalı; korkuyla geri çekildi. Ondan özür dilemem gerekiyordu. Ama dilemedim, düşüncelerim uyuşmuş gibiydi; arkamı dönüp eve girdim, merdivenleri güçlükle çıktım, yatak odasını buldum. Bir an önce uyumak istiyordum. Işığı açmadan yatağa uzandım, ama başımı yastığa koymamla korkuyla yerimden fırlamam bir oldu. Yatakta kımıldayan bir şey vardı. Abajurun ışığını açtım: Kafes! Aşağıdaki kanaryaları yatağıma taşımıştı. Çağırdığım uşaklardan hiçbiri kafesin aşağıdan yukarıya nasıl çıktığını bilmiyordu. Biri tatsız bir şaka yapmış olmalı diye düşündüm. İki gün sonra kendisi söyledi. Kanaryaları odaya Korkut koymuş...

Soyunup yattım. Ama uyuyamadım. Kirpiklerimi kapadıkça gözlerimin önüne hep o bakışlar geliyordu. İşte, o zaman öfkelendim. Korkum öfkeye dönüştü. Sonunda uyku hapı almak zorunda kaldım. Yine de uyuduğumda sabah olmak üzereydi...

Sabah kalktığımda Asım'ın bahçede beni beklediğini söylediler. Aşağıya indim, hâlâ tedirgindi. Kahvaltıyı reddetti. Oysa bahçede benimle kahvaltı etmeye bayılır. Ama gitmedi, kaldı. Bir süre havadan sudan, işlerinden söz etti. Kalkmaya hazırlanırken Aslı geldi. Beni, daha doğrusu Sedat'ı görmekmiş niyeti.

Asım gitmekten vazgeçti. Bizimle kaldı; neşesi yerine gelmişti, sanki Aslı ona iyi haber getirmiş gibi... Yarım saat kadar birlikte oturduk. Aslı, Sedat'ın İstanbul'da olduğunu öğrenince kalkmak istedi. Asım tam o anda sordu Korkut'u görüp görmediğini. O zaman anladım aralarında bir şeyler olduğunu. Aslı ayakta durursa düşecekmiş gibi yeniden koltuğa oturdu. Sapsarı kesilmişti. Onu hiç öyle görmemiştim. Dudakları titriyor, ağlamamak için kendini zorlukla kontrol ediyordu. Asım'a bakmadan, 'Henüz görüşmedik,' dedi.

Asım gülüyordu. İyice neşelenmişti. Sonunda onu ikaz etmek zorunda kaldım. Neşesi ve gülüşü yersizdi. Sanki... Sanki Aslı'ya eziyet ediyordu..."

"Lerzan Hanım, bize Aslı Bender'den söz eder misiniz?"

"Aslı'dan mı?... Neden? Pekâlâ, nasıl isterseniz. Aslında hem zengin, hem de çirkin sayılmayacak bir kadındır; psikiyatrist olduğunu biliyorsunuz sanırım, ama hâlâ bekâr. Neden evlenmediğini Korkut'u görünceye kadar anlayamamıştım. Asım, o gidince Korkut'la aralarında geçenlerden söz etti. Galiba 1975'te aynı fakültedelermiş ve nişanlıymışlar. Evlenmeye hazırlanıyorlarmış ki o laboratuvar yangını patlak vermiş. Sonrasını biliyorsunuz. Korkut yurtdışına kaçmış, iki yıl sonra geri döndüğünde de altı yıl hapse mahkûm olmuş..."

"Teşekkürler. Şimdi devam edin!"

"Asım, Aslı gittikten sonra bu kez bana döndü. Yüzünde hâlâ o gülümseme vardı. Ferzan'ın partiden ayrıldıktan sonra geceyi Korkut'un yanında geçirdiğini söyledi."

"Kardeşinizin Korkut Laçin'in oteldeki odasında olduğunu nasıl öğrenmiş?"

"Bilmiyorum. Çok garip, ama sormak aklıma gelmedi. Birden sinirlendim. Yalnız kalmak istediğimi söyledim. Karşı koymadan kalkıp gitti. Öfkemi kanaryalardan aldım. En dipteki bölüme gönderdim onları. Sonra Sedat'ı aradım. Otelinde değildi. Not bıraktım. Ardından babamı arayıp Ferzan'ın gece eve gelip gelmediğini sordum. Eve gitmemiş. Babam bende kaldığını düşünmüş. Ona Asım'ın söylediklerini anlattım. Çok telaşlandı."

"Telaşlandı, öyle mi?"

"Evet. Bilmiyorum, size söylediler mi? Ferzan on iki yaşından beri zaman zaman tedavi görür."

"Tedavi mi?"

"Evet. Psikiyatri kliniklerinde. Doktorlara göre bir tür sevgi yoksunluğuymuş."

"Sevgi yoksunluğu mu? O da ne demek?"

"Çok sevdiği bir şeyi kaybedince, onun yerine sürekli birini, ya da bir şeyi koyma dürtüsü. Zararsız bir hastalık gibi görünüyorsa da başımıza, özellikle babamın başına epeyce dert açtı. On altısına kadar her şeyini hediye olarak dağıtırdı. Sonra okulu bırakınca, ona köpek aldık. Bir süre köpeklerle avundu. On sekizinden sonra ise her önüne gelene âşık olmaya başladı. Sık sık hayal görür. İki kez evden kaçtı.. Neyse, babama olanları aktardım. Sonra öğleye doğru Sedat'ı aradım, yine bulamadım. Saat dörde doğru Metin geldi. Onu görmek istemiyordum, evde olmadığımı söylettim. O gittikten az sonra babam aradı. Ferzan'la konuşmuş. Korkut Laçin'i akşam yemeğe davet etmeye karar vermişler. Fikir bana çok anlamsız geldi. Babamla tartıştık. Bana, yemeğe benim de katılmamı söyleyerek telefonu yüzüme kapattı."

"Babanızla aranız iyi değil midir?"

"... Bu soruya cevap vermem çok güç. Ama kesin olan şu ki babam Ferzan'ı daha çok sever. Beni... Beni hiç şımartmamıştır. Hatta bana gereğinden fazla sert davranmıştır. Sanki..."

"Evet, devam edin!"

"Bazen benden nefret ettiğini düşünürüm."

...

"Bence bunları bırakalım, Savcı Bey. Olayla ilgisi yok."

"Nasıl isterseniz. O akşamki, 24'ündeki yemeği anlatın."

"23 Temmuz gecesi Ferzan aradı. Onu bulamamış. Otele gelmemiş, İzmir'deymiş. Babamın beni yemeğe çağırdığını söyledi. 'Ya yarın?' diye sordum. 'Seni istemiyorum,' deyip telefonu kapattı. Evde yalnızdım. Aslı'ya gittim. O da evde yoktu. Saçma, ama sanki birden Korkut'la buluştuğunu düşündüm. Eve dönmeye karar verdim. Ama arabayı kullanamıyordum. Elle-

rim titriyordu. Sinirliydim; sinirli olmama da sinirleniyordum. Eve dönmekten vazgeçtim. Otele gidip bir süre şans makineleri denilen o şeylerle vakit öldürdüm. Tanıdıklara rastlayınca gece kulübüne geçtik. Saat ikiye doğru eve döndüm. Sedat beni aramıştı. Bir an onu aramayı düşündüm. Sonra vazgeçip yattım. Sabaha kadar deliksiz uyumuşum.

Ertesi gece telefonu beklemeden Çeşme'ye gittim. Babam yalnızdı. Ferzan'ın Korkut'u bulmak için Ilıca'da olduğunu söyledi. Ferzan'ın ona, Korkut'la ilgili anlattıklarını tekrarladı bana. Bu kez tartışmadık. Dışarıya çıktım, yarım saat kadar bahçede gezindim. Babam içeride kelebekleriyle meşguldü. Denize doğru yürüdüm, vakit bir türlü geçmiyordu. Birden onu görmek için sabırsızlandığımı fark ettim. Bu beni daha da sinirlendirdi. O zaman Metin aklıma geldi. Metinler, babamlara komşudur, yan bahçeye geçip onu aradım. İzmir'deymiş. Hacer Hanım, 'Yarım saate kalmaz gelir,' dedi. Önce beklemeye karar verdim, sonra vazgeçtim. Yerimde oturamıyordum; kendimi terk edilmiş, yalnız kalmış biri gibi hissediyordum. Başıma ilk kez böyle bir şey geliyordu. Annesine, yanda yemekte olduğumu, Metin dönerse, onu beklediğimi söyleyerek tekrar eve geri döndüm. Uşak beni havuzun başında karşıladı; Ferzan'lar gelmişti. İçki istediğimi söyleyip koşar adımlarla kameriyeye yürüdüm. Oradaydı. Koltukta oturmuş, denize bakıyordu. Sessizce yaklaştım, sonra durdum. Kendi kendine mırıldanıyordu; evet, kendi kendine alçak bir sesle konuşuyordu."

"Neler söylediğini hatırlıyor musunuz?"

"Tam olarak değil... Bir yürüyüşten söz ediyordu. Bitiremediği bir yürüyüşten. Sonra İspanyolca bir adı tekrarladı. Ray..."

"Raul."

"Belki... Savcı Bey, Raul kim?"

"Henüz bilmiyoruz. Ama elimizdeki bazı resimlerde de Portekizce yazıların arasında bu ad var. Siz devam edin."

"Onları, o resimleri görebilir miyim?"

...

"Lütfen, onunla ilgili her şeyi öğrenmek istiyorum."

"Önce ifadenizi tamamlayalım."

"Oturuşu çok garipti. Başı öne eğik, omuzları havaya kalkmış... Bu kez kambura benzetmedim onu. Kamburdan çok, az ötedeki hedefine atlamak için gerilmiş vahşi bir hayvana benziyordu. Bir yandan sayıklar gibi mırıldanıyor, bir yandan da omuzlarını havaya kaldırıp sonra tekrar bırakıyordu. Gülüşü de garipti. Arada bir kesik kesik, hırıltıya benzer sesler çıkarıyordu. Öyle, dört-beş dakika onu seyrettim. Önüne geçemiyordum; onu incitmek, hırpalamaktan başka bir şey düşünmüyordum."

"Belki de kendinizi koruma içgüdüsü. Benim değil, babanızın görüşü bu."

"Doğru olabilir. Aslında hiç de saldırgan bir tavrı yoktu. Ama duruşu, vücudu, omuzları, gözleri ürkütücüydü. Bir de..."

"Bir de?"

"Dalgınlığı. Bazen konuşmanın ortasında bile dalıp gidiyordu. O zaman sizi dinlemediğini, sizi önemsemediğini hissediyordunuz. O gece Ferzanlar gelinceye kadar onunla tartıştık. Bir ara, konuşma bitmiş gibi içkisini alıp kameriyenin ucuna, denize doğru yürüdü ve babamla Ferzan gelinceye kadar belki on dakika öyle kaldı. Havaya kalkmış omuzları sessizliği seçtiğini, sanki... Sanki... Bakın, Savcı Bey, o güne kadar erkekler bana hiç arkalarını dönmemişlerdi; ama o sanki bana duyduğu ilgiyi yitirmiş gibiydi. Bir..."

"Bir dakika. Korkut Laçin'in size ilgi göstermediğini mi söylemek istiyorsunuz?"

"Hayır. Söylemek istediğim tam olarak bu değil. Ama konuşmanın ortasında birden Ferzan'la yatmadığını söyledi; durup dururken."

"Demek yatmadım, dedi. Çok garip, kardeşiniz ifadesinde tam aksini söyledi. Her neyse ama o sözlerinden size karşı ilgi duyduğunu nasıl çıkarttınız? Bana pek anlaşılır gibi gelmedi."

"Belki de kendini beğenmişlik benimki; ama sözleri kendisini savunmaktan çok, yapmak zorunda kaldığı bir açıklama gibi geldi bana. Sanki duygularımı biliyordu ve beni rahatlatmak istiyordu."

"Duygularınız neydi?"

"Bakın, sinirlendiniz. Evet, evet, kendini beğenmişin biri olduğumu düşünüyorsunuz... Cevap vermediniz, demek öyle düşünüyorsunuz? Önemi yok, zaten şu anda hiçbir şey önemli gelmiyor bana. Gelelim sorunuza; öfke, sabırsızlık ve tedirginliğin düğümü... O andaki duygularım buydu."

"Peki, Lerzan Hanım, daha sonra neler oldu?"

"Ferzan, Metin ve babamla kameriyeye geldi. Ona bakar bakmaz orada olmama sinirlendiğini anladım. İçkiyle birlikte konuşmaya başladık. Metin de sinirlenmişti. Birden Korkut'a öfkelendiğini fark ettim. Beni kıskanmıştı. Bu beni daha da öfkelendirdi. Sonunda Metin'le birlikte Korkut'la tartıştık."

"Hangi konuda?"

"Çılgınlık..."

"Çılgınlık mı? Hata etmişsiniz. Şu birkaç günde öğrendiğim tek şey Korkut Laçin'le çılgınlık konusunda baş edilemeyeceği. Bence çılgın değil, meczup bu adam."

"Hayır! Hayır, kesinlikle değil. Yanılıyorsunuz. Ama o akşam ben de sizin gibi düşünüyordum. Ona yüklenince Ferzan her zamanki krizlerinden birine yakalandı. Babam araya girdi. Bunun üzerine Korkut'la Ferzan bahçede gezmeye gittiler. Yarım saat. O yarım saat bir türlü bitmek bilmedi. Sonunda geri döndüler. Yemek yedik. Bu kez biz bahçeyi dolaşmaya çıktık."

"Biz?"

"Metin ve ben... Banka kadar yürüdük. Metin de benim gibi sinirliydi. Onu kışkırttım. Evet, kışkırttım. Davranışımın başka hiçbir anlamı yoktu."

"Davranışınız neydi?"

"Ona, bana borçlu olduğu çılgınlığı en kısa zamanda ödemesini söyledim. Hırsla öptü beni. Karşı koymadım, hatta karşılık verdim. Evine gitmemizi önerdi. Banktan kalkıp iki bahçeyi birleştiren kapıya yürüdük. Tam onların bahçesine girecekken durdum. Metin çok yakışıklıdır. Kadınlar ona bayılır. Küçüklüğümden beri onu beğenirim. Ama öteki tarafa geçemedim. Garip bir duyguyla kaskatı kesildim. Sanki o, Korkut beni çağırıyordu. Metin şaşırmıştı. Eğer Korkut'a rastlamamış olsaydım, bir başka akşam olsaydı, onunla giderdim. Ama o akşam gide-

medim. Taş kesilmiştim. Tam o sırada düdüğü duydum. Metin'i o kapıda bırakıp koşarak geri döndüm."

"Lerzan Hanım!"

"Efendim."

"Kocanızla aranız nasıldı? Yani bunları rahatlıkla anlattığınıza göre."

"Sizi anlıyorum, Savcı Bey. Böyle düşünmekte haklısınız. Aslında Sedat'la beş yıl önce isteyerek evlendim. Zengindi, hoştu ve iyi bir ailedendi. Ama sonra. Sonra ikimiz de şımarık birer çocuktan farksız olduğumuzu keşfettik. İki yıldır ilişkimiz anlamsız bir biçimde sürüyordu."

"Peki, anladım. Düdüğü babanız mı çalmıştı?"

"Hayır, Ferzan. Terasta buldum onu. Ağlıyordu. 'Gidecek,' diye mırıldanarak bana sarıldı. Birden ona acıdım. Aslında onu iyi tanıdığımı söyleyemem, ama o andaki çaresizliğini anlayabiliyordum. Bir süre konuşmadı, sonra aniden, 'Seni beğeniyor,' diyerek başını kaldırdı. Hayır, öfkeli değildi. Şaşırmıştım. Cevap vermeye kalmadan onu Ilıca'ya benim götürmemi istedi. Bir an şaka yaptığını sandım, ama ciddiydi. Kalkıp eve girdim. Korkut, babamla kütüphanedeydi. Ferzan'ın söylediklerini aktardım. Korkut, Ferzan'ı bulmaya gitti. Babamla yalnız kaldık. Yüzü garip bir biçimde çarpılmıştı. Bana, 'Çok ilginç biri,' dedi. İçki içiyordu, şişeyi kaldırdım. 'Onu uyardım,' diyerek konuşmaya devam etti. Onu dinlemek istemiyordum. Aklım dışarıdaydı. Sonra birden babam kolumu tuttu. Öfkeliydi, çok ender öfkelenir, şaşkınlıkla ona döndüm. 'Seni de uyarmalıyım,' dedi. O gece o sözlerin hiçbir anlamı yoktu. Şimdi, şimdi..."

"Onu götürdünüz mü?"

"Evet. Dışarıya çıktığımda beni bekliyordu. Arabaya binip yola çıktık. Ama caddeye sapıncaya kadar bana bakmadı. Denize, hayır, şimdi hatırladım, o fenere bakıyordu. Sonra önüne döndü. Yine sessizdi. Oysa konuşmasını, varlığımı hissetmesini istiyordum. Ama konuşmadı. Karayoluna çıkınca dayanamayıp sordum:

'Okula başlayıncaya kadar yetimhanede büyüdüğünüz doğru mu?'

"Konuştuğumu fark edince bana döndü. Yüzü şaşkındı; sanki beni unutmuş, sesimi duyunca yanında oturduğumu hatırlamıştı. Gözleri yine o garip ışıkla parlıyordu. Birden korktum. Belki bu nedenle bağırdım:

'Cevap versenize.'

Verdi. Yavaş, alçak bir sesle, 'Evet,' dedi.

Sakindi: Sesi sanki bahsettiğimiz o değilmiş gibi duygusuzdu.

'Demek anneniz ve babanız belli değil,' diye sordum. Başını salladı. 'Desenize, bu efsaneyi daha da esrarengiz kılıyor.'

Cebinden sigara çıkarıp yaktı. Ama bu kez önüne dönmedi. Garip bir duyguyla ürperdim: Şalım, omzumdan kaymıştı, sırtımı seyrediyordu. Birden Ferzan'ın sözlerini hatırladım: 'Seni beğeniyor.' Frene bastım; araba yolun kenarına savruldu, biraz sürüklendikten sona durduk. Kontağı kapatıp ona döndüm. Hâlâ çok sakindi.

'Bana bakın.' Zaten bakıyordu. 'Elinizi uzatın.' Uzattığı eli tuttum. Avuçları terlemişti. Bileği inceydi, ama gücünü hissedebiliyordum. 'Kızgın sobaya yasladığınız doğru mu?'

'Arabayı bunu sormak için mi durdurdunuz?' Sonra karşılık vermeme kalmadan, 'Her şey geçmişte kaldı,' dedi. 'Soba da, efsane de.'

Birden elini kaldırıp yüzüme sürdüm. Neden yaptım, hâlâ bilmiyorum. Sanki bana dokunursa o dayanamadığım gerginlik geçecekti.

'Bana bir şey söyleyin,' diye mırıldandım.

Artık dümdüz, yalnızca bana bakıyordu. Beni öpmek istediğini, sarılmayı arzu ettiğini hissediyordum. Ama yapmadı.

'Gideceğim,' dedi yavaşça. 'Bunu unutmayın.'

Bileğinin ağırlaştığını, avuçlarındaki terin arttığını hissettim. İstiyordu, ama kendini tutuyordu. Sesi boğuktu.

'Beni öpmek istiyorsunuz,' dedim.

Önce güldü, sonra, 'O kadar çılgın değilim,' dedi.

Tokatladım onu. Sigarası yere düştü. Arabayı çalıştırıncaya kadar bekledi, sonra eğilip sigarayı aldı ve dışarıya attı. Arabayı tekrar yola çıkardım. Düşüncelerim parçalanmıştı, hiçbir şey

düşünemiyordum. Ilıca kavşağına gelince otelini tarif etti. Arabayı meydanda durdurdum. Konuşmadan indi. Gidiyordu. Birden onu bırakırsam bir daha görüşemeyeceğimizi düşündüm. Birkaç adım ötemdeydi, arkası dönük otele yürüyordu.

Çılgın gibi bağırdım:

'Durun!' Durdu ve geri döndü. 'Yarın sabah saat tam on birde kahvaltıya geleceksiniz.' Omuzlarını kaldırdı. Gelmeyecekti. 'Geleceğinizden eminim,' diye devam ettim. 'Yoksa Sedat burada olduğunuzu hiç bilmeyecek.' Sonra arabayı vitese geçirdim. 'Gelin.'

Ve cevabını beklemeden hareket ettim..."

- 4 -

Ilıca, 24 Temmuz 1983

"Gelin!"

Egzoz sesi geceyi bir kumaş gibi yırtarak uzaklaşıyor. Geriye dönüyorum. Kulaklarımda hâlâ o sözcük var: "Gelin!" Bu bir emir mi, yoksa bir emrin arkasına gizlenmiş bir davet mi; çıkaramıyorum. Onu öpmemi istedi; bu kesin. Neden? Oysa öfkeliydi.

Düşünmekten vazgeçip otele yürüyorum. O ihtiyar adam yine kapıda; başımı eğip içeriye giriyorum.

"Beyim!" Geriye dönüyorum; Adam, ayağa kalkmış, seslendiği de benim. "Sizi biri aradı," diyor.

Biri! Uzattığı kâğıdı alıyorum. Küçük bir zarf. Elimi kaldırarak merdivenlere yürüdüm. Her basamak ayrı ayrı gıcırdıyor. Odanın kapısını açıp içeriye giriyorum. Somya, tahta sandalye, kapağı kapanmayan, aynası çatlak dolap, Ferit Bey'in antika mobilyalarından sonra gözüme daha da eski görünüyor. Yatağa oturup zarfı yırtıyorum.

"Üç gündür bekliyorum."

Kâğıdı sandalyenin üstüne bırakıyorum. Sekiz yıl! Onu görmeyeli tam sekiz yıl oldu. Cebimden paketi çıkarıyorum; topu

topu üç sigara. Sabaha kadar bunlarla idare etmek zorundayım. Tekrar kâğıda uzanıyorum.

"Üç gündür bekliyorum."

Gitmemeliyim. Ona söyleyecek hiçbir şeyim yok. Hayır, var; gitmek zorundayım, diyebilirim. Kâğıdı ve zarfı buruşturup çöp kutusuna atıyorum. Beni anlar; hep anlamıştır. İki doktor! Gerçekleşmemesinde benim suçum yok. Bu yalnızca onun hayaliydi.

Ayağa kalkıp pencereye yürüyorum. Meydan boş, sağ tarafa bakıyorum. O gölge! Yine orada. Dudaklarım aralanıyor, aşağıdan duyulacağını bilerek gülüyorum. Dışarıya çıkıp onu bulsam. Hayır, nasıl olsa sonunda o bana gelecek.

Yeniden yatağa dönüp soyunuyorum. Ferzanlarda ağaçların dallarından bahçeye ulaşamayan sıcak şimdi öç alır gibi üzerime çullanıyor. Sıcak! Birden Dehler'i hatırlıyorum: Alnından, çirkinliğini gizlemek için bıraktığını söylediği sakallarına kadar akan terler, arka cebinde taşıdığı mendil, koltukaltları ve her zaman sırtı ıslak gömleği. Terlemesinin tek nedeni sıcak değildi. Hava bozup ambar kapaklarını kontrol etmek gerektiğinde de ter basardı vücudunu. *"Bir gün bir adam denize açıldı ve bu sürüven, denizcilik denilen bok iş başladı,"* demişti bir keresinde. Öyleyse neden denizci olmuştu? *"Benim için deniz bir sığınak. Kişi sığınağını nasıl severse, ben de denizi öyle sever, öyle de nefret ederim. Aslında severim denemez, bana hep çirkinliğimi hatırlatıyor. Bazen karaya dönmek isterim. Ama orada Lin-Li gibiler var."* Nedeni buydu. Sonra gülmüştü. *"Belki de yalnızca alışkanlık. Alışkanlıkların kişiye yaptıramayacağı şey mi vardır?"*

Yine gülüyorum. Aslında bir serüvenciydi o ve böyle saçma sapan, filozofça deyişlerle serüven tutkusunu gizlemeye çalışmıyor muydu? Oysa Portekizliler, mesela Raul; onun nedeni daha basitti: Para kazanacak ve Lizbon'un kuzeyinde, okyanus kıyısındaki bir köyde oturan ailesine gönderecekti. Ailesi! Ağrı birden koluma geçirilen bir şiş gibi kaslarımı kesiyor. *"Senin nedenin nedir?"* diye sormuştu, Star of Lagos'ta çalışmaya başladığım ikinci gün. Güvertedeydi, öylesine zayıftı ki, derisinin

üstünden sayılabilen kaburga kemikleri vücuduna zorla geçirilmiş bir kafesi andırıyordu. Benim nedenim? Neydi? Cevap vermedim. *"Senin tükenmek bilmeyen, lanet bir yalnızlığın var."* Dehler, Huan'ın meyhanesinde ilk kez sarhoş olduğumuzda böyle bağırıyordu. *"Deniz kadar büyük bir yalnızlık."* Yalnızlık! Haklı mıydı? Tıpkı arada bir unuttuğumuz, bazen değiştirdiğimiz, beğenmediğimiz, ancak eninde sonunda bir gece yıldızlara bakarken tekrar aklımıza gelen bir düşünceye benzeyen yalnızlık. O cevabı Raul'e vermem gerekiyordu, ama Dehler'e saklamıştım: *"Deniz sonsuzluk gibi bir şey. Belki onunla iç içe olmak, belki de boy ölçüşmek istiyorum."* Nedenim bu muydu? Belki! Belki de dipsiz bir kuyuya benzediği, yalnızlığımı, tekliğimi kabul ettiği için sevdiğimi söylemek istedim. *"Bok herifin birisin sen,"* demişti Dehler. Gemiyi izleyen yunusları seyrediyorduk. *"İyi ki Almanca bilmiyorsun da bütün dediklerini anlamıyorum."*

Gülüyorum. Zavallı, yalnızlığıma rağmen onu kabullenmemin nedeninin bu olduğunu hiç düşünmemişti. Beni anlamadan, anlamaya çalışmadan, olduğum gibi kabul ettiği için. Yalnızca Lin-Li; evet, yalnızca o, bir fahişeye yakışmayan kadınca bir merakla yalnızlığıma saldırmıştı. Yatmak için odasına çıkarken, kanaryalardan hoşlandığımı söyleyince, avucumdaki yanığı, kaçışımı anlamaya çalışmıştı. Sarı ve esmer teni terden kaygandı. *"Sevişirken çok donuksun, hiç de denizciye benzemiyorsun,"* demiş, sonra aklına gelen düşünceyle gülmüştü; *"Bir deniz hayvanı gibi, koklayarak ve sanki gerektiği için yapıyorsun bunu."*

Lin-Li! Birden Lerzan'ı hatırlıyorum. Hayır! Onu düşünmemeliyim. Birinci sigarayı yakıp yatağa uzanıyorum. Garip bir ses kulaklarımı dolduruyor. Dalgalar? Doğru, denize yakınım. Yüzlerce serüveni hiçbir iz bırakmadan bağrında saklayan sırdaş deniz! *"Hiç deniz görmedim."* Yozgatlı belki de bu nedenle kanaryalardan birinin adı Deniz olsun istemişti. Ötekinin adı önemli değildi. *"Istersen, denizi anlat bana beyim."* Dumanı ciğerlerime çekiyorum. Yozgatlı için mi, yoksa kendim için mi anlattım? Özlem, insanların kendilerine eziyet etmek için keş-

fettikleri o duygu! Daha İstanbul'da şilepten indirilip polise teslim edildiğim andan itibaren beynime tırnaklarını geçiren ve altı yıl boyunca sızısını bilincime kazıyan o boşluk. *"Neden heyecansız ve sessizsin?"* Dehler; onun için sarhoş olmayan, küfretmeyen, coşkunluğunu dışa vurmayan denizci olamazdı. *"Çok heyecanlıyım,"* diye karşılık verdim. Şaşıracağını biliyordum: *"Şu an sırtüstü yatıp karanlıkta doğan yıldızları seyretmek heyecanlandırıyor beni. Tutkum bu."* İkna olmayacaktı: *"Hayır, tutkusuzsun; tıpkı deniz kaplumbağası gibi."* Çirkin yüzü ciddiyetini belli eden bir tavırla asılmıştı. *"Bir hayvan olabilmek!"* dedim hayretle beni seyrederken. *"Bunu isterim."* Yüzü çarpılmıştı. Aynı ifadeyi aylar sonra o karanlık ambardan çıktığında öteki tayfaların yüzünde de gördüm. Şaşkındı, yine de karşı koydu: *"Tutku benimki gibi olur. Mesela ben Lin-Li'yi istiyorum. O ise benden kaçıyor. Peşini bırakmıyorum. Yakalayamayacağını bile bile bir fahişenin peşinden koşmak. İşte, ben buna tutku derim."* Sonra eklemişti: *"Kafanı kurcalayan nedir?"*

Parmaklarımın arasındaki sönmüş sigarayı yerdeki kül tablasına bırakıyorum. Tutkum, eğer varsa, Dehler'inkine benzemiyor mu? Erişemeyeceğimi bile bile yıldızları özlemek, göremeyeceğimi bilerek karanlığa, gökyüzüne bakmak. *"Orada ne var, beyim?"* Yozgatlı, revirin yanındaki dar odanın tavanına yakın o küçük pencereden dışarıdaki binanın yıldızsız çatısını her akşam seyretmemi garipsemişti.

Sandalyenin üstündeki paketten ikinci sigarayı alıp yakıyorum. Az sonra duman beynimdeki düşüncelerimi dağıtıyor. Ertesi sabah Lerzan'ı göreceğimi hatırlayınca yüksek sesle gülüyorum. Ama kahkaha camdan yansıyıp odaya yayılınca sigarayı söndürüyorum. Karanlık sessizleştiğinde beynimde yine o mırıltı var: *"Gülmüşsün, Türko. Duymuşlar."* Güldüm mü? Ellerimi başımın altına yerleştirip gözlerimi kapıyorum. Bilmiyorum, gerçek bu...

- 5 -

Doktor Şakir Artan'ın ifadesi:

"Eğer şuuru yerindeyse..."

"Bir dakika, Doktor Bey. Korkut Laçin'in kendisinde olup olmadığını bilmediğinizi mi söylemek istiyorsunuz?"

"Evet, Savcı Bey. Gerçek durum bu. Kendinde mi, yoksa komada mı, bilmiyoruz. Sayıklamasına bakarsanız komada değil, ama..."

"Ama ne, Doktor? Lütfen, siz de öteki tanıklar gibi yarı ölü yatan birinden etkilendiğinizi söylemeyin?"

"Etkilendim; daha doğrusu hepimiz, hemşireler, asistanlar, intörnler, hepimiz etkilendik. Eğer kendindeyse acıdan avaz avaz bağırması gerekiyor; çünkü ona ağrı kesici vermiyoruz."

"Bağırmıyor mu?"

"Hayır, bir ceset kadar sessiz."

"Öyleyse komada."

"Hayır, sayıklıyor. Dün bütün gece kendi kendine konuştu."

"Bütün gece?"

"Evet."

"Hemşireler mi söyledi?"

...

"Yoksa gece başında mı beklediniz, Doktor?"

...

"Demek beklediniz. Neden? Klinik şeflerinin gece nöbet beklemesi âdetten midir?"

"Hayır, ama bu hastanın durumu çok değişik. Geçen sefer söylemiştim, asistanlar kolunu kıvıramamışlardı; çekilen röntgen filmlerine baktık. Sol omzu feci şekilde kırılmış."

"Demek dört kurşundan başka..."

"Hayır, hayır. Omzu yıllar önce kırılmış; bana sorarsanız sert bir cisimle. Ve kemikleri, muhtemelen bakımsızlıktan, çok düzensiz kaynamış. Koluna giden sinirlerin parçalandığı, zedelendiği muhakkak. Çünkü çoğu, kaynayan kemiklerinin arasında.

Çok acı çekmiş olmalı. Bu durumda kolunu kıpırdatamaması gerekiyor. Hissiz bir et parçasından farksız o kol."

"Ama siz hareket etmemesi gereken o kolu döndüremiyorsunuz, öyle mi Doktor?"

"Evet."

"Üstelik Korkut Laçin komada da değil?"

"Bence değil."

"Bağırmıyor da?"

"Bağırmıyor."

"Bakın, Doktor. Bu işten sıkılmaya başladım. Bu adamda herhalde bulaşıcı bir delilik mikrobu var. Onunla karşılaşan herkes dengesini yitiriyor."

"Biliyorum, Savcı Bey, tıbben açıklanması mümkün değil; ama Korkut Laçin'in komada olmadığını gösteren bulgular var. Üstelik dün garip bir olaya şahit olduk. Akşamüstü nöbetçi asistan, birisinin zorla yoğun bakım ünitesine girdiğini ve Korkut Laçin'i aradığını söyledi. Koşarak yukarıya çıktım. Otuz yaşlarında, sakallı, uzun boylu biriydi..."

"Lütfen not alın, Komiser Bey. Siz devam edin, Doktor."

"Kapıdaki hemşireye arkadaşı olduğunu söylemiş. Odaya girdiğimde onu dizlerinin üstünde buldum; Korkut Laçin'in elini tutmuş ağlıyordu. Beni fark etmedi, 'Hasan'ı gönderdim. Hasan'ı gönderdim,' diye bağırdığını duydum."

"Demek o sakallı adam Korkut Laçin'le konuşuyordu?"

"Bilmiyorum, ama onları o vaziyette görünce ben de aynı şeyi düşündüm. Sonra Korkut Laçin'e bakmayı akıl ettim: Kolu, o kıvrılmayan, çelik bir putrele benzeyen kolu yatağının yanında, yerdeki adamın başındaydı ve dudaklarında bariz bir gülümseme vardı."

"Şimdi anlaşılıyor, demek bu yüzden kendinde olduğunu düşündünüz. Peki, öyleyse neden acı çektiğini belli eden biçimde davranmıyor, neden bağırmıyor?"

"Bilmiyorum. Çok garip birisiyle karşı karşıyayız, Savcı Bey."

"O mikrop size de bulaşmış Doktor. O adamda olağanüstülük, gariplik filan yok. Herkes saçmalıyor, hepsi bu..."

"İzin verir misiniz, Savcı Bey?"

"Buyrun, Komiserim."

"Doktor Bey, Korkut Laçin'in yanındaki adam, sanırım o kişi Mesut Özen'di, tam olarak ne diyordu?"

"Hasan yapmamalıydı, onu sana gönderdim, sen ölmezsin... Buna benzer kesik cümlelerle konuşuyordu."

"Hasan'ı neden ona göndermiş, bu konuda bir şeyler öğrenebildiniz mi?"

"Hayır, bütün duyduklarım size aktardıklarımdan ibaret."

"Sonra ne oldu?"

"Müdahale etmek zorunda kaldım. Korkut Laçin'in eli yeniden eski yerine döndü. Adam, Me..."

"Mesut Özen."

"Mesut Özen'i asistanların yardımıyla dışarıya çıkardık. Hâlâ bağırıyordu."

"Ne diye bağırıyordu?"

"Ölmeyecek, o ölmez. Göreceksiniz, ölmeyecek. O ölümsüzdür. Onu öldü..."

"Tamam, tamam, yeter artık, Doktor."

...

"Kaç yıllık doktorsunuz?"

"Yirmi dört."

"Yirmi dört yıllık doktorsunuz ve hâlâ bir çocuk gibi heyecanlanıyorsunuz. Bu davranışınızın özel bir nedeni mi var?"

"Hayır, ama... Bakın, tıbben açıklaması mümkün olmasa da onun kendinde olduğuna eminim. Korkunç acı çektiği de muhakkak. Bir insan, gövdesinde dört kurşun taşıyan, omzu parçalanmış biri nasıl olur da, böyle bir acıya katlanabilir? Sanki, sanki kendini cezalandırıyor."

"Cezalandırıyor mu? Neden? Neden kendini cezalandırsın?"

"Bilmiyorum, Savcı Bey. Ama kendine işkence ettiğini düşünmeden edemiyorum."

"Bir muamma daha. Komiserim, ne dersiniz, bu Korkut Laçin başımıza epeyce bela olacağa benziyor. Neyse! Doktor Bey, sanırım sizin de sinirleriniz bozulmuş. Şu kuyu hikâyesini, elini sobanın üstüne koyuşunu, bunları duydunuz mu?"

"Evet, duydum."

"İşte, Komiserim, milleti etkileyen bu şayialar oluyor."

"Şayia değil, gerçekmiş. O sakallı adamdan öğrendim."

"Mesut Özen'den!"

"Evet."

"Neden?"

"Size çok garip gelecek, ama asistanlar Mesut Özen'i odadan çıkartırlarken birden söylediklerinin doğru olduğunu düşündüm."

"Ne söylemiş Mesut Özen?"

"Ölmeyeceğini."

"Artık yeter! Sabrımı taşırıyorsunuz. Eğer sorumluluklarınızı bir an önce hatırlamazsanız durumu Sağlık Müdürlüğü'ne intikal ettirmek zorunda kalacağım. Anladınız mı?"

...

"Savcı Bey, izin verirseniz Doktor Bey'e bir iki soru daha sormak istiyorum."

"Pekâlâ, Komiserim, tanık sizin. Ben çıkıyorum. Yarın sabah büromda buluşuruz. Allahaısmarladık."

"Bakın, Doktor Bey, günlerdir bu meseleyle meşgulüz. Takdir edersiniz ki bizim de sinirlerimiz gergin; özellikle Savcı Bey çok yoruldu. Beni dinleyin, size hak veriyorum. Şimdiye kadar dinlediklerimiz, on küsur tanığın ağız birliği etmişçesine söyledikleri bütünüyle uydurma olamaz. Belki biraz mübalağa ediyorlar, ama söylediklerinde gerçek payı var. On sekiz yıldır binlerce insanın ifadesini aldım. Az çok kim doğru söylüyor, kim gerçekleri saptırıyor, anlarım. Ama size bir şey söyleyeyim: Karar vermeden önce biraz bekleyin. Ben olağanüstü sayılan birçok olayın aslında açıklanabilir bir nedeni olduğunu gördüm."

...

"Savcı Bey'in söylediklerine bakıp üzülmeyin."

"Sağ olun, Komiser Bey. Beni rahatlattınız."

"Çok iyi. Öyleyse devam edebiliriz."

"Evet, edebiliriz."

"Korkut Laçin'in ifadesini ne zaman alabileceğiz?"

"Bilmiyorum, buna o karar verecek, eğer..."

"Eğer?"

"Eğer direnmekten vazgeçerse hiçbir zaman ifadesini alamayacaksınız!"

"Sizce direniyor mu?"

"Evet."

"Ona neden ağrı kesici vermiyorsunuz?"

"Acıya dayanıyor. Nasıl olduğunu bilmiyorum ama dayanıyor. Doktoru bu durumda reflekslerini zayıflatma riskinin göze alınamayacağı kanısında."

"Doktoru siz değil misiniz?"

"Hayır."

"Peki, Doktor. Geceyi başında geçirdiğinizi söylediniz. Sayıklıyor muydu?"

"Evet, sayıklıyordu."

"Nelerden söz ediyordu?"

...

"Hadi Doktor, yardımcı olmaya çalışın, hafızanızı zorlayın."

"Önce, 'ambar,' diye sayıkladı; 'karanlık, kuyuya,' benzeyen bir ambar... Sonra, 'Raul,' diye birinden söz etti. Raul Portekizliymiş. O ambarda bir şeyler olmuş. Anladığım bu. Sonra..."

"Sonra?"

"Tam anlayamadım, ama... Sanırım 'sır,' diyordu. Ama ona en çok acı veren bir rakam: Yetmiş dokuz. Durmadan yetmiş dokuz diyor. Aslında ilk gece de, 'sır,' diye sayıklıyordu. Hatırladınız mı?"

"Demek dostumuzun bir sırrı var?"

"Belki."

"Ne olduğu konusunda sizin bir fikriniz var mı?"

"Hayır. Ama Raul denilen Portekizli ve o ambarla ilgili olduğuna eminim."

"Peki Doktor, Korkut Laçin sayıklaması sırasında hiç Suriye, Lübnan, Filistin'den bahsetti mi?"

"Hayır."

"Ya Maggie Dufton?"

"Hayır, bu adı ilk kez duyuyorum."

"Demek yalnızca ambar ve sır diye sayıkladı, öyle mi?"

"Ve yetmiş dokuz... Ama, bir dakika, bir de 'kanaryalar ve yangın,' diye mırıldandığını hatırlıyorum."

"Kanaryalar! Doktor, dostumuzun kanaryalarla konuştuğunu biliyor muydunuz? Neyse, sözlerimi şaka diye kabul edin... Şimdilik bu kadar. Gitsem iyi olacak."

...

"Doktor, onunla konuşmak istiyoruz. Mutlaka kendine gelmeli."

"Bu konuda söz vermemiz imkânsız, Komiserim. Galiba ölüp ölmemeye kendisi karar verecek."

Dördüncü Bölüm

- 1 -

Ilıca, 25 Temmuz 1983

Kirpiklerini kısa bir an için araladı; oda, pencereden içeriye düşen dik ışıklarla aydınlanmıştı. Gözlerini yumarken düşünceleri, üzerine örtülen karanlığa dağılıyordu: Güneş! Çatıların üstüne çıkmış olmalı. Ya ağrı? Düşüncelerini susturup sol kolunu havaya kaldırdı: Hafiflemişti. Kirpiklerini açarak yeniden pencereye döndü. Dokuz, belki de dokuz buçuk. Yıllardan beri ilk kez bu kadar geç uyanıyordu. Kolunu zorlamadan yataktan doğrulup odayı süzdü. Giderek beynine sefalet düşüncesini kazıyan eşyalar güneş ışığının altında daha da eskimişti. Bakışları çöp kutusuna rastlayınca ayağa kalktı. *"Haksızlık bu."* Kulaklarındaki sesi dinleyerek yürüyüp buruşmuş kâğıdı aldı. *"Ona, bize, hatta kendine haksızlık ediyorsun. Eğer istersen seninle evlenecek. Kızımı tanırım, ona engel olamayız. Ama bu haksızlık olur..."* Sedat'ın annesi! Hafif bir sesle güldü. Onu Aslı'dan çok Sedat'a benzettiği için hep Sedat'ın annesi diye düşünmüştü. Ama o gün, terastaki o kadın ikisine de benzemiyordu. Yüzü garip bir biçimde büzülmüştü. Kokusunu da duyamamıştı.

Öfke, çaresizlik! Koluna giren krampla irkildi. Belki de o gün fark edemediği bir küçümsemeyi gizliyordu o ifade.

Elinde tuttuğu notu zarfın içine koyup yeniden çöp sepetine bıraktı. *"Üç gündür bekliyorum."* Oyalanmadan giyinerek aşağıya indi. Yaşlı adam kapının önündeki dar gölgenin altına sığınmıştı. Bir an Aslı'nın ne zaman geldiğini sormayı düşündü ama adam uyukluyordu; vazgeçerek karşıya yürüdü.

Karpuz sergisi açılmıştı. Elini kaşlarının yanından gözlerine süzülen tere götürdü; sıcak şimdiden gün boyu sürdüreceği egemenliğini ilan ediyordu. Bir süre yandaki manavdan alışveriş edenleri seyretti, sonra ani bir kararla dükkâna girdi.

Beş dakika sonra deniz kenarındaki banklardan birine oturmuş, sıcağa aldırmadan yanına koyduğu kese kâğıdından üzüm yiyordu. Son çıngıla gelince durdu. Damağı üzümün ekşi, ama lezzetli tadıyla kaplanmıştı. *"Hazreti İbrahim'in bereketi koskoca bağın içinde, küçücük çıngılın birindeki danededir."* Yozgatlı! Varlığı insanı rahatsız etmeyen o kavruk yüzlü köylü. Onu özlemiş miydi? Belki de yokluğu bir alışkanlıktan vazgeçmenin huzursuzluğunu hatırlattığı için arıyordu onu. *"Avradıma küfretti, ben de eve gidip çifteyi aldım; kahvede daş oynarken vurdum."* Böyle anlatmıştı on sekiz yıllık mahkûmiyetini. Yozgatlının, basit bir köylünün kaderine o an hükmetmişti. Ya onunkine? Son daneyi damağında ezdi. Kuyuya ilk kez atladığı gün, avucunu kızarmış sobaya koyduğu an, laboratuvarda yayılan yangını seyrederken, can çekişen bir hayvanın çığlığını andıran o sesi duyduğu ve ambara girmeye karar verdiği dakika; hayatına biçim veren an hangisidir? *"Böylesine boktan bir düşünceye inanmamı bekleme,"* demişti Dehler. *"Öyle dediğin gibi, an filan yok. Senin dediğin hayvanlar için geçerli: Yılana rastlayan kurbağa, pars ile maymunun karşılaşması, balinaların yoluna kaşalotların çıkması."* O günkü gibi gülümsedi. Dehler gülümsediğini fark edince gözlerini açmış, sinirlenmişti. *"Tamam, şimdi anladım, bana neden hep bir hayvanı hatırlattığını. Kendini ne sanıyorsun? Yalnız gezen bir köpekbalığı mı?"* Yozgatlıya köpekbalığından söz edince, *"Etme beğim,"* diyerek hiç yapmadığı bir şeyi yapmış, gülmüştü, *"Köpeğin balığı olur mu? İt çayda bile zor yüzer."*

Kese kâğıdını buruşturup yandaki çöp kutusuna fırlattı. Ona söz vermişti: elli bin lira! Revirdeki hastabakıcının söylediği gibi o parayla, kerhaneye düştüğü söylenen kısır karısını mı vurdurtacaktı? Sorduğunda, *"Sorma beğim,"* demişti Yozgatlı. *"Sen o parayı gönder. Kanaryalarına bakarım. Kediden, soğuktan korurum. Şart olsun, tekinin bile adını değiştirmem."*

Ayağa kalkarak yürümeye koyuldu. Bir kadın, hiçbir düşünce ve idealin izlerini taşımayan biri için, bir canlı için öldürülür müydü! *"Kadınlar hayatımın en kolay katlandığım ayrıntılarıdır."* Dehler sözlerini bitirdiğinde yüzünde, söylediklerinin doğruluğuna inandığı anlardaki o bakış vardı. Gemi, Gine Körfezi'nde, Lagos'a doğru ilerliyordu. *"Kano'yu iki yüz dolarla gittik mi, her birimize on Hausa kadını buluruz. Hem de Alman olduğuma aldırmayacak on kara, körpe kadın."*

Kadın! Lerzan'ı hatırlayınca yine o dengesini yitirmişlik duygusuyla ürperdi. Davete ya da emre uyup uymamakta kararsızdı. Seçim yapmak zorunda kalan bir hayvanın önsezisiyle irkilerek durdu: Gitmek ya da geri dönmek! Tehlike hangi sözcükte gizliydi? Yerinden kımıldamadan günün ilk sigarasını yaktı. Gidecekti; biliyordu. Bakışlarını önüne çevirerek yeniden yürümeye koyuldu. Ancak kararlılığının hızlandırdığı yürüyüşü birkaç adım sürdü; önce durdu, sonra sigarasını yere atarak eğildi. Ayaklarının dibindeki betonun arasına sıkışan toprakta özenle yapılmış küçük bir tümsek vardı.

- 2 -

Metin Giritli'nin ifadesi:

"Korkut Laçin, şarlatanın biriydi. Evet şarlatan. Şekilsiz, iğrenç bir serseri de diyebiliriz. Hayatımda onunki kadar garip, gülünç bir vücut görmedim. Kambura benziyordu. Hele gözleri! Bir yılanınki kadar sevimsiz ve soğuktu. Yürüyüşünü görseydiniz gülmekten katılırdınız. Terbiyesiz, terbiyesiz olduğu kadar da kabaydı. Yerli yersiz gülmeyi âdet haline getirmişti; durup

dururken kahkaha attığını hatırlıyorum. Bazen de dalıp gidiyordu. Tıpkı bir esrarkeş gibi. Bilmiyorum; bu sizin işiniz, ama ben yerinizde olsam uyuşturucu kullanıp kullanmadığını tahkik ederdim. Çünkü bir esrarkeş gibi dengesiz ve tehlikeliydi. Üstelik komünistmiş..."

"Bir dakika, Korkut Laçin'in komünist olduğunu nereden çıkardınız? Size bu konuda bir şey mi söyledi?"

"Kendisi mi? Hayır, Asım'dan duydum. Herkes biliyor, sabotajcıymış, yangın çıkardığı için mahkûm olmuş. Zaten onun gibi birisinden başka bir şey beklenmez. Böylelerini mahkûm etmek yeterli değil, kafasını ezeceksiniz. Silah da taşıyordu. Lerzan'la bana silah çekti. Herkes korkuyordu ondan. Hem Asım'ı da öldürmek istemiş..."

"Durun! Silah ve tehdit konusunda söylediklerinizdoğru mu?"

"Kesinlikle. İsterseniz, Lerzan'a sorabilirsiniz. Asım'ın Alsancak'taki evinde bizi silahla tehdit etti."

"Neden? Sizden bir şey mi istiyordu?"

"Evet. O alçak, Lerzan'ı istiyordu. Onu silah tehdidiyle alıp götürdü. Dediğim gibi."

"Peki, bunu ona soracağız. Korkut'un Asım'ı öldürmek istediğini nereden çıkardınız? Demek Asım söyledi. Ne zaman? Hatırlamıyorsunuz. Nerede kalmıştık? Evet, Lerzan Hanım, Korkut Laçin'den söz ederken sizden değişik bir üslup kullanıyor."

"Sadece o mu? Ferzan da hayrandı o serseriye. O çılgınlık numaralarıyla kadınların gözlerini boyamayı iyi öğrenmişti. Hepsi bu. Böylelerini iyi bilirim, kaybedecek hiçbir şeyleri yoktur; işleri güçleri etraflarındaki erkeklerden değişik görünüp kadınların akıllarını çelmektir. Bunu iyi başardığını itiraf etmeliyim. Lerzan'ı böyle etkiledi."

"Bize Lerzan Bender'in nasıl biri olduğunu anlatır mısınız?"

"Lerzan'ın mı? Bunu neden bana soruyorsunuz? Devam mı edeyim? Peki. Bakın, onu küçüklüğümden beri tanırım. Hep çok güzel bir kızdı. Ben liseden sonra bir süre Londra'ya gittim."

"Öğrenim için mi?"

"Evet, Savcı Bey, iktisat. Ama bazı şanssızlıklar nedeniyle fakülteyi bitiremedim. Geri döndüğümde Lerzan genç kadın olmuştu. O sırada bir İngiliz'le evlendim. Eğer..."

"Eğer?"

"Eğer şimdi olduğu gibi serbest olsaydım Lerzan'la evlenirdim. Evet, olabilirdi, çünkü küçüklüğümden beri beni beğendiğini biliyordum. Neyse, birkaç yıl önce o da Sedat'la evlendi: Bence ona yazık oldu!"

"Neden? Sedat Bender sizce Lerzan Hanım'a uygun biri değil miydi?"

"Çok doğru bir söz bu; uygun biri değildi. Sedatlar da Çeşmelidirler; onları, özellikle onu iyi tanırım. Zayıf, korkak ve başarısız birisidir."

"Başarısız!"

"Evet, başarısız dedim. Bakın, onun ailesi de benimki gibi tütün işi yapardı. Ailelerimiz bazı İngiliz firmaları namına tütün alıp ihraç eder. Durumları hep iyiydi. Ama Sedat, annesi öldükten sonra işleri yürütemedi. Şimdi iflas etmek üzere olduğu söyleniyor. Galiba politikaya atılacakmış. Ama yanlış ata oynayacağından eminim."

"Peki, Metin Bey, şimdi Lerzan Hanım'la ilişkinizi anlatın."

"İlişki mi? Bakın, Savcı Bey. Aramızda ilişki olduğunu da kim söyledi? Eğer arkadaşlığımızı tarif etmek gerekirse, sadece zararsız bir flört denilebilir buna."

"Flört mü?"

"Evet."

"Korkut Laçin'le kavga etmenizin nedeni de bu flört mü?"

"Kavga! Bakın o başka bir şey. Korkut Laçin'le kavga etmemin nedeni Lerzan'ı aşağılamasıydı. Bir de..."

"Bir de?"

"Eski karımla ilişkisi olduğunu öğrendim."

"Eski karınız mı? Korkut Laçin eski karınızı tanıyor muydu?"

"Benden önce tanışmışlar. Maggie bir ara onların okulunda öğretmenlik yapmış."

"Karınızın tam adını söyler misiniz?"

"O zamanlar Margareth Dufton'dı. Şimdi de öyle ya!"

"Çok ilginç. Neyse, şimdi olayları anlatın bize. Korkut Laçin'le nerede karşılaştınız, aranızda neler geçti?"

"İlk kez Ferzan'ın doğum gününde gördüm onu. Uzaktan, gülünç bir hali vardı: Tıpkı yerini bulmamış, eğreti, değersiz bir eşya gibi. Pek ilgilenmedim. Davete Lerzan çağırdığı için gelmiştim. Asımların masasındaydım. Doğrusu, sonradan başımıza bela olacağını bilseydim ne yaptığına bakardım. Elimde iyi cins bir konyak vardı; Sedat'ın başarılı olduğu tek konu içki seçimidir. Evinde, davetlerinde iyi içki bulabilirsiniz. Evet, o gece de içkiyle meşguldüm ki birden dikkatimi Asım'ın davranışları çekti: 'Eyvah,' diye bağırdığını duyunca ona döndüm. Çok garip bir şey yaptı; evet, çok şaşırtıcıydı: Gözlüğünü korumak istiyormuş gibi çıkarıp iki eliyle göğsüne bastırdı. Sanki birisi kırmak istemiş gibi. Sonra Lerzan yanımıza gelince ayağa fırlayıp onu kolundan tuttu ve 'O gelmiş, seni görmemeli!' diye avaz avaz bağırmaya başladı. Bir eliyle hâlâ gözlüğünü koruyordu. Öylesine garipti ki gülmeden edemedim. Sonra daha da şaşırtıcı bir şey oldu. Lerzan durup dururken ve herkesin içinde bana sarılıp uyumak istediğini söyledi. Şaşkınlıktan küçük dilimi yutacaktım. Birlikte eve doğru yürüdük. Sonra ayrıldık."

"Onu öptünüz, Lerzan Hanım da bağırdı. Böyle olmamış mıydı?"

"Evet, evet. Dediğiniz gibi olabilir. İkimiz de sarhoştuk, konuyu uzatmamak gerekir, diye düşünüp eve döndüm."

"Korkut Laçin'le daha sonra nerede karşılaştınız?"

"25 Temmuz akşamı, Ferit Beylerdeki yemekte. Aslında ilk kez orada tanıştırıldık. Yakından daha da garipti: Omuzlarını titreten bir tiki vardı; arada sol kolunu silkeliyordu. Şimdi bile gülüyorum, aslında kesik kesik hareket ettiğinden onu kuklaya benzettim..."

"Lütfen, biraz ciddi olun!"

"Kusura bakmayın, herhalde sinirlerim gergin. Evet, o akşam onu yakından izledim. Onu ve Lerzan'ı. Lerzan çok garipti. Sanki büyülenmiş gibi sürekli Korkut'u seyrediyordu. Bir ara Ferzan'la Korkut bahçeye gezmeye gidince öfkeden çıldır-

dı. Sonra, yemeği bitirince o istedi bahçedeki gezintiyi. Birlikte denize kadar yürüdük, sonra geri döndük."

"Demek geri döndünüz? Hepsi bu mu?"

"Evet... Evet..."

"Yemek sırasında Korkut Laçin'le tartıştınız mı?"

"Size tartıştığımızı mı söylediler? Aslında tartışmadık. O garip adamın saçmalamasına sinirlendim, hepsi bundan ibaret."

"Demek Korkut Laçin saçmalıyordu?"

"Evet."

"Hangi konuda saçmalıyordu?"

"Hangi konuda olabilir; tabii çılgınlık konusunda. Söylediklerinin tamamı safsataydı: Yok, çılgınlık güzellik için değil, akıl için yapılırmış, en büyük çılgınlık soyutlukmuş... Bunun gibi şeyler. Niyeti Lerzan'ı baştan çıkarmaktı. Amacının bu olduğuna eminim. Lerzan'la ilgilenmiyormuş gibi görünüyordu ama bütün sözlerinin ona yöneltildiğini anlamak için zeki olmak gerekmiyordu. Konuşmanın başından sonuna kadar hep Lerzan'ı kışkırttı..."

"Bir saniye lütfen; kışkırttı dediniz. Nasıl yaptı bunu?"

"Onunla ilgilenmiyormuş gibi görünerek; güzelliğinin farkında değilmiş gibi davranarak."

"Gerçekten ilgilenmediğini, güzelliğinin farkında olmadığını düşünemez miyiz?"

"Hayır. Çünkü Lerzan'la ilgiliydi ve güzelliğiyle gözleri kamaştı."

"Bu sonuca nasıl vardınız?"

"Ayrılırken onu gözetledim. Ilıca'ya Lerzan'ın arabasıyla döndü. Bahçeden çıkıncaya kadar bakışları hep Lerzan'ın üstündeydi. Hatta bir ara, tam kapıdan çıkarken Lerzan'ın oturduğu koltukta duran elini, Lerzan'ın sırtını okşamak istiyormuş gibi kaldırdı."

"Bu oldukça garip bir kanıt."

"Orada olsaydınız anlardınız. Bir erkek bir başka erkeğin niyetini, beğendiği kadına yönelttiği bakışlarından sezebilir."

"Korkut Laçin'den nefret ediyorsunuz, değil mi?"

"Cevap verin!"

"Evet."

"Ertesi sabah, yani 25 Temmuz günü Sedat Bender'in evinin bahçesinde onu öldüreceğinizi söylemişsiniz. Doğru mu?"

"Öldürmek mi? Siz neler söylüyorsunuz, Savcı Bey? Onu neden öldüreyim? Kızgınlık sırasında sarf edilmiş bir sözdü o. Bu olayla hiçbir ilgim yok benim. O zaman Lerzan'ın niyetinden habersizdim. Beni kullandılar. Beni herkes tanır. Korkut Laçin gibi birisinin muhatabım olduğunu düşünmek bana hakarettir."

"Heyecanlanmayın, henüz size yöneltilmiş bir suçlama yok."

"Sağ olun, Savcı Bey... Biraz su içebilir miyim? Bakın, ben rastlantıyla karıştım bu olaya. İtibarımı, sosyal mevkimi düşününüz, eğ..."

"Metin Bey! 25 Temmuz günü neden Lerzan Bender'i görmeye gittiniz? Sizi çağırmış mıydı?"

"Hayır. Gitmemin... Gitmemin nedeni... Durun, söyleyeceğim, Asım telefon edip Korkut'un geceyi Lerzan'la geçirdiğini söyledi. Bu nedenle gittim."

"Asım Hacıoğlu, o telefon etti, öyle mi?"

"Evet."

"Asım Hacıoğlu ifadesinde bize o gün orada bulunmasının tamamen bir tesadüf olduğunu söyledi. Lerzan Bender'in Korkut Laçin'le beraber olduğundan habersizmiş."

"Habersiz miymiş? Yalan, yalan söylüyor. O ikisi beni kullandılar... Yemin ederim benim bu olayla hiçbir ilgim yok."

"Metin Bey!"

...

"Metin Bey, kendinize gelin... Evet, şimdi iyi misiniz? Pekâlâ, sıra önemli bir konuya geldi... Silahı verin, Komiserim. Bu tabancayı daha önce gördünüz mü?"

...

"Tekrarlıyorum: Bu tabancayı daha önce gördünüz mü?"

"Ha... Hayır. Hayır, görmedim."

"Demek görmediniz. O zaman üzerinde parmak izlerinizin bulunmasını nasıl izah edeceksiniz?"

...

"Soruma cevap verin!"

"Ben... Ben, haberim yok... Lerzan, her şeye Lerzan sebep oldu."

"Sakin olun! Silahta parmak iziniz olduğu kesin. İsterseniz, önce şu 24 Temmuz'daki kavgayı anlatın."

"İnanın, eğer Lerzan'a hakaret etmemiş ya da özür dilemiş olsaydı, onunla kavga etmeyecektim. Ama küstahlığını sürdürmekte kararlıydı. Bana meydan okudu. Ben de dersini vermek zorunda kaldım."

"Ne yaptınız?"

"Onu dövdüm."

"Size karşı koymadı mı?"

"Koymaya çalıştı tabii, ama... Ama netice değişmedi. Korkup yalvarınca bıraktım."

"Demek yalvardı, öyle mi?"

"Evet. Hatta korktuğunu bile söyledi."

"Sonra?"

"Sonra eve döndüm, hepsi bu."

"Tabancayla ona ateş ettiniz mi?"

"Ateş mi? Hayır, Komiserim. O zaman silahı olduğunu bile bilmiyordum."

"Daha sonra?"

...

"Cevap verin."

"Silahı ona doğrulttum. Ama onu ben vurmadım. Hepsini anlatacağım."

- 3 -

Ilıca, 24 Temmuz 1983

Güneş ve sıcak, güney tarafındaki çınar ağacının ardında kalmış. Bakışlarımı yere doğru eğiyorum. Çimler, seramik tabanlı küçük havuz, süs bitkileriyle gizlenmiş çitler sanki gölgeyle

birlikte kaybolacak, kararsız bir sessizliğin içinde. Bir süre bahçenin sade, aşırılığa kaçmayan güzelliğine dalıyorum. Düşüncelerimi Lerzan'ın sesi bölüyor:

"Saat on bir buçuk. Yarım saat geç kaldınız."

Başımı kaldırıyorum: Tepede güneş olmamasına rağmen iri bir şemsiyenin altında oturuyor. Gözlerimi az sonra rastlayacağım yeşilden korumak için kısıp yürüyorum.

"Saatinize daha sık göz atmalısınız." Saat? Gözlerim bileğime gidiyor. "Saatiniz yok." Yok. Yıllardır saatsiz olduğumu söylemeliyim ona. "Çok garip!" diyor Lerzan. "İnsan zamanı bilmeden nasıl yaşayabilir?"

Aynı soruyu Dehler de sormuştu. *"Zamansız yaşamaya kalkışmak! Uygarlığın özüne karşı olmak bu."* Sonra böyle bağırmıştı. Sumatra? Hayır, Bali Adası'ndaydık; hatırlıyorum. Bir süre, yan duvarları hasırlarla kaplı tiyatro sahnesinde dans eden kadınları seyretmiş, ardından omuzlarını silkerek içkisine eğilmişti. Muson yağmurları! Henüz başlamamıştı. Gözlerimi kapatıp yarı aydınlık sahnede ayakları, elleri, parmakları, şapkaları kıvrılmış bir biçimde dans eden kadınları hatırlamaya çalışıyorum: Üç kişiydiler. Ya elbiseleri? Hatırlamıyorum, unutmuşum: Yüzler, melodi, şapkalar, elbiseler, tıpkı gözlerimin önünde kabuk bağlayıp yok olan bir yara gibi silinip gitti.

Bali'li dansözler tiz bir ses koparıyor gözlerimden. Lerzan, masanın üzerindeki küçük çanı çalıyor.

"Yine daldınız. Size kahve getirsinler de uyanın."

Kahve! Bir an istemediğimi söylemeyi düşünüyorum. Bakışları susturuyor beni. Bir süre birbirimizi süzüyoruz. Onu arzuladığımı biliyor olabilir mi? Soruyla birlikte irkiliyorum. Gerçek olamayacak kadar korkutucu bir düşünce bu. Ama giyinişi: Bacaklarını saran dar bir pantolon, koltukaltlarını, sırtını ve göğüslerini kapamayan askısız bir bluz var üzerinde. Karanlık bir ormanda tuzağa düşeceğini hisseden bir hayvan gibi ürperiyorum. Bakışlarımı omuzlarından kaçırarak Portekizlinin yarısını kopardığı parmağa çeviriyorum.

Lerzan, gülünç bir önlük takmış hizmetçi kadın kahveyi getirdiğinde, "Sedat'ı neden görmek istiyorsunuz?" diyerek yeni-

den söze başlarken, ben hâlâ giyinişin ardında gizlenen tuzağı düşünüyorum. Bakışlarımı kadının aldatıcı, ama bu kez karşılamaya hazır olduğum gözlerine kaldırıyorum. "Sizi çağırmış olamaz."

"Çağırmadı," diyorum.

"Ondan para mı isteyeceksiniz?" Sözlerindeki küçümsemeye aldırmadan başımı eğerek sözlerini doğruluyorum. "İstediğiniz parayı ben verebilirim. Ama bir şartla. Parayı alır almaz buradan ayrılacaksınız."

Ayrılmak! Hayır.

"Bu mümkün değil."

"Niçin? Bir kadından para almayı kabul edemez misiniz?" Bir süre susuyor, sonra kuşkuyla soruyor: "Yoksa başka bir neden mi var?"

"Başka bir neden," diyorum. "Sedat'ta bana ait bir şey var. Almadan gidemem."

"Demek, neden, bir kadından para kabul etmek istememeniz değil."

Tekrar başımı eğiyorum; kaldırdığımda kaşlarını bir yay gibi bükmüş öfkesiyle karşılaşıyorum. Okyanusu hatırlatan o yeşillik üzerimde. Gözlerine, öfkesine aldırmadan omuzlarını, göğüslerinin ortasındaki boşluğu seyrediyorum. Ondan uzak durmalıyım. Çekiciliği o ambarı bile unutturacak kadar hükmedici.

"Onurunuz yok mu sizin?" diye mırıldanıyor. Sesi iyice boğuk şimdi. "Sınavı kaybettiniz." Sınav! Omuzlarımı silkip önüme dönüyorum. "Sizi aşağılıyorum. Anlamıyor musunuz? Söyleyeceğiniz bir şeyler olmalı."

Aşağılanmak! Yüzüne dönüyorum. Gerçekleri değil, sözcükleri seviyor. Yeniden konuşmaya niyetlenince araya giriyorum:

"Sözcüklerle mutlu olup sözcüklerle acı çekmeyeli çok uzun zaman oldu."

Gözleri irileşiyor. Öfkesi kâğıda damlayan su gibi yüzüne yayılırken kesik, kararsız bir sesle, "Saçma bir karşılık," diyor. "Söylediklerimde ısrar ediyorum. Ne dediğinizi anlamak her zamanki gibi pek zor. Yine de sözcükleri pek küçümsemeyin."

"Sözcükleri küçümsemiyorum. Ama kişileri yalnızca sözcüklerin anlamıyla değerlendirmemelisiniz. Bu sizde kişileri değiştirebileceğiniz kanısını uyandırabilir."

Tiz bir sesle gülüyor.

"Demek sizi değiştirmek istediğimi düşünüyorsunuz. Saçma! Bunun için bir neden olmalı."

Doğru, bir neden olmalı. Aklıma gelen düşünce beynimden inip koluma saplanıyor. Yine o ağrı! Sigarasını bitirinceye kadar cevap bekleyen kaşlarına aldırmadan susuyorum.

Sabırsızlanıp yeniden soruyor:

"Sizce bir nedenim mi var?"

"Neden, kişiliğiniz olabilir," diye karşılık veriyorum. "Beni kişilik sorunu haline getirmemelisiniz. Birkaç gün sonra gideceğim."

Lerzan, "Benim de istediğim bu," diyor. "Ama hemen gitmelisiniz."

Hemen! Kramp damarları zorlayarak geriye, boynuma doğru tırmanıyor. Bu anlamsız isteğin ardında bir şeyler gizli; bunu hissediyorum. Bakışlarımı öfkeyle kızarmış yüzüne kaldırıyorum. Dimdik bakıyor: Beynimden geçenleri okumak ister gibi... Düşüncelerim garip bir duyguyla kesintiye uğruyor: Biliyor; onu arzuladığımı, onunla köpekbalıkları gibi derin, karanlık sularda sessizce sevişmek istediğimin farkında.

Lerzan bir süre bekliyor, sonra, "Pekâla," diyerek konuşmayı yeniden başlatıyor. "Neden bir an önce gitmenizi istediğimi öğrenin. Sedat'tan ayrılmaya karar verdim. Dönünce bunu ona söyleyeceğim."

Sedat'tan ayrılacak! Verecek cevabım yokmuş gibi ona bakıyorum. Oysa bu haber hem sinsi bir sevinci, hem de korkutucu bir tedirginliği yayıyor damarlarıma. Gözlerinin renklendirdiği yüzünde düşüncelerini ele vermeyen belirsiz bir gülümseme var. O gizli tebessümü tanıyorum. Daha önce Lin-Li'nin yüzünde gördüm: *"Tuzağa düşürmek istediklerinde bütün kadınlar aynı biçimde bakar. İçgüdüsel bir davranıştır bu."* Dehler bu kez haklı.

"Sessizliğiniz şaşırdığınız anlamına mı geliyor?"

"Hayır," diyorum. "Bunun beni ilgilendirmediğini düşünüyordum."

"Belki. Ancak Sedat sizden yardım isteyecektir. Bundan eminim. Siz de onu bu durumdan kurtarmak isteyeceksiniz." İşaret parmağıyla masaya vurarak ekliyor: "Bundan da eminim."

Kurtarmak! Ağrı omzumdan sıçrayıp boynuma saplanıyor. Yanılıyor. O sözcük artık eski bir anı yalnızca. Kendimi, kendimi kurtarmak istiyorum. Düşüncemi açıklamak için dudaklarımı aralıyorum. Ama Lerzan'ın bakışlarını fark edince bir sırrı ele vermek üzereymiş gibi telaşlanıp susuyorum.

"Dün gece Asım'la konuştum. Varlığınızı ancak kurtarmakla anlamlı kıldığınızı söyledi. Ne demek istediğini pek anladığımı söyleyemem. Ama Asım akıllıdır ve sizi iyi tanıyor; yanılmış olamaz."

Karşılık vermeden ikinci sigarayı yakıyorum. Demek Asım'ı gördü. Belki de Asım aradı onu. Birden sabit bakışlı gözlerini hatırlıyorum.

Düşüncelerimi anlamsız, sinirli bir soluk kesiyor. Sigarayı söndürüyorum.

"Beni uyardı," diye başlıyor Lerzan. "Dikkatli olmalıymışım." O da sigarasını söndürüyor. Dudaklarına bakıyorum: Uçları kıvrık. "Ne yapacağınız belli olmazmış. Hatta..." Sözlerine bir an ara veriyor. Gözlerindeki bakış, dudakları; korkuyla irkiliyorum. Bu bir davet. Araya girmeye çalışırken sözlerini tamamlıyor: "Hatta beni bile baştan çıkarabilirmişsiniz." Öne doğru eğiliyor. "Doğru mu?"

Eli, gece elimi tutan parmakları; hayır, hatırlatmalıyım:

"Gideceğim," diyorum.

"Ya dün gece? Beni öpmek istemiştiniz, unuttunuz mu? Bugün bakışlarınız düşüncelerinizi ele vermiyor."

Bilmeli. Ama faydasız; gerçeğe değil, görüntüsüne inanacak.

"Eğer öğrenmek istediğiniz buysa sizi arzuluyorum," diye mırıldanıyorum. "Herhangi bir kadını arzulayabileceğimden biraz fazla, hepsi bu."

"Herhangi bir kadın! Aman Tanrım, katlanılmaz bir küstah mı, yoksa gerçekten düşündüğünü açıkça söyleyen biri mi ol-

duğunuza karar vermek ne kadar da zor." Bu kez gülüşü içten, ama buruk. "Her neyse, şimdi gelelim gitmenize. Parayı artırırsam istediğimi yapacak mısınız?"

"Hayır," diyorum. "Sedat'ı görmeden buradan ayrılamam. Sonra... Sonra mutlaka gideceğim."

Sözlerimi çınar ağacının tepesinden kurtularak gözlerime düşen ışık kesiyor. Güneş, yaprakların ördüğü ağdan kurtuldu. Demek öğle olmak üzere; bahçe birazdan ısınacak.

"Her şey bir yana, konu gitmenize geldi mi neden böyle dalgınlaşıyorsunuz?"

Bakışlarımı, mağrur bir kayıtsızlık içinde akıp giden okyanusu hatırlatan yeşil gözlerinden kaçırmıyorum bu kez. Neden? Neden o ambara girdim? Bu soruyu kim cevaplayabilir? Dehler kaçındı; ya o Portekizli?

"Susmayın. Sessizlik ve gözleriniz beni sinirlendiriyor."

"Bil..."

Sözlerimi binanın köşesinden yükselen bir ses bölüyor. İkimiz de o tarafa bakıyoruz. Gelen Metin; neşeli bir sesle tekrar bağırarak Lerzan'ı selamlıyor. Gün ışığında gece göründüğünden daha iri. Cevap vermekten kurtuldum. Ayağa kalkıyorum.

Lerzan alçak, ama öfkeli bir sesle atılıyor:

"Yerinize oturun!"

Gözleri kararlı; Metin yaklaşıncaya kadar bakışlarını her an savuracağı bir kamçı gibi üzerimde tutuyor. Karşı koymadan oturuyorum.

"Günaydın."

Metin, Lerzan'ın elini gösterişli bir tavırla öptükten sonra bana dönüyor.

"Kimi görüyorum? Bizim kahraman denizci." İzin istemeden boş sandalyeye oturup Lerzan'a kuşkuyla gülümsüyor. "Yoksa Prenses Hazretleri onu dün gece burada mı alıkoydular?"

"Saçmalamayın," diyor Lerzan. "Sabah kahvaltısına davetliydi, ancak geç kaldı."

"Öyle mi?" İri bir ağacı andıran gövdesi şimdi bana yönelik. "Böyle bir hanımı bekletmeye nasıl cesaret ettiniz? Umut ederim, geçerli bir nedeniniz vardır."

Öfkeli. Lerzan'a aldırmamalı ve gitmeliyim. Gözlerimi adamın adaleli omuzlarından ayırmadan susuyorum. Tekrar denemeliyim. Doğrulmaya kalkıştığımda Metin yine araya giriyor:

"Galiba bizim korsan, çılgınlıktan başka sağırlıktan da mustarip. Sorumu duymadınız mı?"

Sinirlenmemeli. Başımı eğiyorum.

"Duydum."

"Öyleyse bir nedeniniz vardı."

Nedenim... Onu yatıştıracak tek şey hemen gitmem. Yeniden doğruluyorum. Bu kez Lerzan atılıyor:

"Metin Bey'e cevap verin. Bir nedeniniz var mıydı?"

"Vardı," diyorum.

Metin ellerini iki yana açarak Lerzan'a dönüyor. Bu haliyle korkutucu bir dev sanki.

"Eğer Prenses Hazretleri izin verirlerse öğrenmek isterdim."

Sesi her an açığa çıkabilecek bir tehditle titriyor.

"Sizin için pek önemli sayılmayabilir," diyerek adamı yatıştırmaya çalışıyorum.

"Siz yine de söyleyin," diyor Metin. "Yoksa vahşi hayvanlara mı rastladınız? Herhalde hepsini öldürmüşsünüzdür."

Hayır, yatışmayacak. Söylesem? Belki yalnızca alay ederler. Alçak bir sesle,

"Karıncalar," diyorum, "karıncaları seyrettim."

Saatlerdir bahçenin üstünde ince bir tül gibi salınan sessizlik Metin'in güçlü kahkahasıyla yırtılıp dağılıyor. Yana dönüyorum: Lerzan gülmedi; yüzü kararsız, aldatıcı bir gölgeyle kaplı.

"Karıncalar mı? Ama neden karıncalar?"

Neden?

"Yıllardır karınca görmedim," diyorum.

"Prenses Hazretleri, yemin ederim bu denizci sizi hafife alıyor."

Lerzan bakışlarını üzerimden ayırmadan Metin'e dönüyor.

"Farkındayım." Sesinde karıncaları seyretmemi garipsediğini ele veren bir vurgu yok. "Yalnızca hafife almakla kalmadı, hakaret de etti bana."

Yanıldım. O da en az Metin kadar öfkeli. Artık hemen gide-

mem. Koltuğa oturuyorum. Metin yapmacık bir şaşkınlıkla bağırıyor:

"Buna inanmam." Gözlerinde oyundan aldığı tadı belli eden bir pırıltı var. Yeniden üzerime eğilerek soruyor: "Yoksa doğru mu?"

"Hayır."

"Yani Prenses'in yalan söylediğini mi iddia ediyorsunuz?"

Tekrar, "Hayır," diyorum.

Metin, Lerzan'a dönüyor. Artık iyice neşeli.

"Prenses Hazretleri, eğer yüz yıl önce yaşasaydık ve siz izin verseydiniz, denizci dostumuzu düelloya davet ederdim."

Lerzan bir süre susuyor. Kararsız, belki vazgeçecek. Bir adım atıp tam önüme geliyor. Gözleri! Hayır, vazgeçmeyecek.

"Size inanıyorum," diyor Metin'e bakmadan. Renklerini solduran o gölge yüzünden silinmiş. "Ama kandan hoşlanmam. Onun yerine... Buldum, benim için bu denizciyle kavga eder miydiniz?"

"Kavga mı?" Metin uzanıp genç kadının elini tutuyor. Omuzları insanı şaşırtacak kadar geniş. Birden onu güçlü birinden öte, yakın ve somut bir tehlike gibi algıladığımı fark ediyorum. "Dün gece güzel bir kadın için ölebileceğimi söylemiştim. Sizin için dövüşmek böyle bir çılgınlığın yanında nedir ki?" Sözlerini tamamlar tamamlamaz yüzünün erkek ifadesini daha da keskinleştiren bir gülümsemeyle ayağa kalkıp, tekrar bana dönüyor: "Bay denizci, ayağa kalkın ve kendinizi koruyun."

Kavga etmek! Hayır, ikisini de bu düşünceden vazgeçirmeliyim. Yerimden kımıldamıyorum. Kulaklarımda Raul'e yaklaştığımda işittiğim o çınlama var. Lerzan'a dönüyorum: Yüzü ifadesiz. Birdenbire eline geçirdiği fırsatı kullanacak, oyunu sonuna kadar seyredecek.

Gülümsemeye çalışarak Metin'e bakıyorum:

"Sizinle dövüşmemiz için bir neden yok."

"Bay denizci, lafı uzatmadan ayağa kalkın."

Artık gülmüyor. Aptallık bu. Kendini bir şaka olarak başlattığı düello fikrine kaptırdı. Lerzan'a gücünü gösterecek.

Sıkıntıyla sandalyede kımıldıyorum.

"Sizinle dövüşmeyeceğim."

"Neden? Yoksa efsane adam, kahraman denizci korkmaya mı başladı?"

Korku!... Evet, belki bu onu vazgeçirebilir.

"Evet," diyorum. "Korkuyorum."

"Yalan söylüyor." İkimiz de Lerzan'a dönüyoruz. Ayakta ve titriyor; gözleri bile sararmış. Bayılacak. Sesi düşüncelerimi bölüyor: "Korkmadığını biliyorum. Dövüşürse hem sizi, hem de beni ciddiye almış olacak."

"Ya!"

Metin'in yüzü önce şaşkınlık, sonra öfkeyle kasılıyor. İri bir denizaslanına benziyor: Falkland Adaları'nın kuzeyinde, Raul'le su almaya çıktığımız o küçük ve kayalık adada, dişilerinin arasında bir boğa gibi kükreyen o aygırdan farksız.

Yapabileceğim bir tek şey var.

"Lütfen," diye mırıldanıyorum. "İzin verin gideyim." Lerzan rüzgâra kapılmış köksüz bir ağaç gibi iki yana sallanıyor. "Bir hafta sonra beni hatırlamayacaksınız bile."

Gözlerinde küçük damlacıklar var. Birden ona acıyorum. Tutkunun nasıl bir işkenceci olduğunu henüz bilmiyor. Elimi uzatıyorum; görmüyor.

Dişleri birbirine vururken yeniden sesini duyuyoruz:

"Sizinle dövüşmeyecek."

"Belki gerçekten korktu," diyor Metin. "Bakın, nasıl yalvarıyor!"

"Hayır!" Lerzan'ın çığlığı öylesine kesin ki ayağa kalkarak hızla Metin'e doğru yürüyünce adam şaşkınlıkla geri çekiliyor. "Dikkatle bakın: Gözlerine, ellerine ve yüzüne. Kılı bile kıpırdamıyor." Sözlerini bitirip sanki ayakta duramıyormuş gibi tekrar sandalyesine oturuyor. "Ama ona bir fırsat tanıyalım." Gözleri bir kez daha üzerimde. Soruyor: "Ne istediğimi biliyorsunuz. Cevabınız nedir?"

Cevabım!

"Buna hakkınız yok," diye mırıldanıyorum. "Sizinki bir kişilik sorunu." Metin'in sözümü kesmek için araya girmesine aldırmadan devam ediyorum: "İnanın, eğer karşı çıkmak yerine

ayaklarınızın dibine çöküp yalvarsaydım, beni tekmelerdiniz."

Lerzan sözlerimi bilmediği bir dildeymiş gibi boş gözlerle dinliyor. Canlı olduğunu belli edecek tek şey birbirine vuran dişleri. Bir süre susuyor, sonra, "Benim için dövüşün," diyor, "Herhangi bir kadın için dövüştüğünüz gibi." Sesi de gözleri gibi çağrıyla dolu. Hayır, bunu yapamam. Başımı sallıyorum. "Öyleyse bunu kendiniz için yapmalısınız," diye bağırıyor. Yine susuyorum. "Metin Bey, lütfen ona bir hanıma hakaret etmenin ne demek olduğunu öğretin."

"Prenses, iyi misiniz?"

Lerzan sayıklar gibi karşılık veriyor:

"Durmayın. Ona öğretin."

"Hay hay! Hey denizci, ayağa kalk ve kendini koru."

Artık her şey faydasız. Bakışlarımı parmağıma çeviriyorum.

"Koruyorum. İnanın koru..."

Sözlerimi bitirmeden sandalyeden havalandığımı hissediyorum. Düşündüğümden de güçlü, tek koluyla başardı... Bakışlarımız karşılaşıyor: Yanılmamışım, haremini genç erkekten korumak isteyen o denizaslanı kadar kızgın. Oysa, *"Çoğu kez kavga olmaz,"* demişti Raul. *"Genç erkek kavgadan kaçınırsa, aygır sakinleşir."* Bunu ona söylemeliyim.

"Yanıldık, Prenses Hazretleri, kavga bile olmayacak. Sanırım yalnızca bu korkak kahraman müsveddesini dövmemi seyretmekle yetineceksiniz."

Kolum! Kaslarım katılaşıyor. Artık beni havada tutamaz. Bakışlarımı Metin'in şaşkınlıkla açılmış gözlerinden Lerzan'a çeviriyorum. Güzel, Dehler'in rüyasında bile göremeyeceği kadar güzel bir kadın. Güleceğim, gülüyorum. Dudaklarımdan boğuk, kontrol edemediğim bir kahkaha fırlıyor.

"Gülüyor."

Kimin konuştuğunu ayırt edemiyorum. Duygularım çevreyi yeniden algılamaya başladığında kendimi çimlerin üzerinde yatarken buluyorum. Şakağım! Elimi başıma götürüyorum. Demek tokadı seçti... Aşağılamak istiyor. Yumruk atmalı, diye mırıldanıyorum kalkarken. Ayaklarımın üzerinde dengemi bulur bulmaz denizaslanı bağırıyor:

"Kendini korusana!" Tekrar gülüyorum. Beynimdeki o sesin çınlamasına dayanamayacağım artık. "Sana söylüyorum," diyor Metin. "Ellerini kaldır."

Lerzan? Nerede? Hayır, olamaz... Yanımdaki Asım... Ellerimi aşağıya indirip, "Yumruk," demeye çalışıyorum. "Bayılmam için yumruk atmalısı..."

Sözlerimi ağzımın üstüne rastlayan darbe kesiyor. Dudaklarımın parçalandığını, genzimin kanla dolduğunu hissediyorum. Çimlere doğru savrulurken arkamdan tiz bir ses yükseliyor:

"Hayır! Yeter, bırak onu!"

"Hâlâ gülümsüyor. Onu geberteceğim."

Bağıran Metin olmalı. Belki de Asım... Yana dönerek yuvarlanıyorum. Sanki sonsuza kadar düşeceğim...

Dakikalar sonra, bahçe yeniden sessizleştiğinde sırtüstü yatıyorum. Lerzan, gözlerinde o zamana kadar görmediğim bir bakışla eğilmiş, "Çok inatçısınız," diyor.

İnatçı! Bayılmadan önce duyduğum son sözleri bu oluyor...

- 4 -

Lerzan Bender'in ifadesi:

"Benim için dövüşmesini istedim. İstediğim buydu. O anda asıl istediğimin o olduğunu bilmiyordum. Evet, onu istiyordum. Ama o beni reddetti. Oysa her şey, her şey ne kadar farklı olabilirdi. Metin'in ona vurmasına, yere düşürmesine izin verdi. Neden, neden yaptı?"

"Lerzan Hanım! Sigarayı seviyorsunuz. Şu paketten yakın... Evet. Demek Metin'e karşı koymadı? Peki, yalvardığı, korktuğu doğru mu?"

"Hayır! Gerçi korkuyorum dedi, ama yalandı. Kavga etmek istemiyordu. Sadece gülmekle yetindi."

"Güldü mü?"

"Evet."

"Neyse, bu da dostumuzun garipliklerinden biri olmalı. Korkut Laçin, Metin Giritli'ye karşı koymadı dediniz. Hiçbir şey yapmadı mı?"

"Hayır... Ama, durun. Bir ara Metin onu havaya kaldırınca sol eliyle Metin'in bileğini tuttu, hatta büktü. Evet, büktü, çünkü Metin onu bırakmak zorunda kaldı."

"Sol eliyle?"

"Evet, sol eliyle. Neden sordunuz?"

"Sol omzunun kırık olduğundan hiç söz etti mi size?"

"Hayır, ilk kez duyuyorum."

"Peki, sonra ne oldu?"

"Metin, onu tekmelerken araya girmeye çalıştım. Biri kolumdan tuttu. Geri döndüm; Asım'dı. Geldiğini fark etmemiştim. Sonra bağırdığımı hatırlıyorum. Bağırınca Metin, Korkut'u bıraktı, sonra..."

"Sonra?"

"Sonra yine güldü ve bayıldı. onu Asım'ın yardımıyla salona taşıdım. On beş dakika kadar baygın kaldı. O on beş dakika boyunca hep sayıkladı."

"Sayıkladı mı? Neler söyledi?"

"Pek anlayamadım. Ama karıncalardan, Tanrı'nın amaçlarından söz etti."

"Tanrı'nın amaçları mı? Ne demek bu?"

"Bilmiyorum."

"Peki, Asım Hacıoğlu o sırada ne yapıyordu?"

"Bu soruyu neden sordunuz?"

"Sormamam mı gerekiyordu?"

"Hayır, ama Asım, Korkut divanda baygın yatarken çok garip bir şey yaptı. Üzerine eğilmiş onu dinlerken, birden ayağa kalkıp sıçrayarak bağırmaya başladı."

"Bağırdı mı?"

"Evet. 'O sırrı, o sırrı, bulamadı,' diye bağırıyordu!"

"Sır!"

"Evet, sır dedim. Neden durdunuz?"

"Lerzan Hanım, dün sabah hastanedeki Doktor da Korkut'un

sır, diye sayıkladığını söyledi. Onu hatırladık. Ama karıncalardan ilk siz söz ediyorsunuz. Kanaryalar, karıncalar, Huan mı, Ruan mı, diye biri... Evet, bir de Dehler var. Anlaşılan bütün bunların anlamını öğrenmek için Korkut Laçin'in kendine gelmesini beklemek zorundayız... Bu arada, Korkut baygın yatarken, ya da başka bir zaman, Asım size hiç Korkut'un onu öldürmek istediğinden söz etti mi?"

"Öldürmek mi? Hayır."

- 5 -

Ilıca, 25 Temmuz 1983

Karıncalar kesik ve titrek hareketlerle, ama hep düz bir hatta ilerliyorlardı. Belki de mantıklı ve inançlı oldukları için. Zeus'a karşı direnen krallar kadar soylular. Kanaryalar! Tanrı, ötsün diye yaratttı onları. Ya insanları? Dehler, insanı yaratırken Tanrı'nın amacı olduğuna inanmadığını söylemişti: *"İşte bu nedenle kendi amacımızı arayıp bulmak zorunda kaldık ve Tanrı'nın amacını aştık. İnsanlığın canına da sıçtı bu bence. Hayvanlar daha şanslı; şu Raul'ün uyuz kedisi bile. Onların tek amacı var: Yaşamak, soyunu sürdürmek. Amaçlarını Tanrı seçti. Bu nedenle yansız ve doğal. Gel, bir de bize bak: İyi-kötü, güzel-ikircikli: İşte sen! Hem yerini hayvanlarla değiştirmek istersin, hem de dünyanın, bu gezegenin kaderini düşünmeden yaşamak mümkün değil, dersin. Biri bu gezegeni düşünmese yok mu olur sanıyorsun? Var olmak beni senin gibi bir seçim yapmaya zorlamıyor, anladın mı dostum? Aradığın sırla da ilgilenmiyorum. Ben Wilhelm Dehler, dünyanın en çirkin Alman'ı, senin aksine salt insan olmakla yetinebiliyorum. İnan, bu gezegende kurtarmaya değecek hiçbir şey yok..."*

Gemi bir meridyen düzlemine düğümlenmiş ufka doğru ilerliyordu, Dehler nutkunu sürdürürken. Karıncalar? Gemide hiç karınca yoktu. Kanarya beslememe karşı koyan da oydu: *"Kanaryalar her on günde bir değişen iklimde yaşayamazlar..."*

"İyi misiniz?"

Dehler! Hayır, bu o değil. Kirpiklerimi aralıyorum. Işık gözbebeklerimin içindeki karanlıkta sürüklenen belli belirsiz görüntüleri, sessiz konuşmaları dağıtıyor. Bir kadın! Lerzan'ın düzgün hatlarını Dehler'in kabarık, kızıl sakallarının örtemediği çirkin yüzünden ayırmaya çalışıyorum.

"Bayıldınız."

Acele etmeden kaslarımı yokluyorum. Bacaklarım, kollarım çağrıya cevap veriyor. Ağrıyan başım ve göğsüm; dilimi kanayan dudağımdan çekip kadına dönüyorum: Bir tabloya benzeyen yüzü daha da incelmiş, renkleri solmuş; ama ağlamıyor. Şaşırıyorum; birden ağlamış olmasını istediğimi fark ediyorum. Bahçede değil, salondayım; Metin gitmiş olmalı. Ya Asım! Onu gerçekten gördüm mü? Yatırıldığım divandan doğruluyorum.

"Benim için canınızın acımasını göze aldınız. Şunu tutun." Uzattığı pamuğu dudağımın üstüne koyuyorum. "Çok garip, yüzünüz ne kadar ifadesiz. Ne acının, ne öfkenin izi var." Ayaklarımı yere basıyorum. Lerzan bir kez daha soruyor: "Neden karşı koymadınız?"

"Bilmiyorum."

"Benim için yaptınız, değil mi?"

Hayır, kendim için. Bunu ona söylemeliyim. Söylüyorum:

"Hayır." Elini dudağıma uzatıyor. "Gitmeliyim," diyorum. "Yalnız kalmak istiyorum."

"Yalnız kalmak mı istiyorsunuz? Sizin altıncı duygunuz gerçekten yalnızlık."

Altıncı duygu! Nereden öğrendi? Bunu Maggie söylemişti. O akşamüstü; koridora çıktığımızda laboratuvarın pencerelerini şiddetli bir yağmur dövüyordu, öfkeliydi. Hayır, belki o da yalnızdı. Asım; evet, koridorda ikimizden başka yalnızca o vardı.

"Asım," diye mırıldanıyorum. Lerzan elini uzatıp pamuğu dudağımdan alıyor. "Söylediklerini ciddiye almayın."

Cevap vermeden önce üstdudağıma yeniden pamuk yerleştiriyor. Parmakları! Ona dokunabilsem. Ama gideceğim.

"Oysa o, sizi çok ciddiye alıyor." Uzattığı sigarayı geri çeviriyorum. "Özellikle kadınlar konusunda. Ona dikkatli olacağıma söz verdim."

"Sizi kışkırtıyor," diyerek sözünü kesiyorum. "Tanıdığım kadınların çoğu liman fahişeleriydi."

Lerzan, "Ya o sır," diye atılıyor. "Bir sırrınız varmış."

"Sırrım yok," diyorum. "Ne anlattıysa hep birer tahmin."

"Kendinizi bir şeylere zorunlu hissettiğinizi söyledi. Kurtarmak gibi."

Ayağa kalkıyorum. Tam karşımda büyük bir ayna var. Lin-Li haklıymış: Dehler olmasa böyle bir yüze tahammül etmesi mümkün değildi.

Kapıya yürüyorum.

- 6 -

Asım Hacıoğlu'nun ifadesi:

"Demek Korkut Laçin alçağın birisi ve ondan bu yüzden nefret ediyorsunuz."

"Evet."

"Onu bize anlatır mısınız?"

"Anlatmak mı?"

"Sizin düşüncelerinizi de bilmek istiyoruz. Ferzan ve Lerzan Hanımlar bize ilginç şeyler anlattılar."

"Sadece onlar mı? Başkaları da sizlere onunla ilgili çok şey söyleyeceklerdir. Efsane adam, kahraman, kurtarıcı gibi... Ama o sadece bir tacirdi: Korku taciri. Bir ağacın tepesine çıkıp kuyuya atlayarak saldığı dehşetle hepimizi satın aldı. O gün, o lanet akşamüstü, hepimizi cesaretinin önüne kattı; bizi içimizdeki, beynimizdeki korkuyla esir aldı. Kendimizi korku karşılığında ona teslim ettik. Çünkü O bize korkunun yenilebileceğini, geçiciliğini kanıtladı. Doğrusunu söylemek gerekirse, korkuyla istediği gibi oynayabiliyordu. İşte o rolle bize cesaret sattı. Hepimiz onun sayesinde cesaret kazandık. Ne saçmalık!

"... Kaybedeceği ya da kazanacağı bir şeyi olmayan biri ne yapabilir? Korkut'un kahramanlığının, cesaretinin, kurtarıcılığının nedeni işte budur. Hep düşünmüşümdür; onu böylesine,

göründüğünden de güçlü yapan neydi? Yenilmezlik duygusu. Evet, Korkut'u asla yenemezdiniz; çünkü yenilmek bir şeyler kaybetmektir. Oysa onun yalnızlığından başka kaybedecek hiçbir şeyi yoktu. Evet, sadece yalnızlığı vardı ve biz hayatımızda yalnızlığı onun kadar ustaca kullanan, karşısındakine bir meziyetmiş gibi kabul ettiren bir başkasını görmemiştik.

... Evet, zaman zaman onu öldürmeyi düşündüm. Ama bunu düşünen tek kişi ben değildim. Aslında bilinçaltında herkes onu öldürmeyi düşlerdi. Dediğim gibi, bunu sadece ben yüksek sesle söylemeye cesaret ettim.

"Çok heyecanlanıyorsunuz. Ama hâlâ Korkut Laçin'den neden nefret ettiğinizi açıkça söylemediniz."

"Nefret! Evet... Acaba anlatacaklarım size mantıklı gelir mi?... Demek dinlemek istiyorsunuz? Peki; ondan nefret etmemin nedeni biraz önce çıkarmamı istediğiniz şu gözlük."

"Gözlük mü?"

"Evet, gözlük; işte çıkardım. Neye benziyorum? Gözlerimin patlaklığını, çirkinliğini görebiliyor musunuz? İğrenç, değil mi? Ben bu gözlüklere iki yaşımdan beri katlanıyorum; gözlerime ve gözlüğüme. Okulda bana kör derlerdi. Gerçekten, gözlüksüz bir körden farkım yoktur. Gözlüğüm de bastonumdur benim. Yıllar önce, bir gün bu kör, okuldan kaçmaya hazırlanan birkaç kişiye katılmaya karar verdi. Perşembeydi: O akşam dünyanın boyutlarını küçülten, otuz santim ötesindeki her şeyi bulanıklaştıran, onu dar bir hücreye kapayan sakatlıktan kurtulacaktı; okuldan kaçıyordu. Hayatında ilk kez gözlüğünü tehlikeye atıyordu; duvarın üstünden aşacaktı..."

"Korkut sizi istemedi."

"Hayır. O akşamüstü hayatımın en önemli kararını vermiştim... Ama kimse bana aldırmadı. Yine bir kördüm onlar için. Onlara katılmaya karar vermeme şaşırmış bile görünmediler. Hiçbiri benimle konuşmadı. Akşam yemeğinden önce kendimi saçmasapan bir nesne gibi hissettim. Etüde girerken beni küçümsediklerini biliyordum. Ama o gün küçümsenmeye katlanamazdım. Dışarıya çıkıp Başmuavin'e gittim..."

"Sigara ister misiniz?"

"Hayır, devam edeceğim... Doğrusunu söylemek gerekirse, Başmuavin bana bir muhbir gibi davranmadı. Aksine, rahatsız olmuşa benziyordu. Sanki haberi bir başkası verse daha çok sevinecekti. Oysa Korkut'u, o elini sobaya koyma hadisesinden sonra suçüstü yakalamak istediğini biliyordum. Ona grubun içinde benim de bulunduğumu ve yakalandığımızda bana ayrıcalıklı davranmayacağına söz verirse kaçacakların adlarını ve yerle, saati bildireceğimi söyledim. Şaşırdı. Ama istediğim sözü aldım. Odadan çıktım ve akşam koruda yakalanıncaya kadar kimseyle konuşmadım. Öğretmenler odasının yanındaki o küçük odaya hapsedildiğimizde mutluluktan çıldırıyordum. Ama yine de eksik bir yan vardı sevincimde. Kimsenin o felaketi hazırlayanın ben olduğumu bilmemesi, içimdeki o küçümsendiğim duygusunu yeniden canlandırıyordu. Hepsi öğrenmeliydi!"

"Asım Bey, bağırmayın. Sakin olmaya çalışın."

"Peki, peki... Tam o sırada Hasan, Zeki'den kuşkulandı. Hasan çok iri ve kuvvetlidir, yumruğunu kaldırdığında atıldım. İstediğim fırsat kendiliğinden ayağıma gelmişti. Hem her şeyi açıklayabilecek, hem de bunu Zeki'yi kurtarmak için yaptığımı göstererek yürekliliğimi kanıtlayacaktım. Ayağa kalkıp Korkut'un gözlerinin içine bakarak anlattım her şeyi. Hasan iri pençesiyle boğazımı tuttu. Ama ben mutluydum. Zeki, rahat nefes almıştı; kurtulduğu için bana minnetle bakıyordu. Ötekilerse öfkeden çıldırıyorlardı. Sonunda hepsi varlığımdan haberdar olmuştu. Hasan'ın elleri ensemi, boynumu acıtıyordu, ama acı vız geliyordu bana. Sonunda çemberi kırmış, hayatla, gözlüksüz bir bağ kurmak üzereydim. Ama... Ama o gelip beni kurtardı. Dövülmeye bile değer bulmadı beni. Küçümsedi."

"Biraz garip değil mi? Korkut Laçin sizi kurtarmış. Ona minnettar olmalıydınız. Oysa siz ondan bu yüzden nefret ediyorsunuz."

"Minnet! İşte, sorun buydu. Ona borçlu olmak istemiyordum, ondan beni kurtarmasını istememiştim, ona muhtaç değildim. Beni satın almaya kalkıştı. Minnet; bu ne benim ödeyebileceğim ne de onun tahsil etmek isteyeceği bir borçtu."

Yalnızlık! Dehler'e, *"Özgürlüğün kendisidir,"* dediğimde, *"Saçma,"* diye karşılık vermişti. Belki de haklıydı. Ama şimdi özgürlüğün anlamından emin değilim. Özgürlük sözcük anlamından öte bir şey taşımıyor; eskiyen bir fikir gibi belirsiz artık. Ama yalnızlığım... Raul! *"Saatlerdir yalnızdım, yalnızlıktan korkuyorum,"* diye bağırmıştı, o karanlık ambarın içinde. Bağırmış mıydı? Belki de fısıldamıştı. Hatırlayabilsem, o on dakikayı hatırlayabilsem!

Dudağımdaki kanı dilimle silip ağaçların altındaki gölgelere doğru yürüyorum. Ağrılar! Artacak, şakaklarımdaki beynime, kaburgalarımdaki sırtıma saplanıyor. Durup göğsüme yerleşen basıncı hafifletmek için art arda nefes alıyorum.

"Onu da korkuttun."

Arkamdan fırlatılan bir bıçağı hatırlatan sesle titriyorum. Asım ve hep onunla birlikte olan geçmişim tam arkamda. Dilimdeki pıhtıları temizleyip yutkunarak geri dönüyorum. Evet, o: Hangi karanlığa sığınırsam sığınayım hiç peşimden ayrılamayan tehdit. Bunu o da biliyor.

"Hadi gel, sana bir içki ısmarlayayım."

Elimi gözlerime götürüyorum. Yıllarca önce neyse, yine karşımda öyle duruyor: Alışılmamış kalınlıkta bir gözlük, gizli bir tehdidi andıran ses, kulaklarının altındaki çukurda kaybolan sert hatlı çene kemiği ve bir balığı hatırlatan yana doğru fırlamış yanaklar.

"Görünüşe bakılırsa, seni epeyce hırpalamış." Cevap vermiyorum. "Az önce çıkarken karşılaştık, epeyce korkmuşa benziyordu."

Sesinde uzun yılların biriktirdiği çekingenliğin izi yok. Birden Metin'e Lerzan'la olduğumu haber verenin o olduğunu düşünüyorum.

"Arabayla gidelim," diyor.

Kaldırıma park etmiş arabaya binmeden ona dönüyorum.

Varlığı, karşılık vermek istemediğim bir soru gibi batıyor beynime. Onunla konuşmak zorundayım; istemesem bile o zorlayacak beni.

Bar, otelin alt katında, restoranla lobiyi birleştiren koridorun ortasında; Asım sağır duvarın önündeki koltukların birine yerleşip, oturmamı beklemeden konuşmaya başlıyor:

"Altı yıl! Seni en son mahkemede görmüştüm." Oturunca şikâyet etmeyen bir sesle soruyor: "Cezaevinde neden benimle görüşmeyi reddettin?"

"Seni Erzincan'a ben çağırmadım," diyorum.

Başını aynı fikirdeymiş gibi sallıyor, sonra gülümsüyor. Yine garip bir görünüşü var: Koyu ve kalın gözlükleri, seyrek saçlarının uzattığı yüzüne zorla yerleştirilen bir maskeyi andırıyor.

"Açıksözlülük; hep böyleydin. Nefret ettiğim özelliklerinden birisi de budur." Sözlerine masaya yaklaşan garsonla konuşmak için ara veriyor. Ne içeceğimi sormadan ısmarlıyor içkileri. "Neden döndün? Aslı için mi?"

"Hayır," diyorum.

"Sana borcumu ödedim. Artık minnettar değilim sana."

Borç! Onu rahatsız eden bu olabilir mi?

"Borcun yoktu," diyorum. "O parayı unutmadım. Borçlu olan benim."

"Yine o kamburu buldun, değil mi?" diye soruyor.

Beni izletti. Birden o ağrı kolumdaki yerine yerleşiyor. Telaşlanmamalıyım.

"Gideceğim," diyorum. "Bunu bil yeter."

"Öyleyse yine paraya ihtiyacın olacak. Geçen seferki gibi. Ve sen bu kez parayı Sedat'tan almayı düşünüyorsun." Başımı eğiyorum. "O zaman senden kaçmıştı, şimdi de yok." Beklemeden ekliyor: "Sana o parayı ben verebilirim."

"Hayır," diyorum. "Sedat'ı bekleyeceğim."

"Yangından sonra ortalıktan kaybolmuştu, hatırlamıyor musun? Bu kez de bir mazeret bulacaktır. Ona güvenilmeyeceğini öğrenemedin mi?" Cebimden sigara çıkarıp yakmamı bekliyor. "Laboratuvarı neden yaktınız?"

Kımıldamaya çalışıyorum. Neden sordu? Sanki kontrolsüz

bir hareket yaparsam yıllardır peşinden koştuğu cevabı öğrenecekmiş gibi titriyorum, sonra zorlukla, "Laboratuvarda yalnızdım," diyorum.

"Yalan. Yanında başkaları da vardı."

Bakışlarımı ona çeviriyorum. Kımıldamadan, iri bir aynayı andıran koyu gözlüğüyle bana bakıyor. O olabilir mi?

"Hasan'ı ihbar eden sen miydin?"

Önce bekliyor, sonra tiz bir sesle karşılık veriyor:

"Evet. Ama yararı olmadı. Çünkü bütün suçu sen üstüne aldın."

"Orada yalnızdım," diye tekrarlıyorum.

"Onu da kurtardın. Senin gibi biri o zavallıyı kurtarmaz mı?" Garson içkileri getirince susuyor. Kadehi alıyorum. Alkol dudağımdaki yaradan kolumdaki ağrıya karışıyor. "O alçağın kurtulmasına yardım ettin."

"Ondan neden nefret ediyorsun?"

"Çünkü," diye bağırıyor. Solumuzdaki masada oturan yaşlı çiftin bizden yana döndüğünü hissediyorum, "O salak ertesi gün gelip gözlüğümü kırdı."

"Korktun," diyorum. "Başmuavin'e gitmenin nedeni buydu. Duvardan atlamak istedin, ama korktun. Senin sorunun gözlüğün değil, korkaklığın. Anlamı..." Üzerime atılacakmış gibi vücudunu öne doğru savuruyor. Sakinleşmeli; onu yatıştırmalıyım. "Herkes korkar," diyorum.

"Ya sen? Sen korkar mısın?"

Ben! *"Senin sorunun korkuyu tanımamış olman,"* demişti Dehler. Yine de, "Evet," diyorum aceleyle.

Asım elini çıkaracakmış gibi gözlüğüne götürüyor. Sonra, "Yalan," diye mırıldanıyor. "Metin'den bile korkmadın."

Demek Lerzan'la konuştu. İçkiyi acıya aldırmadan dudaklarıma götürüp, "Onları yatıştırmalısın," diyorum. "Birkaç gün sonra gideceğim." Susuyor. "Anlamalarına yardım et. Ben ka..."

Bağırarak sözümü kesiyor:

"Keşke inanabilsem. Ama inanmak budalalık olur. O mikrop, kurtarıcılık kanında var. Sanki bir..." Sözlerine ara verip aradığı sözcüğü bulmak için kendi kendine mırıldanıyor: "Ref-

leks, içgüdü..." Sonra birden susuyor. Yeniden konuşmaya başladığında kulaklarımı titrek, kararsız bir ses dolduruyor: "Hemen gidersen istediğin kadar para verebilirim; düşünemeyeceğin kadar çok. Dinle! Dedemin, babamın zenginliğini hatırlıyor musun? Şimdi o serveti iki kez satın alabilirim..."

Devam ediyor, ama artık onu dinlemiyorum. Hemen gitmemi isteyenlere o da katıldı. Neden?

Elimi kaldırıp onu susturuyorum:

"Neden hemen buradan ayrılmamı istiyorsun?"

Şaşırıyor. Yine de karşılık veriyor:

"Çünkü Lerzan, Sedat'tan ayrılmak istiyor. O salak önce direndi, ama bu kez razı olacak. Seni görünce tıpkı eskiden olduğu gibi arkana gizlenip senden yardım istemeye kalkışabilir."

İnsanı, en azından beni güldürecek kadar gülünç bir mantık bu. Kendimi tutamayıp gülüyorum.

"İyi, ama eğer Lerzan ayrılmak istiyorsa ben ne yapabilirim?"

Asım, "Bilmiyorum," diyor hemen, "Tehlikeli olan da bu: Ne yapacağını kestirememek. Bu nedenle gitmelisin, her şeyi içgüdüne bırakamayız."

'Mayız!' Çoğul eki bu. Kolum omzumdan kopup kucağıma düşüyor. Sormalıyım.

"Bu boşanma neden seni bu kadar ilgilendiriyor?"

Kahkahası sözlerimi sarıp yutuyor. Kadehi masaya bırakıyorum. Asım artık yalnızca bir ses, art arda boğuk kahkahalarla süren, boşluğa fırlamış bir hançeri hatırlatan bir ses.

"Sedat'tan da öç almak istiyorsun."

"Öç almak mı?" diyor Asım. "Öcümü..." Sözcükleri kahkahasından zorlukla kurtararak konuşmasını sürdürüyor: "Öcümü en az üç kez aldım. Neyi var, neyi yoksa, Mesut'la Hasan'ın dükkânları da dahil, hepsi benim artık."

"Ya karısı?" diyorum. "Öcünün eksik kalan yanı bu mu?"

Lerzan'dan söz eder etmez gülmesi bıçakla kesilmiş gibi susuyor. Zayıf noktası bu, unutmamalıyım.

"Hayır, Lerzan bu... Bu meseleye karıştırılmayacak kadar değerlidir," diye kekeliyor. "Sedat'tan boşanır boşanmaz evleneceğiz."

O ve Lerzan! Konuşmanın buraya varacağını bilmeme rağmen yine de garip bir şaşkınlıkla irkiliyorum. Kolum iyice hissizleşiyor. Nefesimi tutarak bekliyorum. Omzumdaki sinirler tek tek acıyor; ona zarar vermemeliyim. Bir ter damlası saçlarımın dibinden yuvarlanıp başıma düşüyor. Hayır, kendimi kontrol etmeliyim. Gözlerimi içki kadehinden kaldırıyorum. Asım korkmuş gibi vücudunu geriye çekerek koltuğa yaslanmış.

Uzun bir süre ikimiz de susuyoruz, sonra, "Ona ne vaat ettin?" diye soruyorum.

"En çok istediği, ona en çok yakışan şeyi: Özgürlüğünü." Sesi, sessizliğin aramıza yerleştirdiği gerginlikten kurtulmanın sevinciyle titriyor: "Ona elimi bile sürmeyeceğim, isterse beni aldatabilecek. Ama benim olacak. Tıpkı değerli bir tablo gibi; hep gözümün önünde. Gece ve gündüz. İnan..." Soluğu tıkanmış gibi durup derin bir nefes alıyor, "Hiçbir şeyi böyle istememiştim. Ona isteyeceği, isteyebileceği, düşünebileceği her şeyi vereceğim. Anlı..." Bakışlarımız karşılaşınca birden susuyor. "Aman Tanrım, sen, sen bana engel olacaksın; biliyorum."

"Gideceğim," diyorum devam etmesini engelleyerek. "Herkese bunu tekrarlıyorum. Sedat gelir gelmez..."

"Daha önce," diyerek sözümü kesiyor. "Yemin ederim ki onu göremeyeceksin."

Gözlerimi bakışlarından kaçıramıyorum. Solungaçlarını kımıldatan bir balık gibi garip bir hareketle omuzlarını titretiyor.

"Sakin olmalısınız, hepiniz."

"Ne o! Yalvarıyor musun? Yoksa ünlü Korkut bir körden mi korkmaya başladı?"

Korku! Onu her görüşümde rahatsız olmamın, her karanlığın içinde ona rastlamamın nedeni ne olabilir? Omuzlarımı silkiyorum. Korkuyu o küçük kız için duvara tırmandığım gün, gözlerinde parıldayan o bakışın içinde yitirdim ben.

"Kalkalım," diyorum yüzüne bakmadan.

"Maggie'yle yattın mı?"

"Erzincan'a bunu sormak için mi geldin?"

"Evet," diyor aceleyle. "Bana cevap ver! İkinizin üçüncü kattaki o odada iki saat yalnız kaldığınızı biliyorum. Sizi gözetledim."

Ayağa kalkıyorum. Gitmeliyim. Ama bekliyorum. Maggie'yi hatırlayabilecek miyim? Yüzü inceydi. Gözleri... Hayır, o da karanlığın içinde kayboldu. Ya sesi? *"Neden?"* diye sormuştu, sesini mırıldanıyorum.

Kendi kendime konuşur gibi mırıldanıyorum.

"Kuyuya neden atladığımı merak etmişti. Hepsi bu."

"Onunla yattın mı?" diye üsteliyor Asım.

"Neden?" diye sormuştu. Yalnızca bunu ve bulutların kararttığı odada yüzünün olduğundan da beyaz göründüğünü hatırlıyorum.

Asım da ayağa kalkıyor.

"Şimdi burada." Omzumu kaldırıyorum. Artık geçmiş beni ilgilendirmiyor. Bunu bir anlayabilse. "Metin'le evli olduğunu biliyor muydun?" Şaşkınlığımı gizleyemiyorum. "Şimdi boşandılar, ama Maggie hâlâ Çeşme'de."

"Yalnızca elime, elime dokundu," diyorum, onu duymamış gibi.

"Dışarıya çıktığında ağlıyordu."

Ağladığını da hatırlamıyorum. Ama ona istediği karşılığı vermemiştim. Zayıf ve çaresizdi, inanacağı bir şey istiyordu.

"Ona ne yaptın?"

Asım'a dönüyorum. Karşımda ve şaşkın.

"Yalnız kalmak istediğimi söyledim."

Sözlerime inanmış gibi ayağa kalkıp, hesabı ödüyor. Dışarıya çıkıyoruz. Sıcak dayanılmayacak kadar artmış. Arabaya biniyor ve otele kadar konuşmadan yol alıyoruz.

Meydana varınca arabayı durduruyor. İniyorum. İlk adımımda tekrar onu duyuyorum:

"Korkut!" Tehlikedeymişim gibi hızla geriye dönüyorum. "O sırrı bulamadın, değil mi?" Cevap vermeme kalmadan devam ediyor. "Aradığını biliyorum. Cengiz Bey'in son sömestrde sınıfa okumadığı kompozisyonda o sırdan söz ediyordun, değil mi?"

"Peşimi bırak," diyebiliyorum yalnızca. "Gideceğim."

"Peşinde olan biri daha var." Sormama fırsat vermeden tekrarlıyor: "Bir hayalet." Eli gözlüğüne gidiyor. Çıkaracak: Çıkarı-

yor. Gözlerinin iğrenç olduğunu düşünürken sözlerini tamamlıyor: "Eminim, evet, seni öldürmek istediğinden eminim."

Hayalet! Geriye dönüp yavaş adımlarla otele yürüyorum. İçeriye girerken arkamdan bir araba sesi yükseliyor.

Giriş loş ve insanı kavrayan bir serinlikle kaplı. Kaburgalarımın ağrısına aldırmadan kollarımı iki yana açıp merdivenlere yürüyorum.

Oda koyu bir karanlığın içinde, yavaş adımlarla pencereye yürüyüp camı ve kepenkleri açıyorum. Dışarıda ışık her şeyi beyaza boyamış, nesneleri gerçekliğinden soymuş. Göğsüme çarpan sıcaklıkla yatağa geri dönüyorum. Hayatın sırrı! Uzanırken kulaklarımda bu sözcükler var. *"Sır mır aramaya kalktıysan boku yersin,"* demişti Dehler. *"Her sırrın içinde bir aldanış pusudadır..."* İlk kez o zaman kızdım ona. Basık çenesine bakarak, *"İlkel bir hayvana benziyorsun,"* dedim. *"Neden?"* Ranzadan aşağı sarkıp, *"Çenen,"* diyerek üsteledim. *"Sende olmayan çıkık çene insan türünün en belirgin özelliklerinden biridir."* Belki de bu nedenle birkaç hafta sonra Lin-Li ile yatarken suçluluk duymuyordum. *"Alman o! Hem Alman, hem de kötü."* Lin-Li'nin tepkisi aşırıydı. Cevap vermeden ince ve kaygan derisine bakmakla yetindim. Dehler'e kötü denemezdi. İyi ile kötünün arasındaki ayrıma ilgisizdi o. Ancak insanlara inanıyordu. İnanışında bir eksiklik olsa da inancının belirsizliği zararsız değil miydi?

Gözlerimi kapayıp Dehler'le paylaştığımız dar, küf kokan kamarayı hatırlamaya çalışıyorum. Hiç açılmayan lomboz deliği, madeni komodinler, Lin-Li'nin genç gülümsemesiyle bir fahişeden çok utangaç bir hizmetçiyi andıran fotoğrafı... *"Onunla yattın mı?"* Sorduğunda gemi Lagos'tan az önce ayrılmıştı. *"Bordo'ya kadar karaya çıkamayacağız,"* diye mırıldanmıştı ardından. Dakikalar sonra sorusuna cevap vermediğimi görünce neşeli bir sesle gülmüştü. *"İyi miydi?" "İyiydi,"* dedim. *"Bali"deki dansöz kadar iyi miydi?"* Tekrar, *"İyiydi,"* dedim. *"Onlar kadar iyiydi." "Raul de öyle söyledi. Yılan gibi kıvrılıyormuş altında..."* Ona acımadım.

Kaburgalarımdaki ağrıyla yana dönüyorum. Sigara! Cebimden çıkarıp kâğıdı yırtarak tütünü dudaklarıma yerleştiriyo-

rum. Birden çöp sepetini hatırlayıp ayağa kalkıyorum. Aslı'nın notu hâlâ orada.

- 8 -

Aslı Bender'in ifadesi:

"Çoğumuz çektiğimiz acıya bağımlıyızdır. Ama Korkut'unki bağımlılık değildi; o acıya zincirlenmişti. Bakın, kurtulmak, unutmaya çalışmak, bunlar son derece normal, insanca tepkilerdi. Ama Korkut kurtulmaya çalışmadı, acıdan kopamadı. Eğer unutabilseydi, geçmişe arkasını dönebilseydi, sonuç böyle olmayacaktı. Unutmadı, ya da unutamadı. Ona bu fırsat verildiği halde yapamadı. Seçimi, acının üstüne kurulu bir hayattı dersem pek yanlış olmaz. Ama bilinçli bir seçimdi bu. Hatırlıyorum, bir keresinde, 'Unutmak bir çeşit vazgeçmektir,' demişti. Hayatımda onun kadar acı çeken, acıyla başı dönen başka birini görmedim. Acı onda vazgeçemeyeceği bir alışkanlık yapmıştı sanki. Belki bu yüzden kopamadı acıdan. İnsanlar tamamıyla kendilerine ait olan ve kimsenin elinden alamayacağı bir şeyden, o şey değersiz bile olsa vazgeçemezler. Onun tamamıyla sahip olduğu tek şey acıydı ve sevgiyle onun arasına hep bu girdi. Sonuç: Ulaşılamayan bir yalnızlık. Ona duygusuz derler; bunun nedeni çoğu kişinin onun içindeki tortunun kalınlığını, geçirimsizliğini ve gücünü anlayamamasındandır. Cesaretinin, korkusuzluğunun kaynağı da bence buydu. Ba..."

"Aslı Hanım, sözünüzü keseceğim. Psikiyatrist olduğunuzu biliyorum. Ama yine de sizi pek anladığımızı söyleyemeyiz. Korkut Laçin'in bütün davranışlarını şeyle, acı dediğiniz o duyguyla açıklıyorsunuz. Bize bu acının ne olduğunu söyler misiniz?"

"Haklısınız, acı yerine belki de geçmiş demeliydim. Baştan almaya çalışayım: Korkut'un imtihanları kazanıp parasız yatılı olarak ortaokula başlayıncaya kadar bir yetimhanede büyüdüğünü biliyor muydunuz? Demek öğrendiniz. İki yaşın-

da gelmiş o yetimhaneye. Altısına kadar, bir yetimhanede ne kadar olunursa, o kadar normal bir çocukmuş. Bunları yetimhanenin eski müdüründen öğrendim. Altı yaşına bastığında yuvaya küçük bir kız gelmiş; o kız için kendinden büyüklerle kavga etmeye, onun yüzünden cezalandırılmaya başlamış. Sonra bir gün, sanırım iki yıl sonra, genç bir çift yuvaya başvurup o küçük kızı evlat edinmek üzere alıp götürmüşler. Bu, Korkut'ta büyük bir şok yaratmış. Onu anlayabiliyorum; çaresizlikten çıldırmış olmalı. Yuvadan kaçmış; aslında öyle sanmışlar, oysa bir ağacın tepesindeymiş. Onu buluncaya kadar, tam dört gün, dört gece orada kalmış. Sonunda bekçi bulmuş onu. Müdüre haber verilmiş; müdür aşağıya inmesini söylediğinde Korkut ağacın altındaki içi su dolu kuyuya baş aşağı atlayıvermiş..."

"Durun!... Durun. Demek o zaman... İlk kez o gün!"

"Evet, Savcı Bey. Yedi yaşındayken ve tam üç kez üst üste."

...

"Günlerce hapsetmişler onu. Ama Korkut her seferinde bir yolunu bulup kaçıyor ve o ağacın tepesine çıkıyormuş. Sonunda ağacın dalını kesip kuyunun etrafını dikenli telle çevirmişler. Bir yıl sonra kuyu kuruyunca müdür, kendisi söylemek istemedi, ama benim anladığım kadarıyla, orasını bir hücre gibi kullanmaya başlamış. Yine bekçinin ifadesine göre, sonraki yıllarda Korkut cezalı olsun olmasın, zamanının çoğunu o kuyunun içinde geçirmeye başlamış."

"Vay canına, korkunç bir şey bu. Yedi yaşında bir çocuk!"

"Evet, çok dramatik. Belki ona erişebilmemizi sağlayacak geçit o kuyuya atlamasıyla o gün ebediyen kapandı."

"Sizce neden kuyuya atladı?"

"Verilebilecek bir tek cevap var: İntihar etmek istedi. Aslında bu olayın hayatındaki belirleyiciliği korkutucu. O dillere destan cesaretinin ardında da bence bu var. Bazı psikologlar cesaretin, ki cesaret bir anlamda insanın hayatını sürekli tehlikeye atmasıdır, özünde intihar dürtüsü olduğuna inanırlar."

"Yani siz şimdi, Korkut Laçin'in altı yaşından beri sürekli intihar etmek istediğini mi söylemek istiyorsunuz?"

"Bir anlamda, evet. Ama bu konudaki hiçbir yargıya doğrudur diyemeyiz."

"Kusura bakmayın, ama söylediklerinizden sadece bir varsayım. Bu cesaretini açıklasa bile kurtarıcılığa soyunmasını nasıl izah edeceksiniz? Eğer sürekli intihar etmeyi düşündüyse neden hep insanları kurtarmak peşinde koşsun?"

...

"Neden sustunuz?"

"Mantıklı bir soru, ben de mantıklı bir karşılık arıyorum. Belki Korkut gibi soyut bir kurtarıcılık kavramına sahip çoğu kahramanın sonunun ölüm olduğu noktasından hareket edebiliriz. Kurtarıcılık her türlü soylu açıklamasının ötesinde, bireysel planda kendinden vazgeçme, hayatını feda etme isteği değil midir? Nedense kendini hep borçlu hissetti ve hep bu borcu ödemeye çalıştı."

"Borçlu mu? Kime borçluydu?"

"Herkese, her şeye."

"Ama böyle düşünmesinin bir nedeni olmalı."

"Önemli olan nedeni değildi; böyle hissetmesiydi. Sanırım buna biraz da annem yol açtı."

"Anneniz!"

"Bakın, Korkut hayatında yalnız iki kişiye bağlandı: O küçük kız ve annem. Bizim eve hafta sonlarında gelmeye başladığında üçüncü sınıftaydı. Anneme bakışını hâlâ hatırlıyorum: Anlamını kavrayamadığı, ama değerini içgüdüsüyle hissettiği bir şeyin önündeymiş gibi hayranlıkla titriyordu. Biliyor musunuz, onu bir daha titrerken hiç görmedim. Sonraki yedi yıl, yurtdışına kaçıncaya kadar anneme bir köle gibi itaat etti."

"Bu davranışını açıklayabiliyor musunuz?"

"Sanırım, annem onun hiçbir zaman sahip olmayacağı bir eksikliği temsil ediyordu."

"Yani annenizi, annesi yerine koydu, öyle mi?"

"Belki, ama bence hayranlığının asıl nedeni, annemin ona iyi davranan ilk yetişkin insan olmasıydı. Yetimhane Müdürü'nü görseydiniz ne demek istediğimi daha iyi anlardınız. Sonuçta Korkut'un bu bağlılığı giderek kendini önce anneme, daha son-

ra da bütün insanlara borçlu olduğu düşüncesine yöneltti. Oysa borçlu biri varsa o da annemdir."

"Neden?"

"Onu bir bekçi köpeği gibi kullandı. Sedat o zaman da zayıf ve ürkek bir çocuktu. Annem Korkut'u Sedat'a göz kulak olacak, onu koruyacak bir köle gibi eğitti."

"Anneniz hakkında çok acımasız değil misiniz? Korkut'u sevmiş olamaz mı? O da sevgiye kar..."

"Hayır! Annemin onu sevdiği iğrenç bir yalandır. Ona Korkut'la evlenebileceğimi söylediğimde yüzünü görmeliydiniz. Korkut'tan nefret ediyor, onu küçümsüyordu."

...

"Korkut'la bu yüzden mi evlenmediniz? Yoksa o yangın mı engel oldu?"

"O istemedi."

"O?"

"Korkut."

"Nişanlı değil miydiniz?"

"Hayır, nişanlanmadık."

"Oysa ben..."

"Bakın, öğrenmek istediğiniz benim Korkut'la evlenmek isteyip istemediğimse, söyleyeyim: hem de çok. Hiçbir şeyi istemediğim kadar çok."

"Öyleyse?"

"Anneme karşı gelmedi. Belki Korkut'a ona ihtiyacım olduğunu, beni çektiğim acılardan kurtarmasını söyleseydim benimle evlenirdi. Ama bu dürüst bir davranış olmazdı. Benimle kendisi istediği için evlensin diye bekledim."

"Bu gelişinde karşılaştınız mı?"

"Evet."

"Ne zaman?"

"Sanırım 25'inde, evet 25 Temmuz'du."

"Emin misiniz? 23'ü olamaz mı?"

"Hayır, 25'iydi."

- 9 -

Ilıca, 25 Temmuz 1983

Ter, eriyen bir mum gibi boynumdan aşağıya süzülerek sırtımda toplanıyor. Kaldırımın kenarındaki ağaçların altına doğru yürüyorum. Gölgeler ağaçların köküne saplanan ince sopalara benziyor. Adımlarımı hızlandırıyorum. İki yandaki evler sıcağın belirginleştirdiği sessizliğin içinde terk edilmiş mabetlere benziyor. Bahçeler? Sedat'ın evi de böyle bir bahçeydi. Sedat ve Lerzan... Lerzan'ı hatırlar hatırlamaz o kramp koluma yerleşiyor. Bir ağaca yaslanıp sigara paketini çıkarıyorum. Çevrede yalnızca ağustosböcekleri canlı. Sigarayı yakıp geriye dönüyorum. Sokak bomboş. Hâlâ peşimde mi? Kibriti yere atıyorum. Asım bu kez yalan söylemedi. Boğuk bir kahkaha dudaklarıma yükseliyor. Demek sonunda karşılaşacağız. Adımlarımı açıp Sedat'ların eski evine, geçmişe doğru yürüyorum.

On dakika sonra varıyorum eve. İlk göze çarpan değişiklik bahçede: Eskisi kadar bakımlı değil. Annesinin yokluğunun ilk işareti bu. Beklemeden arka taraftaki çardağa yürüyorum. Yolun iki yanındaki kırmızı, beyaz sardunyalardan da iz yok. Ya balıklar? Havuza bakıyorum: Balıkların yerinde kuru dallar yüzüyor; su yeşil yosunlarla kaplı. Çardağa doğru ilerliyorum. Koltuklar hâlâ eski yerinde. Ya Aslı? Sağa, bahçeye doğru dönüyorum: Kimse yok. Dışarıda olabileceğini düşünürken sehpanın üzerindeki kül tablası ilişiyor gözüme. Dolu; izmaritler evde olduğunu ele veriyor.

Sigarayı kül tablasına bırakıp yıllarca önce, o mayıs tatilinde onu dinlerken oturduğum koltuğa yerleşiyorum. Aslı'yı Çeşme'ye göndermişti; endişeliydi. Söze başlamakta zorluk çekiyor, çevresinde sıçrayıp duran köpekle ilgileniyordu. Yüzü her zamankinden değişikti; bakışlarını benimkilerden kaçırıyor, garip bir tik dudaklarını sürekli yana çekiyordu. Ama yanımdaydı; kokusunu, benim olan kokusunu duyabiliyordum. İstediğim yalnızca buydu: Yanında oturmak ve kokusunu içime çekmek; *"Haksızlık,"* diye başlamıştı söze. *"İkinize de. Seni sev-*

miyor, sevdiğini sanıyor." Sonra elini uzatıp saçlarımı okşamıştı. *"Belki de istediği sana tek başına sahip olmak."* Tek başına! Şaşırdığımı görünce eklemişti: *"Biliyorum, seni kıskanıyor."*

Kıskanmak! O gün ürpermiştim, şimdi de aynı duyguyla irkiliyorum. Yüzündeki o ifadenin anlamı neydi? Küçümseme! Hayır, yanımdaydı ve beni istiyordu. O akşam, o akşam sorabilirdim. Ama soramadım, korktum. Oysa...

"Artık annem yok."

Sıçrayarak geri dönüyorum. Aslı. Girişte ve ayakta; kayışını tuttuğu iri bir kurt köpeğiyle beni seyrediyor. Ne kadardır orada? Onu düşündüğümü fark etmiş olabilir mi?

Ayağa kalkıyorum.

"Demek sonunda geldin," diyor.

Hâlâ eskisi kadar canlı olan sesinde ne özlem, ne de sitem var. Giyinişinde rahatlığa verdiği önem her zamanki gibi belirgin: bol bir pantolon, rengi solmuş bir gömlek var üstünde. Hiç güzel olmadı. Ama yine de onu çekici yapan bir şey var. Melodi! Evet, sesindeki o melodi, sıradan kadın görüntüsünü silip, yüzüne garip bir derinlik katıyor...

Öne doğru bir adım atınca, "Evet," diyorum. "Geldim."

"Adı Kont." Elimi havaya kaldırıyorum. Köpek yavaş adımlarla koltuğa yanaşıyor. "Annesini hatırlıyor musun?"

"Kontes," diyorum.

Köpek hafif bir sesle inleyip ayaklarımın dibine uzanıyor. Elimi uzatıyorum, kokluyor. Tanışma merasimi biterken Aslı yeniden soruyor:

"Yanılmadım, değil mi? Annemi düşünüyordun." Cevap vermeden uzattığı eli sıkıyorum. Sessizlik ona beklediği karşılığı vermiş gibi, "Oturalım," diyor. Oturuyoruz. "Dudağına ne oldu?"

Yüzüme yaklaşan ele bakıyorum. Titremiyor. Öyleyse sakin. Parmağı dudağıma deyince, "Kazaydı," diyorum.

Gülüyor. Evet, onu çekici yapan gülüşü. Onunki kadar kulağa hoş gelen bir ses duymadım.

"Metin'in yumruğuyla, dudağın. Oldukça garip bir kaza." Bu kez ben gülüyorum, o susuyor. Köpek havlayınca, "Lerzan az

önce buradaydı," diyerek devam ediyor: "Sabah olanları anlattı." Sonra konuşmama fırsat vermeden ekliyor: "Sana âşık olmak üzere." Gözlerimi onunkilerden kaçırıyorum. "Ya sen?"

Ben!

"Ben seni görmeye geldim," diyorum sessizce.

"Epeyce beklettikten sonra." Ellerini, koyacak yer bulamamış gibi havaya kaldırıyor. "Çağırmasaydım gelecek miydin?"

Gelir miydim? Emin değilim.

"Bilmiyorum," diyorum.

Bir an ellerine bakıyor, sonra alçak sesle köpeği çağırıyor. Sigaramı yakıyorum. Gülüyor. Ama bu kez sinirli.

"Eğer..." Devam etmeden, sonunda koyacak yer bulmuş gibi, ellerini köpeğin sırtına yerleştiriyor. "Eğer o yangın araya girmeseydi benimle evlenecek miydin?"

Bunca yıldan sonra neden beni görmek istediğini biliyorum artık. Gözlerini buluyorum: Acıyla buğulanmış. Ağlamamalı. Doğruyu söylemeli miyim? Sesindeki o melodi belirsizleşiyor. Söylemeliyim. O hâlâ değerli benim için. Yıllardır beklediği cevabı veriyorum:

"Hayır."

Köpeğin sırtını okşayan elleri kasılıyor. Bu karşılığı almak için çağırdı beni. Sigaranın tadı kaçıyor; söndürmeden kül tablasına bırakıyorum.

"Neden?" Neden! Bu soruya verecek karşılığım yok. Susuyorum. "Neden?" diye tekrarlıyor. Yine susuyorum. "Annem mi?"

"Annen!"

"Eğer sağ olsaydı onu görmeye gelirdin, değil mi?" Gelirdim. Ama bunu ona söyleyemem. "Ona âşıktın, biliyorum."

Sözleri bir tokat gibi çarpıyor suratıma. Ter, boynumdan fışkıran ateşi sırtıma taşıyor. Âşık mıydım? Önemli olan, önemli olan bence...

İkinci tokat düşüncelerimi parçalayıp dağıtıyor:

"Onunla yattın."

Kolumu kucağıma çekiyorum; yine kopacak.

"Hayır."

Bağırıyorum ama sesim çıkmıyor.

"Hep doğru söylerdin, oysa bu kez..."

Sonunda bağırıyorum:

"Sus!"

Köpek korkuyla ayağa fırlayıp, Aslı'dan kurtularak bahçeye kaçıyor.

"O, 19 Mayıs tatilinde... O gün sizi gördüm."

Omzum parçalanıyor. Gözlerime kadar inen terden kurtulmak için kirpiklerimi kapıyorum.

"Yalnızca, yalnızca..." Boğazım kupkuru, yutkunmaya çalışıyorum. "Seninle evlenmenin yanlış olduğunu söylüyordu."

Aslı, "O gece," diye konuşmasını sürdürüyor: "Evet, o gece..." Birden o odayı hatırlıyorum. "Birbirinize sarılmıştınız." Ara vermeden tekrar soruyor: "Onunla yatmaya ne zaman başladın?"

Ne zaman? Maggie'yle o laboratuvarda yalnız kaldığımı anlattığım hafta sonu. Kuyuya onun için atladığımı biliyordu.

"Zavallı." Kirpiklerimi aralıyorum. Ayağa kalkmış. Zavallı olan kim? Ben mi, yoksa annesi mi? "Artık onu suçlamıyorum." Sesi inceliyor. "Bu epeyce zamanımı aldı. Otuz yedi yaşında, on yıldır erkeksiz bir kadındı ve sen vardın: Tehlikesiz ve en az Kontes kadar sadıktın ona. Belki onun yerinde olsaydım..." Sesini belli belirsiz bir hıçkırık bölerken o gün annesinin yaptığı gibi, elini saçlarıma götürüyor. "Ne kadar şanssızsın. Sen ve... Ben hep sanırdım ki..."

Sözlerinin sonunu unutup katıla katıla ağlamaya başlıyor. Annesi ağlamamıştı. Sırtımdaki lav böbreklerime doğru inerken ayağa kalkıyorum. Ona sarılmalıyım; bu, annesini yatıştırmıştı. Kollarımı kaldırıyorum. Hafif bir sesle inliyor. Aman Tanrım! Kokusu; evet, annesi gibi kokuyor.

Yalnızdın, diyecekken kucakladığım kadının Aslı olduğunu fark edip, "Yalnızdı," diye mırıldanıyorum. "Çok yalnızdı; seni ve Sedat'ı çok seviyordu. Senin için endişelenmişti, hepsi bu."

Parmağını dudağıma uzatıyor. Susuyorum.

Yapabileceğimiz bir tek şey var: Konuşmadan susmak. Susup sessizliğe sığınıyoruz.

Neden sonra, gözyaşları dinip kendini toplayınca yeniden konuşuyor:

"Eğer beni sevebilseydin her şey ne kadar değişik olurdu." Belki. Cevap vermeden susuyorum. Burnumda hâlâ annesinin kokusu var. "Gidecekmişsin."

"Evet," diyorum, "Sedat gelir gelmez."

"Lerzan?"

"Gideceğim," diye tekrarlıyorum. "Biliyor."

"Neden? Burada kalabilirsin."

Kalmak! Hayır, o ambardaki karanlığın içinde olup bitenleri öğrenmek zorundayım.

"Sedat'tan para mı isteyeceksin?"

"Para ve bavulumu," diyorum.

"Bavul!" Başımı eğiyorum. Kollarımın arasından kurtulup birkaç adım geriliyor. "Şu kilidi şifreli kutu mu?"

"Evet."

Sessizlik bir kez daha giriyor aramıza. Yeniden koltuklara oturuyoruz.

"Annem sana para gönderiyordu, değil mi?" Cevap vermeme kalmadan devam ediyor. "Ona mektup yazdın." Evet ya da hayır dememi beklemeden sinirli bir sesle gülüyor. "Oysa mektuplarını bekleyen biri daha vardı."

"Sana da yazdım," diyorum.

"Evet. Ta Nijerya'dan ya da bilmem hangi limandan bir kart attın. Ba..." Devam etmekten vazgeçip yorgun bir sesle, "Hepsini biriktirmiş," diyor. "Ona yazdığın mektuplar o odada, tahta kutunun içinde."

Uzattığım paketi alıyor. Sigarasını yakıyorum. Gözyaşları onu yaşlandırıyor. Ama kokusu...

Düşüncelerimi bırakıp ona dönüyorum.

"Nasıl öldü?"

"Birdenbire. Hastalığını uzun bir süre bizden gizlemeyi başardı. Fark ettiğimizde her şey olup bitmişti. 81 Ekimi'nde, kırk dört yaşındayken öldü." Gözlerinde beliren yaşları siliyor. Yine soracak. Soruyor: "Neden o?"

Neden! Mutsuzdu, Maggie gibi. *"Yalnızdım, çok yalnızdım,"* demişti koluna dokununca. *"Sen; hiç olmazsa sen beni anlıyor musun?"* Anlıyordum. *"Birileri bana iyi davranmalı."*

"O da bana iyi davranmıştı," diye mırıldanıyorum.

"Evet, doğru. Sedat'ı öylesine seviyor ki, onun hatırı için seni sevmeye kalkıştı." Kısa bir süre duraklıyor, sonra, "Gerektiğinden çok anneydi," diyor. "Sorunu buydu."

Kont geri dönünceye kadar konuşmuyoruz. Köpek sessizliğin geri getirdiği gerginliği parçalayarak aramıza giriyor. Aslı çay getirmek için ayağa kalktığında hâlâ annesi hakkında söylediklerini düşünüyorum. "Gerektiğinden çok anne." Bana duyduğu ilginin nedeni anneliğinin sonucu muydu?

On dakika sonra Aslı'yla çayı yudumluyoruz. Gözlerinde yaş yok artık. Bu kez sigara istemiyor. Kendiminkini yakıyorum. Kolum hâlâ cansız. Kalkmayı düşünürken Aslı konuşmaya başlıyor:

"Asım'a dikkat etmelisin. Senden nefret ediyor."

"Hepimizden," diye sözünü kesiyorum. "Benden, Sedat'tan, Mesut'tan, Hasan'dan."

"Seni affetmedi."

"Affetmek!"

"Hâlâ Maggie'ye âşık."

"Son sınıftaki herkes Maggie'ye âşıktı," diyorum.

"Ama o Maggie'nin peşini bırakmadı ve hep seni sevdiğinden kuşkulandı."

"Saçma," diyorum. "Bunu ona da söyledim."

"Sen burada yokken tam iki yıl onun peşinden koştu. Maggie sonunda Metin'le evlenmekte buldu kurtuluşu."

"Gideceğim," diyorum. "Söyleyebileceğim tek şey bu."

- 10 -

Aslı Bender'in ifadesi:

"Evet, 'Gideceğim,' dedi. Ona Asım'a dikkat etmesini söylediğimde böyle cevap verdi. Her zaman çok garipti. Ama gitmekten söz ederken sarhoş gibi başını iki yana sallıyor, gözlerini yumuyordu."

"Nereye ve neden gideceğini söyledi mi?"

"Hayır."

"Sizce nereye gitmek istiyordu?"

"Geldiği yere; denize geri dönmeyi düşünmüş olmalı."

"Size hiç, bir sırdan, Raul diye birinden söz etti mi?"

"Raul mü? O da kim?"

"Bilmiyoruz, bu arada Korkut'un Asım Hacıoğlu'nu öldürmek istediğini ele veren herhangi bir davranışını hatırlıyor musunuz?"

"Asım'ı mı? Hayır, bunu ilk kez sizden duyuyorum."

"Öldürmek istemiş olabilir mi? Uzman olarak fikriniz nedir?"

"Sanmıyorum. Geldiğinde acı çekiyordu ve gitmekten başka bir düşüncesi yoktu."

"Peki, lütfen devam edin."

"Bir süre sonra içeriye girdik. Ben odama çekildim. O da, üst katta, pek kullanmadığımız bir oda vardır, okuldayken hafta sonları bize geldiğinde orada kalırdı; oraya çıktı. Biraz çalıştım. Sonra bahçeye çıkıp oyalandım. Saat altı buçukta bir arkadaşım geldi; dokuz buçuğa kadar onunla oturdum. Saat onda meraklanıp yukarıya çıktım. Odanın ışığını açmamıştı. Kapıyı itip içeriye girdim.

'Neredesin?' diye seslendiğimi hatırlıyorum.

Oradaydı, köşedeki eski divanda. İki yanına, okuyup zarfın içine koymadığı mektuplar saçılmıştı. Cevap vermedi. Işığı açtım. Bomboş gözlerle tam karşıya, pencereye bakıyordu.

'Korkut,' diye yeniden seslendim.

Beni duymuyordu. Elmacık kemikleri dışarıya fırlamış, başı omuzlarının arasında kaybolmuştu. Birden ağladığını düşündüm; nedenini bilmiyorum, ama öyle düşündüm. Belki bu nedenle çığlık attım. Çünkü hiç kimse, evet, annemden başka hiç kimse onu ağlarken görmemişti."

"Annenizin bildiğini söylediniz. Bunu size kendisi mi söyledi?"

"Evet. Korkut'un bazı geceler bahçede tek başına gezerken ağladığını anlatmıştı bir keresinde."

"Anlaşıldı. Devam edin."

"Çığlığımı duyunca başını kaldırdı. O zaman fark ettim elinde tuttuğu kâğıdı. Bana dönüp kâğıdı uzattı, sonra, 'İkisi de yok artık,' dedi."

"Durun, ikisi demekle neyi kastediyordu?"

"Kâğıdı aldım. Alsancak'taki bir evin adresi yazılıydı üzerinde. Bu..."

"Komiserim! Korkut Laçin'in hastanede üzerinden çıkan o adresi bana verir misiniz?"

...

"Aslı Hanım, o gün Korkut Laçin'in elinde tuttuğu kâğıt bu muydu?"

"Alsancak, Talatpaşa Bulvarı... Evet, bu kâğıttı."

"Adresi araştırdık. Ama isim ve daire numarası olmadığı için kime ait olduğunu çıkaramadık. Siz kime ait olduğunu biliyor musunuz?"

"Evet. O küçük kıza, yetimhanede birlikte olduğu kıza."

"Demek oydu. Adını biliyor musunuz?"

"Hayır."

"Devam edin."

"Acı çekiyordu. Aslında yüzü hep sert ve iticiydi; ama o andaki ifadeyi görseydiniz ne demek istediğimi anlardınız. Hatları yumuşamıştı, savunmasızdı. Yanına oturdum, elindeki kâğıdı alıp göğüs cebine koydum. Ve..."

"Ve?"

"Ona sarıldım. Bir çocuk kadar çaresizdi. Bir süre varlığımdan habersizmiş gibi kımıldamadan bekledi. Sonra birden yana dönüp koluma dokundu... Çok zavallıydı, çok acı çekiyordu. Sonra o da bana sarıldı. Bir süre öyle durduk. Kımıldamıyor, yalnızca saçlarımı, boynumu kokluyordu..."

"İstemezseniz anlatmak zorunda değilsiniz."

"Hayır, anlatacağım. Onunla yattım. Kendimi bildim bileli onunla yatmak isterdim. Garip olan neydi, biliyor musunuz? O hiçbir şey yapmadı; yalnızca kokladı, evet, bir hayvan gibi beni kokladı."

...

"Hepsi bu mu?"

"Evet."

"Belki size sormamalıyız, ama tanıklar arasında sizden başka soğukkanlılığını koruyabilen başka biri yok. Korkut Laçin'le yengenizin ilişkisini nasıl değerlendiriyorsunuz?"

"Bu soruyu bekliyordum. Bakın, küstahlık kullanmada beceri isteyen bir silahtır. Erkekler Lerzan'ın küstahlığı kullanmasını öğrenmesi için çok fırsat tanıdılar ona. Bu bir. İkincisi: Lerzan istemesini bilen bir kadındı. Bencilliği ve hiçbir engel tanımadan istemesi Korkut'un başını döndürdü. Bence Lerzan'ın çekiciliğinin ve güzelliğinin ardında bunlar var. İnsanlar ne kadar tersini söyleseler de küstahlık ve bencillikten hoşlanırlar. Aslında Korkut'a başka şartlar altında rastlasaydı ona âşık olmazdı. Ama Korkut hakkında anlatılanlar, o efsane onu da büyüledi. Kim bilir, belki de âşık olduğu Korkut değil, o efsane kahramanıydı."

"Teşekkür ederiz. Gidebilirsiniz."

- 11 -

Ilıca, 25 Temmuz 1983

Kapıda duruyorum. Korku hâlâ burun deliklerimde geziniyor. *"Neden?"* diye sormuştu Lin-Li, *"Sevişirken neden bir hayvan gibi kokluyorsun?"* Kibriti atıp sokağa çıkıyorum. Sıcağın yerini gece almıştı. Lambaların çoğu sönük. İki yanda ışıkları yanan, siyah bir nehri andıran sokağa dalıyorum. İkimizin de istediği oldu: Bir ölüde buluşup o ölüyle veda ettik birbirimize. Yeniden Lin-Li'nin sözlerini hatırlıyorum: *"Hayvan gibi koklamak!"* Oysa o, koklamama izin verir, hoşlanırdı. Sigaraya eğiliyorum, duman kokuyu ciğerlerime taşıyor. İlk sigarayı onun yanında içmiştim. *"Konuşma,"* demişti. *"Suç sende değil."* Susmuştum; suçun ne olduğunu anlamamama rağmen konuşmamış, sessizliğe uymuştum.

Hastalığını neden haber vermedi? Omuzlarım havaya kalkıyor. Artık ne o ne de o küçük kız var. Tek başımayım. Tek ba-

şıma. Birden kulaklarımı o Portekizlinin sözleri dolduruyor: *"Gülmüşsün Türko, duymuşlar."* Güldüm mü? Durup sigarayı yere atıyorum. Eğer onunla karşılaşsaydım...

Hızla geri dönüyorum. Hayır, sokakta kimse yok. Demek beklemedi. Yeniden hızlanıyorum. Sedat bir an önce dönmeli. Evet, yalnızca onu... Lerzan'ın yüzü düşüncelerimin arasına bir bıçak gibi giriyor. Yatıştırmalıyım, o isteği boy atmadan kopartmalıyım. Geri döneceğim; o sokağa, yarım bıraktığım yürüyüşe geri döneceğim. Portekizli beni bekliyor. Dehler...

Mırıldandığımı fark edip susuyorum. Otele dönmeliyim. Birkaç adım sonra boğazımdaki basınç dudaklarımı aralayıp geceye karışıyor. Bir an için duruyorum. Önümdeki sessizlik kahkahayla bir cam gibi kırılıp dağılıyor.

Kapıyı itip içeriye giriyorum. Odaya sıkışmış nemli hava nefes boruma dolup soluğumu kesiyor. Pencereyi açıp sıcağı geceyle karıştırırsam. Önce ışık...

"Işığı açma!"

Sancı, bir bıçak gibi omzuma saplanıyor. Geldi. Evet, o: Hasan! Sonunda sorabileceğim. Elimi düğmeden çekip acele etmeden sesin geldiği yöne dönüyorum. Köşede: Sırtını duvara verip oturmuş, tıpkı o hücredeki gibi. Yavaş adımlarla yürüyüp pencereyi açıyorum. Geri dönünce, "Şaşırmadın," diyor.

Sesi, dili gibi yarım, kopuk ve anlaşılmaz.

"Şaşırmadım," diyorum. "Geleceğini biliyordum."

Elini döşemeye vuruyor. İstediği yanına oturmam. Oturuyorum. Yine karanlığın içinde yalnızız, yıllarca önceki gibi. O dar, taş hücrede de yalnızdık. Çevremizde koyu bir karanlık vardı; elimi dudaklarından akan kanı silmek için kaldırmaya çalışıyorum, ama omzumdaki bütün lifler kırılan kemikle birlikte parçalandığından, kolum cansız bir et parçası gibi hareketsizdi. Yine de parmaklarımın arasındaki yırtık gömleği ona verebildim. Ağzının iki yanından akan kanları sildi. Bağırmamak için ısırıp kopardığı dilinin yarısı hâlâ dişlerinin arasındaydı. Uzanıp ona dokunmak istiyordum, ama vücudumdaki ağrılar tahtanın budakları gibi noktalaşmış, beni duvara çivilemişti. Yine de acının yumuşaklığı, dayanabilirliği şaşırtıcıydı. Bu...

Hasan'ın sesi beni hücreden çekip yanına taşıyor.

"Çok sessizdi."

Evet, çok sessizdi: En yoğun sessizliğin bile daha da sessizleşebileceğini, bir mürekkep lekesi gibi yayılarak karanlığı daha da yoğunlaştırabileceğini orada öğrendik biz.

"Gelmemeliydin." Sesi iyice boğuk; bir halat kadar kalın artık. Başını salladığını hissediyorum. "Beni aramamalıydın."

Sözlerini yere düşen madeni bir cismin çıkardığı gürültü kesiyor.

"Seni görmek zorundaydım," diyorum.

Sonra susuyoruz. Odadaki karanlık üzerimize çullanıp bizi o hücreye hapsediyor. Elleriyle yere düşürdüğü şeyi aradığını fark ediyorum. Dişleri hücrenin soğuğuyla üşümüş gibi birbirine vuruyor. Korkmamalı, artık birdenbire içeriye girecek kimse yok. O ikisi...

"Susma," diyor Hasan. "Konuş."

Konuşmak! Yanılmamışım, o da hücreye döndü. O taş mahzende sessizliğin saldırısını konuşarak savurmuştuk: On dakika o, yarım saat ben.

"O ateşi anlat!" Sesi yarım diline rağmen inceliyor, artık o karanlıktaki fısıltılardan farksız. "Sonraları ne zaman gece olsa hep o ateşi, Vikingleri düşündüm."

Goday fiyordu! Demek unutmadı. Birden o geceyi, yılın en uzun gecesini hatırlıyorum. Norveç'te Dehler'leydim. Yanımızda limandaki bardan alıp getirdiğimiz iki kadın vardı. Tepede, arabanın içindeydik. Dehler'in eli yanındaki kadının bacaklarındaydı, öteki kadın...

Öteki kadın şaşkındı; belki de Dehler'in ona Türklerin atalarının Hıristiyan çocuklarını yediklerini söylemesi midesini bulandırmıştı. Sessizdi, ona uyarak aşağıda Vikinglerin güneşe güç katmak için yaktıkları ateşi seyrettim.

"Hadi, anlat."

Dönmeme kalmadan arkasından itilmiş gibi öne doğru savruluyor. Dişlerinin çıkardığı ses, hızlı atan bir kalp çarpışı gibi ritmik. Anlatmalıyım:

"Öyle ateş görülmemiştir," diye başlıyorum. "Karanlığı öyle

delen, öyle parçalayan, gecenin aldatıcılığını, geçiciliğini kanıtlayan ışık görmemiştim. Alevler yüz, belki iki yüz metre yükseliyor, karanlığın gerisinde yardım bekleyen güneşi ısıtıyordu. Ateş öyle güçlüydü ki fiyordun iki yanındaki karları eritiyordu."

"Fiyorddakiler Vikingler gibi giyinmişlerdi," diyor Hasan.

"Evet," diyorum. "Hepsi bin yıl önceki atalarına benziyordu."

"Ertesi gün güneş doğacaktı." Başımı eğiyorum. "Alevler sihirliydi," diyor, "Dehler'i bile güzelleştirmişti."

"Güzelleştirmişti," diye tekrarlıyorum.

"O ateşi yaktım," diyor. "Çıkar... çıkar... çıkmaz." Sesi iyice kişiliksiz artık. Dilinin böldüğü, takırdayan dişlerinin öğüttüğü sözcükler karanlık tarafından emiliyor. "Evet, yak...tım. Gördün mü?"

"Yakacağını biliyordum," diyorum.

"O ateş gibiydi."

İkimiz de susup yeniden, geceleri ortasına Godoy Fiyordunda yanan ateşleri taşıdığımız o taş hücreye dönüyoruz.

"Dehler nerede?" Dehler! O da tanıyor o Alman'ı. Bilmediğimi söylüyorum. "Çok çirkindi, değil mi?" diyor. Başımı eğiyorum. "Çok komik." Gülüyor, ama gülüşünde neşenin izi yok. "Hiç görmedim, ama kendim kadar iyi tanıyorum Dehler'i."

Sözlerine ara verip, iki büklüm oturmaktan yorulmuş gibi sıçrayarak doğruluyor. Birden her an açılacakmış gibi duran kapıdan korktuğunu fark ediyorum. Belki de bütün kapılardan korkuyor. Ellerini kaldırıyor. O zaman görüyorum tabancayı. Demek Asım doğru söylüyordu. Boğazıma yine o basınç yükseliyor; hayır, gülmemeliyim.

"Korktum," diyor birdenbire. Sonra silahı tutan eliyle göğsüme dokunuyor. "Çok garip, acıdan değil, korkudan bağırdım... Evet, doğru, bunu çok düşündüm." Tabancayla duvara vuruyor. "Yüzüme bak. Görüyor musun?" Bakıyorum: Yüzü siyah bir leke gibi dümdüz. "Korkaklığım, görmeni istediğim, kapanmayan bir yara gibi duran korkaklığım."

Cevap vermiyorum. Yeniden oturuyor. Ona nasıl yardım edebilirim? Uzattığım sigarayı alıp yakıyor. Gözlerinde yaş var.

Kımıldamadan duvara yaslanıp susuyoruz. Hiçbir gözyaşı geçmişi, o çığlıkları, korkuları örtemez.

Vücudu yeniden sarsılınca, "Kader," diyorum. "Dehler böyle derdi: İnsan kaderini ayak izlerinin peşinden sürüklermiş."

"Benimki buymuş," diye mırıldanıyor: "O hücreye korkaklığımla buluşmak için girdim ben."

Birden irkiliyorum. Yarası sesinden anlaşılıyor. Elimi uzatıp o günkü gibi omzuna dokunuyorum. *"Kuşadası'nı özledim,"* demişti. *"Yolunu, aydınlığını, denizi, sıcağı..."* Oysa özlediği, bir daha bulamayacağı geçmişiydi.

Omzunu kaldırıyor, ben de elimi çekiyorum.

"Biliyor musun, kendimi cesur sanırdım." Gülüyor; sesi güldüğünde daha dayanılmaz. "Değilmişim. Ödümü kopardılar, hem de tek fiske vurmadan, sana yaptıklarını seyrettirmekle işimi bitirdiler."

Yeniden gülüyor. İkimiz de sigaralarımıza geri dönüyoruz. Gözleri hâlâ kapıda. Yarası hiç kapanmayacak mı?

Birden hızla benden tarafa dönüyor.

"Cesur değil miydim? Sen..." Kımıldamama izin vermeden bir hayvanın homurtusunu hatırlatan boğuk bir sesle devam ediyor: "Sen bilirsin."

Cesaret! İyice duvara yaslanıp susuyorum. Dirseğiyle göğsüme yaslanıyor.

"Söyle!"

"Cesaret korkuyla, tehlikeyle olduğu gibi baş edemez."

Şimdi yüzünü görebiliyorum: Biri bastırmışçasına dümdüz. Sözlerimi duymamış gibi bir süre kımıldamadan bekliyor, sonra geri çekilip tabancayı kucağına bırakıyor.

"Ne düşünüyordun? Elektrik verirlerken, tabanların parçalanırken..."

Sorusunun devamını dinlemiyorum. Düşündüğüm... Hayır, ona kanaryalardan, şarkılardan söz edemem.

"Hatırlamıyorum," diyorum.

"Bayılabilirdin." Zincir şakırtısına benzer bir sesle hıçkırıyor. "Eğer kendinden geçseydin, direnmeseydin o kadar üstüne gelmeyeceklerdi." Yeniden hıçkırıyor. "Çok düşündüm, direnme-

nin, boyun eğmemenin nedenini çok düşündüm. Biliyor musun, hayal gücün kıt olduğu için dayanabildin. Vardığım sonuç bu. Oysa..." Ellerini havaya kaldırıp başına götürüyor, "dehşet verici olan beklemekti. Ne olacak, bu sefer neyi seçecekler, kapı ne zaman açılacak? Hayal gücüme engel olamıyordum. Beynim öyle işkenceler buluyordu ki! Ya onlardan birini seçerlerse? İşte, buna dayanamadım."

"Geçti," diyorum. "Hepsi bitti, unut artık."

Oysa ikimiz de unutamayacağız: O karanlık, çığlıklar, yüzler; hepsi beynimizdeki kuytu bir köşede, pusuda.

"Olanları kimseye anlattın mı?"

"Hayır," diye cevaplıyorum sorusunu.

"Ona anlattım. Mesut'a, suratıma tükürünce." Başı kopmuş gibi göğsüne düşüyor. "Ama anlamadı, beni gönderdi..." Ayağa kalkacak gibi kımıldadığımı fark edince ulur gibi bağırıyor: "Otur!" İsteğine uyuyorum. Elini tekrar tabancaya doğru eğerken, "Cesurdun," diye devam ediyor. "Çok cesurdun. Bana kendimi sınamam için hiç fırsat tanımadın."

Demek sorunu bu: Her şeyi üstlenmem.

"Kaybedecek bir şeyim yoktu," diyerek kendimi savunuyorum. "Benim laboratuvarda olduğumu biliyorlardı, senden ise yalnızca kuşkulanıyorlardı. Emin değillerdi."

Beni duymamış gibi, oturuşunu bozmadan, arada açık pencereden içeriye sızan tek tük gürültülerin kesintiye uğrattığı sessizliğin ardına saklanıyor. Kendine gelmeli. Sorudan önce, odayı o hücreye çeviren karanlıktan kurtulmalıyız.

"Beni dinle." Ayağımı uzatıyorum. Beni duyduğundan emin değilim. "Şimdi kalkıp ışığı açacağım." Yine cevap vermiyor. Ayağa kalkıp kapıya kadar yürüyorum. "Beni duyuyor musun? Işığı açıyorum."

Ampulden dökülen ışıkla yerinden fırlıyor ve iki adımda yanıma ulaşıyor. Şaşkınlıktan bağırmamak için dudaklarımı ısırıyorum. Hayır, bu benim tanıdığım Hasan değil: Saçları; bütün saçı bembeyaz. Yüzünde de gerçekten kabuk bağlamamış bir yara var.

"Neden?" diye bağırarak üstüme atılıyor. Namlu şimdi çe-

ne kemiğimin altında, dikkatli olmalıyım. "Neden kaçmadın? Yangın başlar başlamaz sen de bizim gibi kaçsaydın kimseyi bulamayacaklardı o laboratuvarda." Tabancayı hırsla itiyor. "Ama bekledin, yirmi dakika daha içeride kaldın. Sanki bekçilerin seni yakalamasını istiyordun. Her şey senin yüzünden oldu."

Benim yüzümden! Tokadı başımı aksi yöne çeviriyor. Yangın yan bölmede, gaz tüplerinin bulunduğu tarafa doğru yayılıyordu. Orada... Yüzüm bir kez daha yanıyor. Üçüncü tokat dudağıma rastlıyor. Orada, kapalı kapının ardında...

"Ardında kanaryalar vardı," diyorum.

Hasan, sözlerim onu yaralamış gibi geriye sıçrıyor. Zayıf ve çökük yüzü, beyaz saçları... Evet, Asım'ın dediği gibi, bir hayalet o. Ve o hayalet kısa süren sessizliği öfkeyle parçalıyor:

"Kanaryalar mı? Sen manyak mısın?" Hızlı bir hareketle silahın emniyetini açıyor. "Kanaryaların canı cehenneme!"

Cehenneme! Hayır, birinin...

"Birinin adı Ayşe'ydi," diye mırıldanıyorum. Hasan silahı yeniden doğrultup yaklaşıyor. Gülmemeliyim. "Ayşe'yi kurtarmadan dışarıya çıkamazdım."

Boğuk, tahtanın üstünde sürüklenen ağır bir cismin çıkardığı sese benzeyen bir kahkahayla gülüyor.

"Adı Ayşe'ydi. Demek sırf adı Ayşe diye içeride kaldın?"

Tabancayı tutan elinin titremesine aldırmadan, "Evet," diyorum.

Sanki dili değil, bacağı yarımmış gibi sendeleyerek geri çekiliyor. Gözlerinde yaşın parlaklaştırdığı bir hınç var.

"Alçak!" Dilimle dudağımdan akan kanı siliyorum. Hırsla tekrar bağırıyor: "Asım'ı gördüm. Eğer seni öldürürsem Sedat'ın ona devrettiği dükkânımızı, Kuşadası'ndaki o dükkânı Mesut'a verecek."

Bu kez kendimi tutamıyorum. Hasan sanki kahkaha onu düşürecekmiş gibi yana sıçrıyor, sonra silahı şakağıma doğru uzatıyor.

"Kimse seni öldürebileceğime inanmıyor. Ama başaracağım." Elini uzatıp ışığı söndürüyor. Yine o hücredeyiz. "Se-

ni öldürüp kurtulacağım. Korkaklığımdan, uykusuzluktan, o ateşten uzaklaşacağım."

"Adı Ayşe..."

Sözlerimi tamamlayamıyorum. Tabancanın kabzası yere yıkıyor beni. Tekmeden kurtulmak için yana dönmeyi düşünüyorum, ama başaramıyorum. Diz çöküp namluyu ağzıma dayıyor. Çıldırmış.

"Söyle!" Horoz hafif, belli belirsiz bir çıtırtıyla kalkıyor. "Neden beni aradın? Mesut'a söz verdim... Hadi sor, son sorunu sor."

Birden yıllarca önce o hücrede uzun boylunun da aynı şekilde namluyu ağzıma soktuğunu hatırlıyorum.

"Hadi sor!"

Evet, soracaksam şimdi sormalıyım.

"O gün, kolumu kırmaya geldiklerinde, o uzun boylunun boğazını sıkmıştım, hatırladın mı?" Başımı yana çevirip yüzüne bakmaya çalışıyorum: Bir heykel gibi hareketsiz. Canlı olduğunu kanıtlayan tek şey yanağıma düşen gözyaşları. "O sırada, tam o sırada güldüm mü? Ha..."

Sözlerimi bitiremiyorum. Arkamızdaki kapı gıcırtıyla açılıyor. Önce Hasan'ın çığlığını, sonra o öfkeli sesi duyuyorum:

"Geldiler... Yine geldiler."

Ağır gövdesi, köklenmiş bir ağaç gibi üzerime devriliyor.

"Hasan, Korkut!"

Hasan'ı üzerimden itip kapıya dönüyorum. Aynı anda ışık yanıyor. Öfkeli sesin sahibi, eşikte şaşkın bakışlarla bizi süzen Mesut.

- 12 -

Türkân Arı'nın ifadesi:

"Adınız?"

"Türkân."

"Soyadınız?"

"Arı."

"Şu kâğıdı alın... Bu adreste mi oturuyorsunuz?"

"Evet, yalnız daire numarası yok bu kâğıtta."

"Peki. Şimdi önünüzdeki fotoğrafa bakar mısınız?"

...

"Fotoğraftaki şahsı tanıyor musunuz?"

"Ha... Hayır."

"Bir daha bakın. Fotoğraftaki şahıs sizi 23 Temmuz günü görmeye geldi mi?"

"Hayır, evet, yani görmeye gelmedi, ama ona rastladım."

"Sizi neden görmeye geldi?"

"Bilmiyorum. Yemin ederim, onu tanımıyorum."

"Türkân Hanım, doğru söyleyin."

"Ben, benim hiçbir şeyden haberim yok. Yemin ederim, o gün onunla ilk kez karşılaştım. Ben evli bir kadınım, buraya neden getirildiğimi bilmiyorum. Yaptıklarından haberim..."

"Sakin olun. Fotoğrafını gördüğünüz şahıs hakkında bir soruşturma yapıyoruz ve sizin ifadenize de başvurmak gerekti. Hepsi bu!"

"Kocam duymasın. Ne olur, ona haber vermeyin."

"Kocanızdan gizlenecek bir olay mı var?"

"Hayır, yemin ederim yok."

"Öyleyse anlatın."

"Neyi?"

"Onunla ne zaman, nasıl karşılaştığınızı, neler konuştuğunuzu, sizden ne istediğini anlatın."

"Bakın onunla karşılaşıp konuşmuş değilim, o da benden bir şey istemiş değil. Aslında bütünüyle çok garip bir olaydı. O gün 23'ü olup olmadığını hatırlamıyorum; söz vermiştim, kahvaltıdan sonra kızımla evin karşısındaki çocuk bahçesine gittik. Yarım saat kalıp geri dönecektik. Ona o parkta rastladım. Fotoğrafından bir şey anlaşılmıyor; ama garip, göze batan bir vücut yapısı var. Nasıl... Evet, buldum: Kamburu andırıyordu; köşedeki banktaydı. Kızımı kuma bırakıp yakında bir yere oturdum. Bizi seyrettiğini fark ettiğimde epeyce zaman geçmişti. Önce rahatsız oldum, gözlerimi ondan kaçırıp elimdeki dergiyi okumaya koyuldum. Ama ne zaman başımı kaldırsam onu

hep ya bana, ya da kızıma bakarken yakalıyordum. Korkmaya başladım. Sonra bakmaktan vazgeçti. Başını omuzlarının içine çekmişti. Uyuduğunu sandım. Tekrar dergiye döndüm: On beş yirmi dakika sonra garip, boğuk bir gülüşle irkildim. Aklıma hemen o geldi. Oturduğu tarafa baktım: Yoktu. Sonra onları gördüm..."

"Onları?"

"Kızımla onu. Kumda, birlikte oynuyorlardı. Bağırdım. O anı, hiç, hiç unutamayacağım. Çok korktum."

"Neden korktunuz?"

"Kızıma sarılmıştı. Koşarak yanlarına gittim. Ellerini uzattı. Bir dilenciye benziyordu. Kızımı alıp hemen eve koştum."

"Dilenciye benzetmenizin nedeni ellerini size doğru uzatması mıydı?"

"Evet. O haliyle bir dilenciyi andırıyordu."

"Size bir şey söylemek istemiş olamaz mı?"

...

"Peki, Türkân Hanım. Sonra ne oldu?"

"Eve varınca kızıma neler konuştuklarını sordum. Ona hiç durmadan benim adımı sormuş. Bir de doğum gününü kutluyor musun, hiç trene bindin mi, kuyudan korkar mısın?... Bunun gibi saçmasapan sorular. Annem kuyuya inip dışarıya kaçacaktı, demiş. Belki de bazılarını Tülay anlamamış, karıştırmıştır."

"Tülay kızınızın adı mı?"

"Evet."

"Sonra?"

"Tülay'a kızdım. Sanırım biraz da bağırdım."

"Neden kızdınız?"

"O amcayla oynamak istiyorum diye tutturmuş, ağlıyordu."

"Hepsi bu kadar mı?"

"Hayır. Akşamüstü pencereden dışarıya göz atınca tekrar onu gördüm. Yine o bankta oturuyordu. Geri dönüp bir şeylerle meşgul olmaya çalıştım. Ama aklım hep oraya gidiyordu. Güneş batarken perdeyi hafifçe aralayıp tekrar dışarıya baktım. Hâlâ oradaydı ve sanki beni göreceğini biliyormuş gibi pence-

reye bakıyordu. Hemen perdeyi kapattım. Bir an polise haber vermeyi düşündüm, ama düşününce vazgeçtim. Polise ne diyecektim?"

"Kocanıza anlatmadınız mı?"

"Kocam sık sık seyahat eder. O hafta da İzmir'de değildi."

"Peki, sonra ne yaptınız?"

"Bir süre korkudan kımıldayamadım. O adamın ne yapmak istediğini anlayamamıştım. Sonunda bir arkadaşıma telefon edip akşam benimle kalmasını istedim. Arkadaşım gelince biraz rahatladım. Ama ertesi sabah perdeyi araladığımda onu yine orada, aynı bankta otururken gördüm. Yerinden hiç kımıldamamış gibi aynı biçimde oturuyordu. İşte o zaman arkadaşıma durumu anlattım. İki saat sonra tekrar baktığımızda yine oradaydı. Aldırmamaya çalıştık, ama ikimizin de korkusu artmıştı. Polise telefon etmeye karar verdik. Telefona yürürken zil çaldı. Kocamın geldiğini düşünerek sevinçle kapıya koştum. Kapıyı açınca anladım. oydu, ve..."

"Bağırdınız!"

"Ve ağlıyordu. Evet, gözlerinden dudaklarına doğru ince izler uzanmıştı. Şaşkınlıktan donakaldım. Ellerini bana doğru uzattı. Kendimi toparlar toparlamaz ne istediğini sordum. 'Senin adın Ayşe'ydi,' dedi bana. Kapıyı kapatmaya çalıştım, ama ayağını araya koymuştu; kapı kapanmadı. Bağırmaya hazırlanırken, 'O kuyunun dibinden dışarıya çıkmaya çalıştım,' dedi. Öyle garip, öyle saçmasapan şeyler söylüyordu ki bir an bağırmaktan vazgeçtim. 'Mutlu musun?' diye sordu. Şaşkınlıktan, 'Evet,' demiştim. Sevindi ve ayağını kapıdan çekti. Sonra 'kanaryalar' gibi bir şeyler söyledi. Galiba kanaryalara hep Ayşe adını takmış... İşte, hepsi bu. Kapıyı kapattım. O da gitti. Onu bir daha görmedim."

"Türkân Hanım. Korkut Laçin adı size bir şey hatırlatıyor mu?"

"Korkut Laçin! Hayır."

"Anneniz, babanız sağ mı?"

"Evet, ikisi de sağ. Neden sordunuz?"

"Sizi bir yetimhaneden alıp evlat edindiler mi?"

"E... Evet."

"Peki, gidebilirsiniz."

"Savcı Bey, o, o adam ne yaptı?"

"Konunun sizinle bir ilgisi yok."

"Deli miydi?"

...

"Bence deliydi. Hiç tanımadığı birine gelip böyle garip sorular soran biri ancak deli olabilir."

"Gidebilirsiniz. Dışarıda bekleyip ifadenizi imzaladıktan sonra gidebilirsiniz."

"Kocam, kocam duymayacak, değil mi? Yanlış anlayabilir."

Beşinci Bölüm

- 1 -

Ilıca, 26 Temmuz 1983

Kâğıt kıvrıldığı yerden yırtılmıştı. Sabit kalemle yazılmış sözcükler de zorlukla okunuyordu; terden ıslanmış evrak bu haliyle sıradan, önemsiz bir kâğıda benziyordu. Anlamsız, diye düşündü Korkut. Oysa altı uzun yıl, geceleri hiçbir düşün delemeyeceği kadar katılaşan karanlık, elinde tuttuğu bu kâğıdın beyazlığında gizliydi. Hayatımın beşte biri, diye mırıldanarak, hâlâ onu süzen komiserin meraklı bakışları altında tahliye evrakını katlayıp cebine koydu.

Tavan yüksekti; sofaya açılan geniş odalar, beyaz duvarlar, ortadaki masalarda açmış sardunyalar karakol düşüncesinin uyandırabileceği tedirginliği yok etmişti. Bütün pencereler açıktı, tavanda tembel tembel dönen iri bir vantilatör, dışarıdan içeriye bir nehir gibi akan sıcağa karşı koymaya çalışıyordu.

"Hınıs, Van'ın kazası mı?"

Korkut bakışlarını vantilatörden, karşısında, üstü camla kaplı eski bir masada oturan komisere çevirdi.

"Hayır, Komiserim, Erzurum'un."

Onun yerine cevap veren polis şaşılacak derecede komisere benziyordu. Belki de sıcak ikisinin de yüz hatlarını eritmiş, sonra aynı biçimi vermişti. Korkut başını çevirip dostça bakan adama gülümsedi.

"Demek Erzurum'un." Komiser önündeki kâğıtları iterek koltuğunu vantilatörün altına doğru çekti. "İki yıl genel gözetim altında bulundurulacaksın." Burnunun ucuna düşen gözlükleri onu bir polisten çok, meraklı bir ihtiyara benzetmişti. "Teslim olmana üç gün kalmış. Hınıs neresi, burası neresi, şimdi yola çıksan ancak varırsın."

Hınıs neresi! *"Orada deniz var mı, beyim?"* diye sormuştu Yozgatlı. Korkut itiraz etmeden başını eğdi: Yaklaşık on iki saattir, oteldeki odasından alınıp buraya getirildiğinden beri beyninde bir tek düşünce kımıldıyordu: Sedat'ı görememek.

"Paran var. Şimdi Memur Bey'le oteline gidip hesabı ödeyin, sonra doğruca garaja. Sakın geriye dönmeye kalkışma, bütün otellere adını ve eşkâlini bildireceğiz. Anlaştık mı?"

Komiser sözlerinin bittiğini anlatmak ister gibi gözlüklerini çıkartmıştı. Korkut bavulunu alıp, "Anlaştık," dedi.

Dışarıda hava dünkü kadar sıcaktı. Korkut bavulu sol eline geçirdi. Yanındaki yaşlı polis seyrek saçlarının örtemediği başını güneşten korumak için şapkasını giymişti. Alçak taş duvarın çevrelediği bahçenin ortasında bekleyen arabaya doğru yürüdüler. Yerdeki otların hepsi sararmış, aralarında gezinen küçük kertenkeleleri gizlemekten vazgeçmişti.

"Seni ihbar ettiler, evlat." Korkut bavulunu kapısı açık arabaya yerleştirdi. "Kavga etmişsin galiba." Kavga! Bilinçsiz bir hareketle elini dudağına götürdü. Yara kapanmış, ancak şiş daha da sertleşmişti. "Neyse, iki yıl dediğin nedir, çabucak geçer."

İki yıl! Sedat, onu görmeliyim... Telefon, telefon etmesine izin verir miydi? Yaşlı adama döndü: Hâlâ dostça bakıyordu.

- 2 -

Ildırı, 26 Temmuz 1983

Güneş her şeyi eritmişti. Sıcağın nüfuz edemediği tek yer, üstü asma yapraklarıyla örtülü verandaydı. Öğleye doğru batıdan esen rüzgârın kabarttığı deniz şimdi sakindi. Ufukta, ısanarak yükselen havanın oluşturduğu ince bir buğu, gökyüzüyle maviliğin arasına beyaz bir tül gibi gerilmişti. Beş-altı yüz metre ötedeki küçük ada alçak ve ağaçsız sırtlarıyla, bu buğunun içinde bir kara parçasından çok, siste ters dönüp batmış bir gemiyi andırıyordu. Öğleden sonranın hareketsizliği her şeyi örtmüştü; batıdaki tek tük evler, boz tepeler, yan taraftaki zeytinlik sessizdi. Güneşin altında canlılığını koruyan yalnızca denizdi; rüzgârın sıcağa yenilerek sessizleşmesine rağmen adanın oluşturduğu boğaza doğru büyük ve kararlı bir nehir gibi akıyordu.

Korkut bakışlarını denizin bir kuyuya düşer gibi sürüklendiği boğazdan, sağ tarafındaki koruluğa çevirdi. Zeytin ağaçlarının yaprakları eğik ışık altında yer yer koyu yeşile, yer yer gümüş rengine bürünmüştü. Geriye döndü: Verandanın gölgesindeki hasır koltukta oturan Ferzan hâlâ sessizdi. Yüzü bu kez o çocuksu maskenin ardında gizlenmemişti. Korkut birden aralarında kalınlaşan sessizliğin onu yabancılaştırdığını, dağınık ve tanıdık saçlarının, üzerine dar gelen pantolonunun, birkaç gece önce vücudunda gezinen parmaklarının bir sis perdesinin ardında kaybolduğunu hissetti.

Yine de ona ihtiyacım var...

Düşüncelerini bırakıp kadına döndü.

"Geldiğinde Sedat'a burada olduğumu haber vermem gerekecek."

Ferzan dakikalardır önüne eğdiği başını telaşla kaldırdı. Şaşkınlığı da düşüncesi kadar yoğundu.

"Polisler mi vurdu?"

Polis! Korkut yarayı hatırlayarak parmaklarını dudaklarına götürdü.

"Hayır. Bir kaza."

"Seni ihbar edenin Asım olduğuna eminim."

Sesi öfkeliydi. Ama sözlerini bitirir bitirmez yeniden başını öne eğdi. Elinde tuttuğu anahtarlık sanki onu büyülemişti: Bakışları soluk bir deri parçasına iliştirilmiş parlak metalin üzerinde geziniyordu.

Korkut gözlerini kadından ayırarak denize döndü. Artık lacivert değildi. Yeşil bile denebilirdi, boğazdaki o koyu noktaya doğru akıp giden suya. Bir sigara çıkarıp yaktı. Duman ısınmış havayla yükselirken Ferzan'ı duydu:

"Dün gece bizdelerdi." Gözlerini sonunda anahtarlıktan koparmıştı. "Lerzan, Asım, Maggie." Korkut'un cevap vermeden denize doğru baktığını görünce konuşmaktan vazgeçecekmiş gibi alçak bir sesle sözlerini sürdürdü: "Maggie... Burada olduğunu duyunca çatalı elinden düşürdü. Onunla aranızda ne geçti?"

Maggie! Yine o. Korkut sigarayı atmayı düşündü, sonra, "Hiçbir şey," dedi.

"Hiçbir şey?"

"Kuyuya atlamama şaşırmıştı. Hepsi bu."

"Seni görmek istedi." Korkut, onun oturduğu yerden kalkıp, verandanın batı tarafındaki güneşe doğru yürüyüşünü seyretti. "Ama Asım, seni bulamayacağını söyledi. Çok öfkeliydi. Bu da polislerin, seni alıp karakola götürdüğünü bildiğini kanıtlar."

"Ya da götüreceğini," dedi Korkut.

Sonra devam etmekten vazgeçmiş gibi gözlerini yeniden denize, suların durgunlaşıp kaybolduğu bir kuyuya benzeyen o koyuluğa çevirdi. İçmekten vazgeçtiği sönmüş sigara hâlâ parmaklarının arasındaydı.

"Maggie ve Lerzan bütün gece konuştular. Sonra giderken..." Ferzan ani bir kararla tekrar geri dönüp hasır koltuğa oturdu. Sessizliği koltuğun bir iniltiye benzeyen sallanışını bölerken, konuşmasını kaldığı yerden sürdürmeye karar vermişti: "Çok yalnızdı, insanı korkutacak kadar yalnızdı," dedi.

Korkut cevap vermeden elindeki sigarayı verandanın önündeki ayrıkotlarının arasına fırlattı. Yalnızlık! Bunu Maggie bilmezdi. Hastanede, o karanlık ambardan çıktığı anı anlatırken, *"Çok gariptin,"* demişti Dehler. Yalnızlık işte o andı.

"İstersen ona burada olduğunu söyleyebilirim."

"Hayır," dedi Korkut. "İstemiyorum."

"Ya beni? Kalmamı ister misin?"

Koltuktan doğrulmuştu; ayağa kalkacaktı. Korkut ilk kez ondan sıkıldığını hissetti. Yabancılaşmış, büyü bozulmuştu. Ve artık...

"Artık gülmüyorsun," dedi. "Benden korkuyorsun."

Ferzan heyecanla, "Hayır," diye bağırdı. Ancak bakışları adamın gri, donuk gözlerine rastlar rastlamaz karşı koymaktan vazgeçti. "Evet."

Ayaktaydı ve hâlâ balkonun ucundaki güneşe doğru yürüyordu. Yabancı, diye düşündü Korkut, arkasından bakarken. Yanılmamıştı.

"Hepsi korkuyor. Asım, Maggie, hatta Metin. Ama..." Sözlerinin uyandırdığı tepkiyi ölçmek ister gibi bir an bekledi. "Elimde değil." Sonra kararsız ve ürkek adımlarla genç adama doğru yürüyüp elini uzattı. "Seni bir daha göremeyeceğimi hissediyorum. Yine de var olduğunu, bir yerlerde yaşadığını düşünerek kendimi teselli etmek isterdim."

Korkut, elini tutarak kadının sözlerini kesti:

"Artık gitmelisin."

"Gerçekten aynayı silmek istedin mi? Maggie senin için, 'Aynaya bakıp kendinden kurtulmak için görüntüsünü silmek istedi,' dedi."

Korkut cevap vermeden kadının elini bıraktı. Gözleri koyun denize açıldığı noktadaki o koyuluktaydı. Kaç yıl olmuştu? Hesaplamaya çalıştı. Ama başaramadı. Yalnızca elini uzatmıştı. Maggie birkaç adım gerisindeydi, sık sık nefes alarak ağlıyordu. Vücudunun biçimliliğini ilk kez o zaman fark etmişti. Dışarıdaki yağmurla birlikte bastıran karanlık laboratuvarı yutmak üzereydi. İstersem ona sahip olabilirim, diye düşünmüştü. Belki doğru değildi. Ama o anıyı hiç düzeltmeye çalışmamıştı.

"Anılar hep aynıdırlar. Hiç değişmezler," dedi Ferzan'a dönerek. "Belki de bu nedenle hep aldatıcıdırlar." Sonra ayağa kalkıp kolunu kadının omzuna dolayarak devam etti: "Seni arabaya götüreceğim."

Konuşmadan alçak merdivenlerden inip aralarında çekirgelerin kaynaştığı ayrıkotlarını ezerek yürüdüler.

"Seni bizden ayıran nedir?"

Korkut, arabanın açık kapısının yanında ayakta duran genç kadına son kez gülümsedi.

"Sanırım yalnızlık. Dehler, bir kez tattıktan sonra geriye dönülemez, demişti."

Ferzan cevap vermeden arabaya bindi. Motoru çalıştırırken genç adama bir ölüyle karşı karşıyaymış gibi bakıyordu. Haklı, diye düşündü Korkut; onu bir daha görmeyecekti.

- 3 -

Ildırı, 26 Temmuz 1983

İnandırıcı, güven verici sessizlik, koyu dış dünyadan ayıran şeffaf bir perdeye benziyor. Nefesimi tutarak geceyi dinliyorum. Evet, Dehler haklı, çoğu şey gibi sessizlik de saf değil; gerideki belli belirsiz sesleri duyabiliyorum: Gece kuşlarını, kıyıya vuran alçak dalgaları, solda birkaç mil ötedeki denize saplanmış ışığı kırık bir mızrağa çeviren hafif rüzgârı. Belki de geceyi böylesine güzelleştiren bu sesler.

Verandadayım, öğleyin Ferzan'ın oturduğu koltuğun yanında duvara yaslanmış, bekliyorum. Elimde dakikalardır açmadan tuttuğum konserve kutusu var. O ışık ve sessizlik... Evet, beni büyülenmişim gibi hareketsiz bırakan o ikisi. Gözlerimi kısıp rüzgârla yer değiştiren ışığı izliyorum. Işıkta beni çeken ne var? Fener, fenere benzemesi mi? Soru saatlerdir hâkimiyetini sürdüren sessizliği parçalıyor ve kulaklarım birden Raul'ün çığlığı andıran sözleriyle doluyor: *"Bana bak Türko, bağırmamaya çalıyorum, ama fener... Feneri gördükçe..."* O karanlık ambarda saklandığı yerden çıkarken böyle bağırmıştı. *"Elimdeki fotoğrafı görüyor musun?"* Görmem mümkün değildi; karanlık, bir duvar gibi çevrelemişti onu. *"Al, sende kalsın. Artık onları özleyemeyeceğim..."* Hatırlıyorum, sonra elleriyle ağzını ka-

patmış, Dehler'in yukarıdan, güverteden bağırdığını duyuncaya kadar susmuştu. *"Buraya neden geldiğini biliyorum."*

Gırtlağımdan fırlayan kahkaha geceye bir bıçak gibi saplanıyor. Biliyormuş! Oysa ben hâlâ bilmiyorum. Çığlıkları! Belki de çığlıklarından bıkmıştım. Sandığın üzerinde bıraktığı fotoğrafı alırken öyle düşünmüştüm. *"Bunu da al, sakın kaybetme..."*

Yere düşen bir metalin çıkardığı gürültüyle irkiliyorum. Konserve kutusu! Elime bakıyorum. Hayır, düşen o değil. *"Künyem."* Evet, düşen künyesiydi. *"Gönderir..."*

Elimi başıma götürüyorum. Şimdi Dehler'in 'dayanamıyorum' dediği o çığlıklar var kulaklarımda. Artık eminim, kararı o anda, bağırarak sandıkların arkasına saklanmaya kalkıştığında verdim.

Konserve kutusunu bırakıp yere oturuyorum. Künye ve fotoğraf? İkisi de o bavulda.

Düşüncelerimi sessizlikle karanlığın arasına giren çift ışık kesiyor. Araba! Sigarayı söndürüp ayağa kalkıyorum. Tepeden inen araba eve doğru ilerliyor. Yerdeki konserve kutusunu alıp verandadan aşağıya iniyorum. Artık eminim, araba buraya geliyor. Farlar evi ikinci kez yalarken zeytinliğe varıyorum.

Araba evin yanındaki düzlüğe gelince duruyor. Farlar söner sönmez geceyle karanlık yine bir bütün olup her şeyi örtüyor. Açılan kapıdan dışarıya çıkan gölgeyi izliyorum: Bir kadın! Hem de yalnız.

Kımıldamadan, gölgenin kararsız adamlarla verandaya ilerlemesini bekliyorum. Evet, yalnız; arabada başkasının varlığını haber veren bir kıpırtı yok.

Eğri ve kalın gövdeli, uçmaya hazırlanan bir hayaleti andıran ağacın altından çıkıp düzlüğe yürüyorum. O! Yüzünü göremesem de vücudunun orantıları kimliğini ele veriyor.

Aramızdaki uzaklık beş altı metreye düşünce sesleniyorum:

"Buradayım."

Lerzan ani bir çığlık atarak geriye dönüyor.

"Siz... Siz miydiniz? Beni korkuttunuz."

Titreyen, göğsüne kalkmış elleri sözlerinin doğruluğunu kanıtlıyor. Yaklaşıp kolundan tutarak verandaya çıkmasına yar-

dım ediyorum. Dokunur dokunmaz tenindeki nem parmaklarımı dağlıyor. Neden geldi? Birden gece kuşlarının ötüşlerinin güçlendiğini hissediyorum. Çığlık onları da korkutmuş olmalı.

Platforma varınca duruyor. Nefes alışını, bir bahçeyi hatırlatan kokusunu duyuyorum. Ona sarılabilirim...

Düşüncenin kaslarıma sapladığı acıyla kolunu bırakıyorum.

"Yalnız mısınız?"

"Evet, evet. Lütfen, lambayı yakar mısınız?"

İsteğini yerine getiriyorum. Işık, saatlerdir koyu saran güzelliği verandadan siliyor. Ona dönüyorum: Sesindeki tedirginliğin aksine son derece sakin. Bu kez şık değil; sanki beni görmeye birden karar vermiş ve hemen, vakit geçirmeden gelmiş. Dudaklarıysa bol bol güleceği bir eğlencenin başındaymış gibi sabırsızlıkla titriyor.

Konuşmadığımı görünce, "Yanılmamışım," diyor. "Sizi burada bulacağımdan emindim."

"Ferzan olamaz, söz vermişti," diyorum.

"Ağzından sizinle ilgili tek kelime bile çıkmadı. Ama..." Kendini daha fazla tutamayacakmış gibi bir kahkaha yükseliyor dudaklarından. "Durmadan ağladı. Onu böyle ağlatabilecek bir tek şey olabilir... Bana da verin." Cebimden çıkardığım sigarayı ona uzatıp yakıyorum. "Bahçıvanı sıkıştırınca sabah buranın anahtarını aldığını öğrendim ve..."

"Asım'a haber verdiniz."

"Oturun." Sinirlendi. Öyleyse haber vermedi. Karşı koymadan onu izliyorum. "Sizden polis marifetiyle kurtulmak fikri onundu. Burada olduğunuzu Ferzan ve benden başka bilen yok."

Konserve kutusunu pencerenin çıkıntısına koyup, gerçek, bakışlarında gizliymiş gibi yüzünü süzüyorum. Doğru söylüyor. Gözlerinde yalnızca suç ortaklığı teklif eden bir bakış var. Ama o suça katılamam.

Lerzan, "Beni tanımıyorsunuz," diye öfkeyle devam ediyor.

"Dün sabah gitmem için siz de ısrar ediyordunuz."

"Fikrimi değiştirdim," diyor. "Asım'ın sizi kovalamasını izleyeceğim." Sesindeki titreyişte alacağı öcün tadı gizli, bunu his-

sediyorum. "Ürkek bir av gibi kaçmaya çalışmanız eğlendirecek beni." Eliyle yüzüme işaret ediyor. "Daha şimdiden epeyce yara aldınız."

Eziyet etmek istiyor. Öyleyse...

"Asım'dan nefret ediyorsunuz," diyorum düşünceleri bırakarak.

"Nefret mi?"

"Evet. Sürek avında bir süre sonra avla avcı arasında fark kalmaz." Şaşırıyor. Ama yine de direniyor:

"Aptalca ve inandırıcı olmaktan uzak bir varsayım."

Ara vermeden devam ediyorum:

"Onunla evleneceğinize bakılırsa, kendinizden de nefret ediyor olmalısınız."

"Bu kez beni öfkelendiremeyeceksiniz." Doğru değil bu! Öfkelendiğini fark ettiğimi görünce bakışlarını ani bir hareketle karanlık salona çeviriyor. "Ne garip! Yıllardır ilk kez geliyorum buraya." Sormadığımı görünce açıklıyor: "Bu ev annem için yapılmıştı. Burasını çok severdi."

Birden sesinin, bakışlarındaki ifadenin değiştiğini hissediyorum. Gözlerimin önüne iki gece önce Ferit Bey'in çalışma odasındaki fotoğraf geliyor. O kadının bakışlarındaki parıltı yalnızlıktan hoşlandığını ele vermiyordu.

Lerzan'ın sesi düşüncelerimi dağıtıyor:

"Babam size de annemle ilgili o masalı anlattı mı?"

Yine öfkelendi. Yanılmamışım, babasıyla aralarında bir sorun var.

"Masal!" diye sözlerini tekrarlıyorum.

"Onu affettiğini, ama annemin affedilmeyi hazmedemediğini."

"Evet," diyorum. "Ancak masaldan çok gerçeğe benziyordu."

Bir süre konuşmuyor. Onu yeniden duyduğumda sesinin durulduğunu fark ediyorum.

"Belki de doğrudur. Burada öldü. Bilir misiniz? Annemin âşık olduğu adam Sedat'ın dayısıydı." Sözlerini keskin, saldırgan bir kahkaha bölüyor. "Sizce de öyle olabilir mi? Babam, Sedat'la hem ona hem de Sedat'a işkence yapmak için evlendiğimi söylüyor."

Hatırlıyorum. Sedat'ın ailenin dışında bırakılan o uçarı dayısını hatırlıyorum. Demek sorun buydu.

Sonra susuyoruz. Verandanın tavanında yanan lamba görmemi engelliyor, ama yine de denizin iyice koyulaştığını düşünüyorum. Sessizlik uzayınca bakışlarımı, sanki görebilecekmişim gibi feneri andıran ışığın parladığı yöne doğru çeviriyorum.

Lerzan, "Asım'la evleneceğim," diyor sessizliği dağıtarak. "Geldiğinde bunu Sedat'a siz de söyleyin."

"Beni ilgilendirmiyor. Ben..." Sözlerime uzakta parlayıp sönen başka bir ışığı izlemek için ara veriyorum. Yanılmışım; karanlık, verandanın birkaç adım ötesindeki her şeyi yutmuş. "Ben..." Bakışlarımı önüme, ellerime çevirip söyleyeceklerimi unutmuş gibi aynı sözcüğü tekrarlıyorum: "Gideceğim. Emin olduğum tek şey bu."

Lerzan karşılık vermeden duruyor, sonra, "Asım aynı fikirde değil," diyor. "Size güvenilmeyeceği kanısında."

"Neden onunla da..." Vazgeçip omuzlarımı silkiyorum. "Bu da beni ilgilendirmez."

"Metin'le değil? Bunu soracaktınız, değil mi?"

"Evet," diyorum.

"Asım bana özgürlüğümü vaat etti."

Özgürlük!

"Yalan söylüyor." Sesim ilgisizliğimi ele verecek kadar sakin olmalı. "Koleksiyonunu tamamlayacak, belki size dokunmayacak, ama yerleştirdiği raftan kımıldamanıza da izin vermeyecek."

Lerzan hafif bir sesle, sözlerimi bir benzetmeden çok bir kompliman gibi kabul ettiğini belli eden bir tavırda gülüyor.

"İkimiz de ne istediğimizi biliyoruz. Eşit olarak başlayacağız." Sonra sesini tizleştirerek devam ediyor: "Metin'in niyetiyse beni baştan çıkarmak. Onun başını döndüren ben değilim, yalnızca baştan çıkarabilmek; o buna bayılır... Nereye gidiyorsunuz?"

Cevap vermeden salona giriyorum. Demek Metin'i ciddiye almıyor. Birden bu haberin ağrıyı hafiflettiğini fark ediyorum. Ondan uzak durmalıyım.

Dışarıya çıktığımda elimdeki konserve açacağını gösteriyorum.

"Yemek yiyeceğim." Sonra tepkisini beklemeden penceredeki kutuyu alarak açıyorum. "Vaktin geçtiğini fark edemedim."

Şaşkınlığı, kabalığımın kışkırttığı öfkesini yeniyor.

"Hâlâ saatsiz yaşanabileceğini düşünüyor musunuz? Haydi, yıldızlara bakıp saati söyleyin."

Eti ağzıma götürünce eski neşesine kavuşmuş gibi gülümsüyor. Sıra soruya geldi, beklemeden soruyorum:

"Buraya neden geldiniz?"

Gözlerimi önümdeki kutudan ayırmadan, bekliyorum. Lerzan koltuktan ayağa kalktığında sanki cevabı merak etmiyormuşum gibi başımı tekrar önümdeki kutuya eğiyorum.

"Ne demek istiyorsunuz?"

Ne demek istediğimi anladı. Anladığını hissettirerek, "Metin'den farkınız yok," diyorum.

Daha yanıma varmadan niyetini anlıyorum. Tokadın sesi sessizliği bir kez daha parçalıyor. Boş kutuyu otların arasına atarak doğruluyorum. Şimdi tam önümde, gözleri acı çekiyormuş gibi iyice küçük.

"Sizi istemiyorum. İstemiyorum..."

Karşımda art arda çığlıklar atan genç kadını bir süre, hiç karşılaşmadığı bir olayı izleyen birisinin şaşkınlığıyla seyrediyor, sonra ani bir kararla kollarından kavrayıp kolayca havaya kaldırıyorum.

Öğrenmeli. Gitmem gerektiğini anlamalı.

"Siz Cem'in, Asım'ın anlattığı Korkut'un peşindesiniz." Onu kendime doğru çekiyorum. Çok güzel. Bakışlarımı gözbebeklerine dikip, "Öyle biri yok," diye tekrarlıyorum. "İnanın yok."

"Susun..."

Onu yere indirdiğimde sesimi ağaçların üstünde yankılanırken buluyorum. Yıllar sonra ilk kez bağırdım! Canım yanmış gibi boğuk bir ses çıkararak koltuğa oturuyorum. O verandanın öteki ucuna kadar gerilemiş, korkulu gözlerle ilkel bir hayvana bakar gibi beni seyrediyor.

"Neden anlamıyorsunuz? Sedat gelince bavulu alıp gideceğim."

"Bavul mu? Ne bavulu?"

Merakı bir kez daha korkusunu yendi. Yine de tehlikeden henüz kurtulan biri gibi sesli nefeslerle soluyor. Saçmaladım. Ona dönüyorum: Sanki verandadan inip karanlığa karışmak ister gibi merdivenin başında duruyor.

"Özür dilerim." Omuzlarımı kaldırıp boynumu içeriye çekiyorum. "Sizi korkutmak istemedim."

"Sarılmak istedin... Bana sarılacaktın."

Sözcükleri kendi kendine konuşur gibi sessiz.

"Hayır," diyorum.

Verdiğim cevaba ikimiz de inanmıyoruz. Birden gözleri parlıyor. Hayır, umutlanmamalı.

"Buraya gelişimin nedeni Maggie'ydi." Sesi giderek alçalıyor. "Dün gece birlikteydik. Asım sizden söz edince..." Sözlerine ara verip canını acıtan soruyu yüzüme savuruyor: "Aranızda ne geçti?" Başımı kaldırdığımı görünce kızararak kekeliyor. "Beni... Beni meraklı biri sanmayın."

"Hiçbir şey," diyorum. "Yalnızca yağmur yağdığını ve çok mutsuz olduğunu hatırlıyorum."

"Dün geceye kadar mutluydu. Şimdi yine mutsuz."

"Onunla karşılaşmayacağım," diye mırıldanıyorum. "Vaktim yok."

"O da biliyor bunu. Sizi, benim görmemi istedi. Kabul ettim. İnanın, Asım'ın niyetinden haberim yoktu."

Ayağa kalkarak ışığı söndürüyorum. Gözlerindeki o çekici parıltının gücünden kurtulmalıyım.

"Ne yaptınız?"

"Korkmayın. Yalnızca beni görmenizi istemiyorum." Koltuğa oturup ona dönüyorum. "Güneş batarken gelen de siz miydiniz?"

Karanlıkla birlikte yıldızların doldurduğu verandanın öteki köşesinden zayıf bir ses yükseliyor:

"Evet."

"Yalnız mıydınız?"

"Evet," diyor. "Ben hep yalnızdım."

Öğrenmek istediğim bu değil. Soruyu tekrarlıyorum:

"Tek başına?"

"Evet. Siz denizdeydiniz. Burnun ucunda yüzüyordunuz." Susunca heyecanla soruyor: "Sizdiniz, değil mi?"

"Evet," diyorum.

"Neden hep dalıyordunuz?"

Ayağa kalkıp ona doğru yürüyorum.

"Gitmelisiniz. Tutun." Lerzan uykudaymış gibi bilinçsiz bir hareketle elini uzatıyor. "Az sonra gece yarısı olacak." Cevap vermesini beklemeden onu merdivenlerden otlarla kaplı düzlüğe indiriyorum. Eli soğuk ve nemli. "Titriyorsunuz. Korkmayın, birazdan sakinleşirsiniz." Arabanın yanında elini bırakıyorum. "Asım'a beni gördüğünüzü söylemeyin."

Uysal bir çocuk gibi başını eğiyor.

"Ya Maggie? Ona ne diyeceğim?"

"Ona söyleyin, kendini suçlamasın. Her şey daha önce başlamıştı. Kuyuyu unutsun." Kapıyı açıp kenara çekiliyorum.

"Her şey!" diye sözlerimi tekrarlıyor. "Bunun anlamı ne?"

"O anlar. Daha önce de yalnızdım."

"Ama neden? Neden kuyuya atladınız?" Açıklamayla yetinmeyecek. Susup omuzlarımı silkiyorum. "Ne olur, cevap verin."

Ne olur! Onu kuşkularından kurtarmak akıllılık olur mu? Titreyen dudaklarını görünce anlatmaya karar veriyorum.

"Ona rastladığımda kuyunun başındaydı. Kendisini değersiz ve hiç kimsenin aldırmadığı bir nesne gibi hissettiğini söyledi." Evet, öyle demişti. "Ona âşık olduğumu, onun için her çılgınlığı yapabileceğimi söyledim."

"Âşık mıydınız?"

Âşık olduğum o değildi.

"Hayır."

"Ya kuyuya atlamak? Onun ikri miydi?"

"Benimdi," diyorum.

"Peki, öyleyse neden bağırdı? Asım, onun size altıncı duygunuz yalnızlık, diye bağırdığını duymuş."

Evet, bağırmıştı. Belki mırıldanışımı, o adı duymuştu.

"Artık gidin," diyorum. "Uyuyacağım."

"Hayır. Cevap verin!"

"Ona dokunmamı istedi... Sonra, sonra onu kullandığımı, o kuyunun başında onun yerine bir köpeğe rastlamış olsam bile kurtarmak için aynı şeyi yapacağımdan emin olduğunu söyledi."

"Öyleyse neden mutsuz?"

"Emin değil. Ona cevap vermedim."

Lerzan üşümüş gibi titreyerek geri çekiliyor.

"Asım'ı şimdi anlıyorum." Arabaya binip motoru çalıştırıyor. "Gelişimin bir nedeni de dün sabah olanlar için sizden özür dilemekti. Ama şimdi..." Söylediklerini unutmuş gibi bir süre bekliyor, sonra gecenin koyuluğunda bile fark edilen beyaz yüzünü hızla bana çeviriyor. "Ya benim için? Benim için çılgınlık yapar mıydınız?"

Çılgınlık!

"Bitti," diye mırıldanıyorum. "Hepsi bitti."

Araba hareket ediyor. Geri dönüyorum. Ev karanlığın içinde, tıpkı Raul'ü terk edip çıktığım o ambar gibi.

- 4 -

Lerzan Bender'in ifadesi:

"Hatırlıyorum. 'Bitti,' dedi. Üşüyordum. Titrememi durdurmak için dudaklarımı ısırıp ona baktım. Beni istiyordu, emindim. Çünkü hiçbir kadın istenildiğini anlamayacak kadar budala değildir... Ama kendini tutuyordu. Motoru çalıştırdım. Karanlıkta aşağıdan yukarıya doğru kalınlaşan bir gölgeyi andırıyordu. Hayatımda hiçbirinin bana dokunmasını o andaki gibi istediğimi hatırlamıyorum. Ama dokunmadı, geri dönüp uzaklaştı. Eve girerken öylesine garipti ki! Sanki, sanki ölmüştü. Ölüydü, cesetti."

"Böyle düşünmenize yol açan ne oldu?"

"Bilmiyorum. Belki de yalnızca bir izlenimdi. Ama öyle hissettim. İki gün sonra Alsancak'ta Asım'ın evinde karşılaştığımızda yine aynı duyguya kapıldığımı hatırlıyorum. Metin'e

doğru ilerlerken... Evet, vücudu, böyle düşünmeme yol açan duruşuydu. Omuzları düşmüş, elleri hafifçe yukarı kalkmış ve yana dönmüştü...

... Evet, âşık oldum. Ferzan ve Aslı gibi. Kim bilir, belki Maggie de âşıktı ona... Neden mi güldüm? Az önce Metin'in ve Asım'ın beni güzel bulduğunu söylediniz. Kendimi bildim bileli, herkes bana bunu tekrarlar durur. Ama güzelliğimin ne yararı oldu? Ona rastlayıncaya kadar bu duygu bana güç verirdi. Şimdi? Bilmiyorum. Onun gözünde güzelliğimin, belki de güzelliğin pek değeri yoktu. Ama istedi beni. O son gece...

... Aslı, Korkut'un ona uğradığı günün akşamında geldi bana. Kararsızdı. Onu yıllardır tanırım, birbirimizi çok sevmesek de hiçbir zaman tartışmadık; ama o gece çok değişikti. Üstten bakıyor, zafer kazanmış gibi küçümseyen gözlerle beni süzüyordu. Yine de dediğim gibi kararsızdı. Belki de beni Korkut için hâlâ bir tehlike gibi görüyordu...

... Aslı her şeyi psikolojik bir vaka olarak görme hastalığına tutulmuştu. Korkut'uysa özel bir vaka gibi kabullenmişti. Beni? O akşam bana, Korkut'la ilgili olarak hissetiklerimin yalnızca keskinleştirilmiş bir bencillikten başka bir şey olmadığını söyledi. Evet, bencillik. Bu, kişiliğime biçim veren en önemli özelliğimmiş! Onu sevdiğime, hatta sevebileceğime inanmıyordu. Sonra, kalkmasına yakın, bir kadından söz etti: Korkut'un vaktiyle âşık olduğu, güzel olmayan, ama onu yatıştırmayı başaran bir kadından. Hayır, sözünü ettiği kadın kendisi değildi, çünkü o kadından nefret ediyordu. Hemen Maggie, dedim. Onu duyar duymaz o kadının Maggie'den başkası olamayacağını düşündüm. Korkut'un vurulduğu gece sordum Maggie'ye. 'Hayır,' dedi. Yıllarca önce bir akşamüstü ona sarılmış, ama Korkut bir kadının adını mırıldanarak geri çekilmiş.

... Hayır, hemen gitmedim. Biraz uzaklaştıktan sonra arabayı durdurup farları söndürdüm. Verandadaydı. Bir süre orada oturdu: On beş, belki de yirmi dakika. Sonra birden yerinden fırlayıp evin yanına doğru yürüdü. O tarafa baktım. Az ilerideki koyda büyük bir ateş yanıyordu."

"Ateş mi?"

"Evet. O koyda; akşamüstü yüzerek gittiği yerde."

"Bir dakika. Daha önce de mi oradaydınız?"

"Aslında onu görmeye akşamüstü gittim. Ama denizdeydi. Saatlerce yüzdü. Ben de beklemekten vazgeçip geri döndüm."

"Demek sadece yüzdü, öyle mi? Yanında ya da evde başka birini fark ettiniz mi?"

"Hayır, kimse yoktu. Eğer var idiyse herhalde denizin altındaydı."

"Denizin altı! Bu da ne demek?"

"Yüzerken sürekli dalıyor ve dakikalarca suyun altında kalıyordu. Arada bir, yalnızca nefes almak için çıkıyordu yüzeye. Nasıl söylesem, sanki denizin dibinde bir şey arıyordu."

"Çok garip! Belki birisiyle buluşacaktı. O ateş, evet, o ateş de bir işaretti. Lerzan Hanım, Korkut Laçin'in yanında ya da evde kimseyi görmediğinizden emin misiniz? Tekrar düşünün."

"Eminim, Savcı Bey. Hiç kimseyi görmedim."

"Ya kocanız? Kocanızla buluşmuş olabilir mi?"

"Hayır. Sedat İstanbul'dan dönmemişti."

"Kocanız neden hâlâ ortaya çıkmadı?"

"Bilmiyorum. Çok heyecanlıdır. Kim bilir, belki de olanlardan kendini sorumlu tutuyor."

"Olay gecesinden beri onu gördünüz mü?"

"Hayır."

"Peki, nerede olabileceği konusunda bir fikriniz de mi yok?"

"Hayır, yok. Aslı'ya sorun."

"Onun ifadesini yarın alacağız. Ya siz, iki gündür nerede kalıyorsunuz?"

"Burada, İzmir'de, Ferzan ve babamla."

"Anlaşıldı. Şimdi o olaya gelelim, Asım Hacıoğlu'nun Alsancak'taki evinde cereyan eden o tartışmaya. O evde neler oldu?"

...

"Sizi dinliyoruz!"

"Aslında, ben... Bakın, oraya gitmeye niyetim yoktu. Babamın söyledikleri kışkırttı beni. O eve bu nedenle gittim."

"Babanız mı?"

"O gece, yani Ildırı'dan döndükten sonra Çeşme'ye, babam-

lara geçtim. Evde kimse yoktu. Ferzan çıkmıştı, babamınsa nerede olduğunu bilmiyorlardı; saat on bir buçukta arabayı alıp evden ayrılmış. Çok şaşırdım. Çünkü babam yıllardır araba kullanmaz. O gece orada kalmaya karar verdim. Ferzan gece eve gelmedi. Babamı ancak ertesi sabah görebildim. Çok yorgundu, hayır, yorgunluktan da öte bitkindi. İğne vaktini geçirmişti, insulinini yaptım. Sormama kalmadan o anlattı. Gece Ildırı'daymış. Bana Ferzan'ı bulmaya gittiğini söyledi. Alt yoldan geçmiş. Bu nedenle karşılaşmamışız. Bana Korkut'la konuştuğunu, yanında Maggie'yi gördüğünü anlattı. Kıskançlıktan ve öfkeden çıldırdım. O anda yalan söylediğini bilmiyordum. Arabaya binip Ilıca'ya döndüm ve Asım'ı aradım. Beni hemen İzmir'e götürmesini isteyecektim. Ama evde yoktu. Öğleye doğru Sedat İstanbul'dan döndü, az sonra da daha onunla konuşma fırsatı bulamadan evden çıktı; Ferzan aramış. Tekrar Asım'a telefon ettim. Bu kez evdeydi. Otelde buluştuk. Bana İzmir'deki evin anahtarını verdi ve ertesi gün akşam orada buluşmaya ve avukatıyla yemek yemeye karar verdik. Eve döndüm. Sedat gelinceye kadar içkiyle oyalandım. Geldiğinde çok heyecanlı ve sıkıntılıydı. Korkut'la buluştuğu açıktı... O anlatmaya başlamadan ben her şeyi açıkladım."

"Her şeyi?"

"Boşanmak istediğimi, Asım'la evleneceğimi."

"Kocanıza Korkut Laçin'den söz ettiniz mi?"

"Hayır. Hem söz edecek ne vardı? O anda ondan nefret ediyordum."

"Onu terk edeceğinizi duyunca kocanızın tepkisi ne oldu?"

"Anlatmak zorunda mıyım?"

"Evet!"

"Yalvarmaya başladı. Kalmamı istiyordu. Reddettim. Sonra çaresiz kaldığı zamanlarda başvurduğu yolu deneyerek ağladı. Yine reddettim. Bunun üzerine koşarak salondan çıktı. Geri geldiğinde elinde..."

"Evet!"

"Bir tabanca vardı. Eğer gitmekte üstelersem beni vuracağını söyledi."

"Ne yaptınız?"

"Gülüp arkamı döndüm. Bu kez kendini öldüreceği tehdidini savurdu. Yine vazgeçmedim. Bunun üzerine..."

"Bir dakika, Lerzan Hanım. Kocanızın o gün, yani 27 Temmuz 1983 günü elinde tuttuğu silah bu muydu? Yaklaşıp inceledikten sonra cevap verin."

...

"Evet."

"Demek silahta kocanızın da parmak izinin bulunmasının nedeni buymuş. Sonra?"

"Metin'i arayıp beni ertesi gün İzmir'e götürüp götüremeyeceğini sordum. Çünkü Sedat arabaların anahtarlarını saklamıştı. Sonra çıkıp otele gittim. Eve, ertesi sabah döndüm. Sedat sızmıştı. Saat yarımda Metin geldi. Birlikte İzmir'e doğru yola çıktık."

- 5 -

Ferit Bağcı'nın ifadesi:

"Ferit Bey bu kâğıtta kızınız Lerzan Bender'in birkaç gün önce verdiği ifadenin bir bölümü var. Lütfen, okur musunuz?"

...

"Okudunuz mu? Güzel! Kızınız sizin, ona yalan söylediğinizi ileri sürüyor. Önce, 26 Temmuz 1983 gecesi Korkut Laçin'i görmek için Ildırı'ya gittiniz mi?"

"Evet."

"Onunla konuştunuz mu?"

"Evet."

"Korkut Laçin'in yanında Maggie Dufton var mıydı?"

"Hayır."

"Demek kızınız haklı. Yalan söylediniz."

"Evet."

"Neden?"

"Korkut'tan uzak durmasını istiyordum."

"Demek nedeniniz kızınızı korumaktı, öyle mi?"

"Evet. Ama korumak istediğim Lerzan değil, Ferzan'dı."

"Ferzan! Küçük kızınız."

"Evet, Ferzan."

"Lütfen, bize olanları açık olarak anlatın. Daha çok işimiz var. Neden Ildırı'ya gittiniz?"

"Pekâlâ. O akşam Çeşme'de evimde çalışırken Ferzan arabasıyla bahçeye girdi. İndiğinde gördüm onu. Perişandı. Hayır, ağlayamıyordu. Ağlasa aldırmayacaktım. Odama gelip konuşmadan yüzüme baktı. Elimi uzattım. Bana köpeğini aradığını söyledi. Sonra konuşmama fırsat vermeden koşarak odasına çıktı. Yarım saat sonra korkunç bir çığlıkla yerimden fırladım. Onu çatı katında buldum. Yatağa uzanmış, tavana bakıyordu. Kriz geçireceği zaman hep öyle davranır. Yardım etmeye çalıştım. Korkut'ın Ildırı'da olduğunu ve öleceğini söyledi. Yatıştırmaya çalıştım. 'Lerzan,' dedi. Onun ölümüne Lerzan sebep olacakmış. Şaşkınlıktan taş kesildim. Ferzan beni hayata bağ..."

"Ferit Bey, şu suyu için."

"Sağ olun... Hayır, hayır, devam edebilirim. Sonra, 'O ölürse, ben de ölürüm,' dedi birden. Doğrusunu söylemek gerekirse paniğe kapıldım. İlaçlarını almak için aşağıya indim. Geri döndüğümde odada yoktu. Hemen bahçeye çıkıp arabaya bindim ve Ildırı'ya doğru yola çıktım. Oraya vardığımda vakit gece yarısını geçmişti. Evin yanında durdum. Karanlıktı, sessizliğin içinde etrafı dinledim. Korkut'un orada olduğunu ele veren hiçbir işaret yoktu. Bir an Ferzan'ın yine hayal gördüğünü düşündüm. O anda gördüm ateşi..."

"Devam edin."

"Sağda, iki üç yüz metre ötede, çevresi kayalarla kaplı bir koy vardır; ateş, işte orada yanıyordu. Bir an tereddüt ettim, ama sonra o koya doğru yürüdüm. Yol çok dar ve dikti. Sonunda koyu gören alçak tepelerden birine ulaştım. Oradaydı, sekiz dokuz metre aşağıda, tepeye kadar tırmanan alevlerin yanı başında oturan oydu."

"Ne yapıyordu?"

"Hiçbir şey. Sadece ateşi canlı tutmak için, arada bir dalgala-

rın kıyıya yığdığı kütükleri alevlerin ortasına fırlatıyordu. Bunun dışında hareketsizdi."

"Yalnız mıydı?"

"Evet."

"Sonra?"

"Bir saate yakın bir süre iliştiğim kayadan onu seyrettim. Çok garipti; seslenmek, onunla konuşmak istiyordum, ama o alevlerin çıtırtısı, dalgaların sesi ve Korkut'un dua ediyormuş gibi kımıldamadan oturuşu... Yapamadım."

"Belki korktunuz?"

"Haklısınız. Korkmuş olmalıyım. Asıl neden bu olmalı. Sonunda, saat ikiye yaklaşırken tepeden indim. Bütün vücudum ağrıyordu. Geldiğim yoldan geri döndüm. Ev yine karanlığın içindeydi. Arabaya doğru yürüdüm. Onu tam o sırada gördüm. Arabanın az ötesindeki taşın üstüne oturmuştu. Beni görünce, 'Gelmemeliydiniz,' dedi. Yaklaştım. Karanlıkta garip bir biçimde parlıyordu: Doğrusunu söylemek gerekirse, korkuyla ürperdim. Elini uzattı, sıktım. Islaktı. O zaman yüzerek geri döndüğünü anladım. Denizden eve varmak daha kolaydır. Birden, 'Hayatınızı tehlikeye attınız,' dedi."

"Neden?"

"Bilmiyorum, ama aynen bu sözleri kullandı. Titrediğimi görünce oturmam için yanını işaret etti. Sonra, 'Orada bir hayaleti bekliyordum,' diye mırıldandı. Bir süre orada konuşmadan ileriye baktık. Ateş zayıflamış, alevler koyun içine çekilmişti. Alevler görünmez olunca omzuma dokundu; kalktık, birlikte eve doğru yürüdük. Yorgunluktan başım dönüyordu. Koluma girip beni koltuğa oturttu. 'Neden geldiniz?' sorusunu duyduğumda sevinçle atıldım. Aramızda öylesine derin bir sessizlik vardı ki hiç konuşmayacak sanıyordum. 'Ferzan,' dedim. 'Ferzan için.' Sonra ona saatlerdir ölçüp biçip şekil verdiğim teklifi yaptım: 'Burada kalıp Ferzan'la evlenin,' dedim."

"Ciddi miydiniz?"

"Evet. Bu teklifi yaparken çok ciddiydim."

"Tepkisi ne oldu?"

"Bir süre sustu, sonra elini omzuma koydu. Hepsi bu. Aradan

ancak dakikalar geçtikten sona konuştu. 'Neden ben?' 'Kanaryalar,' dedim. 'Kanaryalarla konuşan biri mutlaka insanları da sever.' Cevap vermeden doğruldu. Karanlıkta sadece gözlerinin parıltısını görebiliyordum. Ama o anda, birden neden o kadar etkileyici olduğunu anladım. Vücudu görünmüyor, ama hissediliyordu. Sadece gözleriyle ne kadar kararlı ve güçlü olduğunu fark edebiliyordunuz. Hafif bir sesle güldü; ardından içeriye, eve girdi. Çıktığında elinde yanan bir sigara vardı. Merdivenlere oturunca yeniden konuşmaya başladı. 'Biliyor musunuz, gaz kaçaklarını tespit etmek için hâlâ kanaryaları kullanıyorlar. Ölü kanaryalar ve gaz kaçağı! Oysa bilimin elinde hiçbir Tanrı'nın sahip olmadığı bir güç var.' Böyle dedi. Anlıyor musunuz? O zaman laboratuvarı bu nedenle yaktığını düşündüm."

"Saçma! Biz Korkut Laçin'in yanındakilerle birlikte o laboratuvara patlayıcı yapımında kullanılmak üzere kimyasal madde çalmak için girdiğini biliyoruz. Tutuklandığında itiraf etmiş."

"Yine de aynı fikirdeyim. Sözlerini bitirdiğinde duruşunu görmeliydiniz. Öyle biri, sırf bu nedenle o laboratuvarı yakabilir."

"Doğru değil, gerçek..."

"Sayın Savcı, ben zaman içinde en çok biçim değiştiren şeylerden birinin de gerçek olduğunu öğrenecek kadar çok yaşadım. Onun için bana..."

"Ferit Bey, bu tartışmanın vakayla bir ilgisi yok. Siz anlatmaya devam edin."

"Peki. O sözlerden sonra uzun bir süre ikimiz de sustuk. Sigarasını bitirince ayağa kalktı. Artık konuşacak bir şey kalmamıştı. Teklifimi kabul etmeyecekti. Kısaca, 'Gideceğim,' dedi..."

"Anlaşıldı. Kanaryaların dışında, kızınızı Korkut Laçin gibi birisiyle evlendirmek istemenizin neden neydi?"

"Söylemiştim. İyi bir insandı ve Ferzan'a göz kulak olabilir, onu koruyabilirdi. Daha önce, Sedat'ı korumamış mıydı?"

"Pekâlâ, Ferit Bey. Hepsi bu mu?"

"Hayır. Gitmeye hazırlanırken tekrar o ateşi gördük; yeniden büyümüş, bütün yamacı aydınlatmıştı. Korkut: 'Gidin,' dedi. 'O gelmiş.' Ayağa kalkmıştı."

"O?"

"Hayalet. Sonra bana bakmadan denize doğru yürüdü ve sulara girip kayboldu..."

- 6 -

Hasan Doğan'ın ifadesi:

"Mesut Bey, onunla konuştunuz mu?"

"Evet. İfade verecek. Ancak bir şartı var. Odada ben de bulunacağım ve kapıyı içeriden kilitleyeceğiz."

"Kapıyı kilitlemek mi? Bu saçmalık da nereden çıktı?"

"Bu konuda kararlı, Savcı Bey. İfadesini almak istiyorsanız dediğini yapın. Aksi halde hastane..."

"Tamam, tamam. Gidip getirin onu. Ama Allah aşkına, şu bandajı yüzündeki yaranın üstüne yapıştırsın. Öyle bir yarayı neden tedavi ettirmez?... Neyse, anlaştık mı?"

"Evet."

"Hasan, bak kapıyı kilitledik. Arkadaşın da yanında. Şimdi yüzüne bakalım... Gördün mü, hâlâ kanıyor. İzin ver de şu bandı yapıştıralım... İşte, oldu. Hazırız, değil mi?"

"Siz sormadan söyleyeyim, onu ben öldürdüm."

"Herhalde vurdum demek istiyorsun. Çünkü Korkut Laçin henüz ölmedi."

"Onu ben öldürdüm diyorum. Asım'ın evinde. Uzun zamandır peşindeydim; arkasından salona girdim, girer girmez de tetiği çektim."

"Kaç el ateş ettin?"

"Bu da kim?"

"Komiser, bana yardım ediyor. Sorusuna cevap ver."

"İki, belki de üç. Dört de olabilir; hatırlamıyorum... Mesut, kapının yanından ayrılma dedim sana!"

"Sakin ol! Bak, arkadaşın orada... Demek onu sen vurdun? Bize ne zaman tanıştığınızı anlatır mısın?"

"Okulda, hazırlık sınıfında."

"Son sınıfa kadar beraber miydiniz?"

"Evet."

"Sonra?"

"Sonra ne?"

"Okulu bitirince birlikte tıp fakültesine gittiniz, öyle mi? Sen, Korkut, Sedat..."

"Sedat aptaldı. Korkut olmasaydı mezun bile olamazdı."

"Peki, Sedat sizinle değildi. Ama yine de sürekli görüşüyordunuz, değil mi?"

"Evet."

"Tıp fakültesindeyken hiç tutuklandın mı?"

"Tutuklandım."

"Korkut'la birlikte, değil mi?"

"Doğru."

"Bir kez bir gösteri yürüyüşünde, bir kez de afiş asarken, öyle mi?"

"Biliyorsanız neden soruyorsunuz?"

"Hatırlamak için. Korkut Laçin'le 1974 yazında Beyrut'a gittiğinizi de hatırlıyor musun?"

"Hayır."

"İyi düşün."

"Size hatırlamıyorum dedim."

"Hatırlamıyor musun, yoksa gitmedin mi?"

"Gitmedim."

"Ya o laboratuvar? Korkut'la o laboratuvara da mı girmedin?"

...

"Girdin mi?"

"Korkut tek başına girdi."

"Hasan!"

"Komiserim, elini tut... Bu adam deli, Hasan ne yapıyorsun? Çek elini..."

"Hasan, ben Mesut. Ne olur yapma; bak yeniden kanıyor..."

"Kapı..."

"Hasan elini çek. Savcı Bey, siz..."

"Kapı... Kapıyı tut."

"Üstüne gitmeyin, şimdi sakinleşir... Sakinleşeceksin, değil mi?"

"Evet."

"Mendili al. Hiç olmazsa şunu bastır üstüne..."

"Bu adam deli; evet, deli. Zaten konuşmasını anlamak bir mesele, bir de bu..."

"Tamam, tamam, işte oldu. Haydi Hasan, sakin ol, kendine gel..."

"Bana bak, eğer adam gibi ifade vermezsen seni müşahade altına aldırırım. Oradan bir daha çıkamazsın. Anladın mı? Sana soruyorum, anladın mı?"

"Anladım."

"Öyleyse sorularıma cevap ver... Mesut Bey, siz de kapının yanına gidin... Demek laboratuvara yalnız girdi. Peki, pasaport almak için doktora, o adamın adı neydi, Komiserim?"

"Ali Bıçakçı."

"Korkut, Ali Bıçakçı'ya, pasaport almak için 1975'te Basmane'deki kahveye gittiğinde yanındaki sen miydin?"

"Hayır."

"Yanındaki kimdi, biliyor musun?"

"Asım."

"Asım Hacıoğlu mu?"

"Evet."

"Doğru söylemiyorsun. Asım Hacıoğlu, Korkut Laçin'den nefret ediyor. Neden yapsın bunu?"

"Ona sorun."

"Soracağız... Peki, bu sefer ne oldu? Korkut, Kuşadası'na geldi, seni bulamadı, ama sen arkasından buraya geldin, öyle mi?"

"O gönderdi. Zorla, suratıma tükürdü."

"Anlaşıldı... Hasan! Hasan! Beni duyuyor musun?"

"Evet."

"Korkut Laçin'i Ildırı'daki evde mi buldun?"

"Önce otelde. Öldürmek üzereyken o geldi."

"Siz, Mesut Bey. Yine sizden mi söz ediyor?"

"Evet."

"Söyledikleri doğru mu?"

...

"Cevap verin!"

"Evet. Hasan, Korkut'un Kuşadası'ndan ayrılmasından hemen sonra ortaya çıktı. Ona Korkut'u görmek zorunda olduğunu söyledim... Evet, zorladım. Ertesi gün yola çıktı. Ama davranışları çok garipti. Kuşkulandım. İki gün sonra evde dolabını karıştırırken tabancasını da yanına aldığını öğrendim. O gece Çeşme'ye hareket ettim. Saat on bire doğru Ilıca'ya vardım; doğruca Aslı'ya gittim. Korkut'un az önce ayrıldığını söyledi. Vakit geçirmeden limandaki otele gittim. Aslı'nın söylediği gibi orada kalıyordu. Odaya çıktım, içeriden boğuşma sesleri geliyordu. Kapıyı itip içeriye girdim. Hasan yerdeydi, bayılmıştı. Korkut'un yardımıyla onu aşağıya taşıdım ve bulduğumuz ilk taksiye bindirip Aslı'ya götürdüm. Aslı evde değildi. Onu bahçeye bırakıp geri döndüğümde polisler Korkut'u cipe bindiriyorlardı. Asım da oradaydı."

"Sonra?"

"Eve, yani Aslı'nın evine döndüm. Hasan gitmişti. Hepsi bu."

"Hasan! Hasan!... Beni duyuyor musun? İyi. Aslı Bender'in evinden çıktıktan sonra ne yaptın?"

...

"Hatırlamıyor musun?"

"Hatırlıyorum."

"Anlat öyleyse."

"Asım'a gittim. Bana anlaşmamızın hâlâ devam ettiğini söyledi. Onu öldürürsem dükkânı Mesut'a verecekti. Arabasını aldım. Karakolun önünde beklemeye başladım. Ertesi gün öğleye doğru yanında polisle karakoldan çıktı. Birlikte oteline gittiler, bavulunu alıp tekrar arabaya binerek garaja doğru ilerlediler. Yolda..."

"Yolda ne oldu?"

"Cip durdu. Korkut yanındaki polisle inip bir eczaneden telefon etti, sonra devam ettiler. Yarım saat sonra Korkut, İzmir otobüsüne binip Çeşme'den ayrıldı. Otobüsü izlemeye başladım. Otuz kilometre sonra otobüs durdu. Biri indi, inen Korkut'tu. Onu bekleyen bir araba vardı; binip tekrar Çeşme yönüne döndü..."

"Hasan, Korkut'u bekleyen araba, o arabayı kim kullanıyordu?"

"Ferzan."

"Devam et."

"Onları Ildırı'ya kadar izledim. Tepelere yakın bir yerde, bir evin önünde durdular. Geri dönüp arabayı köye bıraktım, yürüyerek eve yaklaştım. İkisi de verandadaydı. Yarım saat kadar konuştular, sonra Ferzan arabaya binip ayrıldı. Eve ulaşmak için geniş bir düzlüğe geçmek gerekiyordu. Geceyi beklemeye karar verdim. Yakında bir koy vardı, oraya gizlendim. Akşamüstü..."

"Hasan, neden sustun?"

"Akşamüstü kokumu aldı."

"Kokunu mu?"

"Evet, kokumu dedim, duymadınız mı? Yaramın kokusunu. Denize girip dosdoğru koya doğru yüzdü. Hemen arkadaki tepeye tırmandım. Karaya çıktı. Bir süre yerdeki izleri inceledi. Sonra..."

"Sonra?"

"Kıyıdaki kuru dalları topladı. Ateşe, ateşe dayanamayacağımı biliyordu. Ama yakmadı. Evin bulunduğu taraftan araba sesi gelince yeniden denize girip uzaklaştı. Aşağıya indim. Ateşi yakıp yerimi belli etmemi bekliyordu. Ama yakmadım, kendimi tuttum. Saatlerce yüzdü. Dalıp dalıp çıkıyordu. Sonunda tekrar eve döndü..."

"Ya o araba?"

"Araba gitmişti."

"Sonra? Yine ne oldu?"

"Karanlık, karanlık bastırdı. Saat dokuz buçukta etraf simsiyah kesildi. Çok çabaladım, çok..."

"Çabaladığın neydi?"

"Ateş, ateş! Ama gece yarısına doğru, ortalık iyice sessizleşince dayanamadım, yaktım. On beş dakika sonra geldi. Denizden, birdenbire çıktı. Beni arıyordu. Ama tepenin arkasındaydım, bulamadı. Sonra oturdu. Ortaya çıkmamı bekliyordu. Aramızda alevler vardı, alçalır alçalmaz onu vuracaktım. Ama

Dehler'i anlatmaya başladı. Vikingleri, o fiyordu... Tam o sırada aşağıdan bir ses duydum. Baktığımda tepeye birinin daha tırmandığını gördüm. Az ötemde, on metre ilerideydi. Yarım saat üçümüz de bekledik. Bir ara ikisini de vurmayı düşündüm. Ama vazgeçtim. Gelen Mesut da olabilirdi. Alevler alçalınca öteki adam yerinden kalkıp geri dönmek için tepeden aşağıya inmeye başladı. Patikaya kadar izledim onu. Sonra geri döndüm. O, o..."

"Ona ne oldu?"

"Gitmişti. Yarım saat bekledim, gelmedi. Birden aklıma geldi. Eğer ateşi... Koşup bulduğum her şeyi ateşe attım. Alevler onu tekrar geri getirirdi. On dakika sonra ortalık gündüze döndü. Artık geleceğinden emindim. Kıyıdaki alçak kayaların arkasına saklandım. Sudan çıkar çıkmaz kurşunu yiyecekti. Ama..."

"Yüzünle oynama, anlat! Ama ne?"

"Karanlıktan çıkan bir el beni havalandırdı. Kendime geldiğimde ellerim ve ayaklarım bağlanmıştı. Karadan gelmişti. O? O ateşin başında oturuyordu. Gözlerine bakamadım. Alevler üzerinden denize atlıyor, suyu yakıyordu, ama ona bir şey olmuyordu..."

"Hasan! Hasan! Hay Allah, yine sapıttı Mesut Bey, yardım edin..."

"Alevler onu yakmadı. Ateşin içinde kara bir leke gibi oturuyordu."

"Hasan!"'

"Onu duymadım. Yere basmıyordu, eğer bassaydı ayak seslerini duyardım. Belki de uçarak geldi. Asım, onun büyücü olduğunu söylemişti, haklıymış."

"Hasan!"

"Efendim?"

"Elini yüzünden çek... Tamam. Sonra ne oldu."

"Sonra mı? Ne yaptı, yerdeki kurumuş yosunları denizde ıslatıp yanağımın üstüne koydu ve o soruyu sordu..."

"Susma!"

"Anlatsana! Ne sordu?"

"Gülüp gülmediğini... Hücrede o gün... Hayır, belki de geceydi, insan sürekli karanlıkta kalırsa geceyle gündüzü nasıl ayırabilir?"

"Hangi hücre?"

"Orası, geceleri ateş yaktığımız hücre. Ha... Hah... Hah..."

"Bu adam beni delirtecek. Mesut Bey, tutun şunu."

"Hasan, Hasan, beni duyuyor musun? O hücrede ne oldu?"

"Kapı!"

"Merak etme kilitli."

"Her gece, her gün geldiler. Kapı hep açıldı. Açıldı, kapandı. Açıldığında geldiler, kapandığında gittiler. Ama bana dokunmadılar. Hep ona vuruyorlardı."

"Neden vuruyorlardı? Kim vuruyordu?"

"Onlar... O ikisi. Biri uzun, biri kısaydı. ona laboratuvara girenleri söyleteceklerine yemin etmişlerdi. Sonra..."

"Sonra?"

"Bir gün dayanamadım, kısa boylusu ayak tırnaklarını sökerken... Durun!"

"Hay Allah! Hasan, niye bağırıyorsun?"

"Durun, diye bağırdım. Korkut o sırada vurdu, uzun boylu olana... Elleri ayakları zincirliydi, ama yine de adama vurmayı başardı.. Belki de konuşmamı, anlatmamı engellemek için. İkisi birden yere düştü. Dardı, hücre çok dardı, anlıyor musunuz? Dördümüz de yerdeydik. Uzun boylu en alttaydı... Onu öldürecekti. Korkut'tan ilk kez o zaman korktum. Sol elini zincirden kurtarmış, adamın boğazını sıkıyordu. Bir ara göz göze geldik. Beni görmüyordu. Hiç öyle çabuk kanlanan göz görmedim. Yemin ederim, kan damlıyordu gözlerinden... Bağırdım. O zaman dirseğiyle bana vurdu. Eğer bağırsaydım, tekrar bağırsaydım beni de öldürürdü. Isırdım, bakın: Gördünüz mü? Dilim, yarım. Yarısını o zaman kopardım... Sigara istiyorum."

...

"Al."

"Ya Korkut, gülüyor muydu?"

"Hatırlamıyorum."

"Sonra ne oldu?"

"Dışardakiler gelip o ikisini kurtardılar. Uzun boylu ölü gibi yerde yatıyordu. Sonra... Sonra sağ kolunu arkaya kıvırıp ayaklarıyla birlikte boğazına zincirlediler... Sol kolunu istiyorlardı, uzun boylunun boğazını sıkan eli, kolu, parmakları..."

"Tamam, bu kadarı yeter. Sen..."

"On dakika, belki de yarım saat... Demir çubuklarla sol koluna vurdular. Koparmak için. Ama onu bağırtamadılar. Evet, o sırada güldü. Beni duyuyor musunuz? Konuşmadı, bağırmadı, ağlamadı, bayılmadı..."

"Hasan! Sigaranı yakalım mı? Tamam. Az sonra bitecek. Şimdi bir soru soracağım: Korkut gülmesini neden bu kadar önemsiyordu? Onu öldüreceğini bile bile neden seni bu soru için üç kez aradı?"

...

"Evet!"

"Merak ediyordu."

"Neyi merak ediyordu?"

"O Portekizliyi öldürürken gülüp gülmediğini."

...

"Hasan, yanlış duymadık, değil mi? Korkut Laçin'in birini öldürdüğünü söyledin."

"Evet. Raul adında bir Portekizliyi öldürdü. 1977 yılının kasımında."

"Raul mü?.. Mesut Bey, siz karışmayın."

"Hasan, Korkut o Portekizliyi neden öldürmüş, biliyor musun?"

"Kuduz olmuş. Okyanus'un ortasında; aynı gemideymişler. Geç, demiş İngiliz Doktor... Raul kendini ambara kilitlemiş ve öldürmeleri için ötekilere yalvarmış. 'Kurtarın,' diye bağırıyor-muş ... "

"Kurtarmak istemiş. Anlamıyor musunuz? Niyeti yardım etmek..."

"Mesut Bey, size susun dedim. Hasan, daha sonra neler olduğunu biliyor musun?"

"Lagos'a geri döndüklerinde gemideki biri Raul'ün arkadaş-

larına Korkut'un onu vururken güldüğünü söylemiş. Portekizliler limanda sıkıştırmışlar onu. Sıkıştırıp bıçaklamışlar. Ama ölmemiş."

"Şimdi anlaşılıyor."

"Hayır, bilmiyor. Ha... Hah... Hah. Gülüp gülmediğini hiç öğrenemeyecek. Ona acı veren tek şey buydu, hiç söyler miyim?"

"Ondan neden nefret ediyorsun?"

"O ölmeden yüzümdeki yara kapanmaz."

...

"Peki onu vurduğun silah nerede?"

"Asım'ın bahçesinde. Ona ateş ettikten sonra duvarın dibindeki çiçeklerin arasına attım. Korkut'u ben öldürdüm, anlamıyor musunuz, Onu ben öldürdüm."

"Alçak!"

"Mesut Bey..."

"Söyledikleri doğru değil. Beni duyuyor musunuz? Onu bu salak öldüremez..."

Altıncı Bölüm

- 1 -

Ildırı, 27 Temmuz 1983

Güneş birdenbire doğdu. Korkut günün ilk ışıklarına rastladığında zeytinliklerle kaplı düzlüğe geçmiş, kırmızı, çıplak tepelere doğru tırmanıyordu. Rüzgâr yoktu. Bir gün önce yüzerek katettiği boğazdaki koyuluk da henüz belirsizdi. Tırmanmayı sürdürdükçe aşağıdaki koy küçülüyor, kenarları girintili çıkıntılı sınırların içine hapsoluyordu. Sakız Adası gölge ve sislerden kurtulmuştu: Durduğu noktadan, bir adadan çok geçit vermez sıradağları andırıyordu.

Tepeye varınca oturdu. Yükseklik, aşağıda her şeye sahip olduğu duygusu uyandırıyordu. İki kuru dalı kalmış ardıç ağacının eğri gövdesine yaslandı. Renkli bir böcek vızıldayarak burnunun ucundan geçti. Yavaş hareketlerle yerden bir taş alıp yamaca doğru attı. Çalılıklardan fırlayan deniz kuşları sessizce uzaklaştılar. Martı olsaydılar çığlık atarlardı. Martı! Sözcük, engelden kurtularak çağlaya çağlaya akan suyu hatırlatan düşüncelerinin arasında kayboldu. Günün birinde, *"Şu herife bozuluyorum,"* demişti Dehler, geminin yaşlı doktorunu göstererek.

Belki İngiliz, belki de doktor olduğu için sevmiyordu adamı. *"Kendini hâlâ sömürge devrinde sanıyor."* Raul gülmüş ve yaşlı adamın dişsiz ağzına benzetmek için çenesini içeriye çekerek, vaaz veren bir papaz edasıyla art arda cümleleri sıralamıştı: *"Dünyada yaklaşık sekiz bin altı yüz kuş türü vardır. Sinekkuşları dakikada dört bin kere kanat çırpar. Afrika'daki bir tür atmaca, devekuşu yumurtalarını kırmak için gagasıyla taş kullanır..."* *"Herif martıları bize yeğler."* Dehler emindi bu konuda. Doktora sorduğunda, *"Belki,"* demişti... *"O budala Alman'ı Dakar'ın arka sokaklarına bıraksalar üç adım ötedeki limanı bulamaz. Ama bir kuşu yuvasından binlerce kilometre öteye götür, birkaç günde geri döner."* *"Bu neyi kanıtlar?"* diye kendini savunmuştu Dehler. Doktor birkaç gece sonra sancak tarafındaki tahliye sandalının yanında cevap vermişti ona: *"Yaşamak konusunda biz insanlar diğer canlılara göre daha acemiyiz. Ve bu insanlar doğayla uyumsuz bir tür olarak kendilerine Tanrı yaratmaktan başka ne yapabilirlerdi?"* Bu sonuca varmak için çok düşünmüş olmalıydı. Kimse cevap vermeyince devam etmişti: *"Yarattılar, ama sonra da Tanrı'ya, yaşama ihanet ettiler. Doğmak, üremek ve ölmekle yetinmediler. Amacı, yaşamın mantığını zorladılar..."* *"Tanrı'yı karıştırmayın,"* demişti Katolik Raul, istavroz çıkarıp. Ölümüne birkaç hafta kalmıştı ve sanki o korkunç sonu hissetmiş gibi titriyordu. *"Hayvanların canı cehenneme."* Doktor yatmaya giderken Dehler böyle bağırmıştı. *"Raul'ün kendisinin, Türko'nun yunusunun, senin martının canına sıçayım."* Doktor kısa bir süre için durmuş, sonra aksak adımlarla kamarasına yürümüştü. *"Bu gezegendeki en iyi tür kadınlardır. Lin-Li de dahil, kadınlardır."* Dehler sözlerini bitirmeden Raul'ün kendisine tekme atıp yeniden gürlemişti: *"Hayvanların üstüne çıkabilir misin, Doktor?"* İki gün sonra Bali Adası'nda, üstü hasırlarla kaplı kulüpte de aynı şeyi söylüyordu. Raul garipleştiğinde Doktor'a soran da oydu. *"Madem insanların Tanrı'yı keşfetmiş olmalarına hayıflanıyorsun, o zaman insan olarak ne bok yiyeceğimizi söyle bize."* Doktor vereceği cevabı beklemiş, ambardan yükselen çığlıklar güverteden duyulmaya başladığında, *"Kurtarmak mı? Bilmiyorum,"* demişti. *"Hastalıklı bir hayvanın ötekiler tarafından öldürüldüğünü hiç*

duymadım..." Sonra, "*Hayvan değil, Raul bir insan,*" diyen Dehler'e aldırmadan devam etmişti: "*Bir bilmece bu. Öteki canlıların bizden daha küçük bir beyinle çözdükleri bu bilmeceyi hiçbir insan çözemez...*" Kelimeleri insan türüyle ilişkisini kestiğini belli edecek kadar duygusuzdu.

Korkut'un gözlerini kanat sesleri araladı. Az önce taşın ürküttüğü kuşlar geri dönmüş, çalılıkların üzerinde daireler çizerek uçuyorlardı. Doktor hastaneye gelmemişti. Gelseydi gülüp gülmediğini o söyleyebilirdi. İçeriye girdiğinde açık ambar kapağının başında yalnızca o vardı.

Gözlerini kapayıp omuzlarını silkti. Günün ışıkları keskinleştikçe aşağıdaki görüntü de şekil değiştiriyor, tepenin gölgesi, yavaş yavaş kuruyan bir leke gibi koydan çekiliyordu.

Birkaç saat sonra uyandığında ağacın gölgesi kısalmış, yer değiştirmişti. Ayağa kalktı. Sakız Adası yeniden gümüş renkli bir sisin ardına saklanmıştı. Hızlı adimlarla aşağıya doğru yürüdü. Boğazın ortası kararmaya yüz tutmuştu. Oysa deniz hâlâ sakindi. Yalnızca ortada, yavaş bir motorun dalgaları kıpırtısız suyu bir makas gibi kesiyordu.

Yirmi dakika sonra zeytinliğe varınca evi gördü. Verandada biri oturuyordu. Kısa bir an için durakladı, sonra sessiz adımlarla binanın yan tarafına dolandı. Arkası dönük adam zayıf, orta boyluydu ve içtiği sigaranın keyfini çıkartmak ister gibi ardına yaslanmıştı. Ağaçların arkasından çıkıp düzlüğe yöneldi.

- 2 -

Sedat Bender'in ifadesi:

"Buyrun, Sedat Bey, şöyle oturun."

"Teşekkür ederim."

"Sonunda sizi bulabildik."

"Siz bulmadınız, Sayın Savcı. Unutmayın, ben kendim geldim."

"Doğru. Teybi biraz yana kaydırabilirsiniz. Tamam, oldu... Bu arada son on beş gündür nerede olduğunuzu öğrenebilir miyiz?"

"Bana yönelik bir suçlama mı var?"

"Hayır, hayır, sadece merak diyelim."

"Biliyorsunuz, o gece olaydan haberdar olmadığım için İstanbul'a hareket etmiştim. Haberi çok geç aldım, alır almaz da hemen geldim."

"Peki Sedat Bey, dediğiniz gibi olsun, geç haberiniz oldu. Ama garip değil mi, pek üzgün değilsiniz. Karınız sizi terk etti, yakın bir arkadaşınız vuruldu, adınız istemeseniz de olaya karıştı..."

"Bakın, Sayın Savcı. Adımın bu olaydan zarar görmeyeceği konusunda garanti verildi bana."

"Ya, kim verdi bu garantiyi?"

"Şey... Avukatlarım."

"Avukatlarım dediniz de, başka bir gariplik de bu avukatlar meselesi. Nasıl oluyor da dışarıdaki beyler hem sizin hem de Asım Hacıoğlu'nun vekâletini yükleniyorlar?"

"Bir rastlantı, hepsi bundan ibaret."

"Demek bundan ibaret... Soruma cevap vermediniz? Karınızla olan sorununuzu bir yana bıraksak bile, eski ve çok iyi bir arkadaşınızın şu anda komada olması sizi üzmüyor mu?"

"Korkut'la arkadaşlığımız üniversite yıllarında sona ermişti... Yani eskisi gibi değildi. Onun..."

"Devam edin!"

"Fikirlerini, ilişkilerini, yaptıklarını onaylamıyordum."

"Anlıyorum. Ya lisedeyken?"

"O zamanlar arkadaştık. Ama bunu büyütmemek gerekir. Herhangi bir arkadaşlıktan öte değildi bizimki."

"Garip! Oysa ortak arkadaşlarınızdan hemen hemen hepsi Korkut'un sizi sürekli koruduğunu, ceza gerektiren suçlarınızı üstlendiğini anlattılar bize."

"Şimdi anlaşılıyor. Belki bazı olayları üstlenmiştir. Ama bu her arkadaşlıkta olan bir şeydir, o da hafta sonlarını ve yazları bizimle Ilıca'da geçirirdi."

"Anlaşılıyor. Sizce böylelikle minnet borcunu ödüyordu."

"Bir anlamda, evet. Bakın, bu konuşmayı şöyle özetlemek istiyorum: Korkut'la eskiden arkadaştık. Ama sonra o... Beni anlıyorsunuz, değil mi, komünistin biri olup çıktı. Öyle biriyle nasıl dost kalabilirdim? İlişkimi giderek kopardım."

"Ama Korkut Laçin Erzincan'daki cezaevinden tahliye olur olmaz sizi görmeye geldi."

"Bu davranışı benim söylediklerimi çürütmez. Bu..."

"Ve siz de İstanbul'dayken geri döner dönmez, onun çağırdığını duyunca hiç vakit kaybetmeden Ildırı'ya, onu görmeye gittiniz."

"Doğru. Ama nedeni düşündüğünüz gibi değil. Bende ona ait bazı şeyler vardı, onları istiyordu."

"Bazı şeyler?"

"Bir bavul. Yıllarca önce, sanırım 1977'nin sonlarına doğru Yunan bir denizci kısa bir notla birlikte getirdi. Dehler denen bir Alman vermiş ona. Notta adama biraz para vermem ve Korkut'a ait olan bavulu saklamam yazılıydı."

"Bavul hâlâ sizde mi?"

"Hayır, Korkut aldı."

"Açtınız mı?"

"Evet."

"Ne vardı?"

"Küçük bir zarf. Mektuplar, bazı kâğıtlar, birkaç fotoğraf ve..."

"Ve?"

"Bir miktar uyuşturucu."

"Demek uyuşturucu da vardı?"

"Evet, vardı. Tabii hemen imha ettim o tozları."

"Ya tabanca?"

"Tabanca da vardı."

"Hepsi bu mu, sadece bavulu istedi, öyle mi?"

"Para da. Bir de bazı şeyler..."

"Neler?"

"Verdiği telefon numarasından Doktor diye birini arayıp, istediği şeyin hazır olup olmadığını sormam... İstediği para iki yüz bin lira civarındaydı."

"Siz ne yaptınız?"

"Para hariç, diğer isteğini yerine getireceğimi söyledim."

"Demek para vermeyi reddettiniz."

"Evet."

"İstanbul'dan gelir gelmez hemen onu görmeye gittiniz, ama istediği parayı vermediniz!"

"Evet."

"Öyleyse Korkut, Margareth Dufton'a verdiği yüz bin lirayı nereden buldu?"

"Bir fikrim yok."

"Korkut Laçin'le arkadaşlığınız sona ermişken ve onun ilişkileri açısından tehlikeli biri olduğunu bile bile, neden dediklerini yaptınız?"

"Sayın Savcı, gerçek şu: Herkes gibi ben de ondan korkuyordum."

"Sizi tehdit mi etti?"

"Evet."

"Belki de şantaj yaptı. Ne dersiniz?"

"Şantaj mı? Ne münasebet, bunu da nereden çıkardınız?"

"O laboratuvara girenlerden biri de sizdiniz, değil mi?"

"Ha... Hayır. Yalan bu."

"Pekâlâ. Şimdi gelelim şu nüfus cüzdanına... Alın. Cüzdan sizin mi?"

"Evet."

"Korkut Laçin'e siz mi verdiniz?"

"Zorla aldı. Ildırı'daki konuşmamızı izleyen gün eve gelip tekrar para istedi. O sırada aldı... Ama zorla. Bunun kayda geçmesini istiyorum."

"Merak etmeyin, geçecek... Biraz su ister misiniz?"

"Hayır."

"Şimdi gelelim iş durumunuza... İflas etmek üzere olduğunuz söyleniyor, doğru mu?"

"Hayır. Yalnızca işlerim biraz kötü gitti, hepsi bu. Son hafta, buraya gelmeden borçlarımın önemli bir kısmını tasfiye ettim. Durumum seçimlerden sonra daha da düzelecek."

"Sedat Bey, sizin ifadenizle adlandıralım, işlerinizin biraz kö-

tü gitmesinde Asım Hacıoğlu'nun rekabeti rol oynadı mı?"

"Bil... Belki."

"Ona borcunuz var mı?"

"Evet."

"Karınızı da bir anlamda elinizden aldı... Çok öfkelenmiş olmalısınız. Düşündüm de, bu öfkeniz daha da ileriye gitti. Belki de onu öldürmeyi düşündünüz."

"Kesinlikle doğru de..."

"Ya da öldürtmeyi."

"Sayın Savcı, size hatırlatı..."

"Korkut Laçin'i Alsancak'taki o eve neden gönderdiniz?"

"Ben göndermedim. Yemin ederim, ben göndermedim."

"Onu nasıl ikna ettiniz?"

"Kendisi gitti. İnanın kendisi..."

"Sakin olun. Şimdi suyu istiyor musunuz? Alın. Bize Ildırı'da neler olduğunu anlatır mısınız?"

"Onu görünce şaşırdım. Çok değişmişti. Sesi, sesi kurumuştu. Gözleri de aynı noktaya bakıyordu. Bir süre konuştuk. Ama beni dinlemiyordu. Bir ara birden Asım'ı sordu, sonra cevap vermemi beklemeden onu öldüreceğini söyledi."

"Öldüreceğini?"

"Evet."

"Emin misiniz?"

"Eminim. Çünkü aynı sözleri ertesi gün Lerzan'la İzmir'den döndüğünde de tekrarladı."

"Yani Korkut Laçin olay akşamı Asım Hacıoğlu'nun evine onu öldürmek için mi gitmişti?"

"Evet. Bence niyeti buydu. Yanında silahı da varmış."

"Sizce Korkut Laçin'i kim vurdu?"

"Hasan olmalı. Duyduğuma göre itiraf etmiş."

"Siz bu itirafa inandınız mı?"

"İnandım."

"Anlaşıldı... Komiserim, silahı Sedat Bey'e gösterir misiniz: İyice gördünüz mü? Korkut Laçin'in vurulduğunu sandığımız silah bu. Üzerinde sizin de parmak izleriniz var."

"Olabilir. Bavulu açtığımda elime almış olabilirim."

"Ya da daha sonra, mesela yirmi gün önce bu silahı karınıza doğrulttuğunuzda."

"Karıma mı? Hayır. Bunlar Lerzan'ın uydurmaları."

"Peki, Komiserim, teşekkür ederim... Sedat Bey, ekleyeceğiniz bir şey var mı?"

"Yok... Hayır, var! Şimdi hatırladım. Garip bir olaydı. Tam ayrılmak üzereyken... Kolumu tuttu ve bana Cengiz Bey'i görüp görmediğimi sordu. Cengiz Bey avukattır, lise son sınıftayken bize felsefe dersine gelmişti. Gördüğümü söyledim. Gerçekten de altı ay önce karşılaşmıştık, bana Korkut'u sormuştu. Ona Cengiz Bey'in söylediklerini aktarınca birden..."

"Ne oldu?"

"Korktu. Size şaşırtıcı gelecek, ama korktu."

"Cengiz Bey, size Korkut'la ilgili neler söyledi?"

"'Sorduğu soruda yanıldı,' dedi. 'Sorunun yanlış olduğunu hiç düşünmedi.' Buna benzer sözlerdi."

"Demek, Korkut soruda yanılmış, öyle mi?"

"Evet. Tabii Cengiz Bey'e göre"

"Çok ilginç. Peki, Korkut Laçin gibi birini korkutan soru neymiş?"

"Bilmiyorum, hiçbir fikrim yok."

"Peki Sedat Bey, dışarı çıkıp bekleyin, ifadenizi imzalayacaksınız."

"Daha bitmedi. Beni dinledikten sonra geri döndü. Ona ne yapacağını sorduğumda, yüzeceğim dedi. Denizde bulmak istediği başka bir hayalet varmış."

- 3 -

Ilıca, 28 Temmuz 1983

"Soruda yanıldı." Sedat'a giden yolda, kulaklarımda durmadan tekrarlanan sözcüklerle tek başımayım. Sıradan, belki de rastgele söylenmiş iki sözcük; hepsi bu. Evet, bu! Öyleyse neden

bütün düşüncelerim o sözcüklerin beynimde açtığı uçuruma düşüp yok oluyor?

Kolumda dal budak salan ağrıyı ezmek için kaldırımı daraltan taş duvara yaslanıyorum. Gerçekten yanıldım mı? Gülüyorum. Duvarın ardından canlı, saldırgan bir köpek havlaması kahkahama karşılık veriyor. Dudaklarımdaki sigarayı yenileyip tekrar yürüyorum. Neden beni uyarmadı; eğer yanıldıysam... Sekiz yıl önce, en çok on dakika süren konuşmayı hatırlamaya çalıyorum. Yazıhanesi loş, neredeyse ışıksızdı. Beni dinlemekle yetinmiş, yalnızca, *"Yazdığın o denemeyi bir daha oku,"* demişti. Ama okumadım. Nerede olduğunu bile bilmiyorum o kâğıt parçasının. Belki o bavulda.

Yanımdan hızla bir araba geçiyor. Daha fazla oyalanmamalıyım. Önce Sedat; evet, önce onu bulmalıyım. Midemden başlayan ağrı tekrar dudaklarıma yükseliyor; sigarayı yere tükürüyorum. Ne yaparsam yapayım, hep o kuşku saplanıyor kaslarıma: Sedat gitti, kaçtı. Geçen seferki gibi... Hayır, bunu bana yapamaz. Ama beynimde yer değiştiren sızı korkumu daha da artırıyor. Dün gece Ildırı'dan ayrılırken, "En geç akşama dönerim," demişti Lerzan; olabilir! Belki de o engel oldu Sedat'a.

Bahçe kapısına gelince kulübede kimse olup olmadığına bakmadan içeriye giriyorum. Birkaç gün önce Ferzan'ın ağlamak için oturduğu bank, iri karo mozaiklerle kaplı yol güneşin altında bomboş. Oyalanmadan köşeyi dönüp iç bahçeye geçiyorum. Burası da ıssız: Ne şemsiye, ne de Lerzan var görünürlerde. Yürüyüp zili çalıyorum. Kapıyı kahvaltıya çağrıldığım gün kahveleri getiren gülünç önlüklü hizmetçi açıyor.

"Sedat Bey evde mi?" Kadın geriye doğru bakarak ellerini kaldırınca soruyu tekrarlıyorum: "Sedat Bey evde mi?"

"Beyefendi de, hanfendi de evde yoklar." Kadının sözlerini üst kattan gelen bir gürültü bölüyor. "Daha doğrusu, beyefendi hasta, hanfendi de çıktılar."

"Sarhoş mu?" Kararsız parmakları önlüğünü bulurken az öncekinden daha şiddetli bir gürültüyle irkiliyoruz. "Nerede?"

"Yukarıda," diyor kadın, bir yükten kurtulmuşçasına. Sonra ekliyor: "Dünden beri içiyor."

Onu kapıda bırakarak merdivenlere yöneliyorum. Demek gelmemesinin nedeni bu.

Yatak odasında buluyorum Sedat'ı; yere atılmış perdeler, koltuklar, abajurların ortasında öfkesinden kurtulabilmiş bir sandalyenin üzerinde. Elinde yarıladığı bir içki şişesi var.

"Ooo! İşte şövalyemiz; hoş geldin dostum. Fedakâr ve tek dostum." Susuyor, cevap vermeden ilerleyip elindeki şişeyi alıyorum. Sakinleşmeli, "Yenilmez dostum..." Sözlerini art arda gelen hıçkırıklar bölüyor. "Geldi. Sedat'ı kurtaracak, suçunu üstlenecek, Başmuavin'i kahredecek."

Arkasına geçip onu havaya kaldırıyorum.

"Banyo nerede?"

"Hayır," diye bağırıyor. "Kusmayacağım işte..."

Yarım saat sonra kusmuş, yatakta bir ceset gibi hareketsiz yatıyor. Yüzünde yıllarca önce sık sık karşılaştığım o özür dileyen ifade var. Başının altına yerden bulduğum yastığı yerleştirip soruyorum:

"Ne oldu?"

Sedat sorumu bekliyormuş gibi titreyen bir sesle, "Lerzan," diye başlıyor. Ama devam edemiyor. Gözyaşları! Ağlayacak. Saçmalık... Bana bavulu ve parayı verecekti. Birden ağlamasından iğrendiğimi hissediyorum. Beynimdeki çınlama, sesiyle daha da artıyor: "Gitti. Beni terk etti."

Ellerimi omuzlarından çekip yatağın yanındaki komodine oturuyorum. Çok garip; bir yabancıyla karşı karşıyaymışım gibi tedirginim. Ondan bıktım; evet, gerçek bu.

Yine de, "Sakin ol," demeyi başarıyorum. "Anlat!"

"Benden ayrılacakmış. Dün... Öğlen senin yanından döndüğümde söyledi. Daha da kötüsü..." Vücudu yeni bir hıçkırık nöbetiyle midesinin üstüne katlanıyor. "Asım'la evlenecekmiş. Düşünebiliyor musun, en çok nefret ettiğim birisiyle ve tam politikaya atılacakken." Uzattığım sigarayı geri çeviriyor. "Akşam... Dün akşam Asım'a gittim. Doğruymuş. Lerzan'ın söylediklerini hiç utanmadan doğruladı. Anlayabiliyor musun?"

"Evet," diyerek araya giriyorum.

"Yalan! Sen nereden bileceksin!" Hıçkırıkları sözlerini yu-

tup öğütüyor. "Anlaşmışlar." Başımı sallıyorum. "Biliyor muydun?" Tekrar başımı eğiyorum. "Demek ondan, 'Bu kez Korkut yok,' deyip güldü."

Birden susuyor. Gözlerimi yüzünden, savaş meydanına dönmüş odaya çeviriyorum. Bavul nerede? Artık sorabilirim.

Ama Sedat benden önce davranıyor:

"Seni neden ihbar etti?" Omuzlarımı silkiyorum. "Sırf kötülük yapmak için mi?"

"Belki," diye mırıldanıyorum.

"Hayır!" Öfke ve küçümsemeyle güçlenen sesi bir tokat gibi yüzüme çarpıyor. "Hayır, seni ihbar etti, çünkü burada, burada kalmanı istemiyordu. Çünkü korkuyordu. Çünkü ona engel olacağından emindi." Yeniden susuyor. Artık sormalıyım. "Sus! Bana cevap ver! Neden onlara engel olmadın?"

Engel olmak! Bu soruya gülmem gerekiyor. Ama gülmüyorum. Sigarayı yerdeki kül tablasına bırakıp doğruluyorum. Yanılıyor. Bu kez ortada üstlenecek bir şey yok. Hem artık lisede de değiliz.

"Yapacağım bir şey yoktu," diyorum.

"Hayır, var!" Şaşkınlıkla yüzüne bakıyorum. Gözleri hırsla parlıyor. Olamaz, ne düşünürse düşünsün... Sinirden titreyen sesi düşüncelerimle dudaklarımın arasına giriyor. "Bir yolunu bulmalısın." Şimdi ayakta ve elleri omuzlarımda. Başımı sallıyorum. "Beni anlamalısın." Gözlerimi yüzünden kaçırıyorum. "Anlamalısın." Hayır, onu anlamaktan bıktım; bu kez o beni anlamalı. "Bana yardım et."

Artık onu dinlemiyorum. Yardım, yardıma ihtiyacı olan benim.

"Edemem. Üstelik gitmem..."

Keskin bir acı sözlerimi dudaklarımdan koparıp atıyor. Tokat! Bana tokat attı. Geriye çekiliyorum. Karşımda, oyuncağı elinden alınmış bir çocuk gibi ağlayan, bağıran gerçekten Sedat mı? Elimi kaldırınca korkuyla eğiliyor. Parmaklarımı dudağımdaki yaraya götürüyorum. Gülmemeliyim, hâlâ sarhoş. Ama gülüyorum. Sedat yeniden doğruluyor. Gözlerinde pişmanlığın izi yok. Şaşkınlığı geçinceye kadar susuyor, sonra tekrar bağırmaya başlıyor:

"Beni aldatacak, telefonla konuşurken duydum. Bugün öğleden sonra İzmir'de buluşacaklar." Yardım isteyen ellerine aldırmıyor, kımıldamadan bekliyorum. "Onu tehdit ettim; öldürmekle. Senin tabancanla; işte bak, şurada. Bana güldü."

Parmağıyla işaret ettiği yöne dönüyorum. Silah kapının yanında, yerde duruyor. Yürüyüp alıyorum. Evet, o silah: Dehler'in hastaneden çıkarıldığım gün, *"Bir yolunu bulur, bavuluna yerleştiririm,"* dediği tabanca... Raul! Hayır, o görmemişti. Fotoğrafı uzattığında ambardaki karanlık daha da koyulaşmıştı ve elim arkamdaydı. Parmağıma bakıyorum: O günkü gibi kımıldıyor.

Telaşımı belli etmemeye çalışarak gömleğimi kaldırıp tabancayı belime yerleştiriyorum. Demek bavulu açtı. Geri dönüp yatağa yürüyorum.

"Bavul nerede?" Karşılık vermeyince soruyu tekrarlıyorum: "Bavul nerede?"

Susuyor ve yalnızca gülümsemekle yetiniyor. Birden şaşkınlıkla ürperiyorum. Hayır, bunu bana yapamaz. Biz, biz eski...

Düşüncelerimi sakin, kararlı sesi parçalıyor:

"Bavul emin bir yerde..." Onu dinlememeliyim. "Para da içinde..." Artık sarhoş da değil. Öyleyse... "Bavulu istiyorsan Lerzan'ı bana getir!"

Lerzan'ı getir! Lerzan'ı getir!... Neden? Ellerimi kulaklarıma götürüyorum. Yankıya dayanamayacağım... Birden bütün sesler susuyor ve gözlerimin önünde perdeler art arda açılmaya başlıyor. Geçmiş, perdelerin ardında geçmiş var. Beni hiç... Hiç...

Uykum var. Ama şimdi uyuyamam. Ona doğru eğiliyorum.

"Perdeler..."

Doğruluyorum. O da ayağa kalkıyor.

"Bırak be..."

Kollarımı gerip yana dönüyorum. Garip! Hâlâ perdeler... Göz göze geliyoruz: Karşımda şaşkın bir yüz var; ciğerlerimden fırlayan bir kahkaha o yüze çarpıyor. Onu tanıyorum. Kaybolacak... Kirpiklerimi zorlukla aralıyorum. Uzun boylu. O olduğuna eminim. Hasan! O nerede?

"Korkma..." Demek konuşmak istiyor. Oysa az önce bağırıyordu; kısa boyludan yardım isteyen o değil miydi? Hayır, hayır, yanıldım. Bu, o uzun boylu değil. Mırıldanan da benim. Ben? Ben? Ben... Perdeler bitmedi mi? Ben bavulumu arıyordum. "Bavulum nerede?"

Boğuk bir inilti, duyabildiğim yalnızca bir inilti. Yüzü neden kızardı? Hasan! Cevap vermiyor. Demek Hasan da değil. Dudakları... Kollarımı kendime doğru çekiyorum.

"An... An..."

Onu duyamıyorum. Söylemek istediği... Kulağımı dudaklarına yaklaştırıyorum.

"Annem..."

Annesi! Hayır karşımdaki o da değil. Onun eti yumuşaktı; yüzünde morluk yoktu. Ya başımı döndüren, korkularımı yatıştıran kokusu? Hayır! Bu yüz ter kokuyor.

"An-nem... i-çin..."

Onu özledim... İşte, son perde; o da açıldı. Kirpiklerimi aralıyorum. Garip! Bir ayna var karşımda. Gözlerimi açarak bakıyorum: Biri, evet, biri Sedat'ı boğmak üzere.

Bağırarak ellerimi açıyorum. Sedat tok bir sesle ayaklarımın dibine düşüyor. Aman Tanrım, onun oğlunu öldürüyorum.

- 4 -

İzmir, 28 Temmuz 1983

Sedat'ın arabasını heykele bakan sokaklardan birine bırakarak denize doğru yürüyorum. Pasaport İskelesi'nin gölgesine ulaştığımda girişteki saat üçü gösteriyor. Bir saatim daha var. Gölgede, gömleğimi tenime yapıştıran teri kuruttuktan sonra limana yöneliyorum. Deniz yine pis; kahverengi su, kafese kapatılmış bir hayvanın homurtusunu andıran sesle rıhtıma vuruyor. Yavaş adımlarla yürüyüp oturanların arasında Doktor'u seçmeye çalışıyorum. Tentelerin altında ona benzer kimse yok. Geriye dönüp rastladığım ilk boş masaya oturuyorum. Az sonra bir

adam çay getiriyor. Neden burada değil? Ya Sedat'ın onu telefonla defalarca aramasına rağmen bulamaması? Çay, midemdeki krampın acısını daha da genişletiyor. Öyleyse... Hayır, önce o fotoğrafçı.

Parayı kirli çay bardağının altına yerleştirip kalkıyorum.

Kemeraltı sıcağın şiddetine rağmen şaşırtıcı bir kalabalıkla dolu. Dar kaldırımı koruyan gölgenin altına sığınarak şehrin midesini boşaltan barsağı andıran yolda bir süre ilerliyorum. Seyyar satıcıların bağırışları, vapura doğru akan kalabalık, sıcağın şehrin üstüne gerdiği hareketsizliğin yanında, düz bir ovada gürül gürül çağıldayan bir nehir kadar şaşırtıcı. Birkaç dakika sonra büyük bir gelinlik resmi ve asker fotoğraflarının süslediği zevksiz vitrini buluyorum. İhsan: Burasıydı. Cama doğru yaklaşıyorum. İçerisi karanlık. Kapıya uzanınca kalın bir ses itmemi önlüyor:

"Kapalı kardeşim."

Kolu bırakıp dükkânın yanındaki kurukahvecinin önünde duran adama doğru yürüyorum.

"Fotoğrafım vardı."

"Biraz zor alırsın," diyor adam. Sonra terli suratını önündeki beyaz önlüğe silip haberi veriyor: "Evvelsi gün polis alıp götürdü. Kaçakçılığa karışmış diyorlar."

Adamın kuşkulu bakışları altında geriye dönüp dükkândan uzaklaşıyorum. Doktor, Doktor da yakalanmış olmalı. Bu kez caddenin ortasında, sıcağın altındayım. Konak'a varınca kararımı veriyorum. Vaktim var mı? Kuledeki saate bakıyorum: Üç kırk beş; Lerzan biraz bekleyebilir.

Saat beşe çeyrek kala arabayı durdurup dışarıya bakıyorum. Sekiz yıl önce iki gece kaldığım ev burasıydı. Arabadan iniyorum. Bahçe duvarlarını gizleyen çalılar ve soldaki pencereyi örten palmiye büyümüş; başka değişen bir şey yok. Kapıyı itip bahçeye giriyorum. Öteki tarafta küçük süs havuzuna açılan bir kapı vardı. Binanın arkasına dolanıp iki yanını sarmaşığın örttüğü kapıyı buluyorum. Gürültü etmemeye çalışarak tornavidayı kasadaki aralığa sokup itiyorum. Kanat gıcırdayarak açı-

lıyor. Bir süre içeriye girmeden bekliyor, sessizlik sürünce yürüyorum. Alt katta kimse yok, yavaş adımlarla merdivenlere varıyorum. Dudaklarımda dökülmek üzere olan yüzlerce lanet var. Annesi, bunu onun için yapıyorum.

Üst katta antika mobilyaların üstü beyaz çarşaflarla örtülü. Lerzan, L şeklindeki salonun köşesinde oturuyor. Üzerinde parlak ve ince bir kumaştan yapılmış bol bir bluz, yeşil bir pantolon var. Hareketlerinden ve titreyen sesinden salonun görünmeyen kısmında oturan Asım'la tartıştığını fark ediyorum.

Kabul etmemeliydim. Ona ne diyeceğim? Bir an geri dönmeyi düşünüyorum. Ama...

Lerzan, önündeki sehpada duran sigarayı almak için eğildiğinde görüyor beni. Çığlığı sonsuza kadar devam edecekmiş gibi uzayan gerginliği parçalayınca suçluluk duygusunu bastıran bir rahatlama hissediyorum. Artık istesem de geri dönemem.

"Siz!"

Öteki köşeden Asım'ın kalktığını ve ona doğru yürüdüğünü duyuyorum. Lerzan önce ilerlemeye devam eden Asım'la arama girmek ister gibi bilinçsiz bir hareketle öne doğru atılıyor, sonra fikir değiştirerek olduğu yerde duruyor. Gözleri! Gözlerini unutmamışım.

Bakışlarını benimkilerden kurtarıp aynı sözcüğü tekrarlıyor: "Siz!"

Şaşırdı, ama yine de gözleri parlıyor. Ne söyleyeceğim? Omuzlarım havaya kalkıyor...

Erkeği o anda görüyorum. Asım değil, Metin! Şimdi ne yapacağım? Metin'e bakıyorum. Yüzü asık, adalelerini de avını parçalamaya hazırlanan bir hayvanınki gibi şişirmiş.

"Demek denizci dostumuzmuş?" Bana aldırmadığını hissettirmek ister gibi rahat bir tavırla yana dönüp Lerzan'a sarılıyor. "Korkma Prenses, şimdi onu aşağıya atarım."

Sözlerini bitirir bitirmez ellerini Lerzan'ın omuzlarından çekip öne çıkıyor. Dövüşmemeliyim... Ama onları nasıl ikna edeceğim?

İmdadıma Lerzan yetişiyor; kolunu uzatarak öfkeli devi durduruyor:

"Neden geldiniz?" Cevabı beklemeden ölçülü bir adım atarak aramıza giriyor. Metin'in aksine son derece sakin; sesi itiraf etmemi kolaylaştırmak ister gibi yumuşak: "Sedat'a yardım etmeyeceğinizi söylemiştiniz?"

Gözlerimi Metin'den ayırmadan gerileyerek, havaya kalkmış ellerimi indiriyorum.

"Ben... Ben, sizi geri götürmeye gelmiştim." Parmağımı uzatıp görünmeyen bir kafese kapatılmış gibi sürekli öne doğru eğilen, ama Lerzan'ın eliyle işaret ettiği çizgiyi geçmeden Metin'e bakarak devam etmeye çalışıyorum: "Ben, Asım'la..."

"Asım'la değil, benimle," diye bağırıyor. Metin. "Defol buradan!" Sonra öfkesini yarım bırakarak gülümsüyor. "Geçen seferki ders kâfi gelmedi galiba?"

"Metin!" Adam, sahibinin emrine itaat eden terbiye edilmiş bir hayvan gibi olduğu yerde kalıyor. Lerzan sakinleştiğinden emin oluncaya kadar bekleyip, sonra yeniden bana dönerek az önceki soruyu tekrarlıyor: "Buraya neden geldiniz; Sedat'a yardım etmek için mi?"

Sesi, kaderi vereceğim cevaba bağlıymış gibi titrek. Göz göze geliyoruz: Bakışlarında yıllarca önce o yağmurlu akşamüstünde laboratuvarda ağlayan Maggie'nin hüznü var. Yapamam. Gitmek zorundayım.

"Sizi götürmeye..." Kulaklarımı ovuşturuyorum. Sesim cansız bir fısıltıyı andırıyor. Cümleyi yarım bırakıp mırıldanıyorum: "Kendime yardım ediyorum. İnanın." Gözleri soluyor. Ona gerçeği söylesem. Hayır! "Beni anlayın," diyorum. "Gitmek zorundayım."

Ama anlamıyor. Ağzı tokat yemiş gibi büzülüyor. Çığlık atacak! Dilini, acısını silmek istercesine bir süre dudaklarında gezdiriyor, sonra yanındaki deve dönerek,

"Onu buradan atabilirsiniz," diyor.

Saldıracak! Ellerimi kaldırmaya çalışıyorum, ama Metin düşündüğümden daha hızlı; kolunu uzatıyor, göğsüme yediğim yumrukla geriye doğru uçuyorum.

"Ayağa kalk, korsan müsveddesi."

Yandaki masanın altına yuvarlanıp tekmesinden kurtuluyo-

rum. Göğsümde korkunç bir basınç var. Gözlerim acının şiddetiyle kapanıyor. Ayağa kalkmalıyım. Ama kalkamıyorum; her soluk alışımda göğüs kemiğim ikiye yarılıp ciğerime batıyor.

"Bu defa korkuyorum diye bağırtacağım seni!"

Zorlukla kirpiklerimi aralıyorum. Metin, üstü mermerle kaplı, antika ceviz masayı içi boş bir kutuyu kaldırır gibi kucaklayıp yana atmış, ayağı da havada. Karnımdaki gölgeyi görünce irkiliyorum: Bir böcek gibi ezecek beni. Kollarımı belime götürüp adalelerimi kasıyorum...

Ama darbe inmiyor. Gerginlik saatler kadar uzun süren saniyelerden sonra yine Metin'in bağırışıyla parçalanıyor:

"Silahı var!"

Başımı zorlukla kaldırarak elime bakıyorum: Gömleğim sıyrılmış, parmaklarım Sedat'ın yatak odasında belime yerleştirdiğim silahın kabzasında. Metin gerileyince zorlukla ayağa kalkıyorum. Ciğerlerime giren hava göğüs kafesimi parçalayan bir burgudan farksız. Boğulur gibi öksürüyorum. Onlara dokunmamalıyım... Acı, böbreklerime kadar iniyor. Elimi silahtan çekmeliyim. Ama parmaklarım kilitlenmiş, açılmıyor. O uzun boylu... Hayır, karşımdaki Metin. Zorlukla başımı kaldırıyorum: Evet, Lerzan'ın arkasındaki o.

Kahkahanın acısı göğsümü parçalıyor. Metin, Lerzan'ın arkasına saklanmış sirk aslanını hatırlatıyor.

"Bu adam manyak, Prenses. Nasıl güldüğüne bak!"

Kahkahayı susturamıyorum. Başımın dönmesini önlemek için yan yatmış masaya yaslanıyorum. Parmaklarım! Gevşetmeliyim.

"Yemin ederim deli, Prenses."

Derin bir nefes alıyorum. Gömleğim... Öteki elimle gömleğimi düzeltiyorum. Tabanca örtülür örtülmez atılıyor Metin:

"Polis çağıralım. Bu adamdan her şey beklenir."

Korktu. Bu düşünce dudaklarımdan fışkıran ve kahkahadan çok çığlığı andıran sesleri susturuyor. O zaman hatırlıyorum Lerzan'ı; bakışlarımı ona çeviriyorum: Elleri birbirinin içinde, parmakları ise sıkılmaktan bembeyaz. Yüzü hâlâ bir büst gibi

cansız. Yalnızca gözleri, evet, yalnızca gözleri yaşıyor ve içinde o uçsuz bucaksız hüzün var.

Hüzün! Bakışlarımı irademi eriten yeşillikten kaçırarak zorlukla, "Gidelim," diye mırıldanıyorum.

Dudakları kıpırdıyor. Ama sesini çok sonra duyuyorum:

"Bunu para için mi yapıyorsunuz?" Para! Hayır, borçlu olduğum için. Başımı sallıyorum. "Buraya benim için mi geldiniz?"

Soru göğsümü bir kez daha parçalıyor. Onu uyarmıştım, benden... Dokunsam? Saçlarına, dudaklarına... birden gözlerimin önüne inen siste Raul'ü görüyorum... Gitmeliyim; o dar, limana inen karanlık sokağa geri dönmeliyim.

Elimi kaldırıyorum. Lerzan gözleriyle cevabımı bekliyor.

"Hayır."

Kirpikleri kapanıyor. Garip bir duyguyla ürperiyorum: Karşımda Maggie var, kuyunun başında ve birazdan ağlayacak.

Onu bu halde, o sisin içinde bırakamam. Alçak bir sesle o sisi dağıtıyorum:

"Beni affedin."

Sözlerimi ip kadar ince bir çığlık kesiyor. Ellerini sanki o anı hatırladıkça hep kanayacak bir yarayı örtmek ister gibi göğsüne götürmüş.

Metin'e dönmeden kısık, can çekişen bir sesle, "Onu burada istemiyorum," diyor.

"Ama Prenses, silahı var."

Lerzan onu duymamış gibi yeniden fısıldıyor:

"Atın onu buradan."

"Silahı var dedim."

İkimiz de Metin'e dönüyoruz. Birden gözlerinden yayılan korkunun, yılgınlığın o yakışıklı yüzü anlamsız, ablak bir çehreye dönüştürdüğünü fark ediyorum.

Lerzan, son kez yalvarıyor:

"Bana bir çılgınlık borçlusunuz..." Sonra Metin'in kolunu buluyor eli. "Güzel bir kadın için ölebileceğinizi söylemiştiniz." Parmağıyla göğsümü işaret ediyor. "Onu buradan atın, baksanıza ne kadar bitkin."

Sesi artık sakin. Ama bir sağır bile yalvardığını, acıdan, hayal kırıklığından kahrolduğunu fark edebilir.

"Prenses, saçmalık bu. Ateş edebilir. Böyle bir rezaleti göze almaya değer mi?"

Ağlayacak... Yeşillikten kopan küçük, saydam bir damla dudaklarına iniyor. Alçağın biriyim ben. Buraya hiç gelmemeliydim.

"Değerini biçtiğiniz benim," diye hıçkırıyor Lerzan. "Unutmayın, birkaç akşam önce onun çılgınlığıyla alay ediyordunuz."

"Polis çağıralım, en iyisi bu."

"Susun!" İkinci, üçüncü, dördüncü damla beliriyor gözlerinde. "Siz değil çılgınlıktan, düşüncesinden bile korkuyorsunuz."

"Silahı olmasaydı..."

"Korkak!" Sonra o yeşilliği bana döndürüyor. "Beni götürmeye kararlı mısınız?" Kendimi bir alçak gibi hissederek başımı önüme eğiyorum. "Bir zafer daha," diye mırıldanıyor, "herhalde cesaretinizi böylelerinin korkaklığını kullanarak kanıtlıyorsunuz." O damlalara dokunabilsem! Beni anlamalı, yapabileceğim... Ardında gizli bir yalvarışın saklandığı sesi düşüncelerimi dudaklarımdan koparıyor: "Bir çılgınlık, ondan istediğim bir çılgınlıktı."

Sonra o anda yüzüne geçirebileceği en iyi maskenin gülümseme olduğunu biliyormuş gibi tebessüm etmeye çalışıyor. Ama damlalar maskesini yırtıp atıyor yüzünden. Acı çekiyor. Maggie gibi, o küçük kız gibi...

Hâlâ dayandığım masaya tutunarak doğruluyorum.

- 5 -

Lerzan Bender'in ifadesi:

"Masaya tutunarak doğruldu. Onu hiç öyle görmemiştim. Gülüyordu. Sonra Metin'e doğru yürüdü. Odada çıt çıkmıyordu; birden, neden bilmiyorum, Metin'i öldüreceğini düşündüm. Gözleri ipinceydi. Hayatımda o kadar incelmiş, öfke dolu bir

göz görmemiştim. Koltuğun önüne gelince belinden silahı çıkardı... Evet, bu tabancaydı. Metin sapsarı kesilmişti, kekeleyerek geriledi ve koltuğa düştü. Bağırmak, ona engel olmak istedim. Ama donmuştum. Bir süre Metin'e bakarak mırıldandı. Sonra, sonra çok garip bir şey oldu..."

"Ne oldu?"

"Ne mi oldu? 'Alın,' diyerek tabancayı hâlâ titreyen Metin'in kucağına attı ve beni götüreceğini, eğer ona engel olmak istiyorsa silahı kullanması gerektiğini söyledi. Geri dönüp bana doğru yürürken gözleri artık ince değildi, o öfke de kaybolmuştu. Elini uzattı. Bakışlarında hep beklediğim o boyun eğiş vardı... Elini tuttum. Avuçları nemliydi. Yavaşça, 'Gidelim,' dedi. Metin'i o sırada duyduk. Ayağa kalkmış, elindeki silahı ileriye uzatmıştı: 'Durun,' diye bağırıyordu."

"Durdunuz mu?"

"Korkut'a onu dinlemesi için yalvardım. Cevap vermedi. Yalnızca eliyle arkasına geçmemi işaret etti; hepsi bu. Sonra... Sonra Metin tekrar bağırınca ona doğru yürüdü. Evet, üzerine, silahın üzerine yürüdü. 'Ateş etmelisiniz, beni durdurmak için ateş etmelisiniz,' diye mırıldanıyordu. Tam önünde duruyordu; kılı kıpırdamadan. Ben çığlıklar atıyordum, Metin ise tir tir titriyordu."

"Sakin olun! Sonra ne oldu?"

"Hiçbir şey. Evet, hiçbir şey olmadı. Daha doğrusu, Metin ateş edemedi. Bir süre önünde duran Korkut'a baktı, sonra silahı ona uzatıp yeniden koltuğa çöktü. Korkut tabancayı beline yerleştirirken Metin ağlıyordu...

... Karaburun kavşağına kadar konuşmadık. Yüzündeki bütün çizgiler donmuştu. O haliyle... O haliyle bir heykele, hayır, daha çok bir ölüye benziyordu..."

- 6 -

Metin Giritli'nin ifadesi:

"Masaya tutunarak doğruldu. Eli hâlâ silahındaydı. Sonra Lerzan'ın yalvarmalarına aldırmadan üzerime yürüdü. Öldürecekti, yemin ederim, bana ateş edecekti. Soğukkanlılığımı koruyarak koltuğa kadar geriledim. Önüme gelince fark ettim."

"Fark ettiğiniz neydi?"

"Kendinde değildi. Belki de uyuşturucu almıştı. Gözleri... Gözleri kapalıydı. Bir süre bekledi, sonra silahı saklamak istiyormuş gibi arkasına götürdü. Birbirimize bakıyorduk, ama onun beni gördüğünden emin değildim. Sayıklıyordu... Evet, sayıklıyordu dedim. Kendi kendine mırıldanıyor... Neler mi söyledi? Size kendinde olmadığını söylemiştim, hatırladınız mı? Beni başkası sandı. Paul, ya da Taul."

"Raul olmasın?"

"Evet, evet, 'Raul,' dedi, Savcı Bey. Bağırmama, korkmama dayanamıyormuş. Sonra fotoğrafı istedi... Hangi fotoğraf olduğunu bilmiyorum. 'Korkma,' dedi; güya beni kurtarmak için gelmiş."

"Sonra?"

"Sonra Lerzan onu çağırınca, 'Gitmem gerek,' diye mırıldanarak silahı belinden çıkardı. İşte, ancak o zaman karşısındakinin ben olduğunu fark etti. Şaşkınlığını görmeliydiniz... Telaşlandı, yine saçmasapan şeyler söyledi: 'Güldüm mü?' Garip, ama gülüp gülmediğini merak ediyordu. Sonra Lerzan'la gittiler."

"Hepsi bu mu?"

"Evet, Savcı Bey."

"Ya silah... Bu tabancadaki parmak izleriniz?"

"Doğru... Unuttum. Kendine geldikten sonra, yani gülüp gülmediğini sorduktan sonra birden tabancayı kucağıma bıraktı. Ben de alıp geri verdim. Parmak izinin nedeni bu olmalı."

"Ona neden mani olmadınız?"

"Mani olmak mı?"

"Lerzan Hanım'ı götürmesine... Daha önce bu nedenle onunla dövüşmediniz mi?"

"Evet... Ama her şey, yani olayın mahiyeti değişti. Hem..."

"Hem?"

"Hem Lerzan onunla gitmek istiyordu."

"Ya! Gitmek istediğini kendisi mi söyledi?"

"Hayır, ama gitmek istiyordu. O serseri uzatınca hiç düşünmeden elini tutup peşinden yürüdü."

...

"Eski karınızla son zamanlarda hiç karşılaştınız mı?"

"Evet... Herhalde onu ziyaret ettiğimi biliyorsunuz."

"Cevap verin, zapta geçireceğiz."

"Evet, gittim... Önemli değildi; konuşmamızın konusu kızımızdı."

"Eski karınız Maggie Dufton'a Korkut Laçin'e rastlarsanız onu öldüreceğinizi söylediniz mi?"

...

"Sizi bu kadar kızdıran bu olay mıydı?"

"Onunla ilişkisi varmış. Korkut sekiz yıl önce yurtdışına kaçmadan önce bir süre onun evinde kalmış. Beni sinirlendiren buydu."

- 7 -

Ilıca, 28 Temmuz 1983

Karaburun 55 km. Köprüyü geçiyoruz; kavşakta üç dört kişi otobüs bekliyor. Elimi göğsüme götürüyorum; acı hâlâ orada, her soluk alıp verişimde ciğerlerime biraz daha yerleşiyor.

Artık bavulu alabilirim. Doktor; ya konuştuysa? Bu düşünceyi beynimden uzak tutmalıyım. Hemen geri dönsem? Akşama Basmane'de olabilirim.

"Neden yaptınız?"

Sigarayı dışarıya atıp yan gözle Lerzan'a bakıyorum. Yüzü hâlâ beyaz. Verebileceğim tek cevap var; omuzlarımı kaldırıyorum.

"Cesaretinizi kanıtlamak bu kadar önemli mi?" Sözleri ye-

ni bir hıçkırık selinde kayboluyor. "Benim için hayatınızı tehlikeye attınız. Değil mi?" Benden cevap alamaz. "Buna inanmak için neler feda etmezdim."

Arabayı hızlandırarak yokuştan aşağıya bırakıyorum. Yol birkaç yüz metre ötedeki düzlüğü geçtikten sonra yeni bir yokuşa bağlanıyor. Gün sona ermek üzere; güneş ileride dağların siluetiyle yırtılan ufka doğru eğilmiş, birazdan batacak.

"Onunla yatmayacaktım."

Demek ağlamaktan vazgeçti. Kolumdaki parmaklara bakıyorum. Dokunuşu kovmak istediğim bir düşünce gibi beynime yayılıyor.

"Beni ilgilendirmez. Yakında gidiyorum."

"Beni de götürün," Etime batan parmakların titrediğini hissediyorum. "Sizi istiyorum. Küçültücü, yakışıksız bulsanız da sizi istiyorum: Gözlerinizi kapatıp çılgınlığı tarif ettiğiniz andan beri."

Kolumu çekiyorum.

"Tek başıma gideceğim, bunu aklınızdan çıkarmayın."

"Beni istemiyor musunuz?" Olabildiğince basit, kısa bir soru bu. Başımı çevirip ona bakıyorum. Dehler burada olsa asıl çılgınlığın böyle bir kadını reddetmek olduğunu söylerdi. Lerzan, "Cevap verin," diye devam ediyor.

Cevap! İstiyorum; gitme tutkusuyla budanmış, engellenmiş bir istek hissettiklerim. Ama bunu ona söyleyemem.

Dudaklarımı zorlukla aralayıp, "Hayır," diyorum.

"Yalan! Size inanmıyorum." Elini tekrar koluma uzatıyor. Şimdi titreyişini, o isteği, etime saplanan tırnaklarında hissediyorum. "Cesaretinizi çevrenizdekileri uzaklaştırmak için kullanmakla, adınıza yakışan korkutucu tavırlarınızla neyi gizlemeye çalışıyorsunuz?" Cevabı kendisi veriyor: "Belki de kendinizi."

"Hiçbir şeyi gizlemiyorum," diye mırıldanıyorum. İkinci yokuşun başına varıyoruz. Vitesi küçülterek gaza basıyorum. "Neden böyle, göründüğüm gibi olduğumu kabullenmiyorsunuz?"

"Böyle olamazsınız. Çünkü mutsuzsunuz. Mutlu olmaya çalışmayan, bunu denemeyen insan... Böyle biri yoktur."

Kahkaha atmamak için dudaklarımı ısırıyorum. Bastırdığım gülme isteği başımı döndürüyor.

"Mutluluk bir sınırlamadır," diyerek nefesimi boşaltıyorum. "Dehler böyle derdi." Dehler'in kim olduğunu sormuyor. "Mutluluk çoğu zaman sevgiye varmayan bir monotonlukmuş. Bu da onun sözleri."

"Demek sevgi?" Tırnaklarını kolumdan çekiyor. "Hiç sevdiniz mi?" Sevgi! Bilmiyorum. Bu soruya cevap vermek zorunda değilim. Omuzlarımı silkiyorum. "Ya o kadın? Maggie'den daha önemli olan ka..."

"Hayır," diyerek sözünü kesiyorum. "Gerçek değil." İnanmadı. "Gerçek benim böyle olduğum..."

Bu kez sözümü o kesiyor:

"Ama sevgi, kuyuya atlamaktan, elinizi kızgın sobanın üzerine koymaktan daha gerçektir."

Sesi iyice yorgun artık, yenilgiyi kabulleniyor. Birkaç haftada olanları unutabilir. Sevmiyor, yalnızca istiyor. Başımı çevirmeden göz ucuyla ona bakıyorum. Bir heykel gibi hareketsiz. Canlı olduğunu kanıtlayan tek şey, donuk yanaklarından aşağıya süzülen gözyaşının parlak, gümüş rengi izi.

Kırk dakika sonra bahçeye giriyoruz. Araba durunca sürdürdüğü sessizliği bozmadan aşağıya iniyor. Önüne geçip eve giriyorum. Sedat? Salonda ve bizi bekliyor.

"Lerzan!"

Elini uzatıyor, ama dokunamıyor. Kadının öfkeyle havaya kalkan kolu durduruyor onu. Geriye çekiliyorum. Lerzan'ın yüzü saklamaya gerek görmediği bir küçümsemeyle yeniden canlanmış.

"Bana dokunmaya kalkma." Sözlerini bitirince bana doğru dönüyor. "Kurtarıcın beni zorla geri getirdi. O gider gitmez seni terk edeceğim. Bunu sakın unutma!"

"Lerzan!"

Merdivenlerin başında. Bir an için geri dönüyor.

"Seninle olmayacağım. Ama o, eğer isteseydi..."

Sözlerini tamamlamadan geri dönerek hızlı adımlarla üst kata yürüyor.

"Ne demek istedi?"

Sedat'ı kolundan tutup tırabzandan koparıyorum. Artık sıra bende:

"Bavul nerede?"

"Yukarıda," diyor. "Yatak odasında."

Sesi can çekişiyormuş gibi hırıltılı. Kaybetti. Artık annesi de yok. Onu salonda bırakarak yukarıya çıkıyorum.

Oda toplanmış, bavul söylediği gibi yatağın üzerinde. Kilidi çevirip kapağı açıyorum: Eski naylon yağmurluk, tayfa olarak çalıştığımı belgeleyen bonservis ve zarf şeklindeki bez torba, hepsi içinde. Yan taraftaki kutuyu açıyorum. İçinde bulmaya söz verdiği para var. Ya o deneme? Kapaktaki göze bakıyorum: Yok. Torbayı yan çevirip silahı içine yerleştirerek ağzını kapatıyorum. Sıra...

"Buldun mu?"

Sedat! Hemen istemeliyim. Bavulu yere bırakıyorum.

"Bana nüfus cüzdanını ver."

"Ne yapacaksın?"

Sesi tedirgin ve hâlâ kararsız. Birden ona acıyorum. Hep böyleydi: Ürkek, zayıf ve korkak.

"Yarından sonra hareket edecek bir şilebe tayfa olarak yazıldım."

Bir süre kararsız bir tavırla bekliyor, sonra geri dönüp odadan çıkıyor.

Yatağa oturup cebimdeki paketten sigara çıkararak yakıyorum. Birkaç gün sonra geri dönmeme kimse engel olamaz. Gözlerimi kapatıyorum. Karanlığın içinde Lin-Li, o dar, eski kapı ve limana inen kısa yol var. O sokak! En çok seksen adım, sonra...

"Korkut."

O! Karanlık birden dağılıyor. Kirpiklerimi aralayıp ayağa kalkıyorum. Lerzan: Eşikte; beni ilk kez adımla çağırdı. Ona doğru yürüyorum ama keskin bir tehlike kokusu adımlarımı durduruyor.

"Yarın Asım'a gidiyorum."

Yüzünde on dakika öncesinin gerginliği yerine kararlı bir ifade var. Dudakları! Hayır, ona bakmamalıyım. Gideceğim.

Dudaklarımdan saçma sapan bir fısıltı yükseliyor:

"İstediğiniz bu..."

Beni dinlemiyor,

"Belki beni de kurtarırsın."

Sonra sanki güzelliğinin belleğime kazınmasını ister gibi bir süre konuşmadan bekliyor, yandaki odanın kapısı kapanınca geldiği gibi sessizce uzaklaşıyor.

Tekrar yatağa dönüyorum. Onu bir daha görmeyeceğim. Birden sol kolum omzumdan kopuyor. Öteki elimle yere düşen sigarayı alıyorum. Görmeyeceğim, onu hiç gör...

"İşte."

Bu kez gelen Sedat. Uzattığı nüfus cüzdanını alıyorum.

Artık gidebilirim. Bavulu kaldırıyorum.

"Arabayı götüreceğim. Yarından sonra Asım'ın evinin önünden alabilirsin."

"Peki," diyor. Kapıya doğru yürüyünce önüme geçiyor. "Sağ ol."

Uzattığı eli sıkmıyorum. Dostum değil, hiç dostum olmadı.

Üç saat sonra Basmane'deki köhne bir otelin ikinci katındayım. Adamın ardından odaya giriyorum. İçeride keskin bir küf kokusu var. Adam, arkalığı çıkmış, eski sandalyeyi iterek önce kepengi, sonra camı açıyor. Tam karşıda sağır bir duvar var; odayı sıcak havayla birlikte otelin önündeki caddeden Basmane'ye giden araçların gürültüsü dolduruyor.

"Cüzdanını ayrılırken alırsın." Bavulu üstüne bırakarak adamın geçmesi için yana çekiliyorum. "Eğer yarın öğleden önce çıkacaksan haber ver," diyor adam. "Yoksa iki gecelik hesap ödersin."

"Veririm," diyorum.

Adam kapıya doğru yürüyüp çıkmadan önce tekrar konuşuyor:

"Bak, kadın istersen dışarıdan getirme; bir kolaylık düşünürüz."

Anlaştığımızı belirtmek için elimi kaldırıyorum. Kapı kapanıyor. Vakit kaybetmemeliyim. Gömleğimin cebinden az önce

çektirdiğim fotoğrafları çıkarıyorum. Ayak sesleri merdivenlerden aşağıya iniyor. Bavulu açıyorum. Nüfus cüzdanı ve bonservis; sabaha kadar her şeyi bitirmeliyim.

- 8 -

Rıza Nurol'un ifadesi:

"Hanife'den olma Zeki oğlu, Rıza Nurol... Sen misin?"

"Evet, Komiserim."

"Yaklaş... Şu fotoğrafı görüyor musun? İyi bak. Bu adam acenteye geldi mi?"

"Evet, Komiserim. Gelen buydu."

"İyi. Anlat bakalım. Ne zaman geldi, ne istedi, neler konuştunuz?"

"Emredersiniz, Komiserim."

"Biraz uzaktan konuş. Teybin içine girme."

"Önce 28'inde geldi acenteye. Tayfa arıyor muyuz, diye sormaya gelmiş. Arıyoruz dedik. Daha önce dışarda gemicilik yapmış. Kâğıtları da varmış. Lagos Yıldızı, diye bir gemide; gübre, kauçuk, bakır cevheri taşırmış..."

"Teferruatı geç."

"Emredersiniz, Komiserim. Biz var, dedik. Hakikaten Ürdün bandıralı bir gemi limanda yatıyordu. Üç tayfaya ihtiyaçları varmış; ikinci, sabah acenteye uğramış, tayfa istemişti."

"İkinci mi? İkinci de ne demek?"

"Kaptan, Komiserim."

"Peki, anladım. Susma, anlat!"

"Öyle olunca adını kaydettik, ertesi sabah kâğıtları getireceğini söyleyip ayrıldı."

"Adının ne olduğunu söyledi?"

"Sedat Benler."

"Sedat Bender."

"Evet, Komiserim, buyurduğunuz gibi, adının Sedat, soyadının Bender olduğunu söyledi... Ertesi sabah erkenden geldi,

kâğıtları verdi. Biz de saat beşte acentede olmasını söyledik."

"Şunlara bir bak... Hayır, nüfus kâğıdıyla bonservise; baktın mı? Bir çocuk bile fotoğrafların değiştiğini anlar. Sen fark etmedin mi?"

...

"Konuş be adam!"

"Ettim, Komiserim."

"Eee... Yoksa sana para mı verdi?"

"Hayır, Komiserim. Ekmek Kuran..."

"Sus! Yemin etme, doğru söyle, kaç para aldın?"

"Yüz bin, Komiserim. Ama..."

"Ama, ne?"

"Korktum, Komiserim; eğer para vermeseydi yine evet diyecektim."

"Seni tehdit mi etti?"

"Hayır, ama belalı birine benziyordu. Öylelerine bulaşmaya gelmez, bilirsiniz."

"Sus! Gemi nereye gidiyordu?"

"Cezayir'e, Ürdün'den potas götürecekti."

"Yalnız mıydı? Yanında birini gördün mü?"

"Hayır, Komiserim, kimse yoktu. Ama ertesi sabah, yani 29'unda geldiğinde peşinde biri vardı."

"Peşinde mi? Nereden anladın?"

"Tahmin, Komiserim. Bu adam acenteden ayrılınca, öteki ağacın arkasından çıkıp ardına takıldı."

"Nasıl biriydi? Hatırlıyor musun?"

"Camın arkasından gördüm. İyice uzaktı. Ama... Evet, herhalde yeni kavga etmişlerdi. Çünkü takip eden adamın yüzü kanıyordu."

Yedinci Bölüm

- 1 -

İzmir, 29 Temmuz 1983

Otelin girişinde henüz öğlen olmasına rağmen akşamın loşluğu vardı. Merdivenlerin altına yerleştirilmiş dar camekânlı bölmeye yürüdü; içeride sabahki adam oturuyordu. Dün geldiğinde dipte duran zevksiz kadife koltuk kaldırılmış, yerine boyaları dökülmüş, eski bir bank konmuştu. Camdaki deliğe doğru eğilince, adam sapı kırık anahtarı uzatarak yüzündeki bıçak yarasını daha da derinleştiren bir sıkıntıyla sordu:

"Saat birde boşaltıyor musun?"

Korkut başını eğerek anahtarları aldı. Git-mek! Düşünceleri de hecelediği sözcük gibi kopuk, beyninde iz bırakmayacak kadar belirsizdi. Merdivenleri ağır adımlarla tırmandı. Odadaki pencere dışarıdaki gürültüyle açılmıştı; yine de o keskin nem kokusunun bir toz bulutu gibi burnuna ve gözlerine dolduğunu hissetti. Acele etmeden etrafı süzdü. Bavul! Ucu yatağın altından dışarıya taşmıştı. Eğilerek yatağın altına baktı. Bıraktığım gibi değil... Düşünceleri bu kez hızla açılan makaradan çekilen bir ip gibi gergin ve acı vericiydi. Bavulu yatağın üstüne koyup tuvalete geçti.

Torba boş rezervuarın içindeydi; alıp tekrar odaya döndü. Ya bavul? Kuşku şimdi omzundaki lifleri zorluyordu. Elini şifrenin üzerine koyar koymaz kapak hafif bir sesle açıldı. Kilit zorlanmıştı. Kapağı kaldırdı: Her şey yerindeydi, ama yine de karıştırıldığı belliydi. Odayı arayan aşağıdaki mi, yoksa polis miydi? Birden Doktor'u hatırladı. Konuşmuş muydu? Kopan liflerin ağrısı, başını döndüren bir sızıyla bileğine indi. Ağrıyı, bu tür ağrıyı seviyordu. Gözlerini kapadı. Yine nemi hissetti, koku da hâlâ başını döndürüyordu.

Birkaç dakika sonra ayağa kalkıp sandalyeyi pencereden uzak köşeye çekerek oturdu. Fotoğraf, torbanın içindeydi: Kenarları bükülmüş, renkleri solmuştu. Yanındaki kadın karısı, belki de nişanlısıydı. Raul ortadaydı, yine zayıftı; yüzü, güldüğü zamanki gibi aşağıya doğru uzamıştı.

Birden künyeyi hatırladı: Yere düştüğünde ambardaki karanlığı bir şimşek gürültüsüyle parçalayan o küçük metal. Elini torbaya daldırıp buldu. Kararmış, ama paslanmamıştı.

Künye ve fotoğrafı cebinden çıkardığı zarfın içine koydu. Silah! Sıra ondaydı. Satabilir miydi? Elini tekrar torbaya soktu. Çıkardığında tetiğin yanına sıkışmış, buruşuk bir kâğıtla karşılaştı.

Düşünce bu kez çok daha hızlı, çok daha acı vericiydi. Boğuk, korkutucu bir sesle yerinden fırladı.

Kendine geldiğinde yatakta sırtüstü yatıyordu. Gürültü ve korku yok olmuştu. Başını yana çevirdi: Sararmış kâğıt hâlâ tetiğin yanındaydı. "Okumak zorunda değilim..."

Yardım istediği fısıltı kararsızlığını kovacak kadar güçlü değildi. "Doğrulmaya çalışmalıyım..." Doğrulamadı, sol tarafı hissizleşmişti. Birden garip, o güne kadar duymadığı bir duyguyla ürperdiğini hissetti. Korktu; Dehler'in, *"Bir gün mutlaka yakana yapışacak,"* dediği duygu bu muydu? Sağ kolunu uzatarak kâğıda dokundu. Acı, başını döndüren tadını yitirmişti. Katlanmış kâğıdı sağ eliyle alarak açtı. Evet, yıllar önce kendinden emin, hafifçe yatık bir yazıyla kaleme aldığı o denemeydi. Başlığa göz attı: Sır!

On sekiz yaşındayım ve kendimi küçümsüyorum. Hâlâ varoluşumu anlamlı kılacak, yaşamımı biyolojik bir zorunluluk olmaktan kurtaracak bir açıklama bulabilmiş değilim. Hayatın sırrı nedir? Böyle bir sır var mı? Açıklamayı soruların ardında aramaktan bıktım. Kişi yirmisine yaklaşmışken ne yapacağını, neyin peşinden gitmesi gerektiğini, yaşamını günlerin ve gecelerin tekdüzeliğinden nasıl kurtaracağını hâlâ çözememişse, ne yapmalıdır? Atalarımız, ilk insanlar genellikle yirmisine varmadan öldüklerine göre, birkaç milyon yıl önce doğmuş olsaydım dünyanın en yaşlı, en bilge kişilerinden biri olabilirdim. Oysa şimdi bu gezegenin üstündeki kimsenin fark etmediği biri olarak, ölmeye mahkûm milyarlarca insandan yalnızca birisiyim. Yaşamın dört milyarda biri! Salt bir insan olmak, milyarlarca benzeri olan bir yaratığın kaderini paylaşmaktan daha dehşet verici ne olabilir?

... Bir dâhi olmadığımı anladığım andan beri, dâhilerden nefret ediyorum. Nefret ve önemseme... Dâhileri soru sormasını bildikleri için önemsememek mümkün mü? Bir dâhi olsaydım hayatın sırrını hangi cevapta arardım? Bilmiyorum. Bulduğum bütün cevaplar benden önce başarılmış. Yirminci yüzyılda insanın ne keşfedebileceği bir kıta, ne de yaratabileceği ölümsüz bir sanat eseri var. Asra aşırılık ve deha hükmediyor. Bilim olağan zekâların katkılarıyla yükseldiği o çağdan ancak dâhilerin fark edebileceği ayrıntılar dönemine sıçramış. Bu yüzyılda artık elmalar yere düşmüyor.

... Yine de yapabileceğim, kurtarabileceğim bir şeyler olmalı. Ne yapmalıyım? Yirminci yüzyıl kurtarıcılara, şövalyelere muhtaç değil mi?

Alttaki, kırmızı kalemle yazılmış notu da okudu:

"İlgi çekici. Ancak soruna bakış açısı tehlikeli ve korkutucu."

Soruna bakış açısı! Sedat'a, "Soruda yanıldı," derken bunu mu kastediyordu? Yavaşça doğruldu. Sinirlerini uyuşturan kramp omzuna çekilmişti. Dinlenmeliydi, ama beyninden yu-

varlanıp dudaklarına düşen soruyla irkildi: Güldüm mü? Bavulu yere indirip tekrar yatağa uzandı.

Her şeyi o kalın, geçirimsiz karanlık örtmüştü ve o karanlığın içinde yaşayan tek şey Raul'ün çığlıklar kadar korkutucu soluklarıydı. Başka hiçbir ses duymuyordu. Yalnızca solukları; sanki bütün ambar nefes alıyormuş gibi kulaklarını acıtan o ses vardı içeride. *"Neden seni seçtiler?"* demişti Raul, son basamağa gelince. Gözlerini açmış, ama onu görememişti. Sanki fiziki varlığı yoktu; boşluk, yalnızca soluk alan bir boşluktu. *"Seni seçmemeliydiler. Sen Tanrısızsın."* Öleceğini, karşısındaki adamın onu öldüreceğini biliyordu. Önce fotoğrafı, sonra künyeyi uzatmış, ardından yine o çığlıklara dönmüştü. O zaman, evet, o zaman hissetmişti onu küçümsediğini.

O on dakika. Ambarda kaldığı süre daha uzun değildi. Güverteye çıktığında tek hatırladığı Raul'ü hâlâ küçümsediğiydi. Silah sesi? Duymamıştı. Gün ışığına çıkar çıkmaz o perdeler tekrar açılmış, Dehler'i, Doktor'u, Kaptan'ı, paslı sac kokusunu, her şeyi yeniden tanımıştı. *"Öleceği kesindi,"* demişti Doktor. *"Kuduz olduğu da gerçekti."* Dehler! O aynı fikirde değildi. Yüzüne bakmıyordu. *"Mutlak gerçekler! Buna inanmıyorum,"* diye bağırmıştı. *"Gerçek dedikleri, varsan baksan bizi bir şeylere zorlamak için uydurulmuştur."* Sonra Doktor'a dönerek, tükürür gibi sözlerini tamamlamıştı: *"Alçaklar, parlak sözler etmekte ustadırlar."* Üç hafta sonra Huan'ın barından içki içerlerken hâlâ küfrediyordu. *"O lanet İngiliz zorladı seni."* Söyledikleri doğru değildi. O da biliyordu bunu. Lin-Li konyakla beraber getirmişti beklediği haberi: *"Tadını çıkarmaya bak. Dışarıda seni bekliyorlar."* Dışarısı; limana inen dar, karanlık sokak. *"Çıkma,"* demişti Dehler, *"arka kapıdan sıvışabiliriz."* Hepsi yetmiş, ya da seksen adım. Yürümek zorunda olduğu uzunluk buydu. Dehler'e cevap vermeden içkiyi bitirip ayağa kalkmıştı. Kapıdan çıkarken Lin-Li gülümsüyordu. Gideceğini biliyordu. İyi cins konyak, fahişe maskesini indirerek uzaktan gönderdiği kısa bir gülümseme. Bu bir iltifattı; oysa yarım saat önce yanında yatarken yüzü ifadesizdi. *"Herif Angolo'da paralı askermiş, böylelerinden her şey beklenir."*

Raul'ün dostu yolun tam yarısında bekliyordu. Yanındaki adamlardan birkaç adım öne çıkmıştı. *"Raul'ü vuran sen misin?"* Başını eğerken Dehler atılmıştı. Korkmasına rağmen yanındaydı. *"Kuduzdu, ölecekti, Beni öldürün, diye yalvardı."* Portekizli kararlıydı, *"Sen sus, pis herif."* O da Lin-Li gibi sırf Alman olduğu için kızmıştı Dehler'e. *"Onu neden hemen vurmadın? Ambarda on dakikadan fazla kalmışsın."* Neden hemen vurmamıştı onu? Bilmiyordu; bunu ona söyleyecekti, ama adamın sert sesi engellemişti: *"Gülmüşsün, Türko. Duymuşlar. Tam üç kez gülmüşsün, onu vurmadan önce."* Doğru muydu? Yana dönmüştü. Dehler öne bakıyordu. Sorusunu karnında hissettiği acı önlemişti. Yere düşerken Dehler bağırıyordu ve karanlık o ambardaki gibi her şeyi yutmuştu.

Korkut gözlerini açtı. Oda aydınlıktı. Ama o karanlığın bir yerlerde hâlâ pusuda olduğunu hissetti.

- 2 -

İzmir, 29 Temmuz 1983

İki saat sonra Basmane'deki istasyona çıkan bulvardaki o eski iş hanına giriyordu. Merdivenleri unutmamıştı; sağda, girişten uzaktaki duvarın arkasındaydı. İlk basamakta durdu ve yukarıya baktı. Aradığı cevap! Belki de hep oradaydı. Hızlı adımlarla tırmandı. İkinci kattaki sahanlık boştu. Hanın dolu olduğu ancak üçüncü katta anlaşılıyordu; merdiven boşluğuna açılan koridorları odadan odaya koşuşan telaşlı bir kalabalık doldurmuştu.

Dördüncü kata gelince sağa saptı. Aradığı kapı koridorun sonundaydı. İçeriye girmeden önce soluk bir lambanın aydınlattığı tabelaya baktı: "Avukat Cengiz..." Işık yandığına göre içerideydi. Zili çalmadan kapıyı açtı.

Cengiz Bey masada oturuyordu. Öne eğilmiş, düşmesini engellemek ister gibi yarım gözlüğünü elleriyle tutmuştu.

Bavulu yere bıraktı. Daha da zayıflamıştı. İnce, hafifçe kam-

buru çıkmış, yorgun gülüşlü bir adam. Omzunda çözülen kaslara engel olmak için yumruğunu sıktı. Onu neden önemsiyordu?

"Bak sen, kim gelmiş!"

Cengiz Bey'in sesinde sözcüklerdeki heyecan ve neşenin izi yoktu. Sanki görünmeyen bir çift el, omzundan bastırıyormuş gibi zorlukla ayağa kalktı. Evet, onu önemsiyordu. İlerleyip adamın elini sıktı. Tek kişi oydu; Dehler'in, Lerzan'ın lanetler yağdırdığı yalnızlığın kabuğunu delip kendisine erişebilen tek insan.

"Ne zaman çıktın?"

"Birkaç gün önce," dedi Korkut.

Şimdi kaçınılan konuşmaların öncesindeki sessizlik vardı aralarında. O sessizlik boyunca kımıldamadan bekledi. Neden sonra, avukat işaret edince masanın karşısındaki koltuğa doğru yürüdü.

"Değişmişsin. Seni en son o koltukta otururken gördüğümde," bir yandan yavaş, duyulmayan bir sesle konuşuyor, bir yandan da yüzünün zayıflığını daha da arttıran seyrek saçlarını karıştırıyordu, "çocuk sayılırdın."

Korkut cevap vermek için adamın oturmasını bekledi. O da değişmiş, yorgunluğuna öksürük de eklenmişti.

"Sekiz yıl. Her şeyi değiştirebilecek kadar uzun," diye mırıldandı.

"Her şeyi ve hepimizi." Cengiz Bey her an düşecekmiş gbi duran gözlüklerini çıkarıp masaya bırakmıştı. "Aslında zaman, değişmekten çok kısalıyor, özetliyor." Sesi sanki düşüncesinden aldığı güçle değişmiş, canlanmıştı. "Elli yaşındayım. Her şey dediğin, üç beş olay ve kişiden ibaret: Ölümler, ilk kadın, evlilik ve çocuklar." Bakışlarını önündeki gözlükten kaldırdı. Yüzü, söylediklerinin şaşkınlığı, belki de hayal kırıklığıyla daha da sivrilmişti. "Hepsi bu."

Korkut, adamın uzattığı sigarayı alarak yaktı.

"Duruşmaya geldiğiniz için teşekkür edememiştim." Konuşmasını sesini alçaltarak sürdürdü: "Beni savunmanızı istememin nedenini biliyorsunuz."

"Hayır," dedi Cengiz Bey.

Kısa, ama açıklama beklemeyen bir karşılıktı. Korkut yine de, "Tek başıma kalmak istiyordum," diye devam etti: "Hem o laboratuvarı yakmayı da düşünmüştüm."

"Kanaryalar," dedi Cengiz Bey.

Nedenini bilmese de tahmin etmişti. Ama sesinde onayladığını, ya da karşı çıktığını ele veren bir vurgu yoktu.

"Her ölü kanarya düşüncelerime yapılan bir saldırıydı. Yaşama bu denli yansız yaklaşmak! Bu bende her zaman tiksinti uyandırmıştır."

Cengiz Bey gözlerini ona çevirerek bir süre sessiz kaldı; sonra elini kaldırıp yine karar vermeyen bir sesle karşılık verdi:

"Kurtarıcılık, sizin neslin içgüdüsü."

İçgüdü! Hayır. Bir insan...

"İnsan yalnızca yaşamakla yetinmeli midir? Bence sorun buydu."

Artık sorabilirdi. Avukat sessizliğini korurken, cebinden çıkardığı kâğıtları adama uzattı. Cengiz Bey soru sormadan buruşuk kâğıtları aldı, gözlüğünü burnunun üstüne yerleştirdi ve okumaya koyuldu. Bitirdiğinde soruyu bekliyordu.

"Sedat'a soruda yanıldığımı söylemişsiniz."

Cengiz Bey bir süre düşündü, sonra kısa bir cevapla karşılık verdi:

"Bence hayatın sırrını, tabii eğer varsa, verilecek cevaplardan çok, sorulabilecek sorularda aramalı."

Sorulabilecek sorular! Kim biliyordu o soruları? Korkut bir süre acısı parmak uçlarına kadar inen düşüncelerine döndü. Sonra heyecanlı, adamın onu doğrulamasını isteyen bir sesle atıldı:

"Bir insan hayatın bir köşesine ya da soruların arkasına saklanmış sırrın ardına takıldığı için kınanabilir mi?"

Cengiz Bey soruyu anlamamış gibi öne doğru eğilmişti. Ellerini kaldırarak yüzünü ovuşturdu. Gözleri üzerindeydi. Parmakları gözlüklerine doğru gitti. Sonra çıkarmaktan vazgeçip alçak sesle konuşmasını sürdürdü:

"Biz insanlar gerçekleri hep keskin yanları ve özellikleriyle değerlendirmeye meyyalizdir..." Bir an devam etmeyecekmiş

gibi ayağa kalktı ve pencereye doğru yürüdü. "Oysa gerçekler, ya da sırlar diyelim, çoğu zaman silik ve belirsiz çizgilerden oluşur." Boğuk bir sesle gülüp, teatral bir tavırla geri döndü. Sanki mahkeme salonundaydı ve uzun sürecek savunmaya hazırlanıyordu. "Tıpkı kişiliklerimiz gibi. Belki de sır yok. Berberde tıraş olmak ve arkasından toplantıya gitmekle ölmek arasında hiçbir fark görmemenin suçu bende mi? Bunu anlayabilmek için bu kadar uzun süre yaşamak gerekmesine şaşıyorum."

Sözlerini açılan kapının sesi kesti. Çay getiren çocuk eşikteydi. Avukat perdeyi kapayıp masasında döndü. Önlerine konan soğumuş çayı içtiler. Birkaç dakika sonra Korkut, gözlerini duvardaki çerçeveli diplomaya yapıştırılmış genç ve yakışıklı fotoğraftan ayırarak alçak ve umutsuz bir sesle yeniden adama döndü:

"Tehlikeli ve korkutucu olan neydi?"

Eli, Cengiz Bey'in önünde duran kâğıtları işaret ediyordu.

Avukat denemeyi tekrar alıp bir süre baktı. Sonra, "Her soruna, her olaya hep kurtarıcı gözüyle bakmak," diyerek konuşmaya başladı. "Bu bir çözüm veya kurtuluşa varmaktan çok, hayata insanlığın sınırlarının ötesinden bakma ölçüsünü getirir." Yüzünde sinirli bir tebüssüm vardı. "Bu da kurtarıcıyı hep insani ölçülerin dışına iter."

İnsani ölçü! Korkut şiddetli bir titremeyle sarsıldı. Yanılmamıştı: Karşısındaki adam yıllar önce uyarmıştı onu. Birden o küçümsemeyi hatırladı. Yüreği, parmağının önünde diz çökmüş, onu öldürmemesi için yalvaran Raul'ün kafasına kurşunu sıkmak için kımıldadığı andaki gibi, delice bir tempoyla atıyordu.

"Biliyor musunuz, insanın yakınında öldürebileceğini bildiği birinin varlığı onda çok garip duygular uyandırıyor..."

Cengiz Bey, "Yanlış," diyerek Korkut'un devam etmesini engelledi. Sesi artık sert ve kararlıydı: "Hiçbir insan Tanrı değildir. Hem Tanrı'ya ve sorunlara bu biçimde yaklaşmak, güzelliğe ve haklılığa yöneltilmiş bir saldırıdır." Yeniden ayağa kalkarak pencereye doğru yürüdü. "Unutma, yaratıcılık da yok etmek kadar önemli bir özelliğidir Tanrı'nın. Tanrı ve idealler

ikiye bölünemez." Yüzünde yine o sinirli, söylediklerinin onaylanmasını bekleyen gülümseme vardı. "Tanrı'nın bütün kaygısı yaratıcılığını sürdürebilmekte; illa en iyisi, en güzeli olacak diye bir tutkusu yok, gerçekten yaratmanın güzel olduğunu biliyor."

Korkut alçak bir sesle avukatın sözlerini kesti. Karşısındaki adamın yorgunluğu şimdi onu pençeleri arasına almıştı.

"İkiye böldüm."

"Evet," dedi Cengiz Bey. Sesi bıkkınlığını ele veriyordu. "Hem de bölünmüş bir gerçeğin, gerçeğin bir bütün olarak kapsadığı anlamdan eksik olacağını unutarak."

"Yalnızca insan olmaya katlanmak, kurtarmaya kalkışmamak! Sizce korkunç bir mahkûmiyet değil mi?"

Sözlerini uzun bir sessizlik izledi. Odanın loşluğu tabaka tabaka kalınlaşmış, aralarına yığılmıştı. Sessizliği yanan bir kibrit dağıttı. Cengiz Bey yerine oturmuştu.

"Ya Tanrı olmak? Bu daha korkunç bir mahkûmiyet değil mi?"

Korkut düşüncelerine geri döndü. Karşısındaki adam haklıydı. Dayanamamış, o çığlıkları unutamamıştı. Oysa yalnızca Tanrı, hem unutmaz, hem de dayanabilirdi.

Artık kalkmalıydı. Ama doğrulmadan yeniden o kararlı sesi duydu:

"İstekleri düşlerden ayırmak: Bence en önemli sorun bu." Cengiz Bey'in kelimeleri bir anda aklına gelmiş sözlerden çok, uzun bir düşünce silsilesinin sonucuna benziyordu. "Kişi bunu başaramazsa kendisiyle barış yapamaz."

Gülümsemeye çalışarak ayağa kalktı. Omuzları bir soruya cevap verecekmiş gibi havadaydı. Elini avukata uzattı ve ne kadar yorgun görünürse görünsün, güçlü olduğunu bildiği adamın elini sıktı.

Yeniden o eski tonuna, bir fısıltıya dönen ses onu kapıda yakaladı.

"Unutma; sen, ben ve herkes, hepimiz insanız."

Kapıyı kapattı. Cengiz Bey'in son sözü buydu.

Hepimiz insanız! Korkut, sıcağın hüküm sürdüğü bulvardan denize doğu yürüdü. Ter, ikinci bir deri gibi bütün vücudunu sarmıştı. Adımlarını hızlandırdı. Birkaç dakika sonra birden durarak yerdeki gölgelere baktı, çatıların ardına çekilen güneş beşte acenteye gideceğini hatırlatıyordu. Yüksek binaların arasındaki dar sokakları, bulvarı Alsancak yönüne doğru kesen geniş caddeyi geçerek denize ulaştı.

Güneş, batıya doğru eğilmiş, öğlenki renkler dik ışıklardan kurtulur kurtulmaz eski tonlarına kavuşmuşlardı. Açıkta, limana yanaşmak için bekleyen şilepler, denize vurmuş bulut gölgelerine benziyorlardı. Bavulu yanına yerleştirerek kıyıdaki banklardan birine oturdu. Kurşuni ışıklar, arkasındaki caddeden geçen araçların gürültüleri, Kordon boyunca aralıklarda kaldırımları işgal eden seyyar satıcılar, düdüklerini öttüren körfez vapurları, denizin üstünde yüzen her şeye çığlıklar atarak alçalan martılar... İlk kez nefes alan, inleyen, kokan ve korkutucu bir canlıya benzeyen şehri hissettiğini fark edince okyanus ortasındaki sessiz geceleri hatırladı: Kıçta, filikanın içinde sırtüstü yatarak yıldızları, kararlı ve ağır gece bulutlarını seyrettiği, düşüncelerine, Dehler'in öksürükleri, Doktor'la sürdürmekten bıkmadığı tartışmalar sırasında savurduğu naraları, Raul'ün hüzünlü Portekizce şarkılarının karıştığı anları; Doktor, *"İnsan türü beni ilgilendirmiyor,"* dedikçe, Dehler'in *"Sınırsız bir bencillik seninki,"* diye haykırdığı geceleri.

Gözlerini kapayıp vücudunu arkaya bıraktı. Güçlü bir gülme isteği boğazına doğru yükseldi. Ama gülmedi. Ağrıyan kulakları Cengiz Bey'in sözleriyle çınlıyordu: "Hepimiz insanız."

Dakikalar sonra gözlerini açtığında yüzü sakinleşmiş, omuzları dikliğini yitirmişti. Ayağa kalkıp bavulunu aldı. Acente birkaç yüz metre ötedeydi. Cebindeki kâğıtları çıkarıp denize attı ve geri dönerek yürümeye başladı. Portekizli? Vereceği cevap artık önemli değildi.

- 3 -

Asım Hacıoğlu'nun ifadesi:

"Asım Bey; Metin Giritli, Hasan Doğan ve siz, üçünüz de Korkut Laçin'in olay gecesi evinize sizi öldürmek niyetiyle geldiğini söylüyorsunuz."

"Çünkü o niyetle gelmişti."

"Bu arada Sedat Bender'i unuttuk. O da aynı görüşte. Hatta Korkut, ona, sizi öldürmek istediğini açıkça söylemiş. Ne dersiniz?"

"Söyleyecek, yeni ekleyecek bir şeyim yok."

"Size garip gelmiyor mu? Korkut'un sizi öldürmek istediğini bilse bile, Sedat Bender'in size duyduğu nefret ya da Korkut'un çok yakın arkadaşı olması böyle bir ifadeyi çok şaşırtıcı kılmıyor mu? Cevap vermiyorsunuz. Doğrusu, bu ifade mahkeme sırasında çok işinize yarayacak."

"Tekrarlıyorum, Savcı Bey: Korkut o gece elinde bir silahla evime geldi, zorla içeriye girdi ve silahıyla beni tehdit etti. Mahkemede işime bunlar yarayacak. Kendi..."

"Evet, evet, biliyoruz. Kendinizi korudunuz."

"Hasan ateş edince yere düşen silahı alıp tetiği çektim."

"Bu da doğru. Ama tetiği tam dört el çektiniz."

"Panik içindeydim."

"O konuya ayrıca geleceğiz... Bir dakika, notlarıma bakayım. Evet. Sormayı düşündüğüm soru işte burada: Sedat Bender'in size borcu var mı?"

...

"Borcu olduğunu ikimiz de biliyoruz, değil mi?"

"Vardı."

"Vardı? Yani şimdi yok mu?"

"Geçen hafta ödenmiş."

"Çok ilginç; parayı nereden bulmuş?"

"Bilmiyorum. Bilmek zorunda da değilim."

"Demek öyle... Şu kâğıdı alır mısınız? Listeyi okuyun! Ruhsatsız silah bulundurmak, suç delillerini yok etmek, soruştur-

mayı saptırmak, yalancı şahitlik, karısını öldürmeye teşebbüs, anarşik eylemlerde kullanılmak üzere üniversite laboratuvarından patlayıcı madde çalmaya teşebbüs ve devlet malına zararla kundakçılık... Bunlar Ceza Kanunu'nun Sedat Bender'i suçlayabileceğim maddeleri... Evet! Korkut Laçin'in uyuşturucu kullandığı ve sizi öldüreceğini söylediği şeklinde verdiği ifadeyi bir daha gözden geçirmeye ikna edebilir miyim?"

...

"Anlaşılan susmakta kararlısınız. Yapabileceğim bir şey daha var: Şirketlerinizin hesaplarını inceletmek için bir mahkeme kararı alabilirim; belki hesabını veremeyeceğiniz miktardaki bir para kayıptır."

.....

"Hâlâ susacak mısınız? Sedat Bender'e ifadesini o şekilde vermesi için para verdiniz mi?"

.....

"Cevap verin!"

"Bilmiyorum."

"Ya şu gazeteler. Alın... Gördünüz mü, Sedat Bender hakkında övgü dolu sözler. Politikaya atılmak isteyen biri için oldukça iyi bir reklam. Bundan da mı haberiniz yoktu?"

.....

"Pekâlâ, avukatlarımın fikriydi: İşe yaramayacağını biliyordum. Ama Korkut'a ateş etmemin nedeni kendimi korumaktı. İlk ifademde ısrar ediyorum. Kendimi korudum. Be..."

"Çok garip bir korunma biçiminiz var. Hasan Doğan'la, Korkut'un öldürülmesi konusunda anlaşmak buna dahil mi?"

"Onunla hiçbir konuda anlaşmadım. O kendisi geldi; üç ay önce."

"Üç ay mı?"

"Evet. Bana geldi ve para istedi."

"Parayı ne yapacağını söyledi mi?"

"Tabanca satın alacakmış."

.....

"Korkut'u vurmak için, öyle mi?"

"Evet, Savcı Bey."

"Neden? Size, Korkut'u öldürmek istemesinin nedenini söyledi mi?"

"Yüzündeki yara. O ölmeden kapanmayacakmış."

"Yine aynı hikâye. Bu adam delirmiş."

"Hayır, Savcı Bey. Yalnızca korkmuş. Korkut onu öyle korkutmuş ki, hücrede bazı geceler sayıklarken onu Raul diye çağırıyormuş."

.....

"İnanın Savcı Bey, Hasan'la hiçbir anlaşma yapmadım. Eğer istediğini geri çevirseydim beni de öldürürüdü."

.....

"Söylediklerinizi tahkik edeceğim... Şu kâğıda bakalım. Evet, sırada bir başka soru var. 1975 yılında Korkut Laçin'e yurtdışına çıkması için yardım ettiniz mi? Demek hatırlamıyorsunuz. Ben hafızanızı tazeleyeyim. Ona para verdiniz. Saklandığı için Basmane'deki bir kıraathaneye arabanızla siz götürdünüz onu."

"Evet, devam etmenize gerek yok."

"Güzel, demek inkâr etmeyeceksiniz. Size bu davranışınızın beni çok şaşırttığını söylesem. Korkut Laçin'den hep nefret ettiğinizi söyleyen sizdiniz. Neden ona yardım ettiniz?"

.....

"Minnet borcunuzu mu ödediniz?"

"Belki."

"Bence başka bir neden olmalı?"

....

"Size şantaj mı yaptı?"

"Hıh! Güldüğüm için kusura bakmayın, Savcı Bey. Ama cevabım, hayır."

"Yine de bir açıklaması olmalı. Yardımınızın ardında ne vardı?"

- 4 -

Margareth Dufton'un ifadesi:

"Yardım etmesi için ben yalvardım. Korkut iki gündür evimde saklanıyordu ve paraya ihtiyacı vardı. Sedat kaybolmuştu; yoktu. Çaresizdim. Beni dinlerken konuşmadı, ama titriyordu. Ona acı verdiğini bile bile yalvardım... Sustuğumda dümdüz bana baktı. Sonra gözlüğünü çıkardı. Gözlerini ilk kez görüyordum: Garipti, korkunçtu. Aldırmadığımı söyledim. Yerinden kalktı. Elimi uzattım. Önünü görmüyordu, yine de gözlüğünü takmadı. Birlikte yürüdük. Yatak odasına girince geri çekildi. Hâlâ titriyordu. Yüzü bana dönüktü: 'Korkut için değer mi?' diye mırıldandığını duydum. Dakikalardır süren sessizliği sona ermişti. Yatağa ilerledim. Yıllardır bu anı beklediğini biliyordum. Onunla koruda karşılaştığımız andan beri hep bunu istemişti... Pencerenin önündeki komodine yürüdü, geri döndüğünde elinde bir fotoğraf vardı. Okulda kalabalık bir öğrenci topluluğuyla çektirdiğim eski bir fotoğraf. Şaşkındım. Elimi uzattım. Bana dokunmadı. Ağlıyordu... Evet, ağlıyordu. İstediğim parayı verecekti; hiçbir karşılık beklemeden. Fotoğrafı aldım. Beni kapıya kadar geçirdi.

... Ertesi gece Korkut'u, Alsancak'taki evine götürdüm. Birkaç gün sonra telefon etti: Korkut, Hollanda'ya hareket etmiş. Fotoğrafı o zaman inceledim ve gece ona gittim. Asım'la ilişkim böyle başladı... Evet, acıyordum: Zavallıydı; beni istiyor ve bana tapıyordu... İki yıl birlikte yaşadık... Evet, haristi, bencildi, kötüydü, ama beni seviyordu ve her an yanımdaydı. Her istediğimi yapmak için emrimdeydi... Belki haklısınız, onunla olmak kolayıma gidiyordu. Ama!.. Aramızdaki sorun Korkut'tu. Kendisiyle birlikte olmama inanamıyordu; beraberliğimizin nedeninin, Korkut'a yardım etmesinden dolayı ona karşı duyduğum minnet olduğu düşüncesine saplanmıştı. Oysa önceleri her şey çok güzeldi. Korkut'u unutmuştuk. Ama sonra... Bir süre sonra Korkut'u hatırlamaya başladı. Sürekli onunla yatıp yatmadığımı soruyordu... Hayır, yatmadım... Sonunda ayrıldık. Metin'e

o sırada rastladım. Evet, davranışı çok garipti. Metin'le olmama itirazı yoktu. Korkut, asıl sorun Korkut'tu.

... Yabancı bir ülkedeyseniz ve yalnızsanız başınıza bu gelebilir. O gün çok mutsuzdum. Neden o koruya gittim, neden o kuyuyu buldum, neden eğildim, bilmiyordum. Korkut'la ilk kez orada karşılaştım... Hayır, onu tanımıyordum... Ağlıyordum, bir ses, 'Ağlamayın,' dedi. Korkuyla başımı kaldırdım; oradaydı: Kuyunun tepesine eğilen dalda: Oturuyordu. Aşağıya atladı. Elini uzattı. Bana dokundu... Anlamadım, garip olan o değildi; garip olan benim rahatlamamdı. Birden başım döndü; sarhoşluğa benzer bir şey... Mırıldanır gibi konuşuyordu. Türkçeydi, anlamadım. Anlayabildiğim tek sözcük Ayşe oldu. Oturmak istediğimi söyledim. Koluma girdi. Oturmadık, birlikte yürüdük. Sonra birden bana âşık olduğunu, benim için her çılgınlığı yapabileceğini, hatta yerime kuyuya bile atlayabileceğini söyledi... Atladı. Ağacın üstüne tırmanırken inanılmayacak kadar rahattı. Sonra güldü ve baş aşağıya o dar kuyuya atladı. Durup dururken, yalnızca mutsuzluğumu ve çaresizliğimi yırtmak için. Kim ne derse desin, inanılmaz bir şeydi. Asıl garip olan mutluluğuydu... Sanki, sanki o kuyuya atlamak... Hayır, belki de saçmalıyorum...

... Patikanın ortasında rastladım Asım'a. Aylardır bana baktığının, beni seyrettiğinin farkındaydım. Yaklaşmamı bekledi. 'Gözünüzü boyuyor, size verdiği bir rüya, oysa ben...' Sonra tek kelime etmeden geri dönüp kaçtı...

... Metin'den ayrıldığımda bana evlenme teklif etti. Ondan sekiz yaş büyüğüm ve çok güzel bir kadın değilim. Neden hep peşimdeydi, hâlâ anlamış değilim... Hayır, tam anlamıyla hiç kopmadık. Son üç yıldır çalışmıyorum, onun yardımıyla yaşıyorum... Lerzan mı? Evet, çok güzel bir kadındır... Size garip gelecek bir olaydan da söz etmeliyim. Asım bir ay kadar önce bana gelip, Lerzan'la evleneceğini, ama eğer istersem hemen vazgeçeceğini söyledi... O zaman Korkut'un geri döneceğini anladım... Keşke kabul etseydim. Hayır, teklifini geri çevirmemin Korkut'la ilgisi yok... Aslı'yla birkaç gün önce konuştuk. O, Asım'ın sorununun gözlüğünde yattığına inanı-

yor. Ama bence Asım bu kadarcık kısa bir tanımla anlaşılabilecek biri değildir. Korkut'tan nefret ediyordu, ama ona hayrandı da. Şu anda bile o yatakta, onun yerinde olmak isteyeceğinden eminim... Olduğu gibi kabullenmek. İlişkimizi isterseniz böyle tarif edin. Bir de fotoğraf... Hiçbir kadına öylesine tutkuyla bakılmamıştır. Tutkusu çirkinliğinden, komplekslerinden fışkırıyordu. Belki bu nedenle o kadar güçlüydü. Onda ne mi buldum? İçtenlik. Tutkusu, çirkinliği, bencilliği, aşağılık kompleksi öyle içten ki... Korkut'la mı? Onunla ilişkim olduğunu düşünmemelisiniz... Korkut iyi miydi? Bilmiyorum. Bildiğim kötü olmadığı. Ama katıksız iyilik ve fedakârlık bana hep korkutucu gelmiştir... Evimde kaldığı o üç gün boyunca hiç uyumadı. Duvarın kenarında, yerde oturdu. Elini bile sürmedi bana... Hiç rüya görmemiş. Evet, çok garip. Ama garip olduğu kadar da dehşet vericiydi...

... Evet, Metin bana geldi. Hayır, garipsemedim. Çünkü arada gelip Yasemin'i -evet, Yasemin kızımdır- ziyaret eder. Önce bir süre konuştuk.

Sonra birdenbire ağlamaya başladı. Çok şaşırtıcı ve çok zor bir andı. Korkut'un onu öldüreceğini sanmış. Hiçbir şey yapmadım. Düşünün, Metin gibi erkeklik ve güçlülük sembolü bir adam ağladı... Olabilir. Asım'ın da aynı şeyi söylediğini hatırlıyorum. 'Korkut'un öteki yüzü!' Hayır, ben o yüzü hiç görmedim... Onun bir katil olduğuna inanmak öyle zor ki... Metin'in 'Onu öldüreceğim,' demesine aldırmayın. Gururunu ancak öfke tamir edebilirdi...

... Yalnız ve öteki insanlardan çok uzaktaydı. Bir bakıma da çok yakında: Tıpkı aynanın içindeki bir görüntü gibi; onu görüyor, hissediyor, ama dokunamıyordunuz...

... Son gelişinde mi? Pişmanlık, uçsuz bucaksız pişmanlık. Hiçbir şey önemli değilmiş gibi susuyordu. Sekiz saatten fazla kaldı yanımda. Hemen hemen hiç konuşmadı. Onu gördünüz, çok iri değildir. Ama nedense onu hep gördüğüm en güçlü insan olarak düşünmüşümdür. Oysa o gün, evet, Asım'ın evine gitmeden önce hiç de eski Korkut'a benzemiyordu. Sesi zayıflamış, kurumuştu; sol kolunu kaldıramıyordu. Uyumak istediği-

ni, ışıktan rahatsız olduğunu söyledi. Onda görülemeyen ama hissedilen bir güç vardı; işte, o gücü yitirmişti. O haliyle sıradan, hatta bitik birini andırıyordu...

... Sonra, 'Gideceğim,' dedi. Nereye mi? Ben Asım'a, Lerzan için gideceğini düşündüm. Hayır, tekrar yurtdışına gideceğinden hiç söz etmedi... Evet, eminim. Yurtdışına çıkmaktan vazgeçip geçmediğini bilmiyorum... 'Çılgınlık,' diye mırıldandı, 'herkes çılgınlık istiyor, beni değil.' Sonra güldü. Sirkteki hayvanların durumunu çok iyi anlıyormuş...

... Evden ayrılır ayrılmaz Asım'ı aradım, ona teklifini kabul ettiğimi ve Lerzan'ı geri göndermesini söylemek için... Nasıl mı karşıladı? Deliler gibi haykırdı: 'Korkut yanında!' Evet, böyle bağırıyordu. Anlatmaya çalıştım, ama beni dinlemedi. Telefonu yüzüme kapadı. Korkut'tan bir saat sonra ben de çıktım. Asım'a, Asım'a gitmek için... Korkut neden gitti? Bilmiyorum... Öldürmek için mi? Bu soruya cevap vermek çok zor. Ama benim neden gittiğimi söyleyebilirim: Evet, Asım'ı korumak için... O sırada Lerzan gelmişti; birlikte çıktık...

Korkut'a neden yardım ettim? İnanın, Bay Hâkim... Özür dilerim, Bay Savcı, bunu ben de çok düşündüm. Belki o gün bana yardım ettiği, belki de uzaklara gitmesini, onu unutmak istediğim için... Korkmak mı? Hayır, ondan hiç korkmadım... Ürktüm, hayır, tedirgin oldum, daha doğru bir tanım. Korkut düşüncelerinizi, beyninizin bir yerinde saklanan dehşet duygusunu açığa çıkarıyordu. Onunla olmak tehlikeyle iç içe olmak gibi... Anlatmadım... Lerzan tehlikeden hoşlanıyor olabilir... Aslı? Aralarında Korkut'la olmayı hak eden, yalnızca oydu... Neden hak eden mi dedim? Bilmiyorum... Belki bilinçsiz bir kıskançlık refleksi. Kimi kıskanıyorum! Korkut'u mu yoksa Asım'ı mı? İnanın, bilmiyorum...

... Evet, Sedat'tan aldığı paradan artanmış bana verdiği... Hayır, o parayı size veremem, çünkü o parayı Erzincan Cezaevi'nde yatan bir mahkûma gönderdim..."

Sekizinci Bölüm

- 1 -

Ilıca, 29 Temmuz 1985

"Karar! Emin ol dostum, verildiğinde vakit ya çok erken ya da çok geçtir..." Dehler! Titreyerek mırıldandığında gökyüzü simsiyahtı; yalnızca ortadaki vincin ucunda salınan ışık geceyi delmiş, karanlığa karşı koymaya çalışıyordu. *"İçeriye girmeden biraz düşün, bir hayatı küçücük bir zaman parçasına, bir ana sıkıştırmak..."* Onu dinlememişti. Raul hâlâ bağırıyor, vincin ucundaki ışık hâlâ sallanıyordu. Doktor? Az ötedeydi ve onu bekliyordu. Doğru zamanda, doğru kararı verebilmek. Başaramaz mıyım? Ambara, o kuyuyu hatırlatan karanlığa inen merdivenlere bakarken bunları düşünüyordu. Dehler'in, *"İblis,"* dediği kader, karar verdiği o an mıydı? Kader!

Kulaklarına bir yabancının kahkahası gibi gelen bir sesle güldü.

Ses onu merdivenlerden kopardı. Okyanusta, arka güvertede değildi. Başını kaldırdı. Burada da ay yoktu gökyüzünde; ama gece garip bir biçimde aydınlıktı. Merdivenleri aradı. Basamaklar ambara inmiyor, önündeki bahçeye çıkıyordu. Ev bah-

çenin ortasındaydı ve alt kattaki ışıklı salonun dışında her şey sakindi.

Ayağını kaldırdı, ama daha ilk adımda göremediği, şeffaf bir duvara çarpmış gibi durdu. Hiçbir şey duymuyordu: Ne bir böcek sesi, ne günbatımından beri esen rüzgârın ayaklandırdığı dalgaların uğultusu, ne de mendireğe yanaşmış teknelerden yükselen müzik... Elini uzattı. Bahçeyi bir kılıf gibi saran sessizlik fiziki bir engele benziyordu. Gözlerini kısarak uzaklığı kestirmeye çalıştı: En çok seksen adım.

"Oraya yürümeliyim." Mırıltılarını Dehler'in telaşlı sesi böldü: *"Yürümek zorunda değilsin. Portekizliler var. Bütün yapacağın öteki kapıdan çıkıp gemiye dönmek..."* Yüzü tepedeki vantilatörün dağıtamadığı dumanın içindeydi; belki bu nedenle seçilmiyordu.

Yarım bırakmak! Bitmemiş bir yürüyüşü yarım bırakmak. Sekiz yıl önce Dehler'e, *"Hayır,"* demişti. Şimdi? Tekrar salona baktı: Otuz metre, olsa olsa seksen adım.

"Bir." Açık kapıdan içeriye girdi. "İki." Merdivenlerin ortasında arabaların tırmanabilmesi için düz iki şerit bırakılmıştı. "Üç, dört, beş..." Üst basamağa gelince durdu. Araba sağ taraftaydı. Duvarı izleyerek bahçeyi yoldan gizleyen uzun servi ağaçlarının altından, evi yüzme havuzuna bağlayan taş yola çıktı. Salon önündeydi, geniş, sürgülü cam kapılar açıktı. Eşiğe gelince, "Yetmiş," diye mırıldandı. On adım kalmıştı.

- 2 -

İfadeler:

Hasan: "Salon kapısının yanındaki çalıların arkasındaydım. Onu bekliyordum. Gelecekti. Geleceğini biliyordum, çünkü yüzümdeki yara açılmış, kanıyordu. Asım'la Lerzan salondaydılar. O? O, evin önündeki dalgakıranın ucundaydı; denizi, dalgaları seyrediyordu... Gelecekti, Asım'ı öldürmeye gelecekti. Beni de. Eğer görseydi beni de öldürürdü. Siz onun, birinin bo-

ğazını sıkarken yüzünün aldığı biçimi gördünüz mü? Ben gördüm. Hücrede. Bağırınca, korkudan haykırınca bana bir böcekmişim gibi baktı. Öyle bakan biri mutlaka öldürür...

... Yarım saat sonra önce gece kuşları sustu, sonra rüzgâr. Geliyordu. Sessizliği önüne katmıştı, peşinden de ölüm geliyordu. Mendili ağzıma soktum... Neden mi? Bağırmamak için. Siz onunla karanlıkta yalnız kalmadınız. Ama ben... Ben o hücrede kesik dilimle tam on gece geçirdim... Silahım? Elimdeydi; emniyetini açıp merdivenlere döndüm. Oradaydı: En üst basamakta; bir hayvan gibi adalelerini şişirmiş, kımıldamadan salonu gözetliyordu. Yürümeye başlayınca tetiğin boşluğunu aldım. Bana doğru yaklaşıyordu. Ama... Birden duydum, evet, yine duydum... Neyi mi? Hücrede de öyle yürürdü. Sayarak, adımlarını sayardı. Duyduğum sesiydi: 'Altmış altı, altmış yedi, altmış sekiz...' Bağırdım. Duyup duymadığını bilmiyorum, ama avazım çıktığı kadar bağırdım..."

Lerzan: "Hayır, hiç iyi değildim. Sonunu düşünmeden bir kumar oynamıştım ve ilk kez kaybedebileceğimi düşünüyordum. Ama geleceğini de biliyordum, ne olursa olsun gelecekti. Çünkü bir gün önce silahın üstüne benim için yürümüştü... Divandaydım, Asım buz getirmek için çıkmıştı. İşte, tam o sırada duydum o sesi. Biri bağırıyordu. Sıçrayarak doğruldum. Oydu, gelmişti; kapının önündeydi ve beni seyrediyordu. 'Lerzan,' dedi. İlk kez adımla çağırıyordu beni. Birden ağlamaya başladım... Bilmiyorum. Ne mutlu, ne mutsuzdum. Yalnızca ağlamak istiyordum... Yanıma gelip parmaklarıyla, gözlerime, burnuma, dudaklarıma dokundu. Gözleri, gözlerini daha önce hiç öyle görmemiştim. Mutluydu. 'Benim,' dedi. 'Gidelim.' Sonra gözyaşlarımı sildi. 'Geldin.' Söyleyecek başka söz bulamıyordum. Dakikalarca ağladım ve 'Geldin,' diye mırıldandım..."

Hasan: "Sustuğumda salona girmişti. Neden sonra doğrulup içeriye baktım. Lerzan'ın yanındaydı. Zavallı Lerzan! Korkudan çıldırmıştı. Yüzü bembeyazdı, Korkut ona yaklaştıkça bağırmak istiyor, ama sesi çıkmıyordu. Bir ara kurtulmak için divanın öteki ucuna kaçtı..."

Lerzan: "Sonra sustum. Dudaklarımda o korkutucu soru

vardı, ama soramıyordum. Sanki donmuştum, dudaklarım kıpırdamıyordu. Ayağa kalkıp sehpaya yürüdüm. Sigara içecektim... Dumanla, evet ancak dumanla kendime gelebildim; dudaklarımdaki buz eridi. Artık sorabilirdim. Sordum. Onu yine Sedat'ın gönderip göndermediğini öğrenmeliydim. 'Hayır,' dedi. Hiç duraklamadan. Doğru söylüyordu. Ona doğru atıldım. Asım tam o sırada içeriye girdi..."

Hasan: "Asım onları görünce taş kesildi. Birbirlerine sarılmışlardı. Bir süre ikisini seyretti, sonra konuşmaya çalıştı, ama sözleri elinden düşen buz kabının gürültüsü içinde kaybolup gitti. Bir ara etrafa dağılan buzları toplamak ister gibi yere eğildi. Şok geçiriyordu. Neden sonra doğruldu. Doğrulur doğrulmaz Lerzan'a doğru koştu. Ama... Ama Korkut kesti yolunu; belinden tutup havaya kaldırdı ve divana oturttu onu. Sonra Lerzan'a döndü, onun da oturmasını istiyordu..."

Lerzan: "İsteğine uyup oturdum. Her şey susmuş, sanki donmuştu. Artık onun elinde, çevremizdeki nesneler gibi hareketsizdik. Hâlâ gülümsüyordu... Asım? Titriyordu. Bir ara, 'Bize ne yapacaksın?' diye mırıldandı ama Korkut cevap vermedi. Bana bakıyordu. Yeniden ağlamaya başlayacağımı hissedince elini uzattı, 'Benimle gelir misin?' Evet, böyle dedi. Onunla gitmemi istiyordu. İnanılır gibi değildi..."

Hasan: "Elini uzatınca fark ettim. Gömleği açıldı. Beline sokulu bir tabanca vardı. Belki de Lerzan bu nedenle çığlık attı..."

Lerzan: "İnanamıyorum, diye bağırınca, 'Seni istiyorum,' dedi. 'Benim, yalnızca benim için mi geldin?' diye sordum. 'Evet,' dedi. 'İstediğin için.' Doğruldum. Çantamı alacaktım. Üst kattaydı..."

Asım: "Lerzan'ı büyülemişti. Ona her istediğini yaptırıyordu. Çantasını almaya gönderince engel olmaya çalıştım. Faydasızdı. Lerzan çıkınca yalnız kaldık. Gülüyordu. Daha iki yıl Erzurum'da yaşamak zorundaydı; Lerzan'ın güzelliği yanında buruşup solacaktı. O uğursuzdur, Savcı Bey. Onu seven, ona ilgi duyan bütün kadınlara uğursuzluk getirmiştir. Çaresizdir. Yapabileceğim tek şey vardı. Yardım istemek..."

Hasan: "Asım birden, 'İmdat,' diye bağırmaya başladı. Parma-

ğımı tetiğe götürdüm. Ama kan, yaramdan sızan kan gözlerime kaçtı. Hiçbir şey göremiyordum..."

Asım: "Silahını o zaman çekti. Niyeti öldürmekti. Yemin ederim, öldürecekti beni. Eğer Lerzan gelmeseydi..."

Lerzan: "Çantamı almadan geri döndüm. Çünkü salondan korkunç sesler geliyordu. İçeriye girdiğimde Korkut'un elinde silah vardı ve Asım'a susmasını söylüyordu. Koşarak aralarına girdim. Korkut tabancayı divana atıp bana döndü. 'Gidelim,' dedim. Güldü. Evet, sessizce güldü. Asım'ı unutmuştu. Elini uzattı. Tuttum. Asım'ı o sırada duyduk. Arkamızdaydı ve bağırıyordu. Elinde... Elinde Korkut'un divana bıraktığı silah vardı. Bağırmama kalmadan savrulduğumu hisettim. Korkut'tu, beni itip yanından uzaklaştırmıştı. Sonra... Sonra o patlamayı duydum. Her şeyi kırıp parçalayan o silah sesini..."

Hasan: "Bütün şarjörü üzerine boşalttım..."

Asım: "Ona ateş etmeyecektim. Yemin ederim, ateş etmeyecektim. Ama... Ama üzerime yürüdü. Gülüyordu; gözleri, gözleri... Yaklaşınca, 'Durma,' diye kışkırttı beni. Elimi kaldırdım. Silahı bırakacaktım. Bu kez, 'Kör,' dedi. Alay ediyordu. Yine ateş etmedim. Geri çekildim. Ama sonra... Sonra, 'Yattım,' dedi. 'Maggie'yle yattım.' O zaman tetiğe bastım. Deliydi o, Savcı Bey. Düşmedi. Yürüyor ve sayıklıyordu: 'Yetmiş sekiz, yetmiş dokuz, sek...!' Durmayınca tekrar ateş ettim. Hepsi bu..."

Maggie: "Ferzan yanımdaydı; koşuyorduk. Silah seslerini bahçeye vardığımızda duyduk. Salonun girişinde biri vardı. Evet, Hasan'dı. Deliler gibi gülüyordu. Sonra içeriye girdik. Üçü de oradaydı..."

Hasan: "Onu önce ben vurdum. Sırtından. Ama yere yıkılmadı. İkinci kurşunu beynine yedi..."

Lerzan: "Hemen düşmedi. Bana bakıyordu. Elini uzatmaya çalıştı; başaramayınca hafif bir sesle hıçkırdı. Göğsünde hızla büyüyen üç ayrı kırmızı leke vardı. Ne garip! Her şeyi ne kadar net hatırlıyorum... Bir ara omuzlarını silkti, sonra... Sonra ses çıkarmadan dizlerinin üzerine çöktü. Ancak o zaman bağırabildim..."

Maggie: "Korkut yerde yatıyordu. Lerzan biraz ötede dizle-

rinin üzerine çökmüştü. Asım? O elindeki silahla kımıldamadan Korkut'a bakıyordu. Ayaktaydı. Lerzan çığlık atınca elindeki silah yere düştü. Şaşkındı, gözlüğünü çıkarmıştı. Koşup ona sarıldım. O zaman bağırdı, çıldırmış gibi: Onu vurmayı düşünmediğini, Korkut'un üzerine geldiğini... Sonra öfkeyle eğilip yerde yatan Korkut'u ters çevirdi. 'Neden? Neden yaptın bunu,' diyordu delirmiş gibi. Bir süre onu ayağa kaldırmaya çalıştı, ama başaramadı. Sonra Lerzan..."

Lerzan: "Onu Asım öldürdü... Yerde yatıyordu. Atılıp Asım'ı ittim. Gözleri kapanmış, mırıldanıyordu. Kulağımı ağzına eğdim. 'Zarf, zarfı,' dedi. Göğüs cebine baktım. Zarf oradaydı. İçinde ne mi vardı? Bilmiyorum. Zarfı Maggie aldı... Sonra? Sonra onu öptüm. Hâlâ fısıldıyordu: 'Güldüm, güldüm.' Bu sözlerin ne anlama geldiğini bilmiyorum. O sırada Ferzan'ı duydum..."

Ferzan: "Tıpkı yıldızların dediği gibi, ölüyordu. Beni tanıdı. Onu gerçekten seven tek kişi bendim. Onu gerçekten seven tek kişi bendim. Onu köpeğimi sevdiğim gibi seviyordum. Ona sarıldım. Bakın, bluzumu görüyor musunuz? Onun kanı. 'Ferzan,' dedi. Sesi hırıltılıydı, zorlukla duyuluyordu: 'Sır...' Sonra kesik kesik öksürdü. 'Sır, sır yok. Hepimiz insanız.' Sözlerini bitirince büyük çaba harcayarak gözkapaklarını araladı..."

Maggie: "Hepimiz, Ferzan da dahil, geri çekildik. Gri gözleri kanla kaplanmıştı. Sonra tekrar gözlerini kapadı ve... Ve yıllarca önce yaptığı gibi önünde açılan karanlık kuyuya daldı. Vücudundaki titreme dindiğinde gülümsüyordu...."

"Zarfın üzerinde adres vardı. İçinde? Bir fotoğraf ve künye. Hayır, veremem. Çünkü postaladım... Portekiz'e bir yere..."

Hasan: "Onu alıp götürdüler. Çirkindi, ölü bir hayvana benziyordu. Dışarıya çıktım. Onu öldürmeyi başarmıştım. Artık yakmak zorunda değildim, ateşten kurtulmuştum..."

Son Bölüm

Yazarın Notu:

Sonbaharın da yaz gibi biteceğini unutmuşum. Üç gündür şiddetini artırarak esen rüzgâr bu gerçeği bir kırbaç gibi yüzüme çarpıyor. Bir süredir göğsümde sinsi bir ağrı gibi yer değiştiren basıncın nedeni de bu unutkanlık olmalı. Önümüz kış! Bu düşünceyi de günün tekrarlanan bir ayrıntısı haline getirmek için hazırlıklara başlamalıyım: Geceleri kepenkleri kapamak, ocağa atacağım zeytin kütüklerini içeriye taşımak, Çeşme'ye inip kalın bir kazak almak gibi...

Bantlarla başlayan ve nedense kendimi bitmeyeceğine inandırdığım bu hikâye birazdan -son sözü ben söyledikten sonra- tamamlanacak. Bu, bir serüvenin bitişinin yarattığı boşluğun yanı sıra gizli bir sevinç uyandırıyor yüreğimde: Bir süredir sol kolumda hissettiğim o kramptan kurtulacağım; vücudum bencilliğimin onu bağışlayacağı hazlara tekrar eksiksiz olarak kucak açabilecek.

Beni yazmaya, daha doğrusu olayı anlatmaya iten, bir rastlantı sonucu elime geçen bantlardaki titrek, dinleyeni utandıracak kadar acıyla yoğrulmuş o seslerdi. Hatırlıyorum: Ağustostu, geceydi; bu odada, bu masada oturuyor ve teybin içinde tek-

düze bir hızla dönmekte olan sonuncu bandı dinliyordum. (O gece Korkut'un gerçeğinden korkmuyordum; uykum da normaldi. Uykunun ölüme yakınlığını, insanın her sabah uykudan hayata dönecek kadar güçlü olmadığını keşfetmem için Korkut'u tanımam gerektiğinden habersizdim.) Kaset durduktan sonra uzun bir süre düşündüm: Asım'ın nefreti, Mesut'un hayranlığı, Ferzan'ın çocukça sevgisi, Aslı'nın mantığı ve Lerzan'ın tutkusu o bantlardaki sırası karışmış, dağınık bir gerçeğin parçalarıydı; nasıl birleştirecektim?

Sonraki dört ay boyunca sık sık yalnız kalmanın lüksünü yaşayıp, ama daha çok bir insanı çepeçevre kavrayacak sözcük ve deyimlerin kısırlığını hissederek Korkut'un gerçeğini, yalnızca onu tanıyanların verileriyle sınırlı kalmadan birleştirmeye çalıştım. Kendimi ifadelerle sınırlamamaya özellikle dikkat ettim. Çünkü, nefretin ya da hayranlığın, diğerinin ardında pusuda beklediğini ve sık sık yer değiştirdiğini, Ferzan'ınkine benzer sevginin bir çocuğun bencilliğini ve acımasızlığını çağrıştırdığını, mantığın gerektiğinden biraz fazlasınınsa mantıksızlık olduğunu öğrenecek kadar çok insan tanımıştım. Yalnızca tutkuya özel bir saygı gösterdim: Tutku, istek ve aşkın ardından fedakârlık ve alçaklığı tutuşturan bir kıvılcımdır ve insanın en hayvan, dolayısıyla en insan yanıdır.

Şimdi, son paragrafları yazarken (bir fısıltı halinde de olsa) sık sık aynı soruyu duyuyorum: Ortaya çıkan, gerçeğin dağınık parçalarının bir başka insanın kararlarına göre birleşmesiyle oluşan bu adam, gerçek Korkut mu? Bu düşünce beni hiç rahatsız etmiyor. Kim bir insanı tam olarak anlayabilir? Çünkü insan, gördüğümüz, (daha çok) görmek istediğimizle sınırlıdır ve genellikle de göründüğünün ve anlatıldığının dışındaki her şeydir.

İşte bu nedenle, yazılan Korkut'un, anlatılan Korkut'tan daha gerçek olduğuna inanıyorum.

Öte yandan yazmak (satın almak istediğiniz ünün dışında) beynin kendine yönelttiği hırslı dikkatinden doğan güçlü bir boşalma isteğidir. Ama bu eylemin hep aynı coşkuyla sürdüğü düşünülmemelidir. Çok geçmeden, bazen yalnızca birkaç say-

fa sonra aradığınız gerçeğin sorumluluğu, tıpkı göğsünüze doygunlukla yaslanmış çıplak bir kadın vücudu gibi giderek ağırlaşır ve taşınması zor bir yük haline gelir. Sonrası! Sonrası son cümleye kadar süren bir işkencedir. Çünkü o sorumluluk sözcüklerle biçimlendirdiğiniz gerçeğin üzerinde bir kılıç gibi salınır durur.

"O olağanüstü biriydi..." Mesut Özen'in ifadesinde bu sözlere rastladığımda işte o sorumluluk duygusuyla ürperdim. (O seste yazarı tuzağa düşürmeye hazır bir abartmanın karşı konulmaz gücü vardı.) Ama bu kuşku Lerzan'ı gördüğüm anda kayboldu. Lerzan rastladığım öteki güzel kadınlara benzemiyordu. (Çoğu güzel kadın yapmacık bir cesaret ve küstahlıkla örülmüş, parçalanmaya hazır, göstermelik bir zırh taşır.) Lerzan'ın zırhıysa tutkuyla kemikleşmişti. Korkut'un dışındaki erkekler (onca darbeye rağmen) etinin yumuşaklığına varamamışlardı. Yalnızca bu bile Korkut'un sıradan biri olmadığını kanıtlamaz mıydı?

Oysa şimdi aynı kanıyı paylaşmıyor, Korkut'un olağanüstü biri olduğunu düşünmüyorum. Yalnızca alışmadığımız kadar olağandı. (Ona olağanüstülük sıfatını olsa olsa bu olağanlığı vermiş olabilir. İnsanlar, altında durmadıkça büyütece bayılırlar.) Ama cesareti ve acıya dayanıklılığı hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak kadar gerçekti.

Çoğumuz için cesaretin bir sözcükten öte anlamı yoktur. Belki bu nedenle cesarete değişik tanımlar getirmeye yatkınızdır:

"Bu kadar cesur ve acıya dayanıklı biri olabilir mi? Belki de cesaretindeki aşırılık yalnızlığının ölçüsüzlüğünden, duygularının ayrımlardan yoksun oluşundan kaynaklanıyordu. Geçmişi öyle acı vericiydi ki, cesaretini, anılarının beynine batışını unutturan bir uyuşturucu gibi kullanıyor ve bu nedenle hiçbir fiziksel acıyı algılayamıyordu..."

Bu sözler Aslı'ya ait.

Bunlar da Asım'a:

"Biliyor musunuz, aslında o komplekslerini, yalnızlığını hep cesaretiyle maskelemeye çalıştı. Kime sorarsanız sorun, kimse onu insani özellikleriyle tarif edemez. Size hemen, 'Efsane

adam,' diyeceklerdir... Onu göründüğünden, olduğundan da güçlü kılan o yenilmezlik duygusu nereden kaynaklanıyordu, biliyor musunuz? Doyumsuzlukla beslenen gözükaralığından ve hep önünde tuttuğu o yalnızlık zırhından. İnanın, insanlara karşı koymak için yalnızlığından başka yardımını isteyebileceği hiçbir şeyi yoktu..."

Yalnızlık! Dört ay boyunca beni bundan daha çok etkileyen başka bir sözcüğe rastlamadım. Yalnızlığın bir eksikliği başka bir eksiklikle doldurma çabası olduğunu kim bilmez? (Belki hepimiz, ama en çok yalnızlığın sevgisizlik olduğunu yaşayanlar, Korkut gibiler.) Kimse onu sevmemişti. Sevildiyse bile hiçbir sevgi o efsaneye duyulan hayranlığı aşıp ona ulaşmamıştı. Oysa Korkut aramıştı. Bulamadığı, sır dediği, sevgi değil miydi?

Onu ilk ve son kez öldüğü gece morgda gördüm. Ölmüş ya da öldürülmüş birine benzemiyor, yüzündeki küçümsemeyi andıran yarım bir tebessümle taşın üzerinde yatıyordu. Kimseden izin istemeden yaklaşıp, sol koluna dokundum. Soğuktu. (Avucuna baktım: Ter yoktu.) Kaslarımdaki ısı koluna geçerken korkuyla düşündüm: Cesaretin fiziki, elle tutulur biçimi bu adam mıydı? Birden ürpererek elimi çektim. Belki de korkusuzluğunun nedeni (çoğunun unuttuğu) inancıydı. Ama yüzündeki o son gülüşü, bu özelliğini bir kişilik kusuruna dönüştürmüştü. Yine de yaşamanın ölümü öğrenmekten öte, yeryüzünde bir iz bırakma çabası olduğunu, çoğu kurtarıcının düşünün bu dürtüden fışkırdığını hatırlayarak uzun bir süre onu seyrettim. Ama onda bu düşü besleyip büyütecek sevgi eksikti; yedi yaşında zorla elinden alınmış ve bir kuyunun karanlığında kaybolmuştu o sevgi.

Savcı -Korkut'un ölümsüzlüğüne o da inanmış gibi- şaşkındı. Kapıda bekleyen Doktor'a yürüdüm. Gözlerinde, neredeyse sevincini ele veren bir bakış vardı.

"Seksen, dedi. Ölürken iki kez seksen, dedi. Sanki emin olmak istiyordu..."

O gece masanın başına oturup aşağıdaki paragrafı yazdım:

"Korkut son gece Asım'ın evine ölmek için gitmişti. İnsan-

ların yaptıkları saçmalıkları kabullenmek için yaşadıkları bir çağda, o ambardaki gülüşünü kabullenemediği için ölmeye karar vermiş, intihar etmişti. Onu o dört kurşun değil, zırhının ardındaki boş ve yalnız yüreğinde gülüşüyle açılan küçük, görünmez bir yara öldürmüştü..."

Kanaryalarla konuşabilen, karanlığa karışıp yok olabilen, korkuyu ve acıyı tanımayan, ama doğum günü olmayan küçük bir kız için ağlayabilen, sevgiyi kadın kokusunda arayan, belki de bulamadığı için yunuslarla yer değiştirmek isteyen, kırık kolu bükülemeyen ve bir sırrın peşine düştüğü için yadırganan o adamı Çeşme'de gömdük. Erkekler gözlerini sildiler, kadınlarsa özgürce, ağıt yakarcasına ağladılar ve bir efsane böylece, sessiz bir biçimde sona erdi.

Dava hâlâ devam ediyor. Avukatları Asım'ı (kendini koruduğu iddiasıyla) kurtarmak için çabalıyorlar. Kim bilir, belki de başaracaklar. Ferzan, Korkut'un ölümünü izleyen hafta içinde geçirdiği yeni bir kriz sonucunda hastaneye yatırıldı. Lerzan ve Sedat iki ay önce tek celsede boşandılar. Sedat beklenildiği gibi politikada da kaybetti. (Söylentilere göre yeniden iflas etmek için işlerini düzeltmekle meşgulmüş.) Lerzan, Korkut ölünceye kadar her gün Aslı'yla hastaneye gitti ve gömüldüğü gün, annesinin kaderini yaşamak için Ildırı'daki o eve taşındı. Hasan! Zavallı! Şimdi akıl hastanesinde. Savcı onun hakkında dava açmadı. (Yapılan inceleme sonucunda tabancasındaki kurşunların tamam olduğu anlaşıldı.) Tek el bile ateş edememiş. Ben? En geç iki gün sonra yeniden gündelik hayata, sıradan bir insan olmaya -alışmanın, boyun eğmenin en onurlu biçimi olduğunu hatırlayarak- geri döneceğim. Belki abartıyorum: Sonuçta hepimiz insanız ve belki de bundan daha büyüleyici bir gerçek, daha gizemli bir sır yok...

Aralık 1981 - Aralık 1983
Kavaklıdere / Ankara

Milliyetçi Cephe, Uzakdoğu'da bir liman, İzmir'de bir yetimhane, 12 Eylül'de bir darbe... Korkut, Sedat'ı arıyor. Savcı soruyor, birileri anlatıyor. Ferzan büyülüyor. Bıçak yarası. Mırıltılar, uğultular, itiraflar. Herkes çektiği acının kölesi. Kurtulmak, unutmaya çalışmak... *Sır yok. Hepimiz insanız...*

Yarım Kalan Yürüyüş

On sekiz yaşındayım ve kendimi küçümsüyorum. Hâlâ varoluşumu anlamlı kılacak, yaşamımı biyolojik bir zorunluluk olmaktan kurtaracak bir açıklama bulabilmiş değilim. Hayatın sırrı nedir?... Açıklamayı soruların ardında aramaktan bıktım.

Mehmet Eroğlu, devrimci eylemcilerinin dünyasını anlatmayı sürdürüyor. Ağır yaralı, hüzünlü, öfkeli, ölmeye hazır, romantik kahramanlarının savaşını ve aşklarını ustalıkla resmediyor.

Yine de yapabileceğimiz, kurtarabileceğimiz bir şeyler olmalı.

Yarım Kalan Yürüyüş, hayatın başka türlü aktığı bir koyuluğun romanı. *Yirminci yüzyıl kurtarıcılara, şövalyelere muhtaç değil mi?*

iletişim